

**ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA
LJUBLJANA**

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT

GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

LITIJA - ŠMARTNO

2023 - 2032

Štev.: 04-47/2023

OSNUTEK

VSEBINA:

1	Splošni opis gozdnogospodarske enote	14
1.1	Opis naravnih razmer	14
1.1.1	Lega	14
1.1.2	Relief	15
1.1.3	Podnebne značilnosti	15
1.1.4	Hidrološke razmere	16
1.1.5	Matična podlaga in tla	16
1.1.6	Krajinski tipi, gozdnatost	16
1.1.7	Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	17
1.1.8	Živalski svet	19
1.2	Površina in lastništvo gozdov	20
1.3	Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa	21
1.3.1	Odprtost gozdov za spravilo lesa	21
1.3.2	Odprtost gozdov s cestami	22
1.4	Družbeno gospodarske razmere	23
1.5	Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom	24
1.5.1	Lovstvo	24
1.5.2	Kmetijstvo	25
1.5.3	Poselitev	25
1.5.4	Infrastruktura	25
1.5.5	Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi, daljnovodi ipd.)	25
1.5.6	Ostale gospodarske dejavnosti	26
1.6	Požarno ogroženi gozdovi	26
1.7	Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote	26
1.8	Organiziranost javne gozdarske službe	26
2	Prikaz funkcij gozdov	27
2.1	Ekološke funkcije	28
2.2	Socialne funkcije	34
2.3	Proizvodne funkcije	40
3	Opis stanja gozdov	42
3.1	Gospodarske kategorije gozdov	42
3.2	Lesna zaloga	44
3.3	Prirastek	45
3.4	Razvojne faze oz. zgradbe sestojev	46
3.5	Tipi sestojev	47
3.6	Ohranjenost gozdov	48
3.7	Kakovost drevja	48
3.8	Poškodovanost drevja	49
3.9	Objedenost gozdnega mladja	49
3.10	Odmrlo drevje	51
4	Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi	52
4.1	Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti	52
4.2	Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju	52
4.2.1	Posek	53
4.2.2	Gojitvena in varstvena dela	58
4.2.3	Gradnja gozdnih prometnic	59
4.2.4	Opravljenjena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov	61
4.2.5	Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2013 do 2022	61
4.2.6	Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2013-2022	62
5	Oris zakonitosti razvoja gozdov	64
5.1	Razvoj gozdnih fondov	64
5.1.1	Površina	64
5.1.2	Lesna zaloga, prirastek in možni posek	64
5.2	Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti	66
5.2.1	Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	66
5.2.2	Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	67
6	Cilji, usmeritve in ukrepi	68
6.1	Splošni cilji	68
6.2	Usmeritve	69
6.2.1	Splošne usmeritve	69

6.2.2	Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	71
6.2.3	Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	98
6.2.4	Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih (in gozdovih s posebnim namenom)	99
6.2.5	Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	100
6.2.6	Usmeritve za delo s semenskimi objekti	100
6.2.7	Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	101
6.2.8	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	108
6.2.9	Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih	111
6.2.10	Usmeritve za območja gozdov, kjer posamezna izbira drevja za posek ni potrebna	112
6.3	Ukrepi	113
6.3.1	Možni posek	113
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	115
6.3.3	Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali	116
6.3.4	Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	116
6.3.5	Graditev gozdnih prometnic	117
7	Usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij	118
8	Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gozdnogospodarske enote	120
9	Rastiščnogojitveni razredi	122
9.1	Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov	122
9.2	Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih	123
9.2.1	Rastiščnogojitveni razred: Podgorsko bukovje - 11012	124
9.2.2	Rastiščnogojitveni razred: Podgorsko bukovje - 11013	131
9.2.3	Rastiščnogojitveni razred: Kisloljubno bukovje - 12112	139
9.2.4	Rastiščnogojitveni razred: Kisloljubno bukovje - 12113	147
9.2.5	Rastiščnogojitveni razred: Toploljubno bukovje - 14112	155
9.2.6	Rastiščnogojitveni razred: Bukovje na rendzinah - 16012	162
9.2.7	Rastiščnogojitveni razred: Kisloljubna jelovja - 17013	169
9.2.8	Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 40000	176
10	Literatura in viri	180
11	Načrt so izdelali	182
12	Priloge	183
12.1	Preglednice v prilogah	183
12.1.1	OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote	183
12.1.2	OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda	185
12.1.3	OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah	210
12.2	Seznam tarif po odsekih	216
12.3	Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih	218
12.4	Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje	219
13	Prostorski del načrta	220
13.1	Stanje in razvoj gozdnih površin	220
13.2	Večfunkcionalna območja	220
13.3	Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi	221
13.4	Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov	222
13.5	Gozdovi za sanacijo in stanje gozdov po standardih kakovosti okolja in merilih občutljivosti, ranljivosti ali obremenjenosti okolja	222
13.6	Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali ter za ohranitev biotske raznovrstnosti	222
13.6.1	Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali	222
13.6.2	Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti po predpisih o ohranjanju narave	223
13.7	Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah	223
13.8	Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda	224
13.9	Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru	224
13.9.1	Odprtost gozdov s prometnicami	224
13.9.2	Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami	225
13.9.3	Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami	225

KAZALO PREGLEDNIC:

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	14
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)	17
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	17
Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v gozdnogospodarski enoti po skupinah rastišč.....	18
Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	20
Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)	21
Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave (vir: indeks gozdnih posestnikov).....	21
Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila).....	21
Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestam	22
Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč.....	24
Preglednica 12/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami.....	27
Preglednica 13/N-SAC: Natura SAC območje.....	31
Preglednica 14/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi	31
Preglednica 15/KVP: Kvalifikacijske vrste vezane na gozdne površine	31
Preglednica 16: Naravne vrednote v gozdu oziroma gozdnem prostoru s funkcijo varovanja naravnih vrednot poudarjeno na drugi stopnji.	36
Preglednica 17: Varovane enote in območja kulturne dediščine v gozdu oziroma gozdnem prostoru GGE Litija – Šmartno, s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine.	38
Preglednica 18: Varovane enote in območja kulturne dediščine v gozdu oziroma gozdnem prostoru GGE Litija – Šmartno, z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine.	39
Preglednica 16/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)	42
Preglednica 17/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih	42
Preglednica 18/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih.....	44
Preglednica 19/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	44
Preglednica 20/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	45
Preglednica 21/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih.....	45
Preglednica 22/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	46
Preglednica 23/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev	46
Preglednica 24/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst.....	46
Preglednica 25/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	46
Preglednica 26/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	47
Preglednica 27/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov	48
Preglednica 28/K: Kakovost drevja.....	48
Preglednica 29/PSD: Poškodovanost drevja.....	49
Preglednica 30/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	50
Preglednica 31/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah	50
Preglednica 34: Primerjava skupne poškodovanosti in poškodovanosti bukve v PE po popisih 2010 - 2020	50
Preglednica 35: Primerjava poškodovanosti iglavcev in listavcev v PE po popisih 2010 - 2020	51
Preglednica 36/OD: Odmrlo drevje.....	51
Preglednica 33/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju	53
Preglednica 34: Ocena poseka na SVP in primerjava z evidenco	53
Preglednica 35: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP	53
Preglednica 36/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	54
Preglednica 37/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah.....	55
Preglednica 39/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	58
Preglednica 40/PDR: Posek po debelinskih razredih	58
Preglednica 41/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupno....	58
Preglednica 42/PDR: Zgrajene gozdne vlake na območju GGE Litija - Šmartno v ureditvenem obdobju 2013 do 2022 po odsekih	60
Preglednica 42/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2013 do 2022 po namenu.....	62
Preglednica 43/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	64
Preglednica 44/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023	64
Preglednica 45/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %).....	64
Preglednica 46/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge po lastniških kategorijah	65
Preglednica 47/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	66
Preglednica 51: Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za vrstvo objektov in območij kulturne dediščine s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine.	93
Preglednica 52: Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za vrstvo objektov in območij kulturne dediščine z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine.	95

Preglednica 48/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	113
Preglednica 49/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah.....	115
Preglednica 51/EP1: Prikaz prihodka od lesa	120
Preglednica 52/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti	120
Preglednica 53/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR	123
Preglednica 55/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	124
Preglednica 56/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	125
Preglednica 57/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	125
Preglednica 58/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	125
Preglednica 59/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	127
Preglednica 60/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	127
Preglednica 61/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	128
Preglednica 62/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	129
Preglednica 63/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	130
Preglednica 64/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	130
Preglednica 66/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	131
Preglednica 67/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	132
Preglednica 68/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	132
Preglednica 69/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	132
Preglednica 70/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	134
Preglednica 71/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	134
Preglednica 72/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	135
Preglednica 73/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	137
Preglednica 74/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	137
Preglednica 75/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	138
Preglednica 77/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	139
Preglednica 78/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	140
Preglednica 79/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	140
Preglednica 80/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	140
Preglednica 81/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	142
Preglednica 82/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	142
Preglednica 83/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	143
Preglednica 84/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	145
Preglednica 85/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	146
Preglednica 86/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	146
Preglednica 88/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	147
Preglednica 89/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	148
Preglednica 90/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	148
Preglednica 91/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	148
Preglednica 92/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	150
Preglednica 93/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	150
Preglednica 94/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	151
Preglednica 95/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	153
Preglednica 96/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	154
Preglednica 97/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	154
Preglednica 99/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	155
Preglednica 100/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	155
Preglednica 101/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	156
Preglednica 102/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	156
Preglednica 103/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	157
Preglednica 104/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	157
Preglednica 105/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	158
Preglednica 106/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	160
Preglednica 107/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	161
Preglednica 108/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	161
Preglednica 110/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	162
Preglednica 111/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	163
Preglednica 112/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	163
Preglednica 113/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	163
Preglednica 114/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	165
Preglednica 115/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	165
Preglednica 116/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	165
Preglednica 117/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	168

Preglednica 118/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	168
Preglednica 119/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	168
Preglednica 121/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	169
Preglednica 122/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	169
Preglednica 123/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	170
Preglednica 124/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	170
Preglednica 125/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR	171
Preglednica 126/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	172
Preglednica 127/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	172
Preglednica 128/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	175
Preglednica 129/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	175
Preglednica 130/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	175
Preglednica 131/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	176
Preglednica 132/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	176
Preglednica 133/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	177
Preglednica 134/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	177
Preglednica 135/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	177
Preglednica 137/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023.....	178
Preglednica 139/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	179
Preglednica 140/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	179
Preglednica 141/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	179
Preglednica 142: Stanje in razvoj gozdnih površin.....	220
Preglednica 143: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.	220
Preglednica 144: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati poudarjene ekološke in okolje obremenjujoče socialne funkcije ter njihov delež od vsega gozdnega prostora v gozdnogospodarski enoti.	221
Preglednica 145: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.	222
Preglednica 146: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v gozdnogospodarski enoti.	222
Preglednica 148: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti.....	223
Preglednica 149: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda.	224

LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

D-KG: Gozdni fondi po lastniških kategorijah gozdov (v m³)

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

PREGLEDNICE V PRILOGAH

Obrazec E1: LP, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2: LP, LZ1, PR1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PSD,D-PGR,PDV,PDR, EVP, EVGD

Obrazec E3: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

Obrazec E4:

GRAFIKONI

Grafikon 1: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja.....	57
Grafikon 2: Pregled sanitarnega poseka in poseka oslabiljenega drevja po letih ureditvenega obdobja.....	57
Grafikon 2: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	66
Grafikon 3: Delež posameznih rastiščnogojitvenih razredov v GGE.....	122
Grafikon 4: Površinski deleži ohranjenosti gozdov.....	125
Grafikon 6: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev ..	128
Grafikon 7: Površinski deleži ohranjenosti gozdov.....	132
Grafikon 8: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe.....	133
Grafikon 9: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev ..	135
Grafikon 10: Površinski deleži ohranjenosti gozdov.....	140
Grafikon 12: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	143
Grafikon 12: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	151
Grafikon 13: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	158
Grafikon 14: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	166
Grafikon 15: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	173

KARTE

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

Karta 2: Karta tipov drevesne sestave gozdov

Karta 3: Karta rastišč

Karta 4: Karta kategorij gozdov

Karta 5: Karta rastiščnogojitvenih razredov

Karta 6: Karta habitatov, biotopov in ogroženosti vrst

Karta 7: Karta funkcij gozdov

Karta 8: Karta ukrepov

Karta 9: Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del

Karta 10: Karta območij gozdov za poenostavljeno izbiro drevja za posek (teh območij v GGE nismo določili, zato te karte nismo izdelali)

Karta 11: Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila

Karta 12: Karta požarne ogroženosti gozdov

POVZETEK

Površina gozdov po lastniških kategorijah - LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.974,40	1.001,34	11,28	5.987,02
Delež (%)	83,1	16,7	0,2	100,0

Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek				
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR	
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.		
Skupaj GGE												
Večnamenski gozdovi	5.969,84	92,6	208,4	301,0	2,14	5,33	7,46	19,1	20,6	20,1	81,1	
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00					
Varovalni gozdovi	17,18	19,0	255,3	274,3	0,26	4,96	5,23	19,0	18,4	18,4	96,8	
Skupaj vsi gozdovi	5.987,02	92,4	208,6	300,9	2,13	5,33	7,46	19,1	20,6	20,1	81,1	
Zasebni gozdovi												
Večnamenski gozdovi	4.963,95	90,0	214,6	304,6	2,05	5,49	7,55	18,8	20,4	20,0	80,6	
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00					
Varovalni gozdovi	10,45	23,3	260,0	283,3	0,36	4,90	5,27	20,5	18,1	18,3	98,5	
Skupaj vsi gozdovi	4.974,40	89,8	214,7	304,6	2,05	5,49	7,54	18,8	20,4	20,0	80,6	
Državni gozdovi												
Večnamenski gozdovi	994,61	106,4	176,8	283,2	2,58	4,49	7,07	20,2	21,4	21,0	84,0	
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00					
Varovalni gozdovi	6,73	12,2	248,0	260,2	0,11	5,06	5,16	14,6	18,9	18,7	94,1	
Skupaj vsi gozdovi	1.001,34	105,7	177,3	283,0	2,56	4,50	7,06	20,2	21,4	21,0	84,1	
Gozdovi lokalnih skupnosti												
Večnamenski gozdovi	11,28	15,3	279,5	294,9	0,26	5,52	5,78	12,1	11,7	11,8	60,0	
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00					
Varovalni gozdovi	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj vsi gozdovi	11,28	15,3	279,5	294,9	0,26	5,52	5,78	12,1	11,7	11,8	60,0	

Gozdnogospodarska enota (GGE) Litija - Šmartno leži v osrednjem delu Slovenije, na vzhodnem delu Ljubljanskega gozdnogospodarskega območja.

Celotna površina enote je 8.808,07 ha. Od tega je 5.987,02 ha gozdov in 2.821,05 ha negozdnih površin, kar pomeni 68 % gozdnatost.

V enoti so na vsaj relativno majhni površini poudarjene vse funkcije gozdov razen raziskovalne. Glede na površino, kjer so funkcije poudarjene na 1. stopnji, je najpomembnejša lesnoproizvodna funkcija, saj je takšnih gozdov kar 99,6 %. Če gledamo 1. stopnjo poudarjenosti, med socialnimi funkcijami izstopata rekreacijska funkcija in funkcija varovanja kulturne dediščine, večjo površino z 2. stopnjo poudarjenosti pa ima funkcija varovanja naravnih vrednot.

Po Uredbi o posebnih varstvenih območjih so v GGE štiri območja Natura 2000. To so: Vintarjevec (koda: SI3000159), Zgornja Jablanica (koda: SI3000184), Sava Medvode – Kresnice (koda: SI3000262) in Štangarski potok (koda: SI3000355).

V enoti so tudi ekološko pomembna območja (EPO). To so: 33500 Sava od Mavčič do Save, 36200 Vintarjevec, 37300 Zgornja Jablanica in 97200 Štangarski potok.

Površina gozdov, ki spadajo v območja Natura 2000, meri 11,19 ha, površina gozdov, kjer so EPO, pa 176,87 ha. Pri tem je treba upoštevati, da ne gre za povsem različne površine, pač pa EPO načeloma prekrivajo območja Natura 2000 in segajo še izven njih.

Prevladujejo zasebni gozdovi, katerih je kar 83 %. V lasti države je 1.001,34 ha, kar pomeni 13 % gozdov. Največ državnih gozdov je v k. o. Liberga in v k. o. Vintarjevec. V občinski lasti je le 11,28 ha gozda.

Skoraj vsi gozdovi, to je 99,7 %, sodijo v kategorijo večnamenskih gozdov. V kategoriji varovalnih gozdov je le 17 ha, kar pomeni 0,3 % gozdov.

Izločenih je osem rastiščnogojitvenih razredov (RGR). To so: Podgorsko bukovje – 11012 (362,69 ha), Podgorsko bukovje – 11013 (237,39 ha), Kisloljubno bukovje - 12212 (4.232,00 ha), Kisloljubno bukovje - 12213 (384,10 ha), Toploljubno bukovje – 14112 (287,53 ha), Bukovje na rendzinah – 16012 (297,47 ha), Kisloljubna jelovja - 17012 (168,66 ha) in Varovalni gozdovi – 40000 (17,18 ha).

Lesna zaloga je 300,9 m³/ha. V njej je 30,7 % iglavcev in 69,3 % listavcev. Največ je bukve in sicer 38,9 %. Sledijo ji smreka (19,6 %), kostanj (11,7 %), graden (11 %), rdeči bor (7,2 %), jelka (3,4 %), gorski javor (2,3 %), ostale drevesne vrste so zastopane z deležem manjšim od 1 %. Letni prirastek meri 7,46 m³/ha.

Gozdove v enoti je v letu 2014 prizadel žled, v letu 2017 močnejši vetrolom, vmes in kasneje pa še smrekovi podlubniki, kar se odraža na stanju gozdov in posledično na načrtovanemu gospodarjenju.

Posek

Najvišji možni posek načrtujemo v višini 362.160 m³ (6 m³/ha/leto), kar pomeni 20,1 % lesne zaloge oziroma 81,1 % prirastka. 44,1 % poseka predstavlja pomladitveni posek, 54,1 % redčenja, manj kot 2 % pa posek oslabelega drevja in sanitarni posek.

Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	0,00	8,67	0,00	8,67
Sadnja	ha	0,00	0,60	0,00	0,60
Obžetev	ha	2,85	0,74	0,00	3,59
Nega mladja	ha	1,86	2,03	0,00	3,89
Nega gošče	ha	17,20	30,94	0,00	48,14
Nega letvenjaka	ha	17,22	16,18	0,00	33,40
Nega ml. drogovnjaka	ha	33,41	29,53	0,00	62,94

Za prihodnje desetletje načrtujemo gojitvena dela na 161,23 ha (sem so vštete ponovitve). Od tega naj bi bila večina (151,96 ha) namenjena negi. Na manj kot 10 ha se bo delalo za obnovo gozdov (priprava sestoja in tal ter sadnja). Obsežna bo nega gošče (48 ha). Pri letvenjakih (33 ha) in drogovnjakih (62 ha) se bo skušalo zamujeno popraviti z nego oziroma z negovalnim redčenjem.

UVOD

Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote (GGE) Litija - Šmartno za obdobje veljavnosti 2023 - 2032 je tretja revizija načrta v opisanem obsegu, sicer pa že šesta revizija osnovnih načrtov, ki so bili izdelani pred 60 leti. Z načrtom za obdobje 2003 – 2012 je bila oblikovana GGE Litija - Šmartno iz zahodnih delov gozdnogospodarskih enot Litija in Litija stabilna. Vzhodna dela obeh starih enot sta po novem v gozdnogospodarski enoti Polšnik. Osnova za nastanek nove enote Litija - Šmartno v opisanem obsegu je sprememba gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarskega območja Ljubljana (Odločba št. 321-06-4-96 z dne 7. 4. 1997).

Pravna podlaga za izdelavo načrta sta Zakon o gozdovih -(Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)) ter Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/10 in sprememba pravilnika (Ur.l.RS, št. 200/20)). Načrt je izdelan v skladu s Priročnikom za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot, 2012.

Pri izdelavi načrta smo upoštevali Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Litija - Šmartno (2023-2032), katere je pripravil Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Ljubljana, in so bile usklajene v sodelovanju med Zavodom RS za varstvo narave, Zavodom za gozdove Slovenije, Območno enoto Ljubljana in Krajevno enoto Litija, pod katero spada GGE Litija - Šmartno.

Naravovarstvene smernice smo pri izdelavi načrta upoštevali tako, da smo prevzeli prejeta zavarovana območja, naravne vrednote, ekološko pomembna območja, posebna varstvena območja Natura 2000 in habitatne tipe. Pri tem smo upoštevali varstvene režime, varstvene usmeritve in priporočila za ohranjanje biotske raznovrstnosti izven varovanih območij pri obravnavi funkcij gozdov, ciljev, usmeritev in ukrepov ter še posebej v poglavju 6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov. Vse to smo upoštevali pri načrtovanju gospodarjenja z gozdovi.

Natura 2000

V GGE so štiri območja Natura 2000, za katere je GGN GGE Litija - Šmartno tudi načrt prilagojene rabe naravnih dobrin za območja Nature 2000. To so:

SI3000159 Vintarjevec,

SI3000184 Zgornja Jablanica,

SI3000262 Sava – Medvode – Kresnice,

SI3000355 Štangarski potok

EPO

V GGE so tudi štiri ekološko pomembna območja (EPO). To so:

33500 Sava od Mavčič do Save,

36200 Vintarjevec,

37300 Zgornja Jablanica,

97200 Štangarski potok.

Načrt obravnava vse gozdove ne glede na lastništvo. Obsega naslednje tematske sklope: splošni opis gozdnogospodarske enote, opis funkcij gozdov, opis stanja gozdov, analizo preteklega gospodarjenja, načrtovane cilje, usmeritve in ukrepe, ekonomsko presojo ter usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem. Opisani so tudi stanje ter cilji, usmeritve in ukrepi po rastiščnogojitvenih razredih.

Okrajšave, ki se pojavljajo v tekstu, so:

ARSO – Agencija Republike Slovenije za okolje

EPO – Ekološko pomembno območje

EŠD – evidenčna številka objektov kulturne dediščine

GGE – gozdnogospodarska enota

GGN – gozdnogospodarski načrt

GGO – gozdnogospodarsko območje

GZ – Gradbeni zakon

ID – identifikacijska številka

k. o. – katastrska občina

KD – kulturna dediščina

KE – krajevna enota

LD – lovska družina

KP – Krajinski park

LUO – lovsko upravljavsko območje

LZ – lesna zaloga

MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Natura 2000 – posebno varstveno območje (območje Natura 2000)

n. v. – nadmorska višina

NV – naravna vrednota

NVDP / NVLP - naravna vrednota državnega pomena / naravna vrednota lokalnega pomena

OE – območna enota

PE – popisna enota

POO – posebno ohranitveno območje

PR – prirastek

PSR – proizvodna sposobnost rastišča

PVO – Posebno varstveno območja

RGR – rastiščnogojitveni razred

Rk – rastiščni koficient

RS – Republika Slovenija

SAC – Special Areas of Conservation, posebno varstveno območje (območje Natura 2000, opredeljeno na podlagi evropske Direktive o habitatih)

SiDG – Slovenski državni gozdovi d.o.o.

SKZG – Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov

SVP – stalne vzorčne ploskve

Ur. l. RS – Uradni list Republike Slovenije

VVO – vodovarstveno območje

ZGS – Zavod za gozdove Slovenije

ZOG – Zakon o gozdovih

ZON – Zakon o ohranjanju narave

ZRSVN – Zavod Republike Slovenije za varstvo narave

ZVKDS – Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

ZV-1 – Zakon o vodah

1 Splošni opis gozdnogospodarske enote

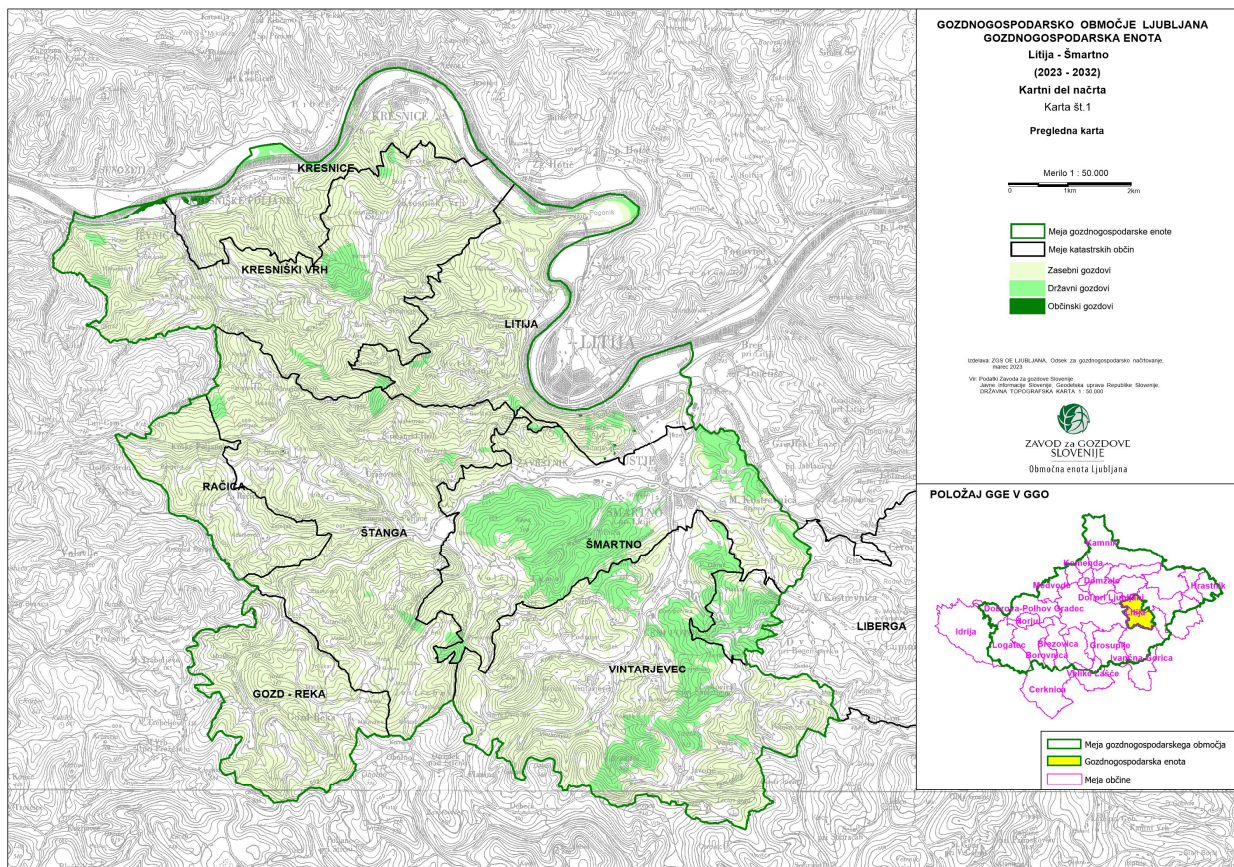
1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Šifra k.o. po GIS	Pov. K.O. v GGE	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
LITIJA				3.769,13	2.549,90	
	1836	KRESNICE	K	630,71	345,78	
	1837	KRESNIŠKI VRH	J	1.445,78	1.034,84	
	1838	LITIJA	L	978,84	607,04	
	1848	ŠTANGA	H	302,78	247,70	
	2655	RAČICA	F	411,02	314,54	
ŠMARTNO PRI LITJI				5.038,94	3.437,12	
	1846	LIBERGA	A	133,05	101,06	DEL
	1847	ŠMARTNO	E	1.252,97	796,64	
	1848	ŠTANGA	H	1.293,05	923,67	
	1849	VINTARJEVEC	G	1.711,27	1.158,50	
	2654	GOZD REKA	I	648,58	457,25	
		Skupaj		8.808,07	5.987,02	

Opomba: Če gozdnogospodarska enota ne zajema cele k.o., se pod opombo vpiše tisti del k.o. (gozd in negozd skupaj), ki leži v gozdnogospodarski enoti

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

Gozdnogospodarska enota Litija–Šmartno leži v osrednjem delu Slovenije, na vzhodnem delu Gozdnogospodarskega območja Ljubljana. Predstavlja jugozahodni del Krajevne enote Litija.

Enota je v dveh občinah. Severni del enote je v občini Litija, južni ter vzhodni del pa je v občini Šmartno.

Enota obsega devet katastrskih občin: Kresnice, Kresniški vrh, Litija, Šmartno, Štanga, Vintarjevec, Gozd Reka, Račica in manjši del k.o. Liberga. k.o. Štanga pripada obema občinama.

Detajlna karta v merilu 1 : 50.000 je prikazana v kartnem delu gozdnogospodarskega načrta (Karta št.1: Pregledna karta)

1.1.2 Relief

GGE Šmartno – Litija se razprostira po gričevnatem svetu, ki ga na severu omejuje reka Sava, na jugu pa meja poteka po grebenih med Vintarjevcem in Gozd Reko. Zahodna meja enote poteka od Jevnice na severu preko Račice do Gozd Reke na jugu. Na vzhodu sega od Litije in Šmartnega na severu do Vintarjevca na jugu.

Orientacija hribovja je v smeri vzhod – zahod. V tej smeri se vlečeta tudi obe glavni dolini: dolina Save in dolina Reke.

Najvišja točka enote je na Kamplovem hribu nad Malo Štango (z nadmorsko višino 716 m), najnižja točka pa je v Litiji (z nadmorsko višino 238 m).

Prevladujejo strma, gladka pobočja, razbrazdana s številnimi jarki. Nakloni se gibljejo med 20° in 30°. Zaradi jarkov je teren težko prehoden. Oddelki so navadno raztegnjeni po celem pobočju. Razlika med najvišjo in najnižjo točko oddelka je tudi do 200 m. Skalnatosti in kamnitosti praktično ni, le redko je kamnitost 5 %.

1.1.3 Podnebne značilnosti

GGE Litija – Šmartno pripada fitoklimatskemu tipu predalpskega obrobja, višje ležeči predeli (nad 500 m. nm.) pa so v montanskem fitoklimatskem tipu. Spomladi se čuti vpliv mediteranske klime, za katero so značilni vlažni in topli vetrovi, ki tudi pozimi lahko povzročijo toplo vreme. Na drugi strani pa se pojavlja vpliv vzhodnih vetrov, ki nam jo lahko s svojim hladom pošteno zagodejo tudi poleti in s tem poletno vreme spremenijo v spomladansko.

Povprečna letna temperatura je 9° C. Letno pade okoli 1200 mm padavin. Snežna odeja leži povprečno do 38 dni v nižinah ter do 50 dni v višjih legah. V spodnjem delu enote se megla zadržuje skoraj polovico leta, v višjih legah je število meglenih dni dosti manjše (60 dni).

Na količino sončnega obsevanja vpliva relief, saj se pojavljajo znatne razlike med severnimi in južnimi pobočji. Površje spreminja tudi smeri splošnih krajevnih vetrov, njihovo moč in gibanje. Vse to vpliva na temperature in padavine. Najhladneje je v severnem hribovitem pasu, najtopleje na jugovzhodu (Klimatografija Slovenije ..., 2007b). Povprečno trajanje sončnega obsevanja znaša med 1655 in 1850 ur letno. Julij je mesec, ko je trajanje sončnega obsevanja največje in znaša 255 do 265 ur. Najmanjše število ur ima mesec december, od 27 do 55 ur. Letne energije globalnega obsevanja so med 1080 in 1130 kWh/m², največje so v juliju, od 163 do 166 kWh/m², in najmanjše v decembru, od 18 do 24 kWh/m². Glede na podatke HMZ Slovenije za Klenik pri Vačah (1961–1990) je bil najtoplejši mesec julij s povprečno temperaturo 18,7° C, najhladnejši pa januar s povprečno temperaturo -0,7° C. Ker ima Litija kotlinsko lego, se v zimskih mesecih, ob jasnih in mirnih nočeh, pojavlja temperaturni obrat. Posledice tega so nižje temperature v Litiji pozimi, pogostejše zmrzali, ponoči je ozračje bolj vlažno, slana se pojavlja še pozno v pomlad. Pogost pojav je tudi megla, ki se v litijski kotlini ohrani več dni.

Povprečna letna količina padavin znaša v Litiji 1223 mm, na Kleniku pri Vačah pa 1234 mm. Najbolj namočen je mesec junij, ko pade 12 % letnih padavin, najmanj padavin je meseca

februarja, le 5 % letne količine). Zelo pomembna značilnost podnebja, ki je povezana s padavinami, so nevihte. Pas najpogostejših neviht poteka v Sloveniji od Primorja čez osrednjo Slovenijo proti severu, v tem pasu leži tudi Litija.

1.1.4 Hidrološke razmere

Za GGE Litija – Šmartno so značilni številni vodotoki. Po vsakem jarku teče studenec, ki se običajno tudi v sušni periodi ne posuši. Vodotoki so kratki, imajo strm padec in zato hudourniški značaj. Več studencev se izliva v večje potoke, ki na severu enote tečejo direktno v Savo; vodotoki iz osrednjega in južnega dela enote pa se zlivajo v Reko. V Savo se izlivajo Jevnica, Slatnarjev graben, Berečanov potok, Bedenov graben in Reka, v katero se izlivajo Rački potok, Dragovski potok, Volčji potok, Konjski potok, Rakovnik ter Črni potok.

Središče hidrografske mreže na litijskem območju predstavlja reka Sava. Struga Save, zarezana v karbonske kamnine, je pri Litiji precej široka, okoli 130 m in deli mesto na dva dela. Edini večji pritok, ki ga dobi Sava v bližini Litije, je potok Reka, ki se izliva pri vasi Breg. Reka zbira pritoke s širokega območja Janč in Polšnika in na jugu do razvodja s Temenico in Mirno. Pri Šmartnem dobi Sava pritok, ki nastane z združitvijo kostrevniškega Črnega potoka. Ob Reki in njenem izlivu v Savo se je izoblikovalo širše dolinsko dno, ki je posledica tektonskega delovanja. Reka Sava je prvotno tekla od Hotiča do Ponovič, dokler ni eden od potokov nase pretočil glavno reko, tako da je tu nastal velik okljuk, največji v Posavskem hribovju. Poplave so na območju občine Litija dokaj pogost pojav. V samem centru Litije poplave ne povzročajo večjih težav, po Savi navzgor in navzdol pa njen poplavni učinek ni zanemarljiv. Ob spomladanskem, a še večkrat ob jesenskem deževju, poplavi številna polja, travnike in ceste v litijski občini. Reka Sava ima na območju občine Litija dežno-snežni režim z zmerno mediteranskim poudarkom. To pomeni, da je bolj poudarjen vpliv jesenskega deževja in poletnega primanjkljaja padavin. Primarni minimum se pojavlja avgusta, sekundarni pa v zimskih mesecih. Srednji pretok reke Save je največji v mesecu novembru, 307 m³/s, in najmanjši v mesecu avgustu, 61 m³/s. Povprečni letni pretok Save v petletnem obdobju (1990–1994) je znašal 149 m³/s.

1.1.5 Matična podlaga in tla

Matična podlaga

V GGE srečamo tako kisle silikatne kot tudi bazične karbonatne kamnine. Kisle kamnine predstavljajo sivi glineni skrilačci, drobno zrnati kremenovi peščenjaki, grobo zrnati kremenovi peščenjaki ter konglomerati in breče. Bazične kamnine so triasni apnenci, triasni dolomiti ter dolomitizirani apnenci in dolomiti. Ob reki Savi in večjih potokih predstavljajo matično podlago aluvialni nanosi rek in potokov.

Tla

Na silikatni podlagi so kislila do ekstremno kislila, navadno labilna, različno globoka tla. To so opodzoljena kislila rjava tla in rjava koluvalna tla.

Na karbonatni podlagi so bazična pokarbonatna tla, ki so dosti bolj stabilna. Sem spadajo rjava pokarbonatna tla in rendzine.

Zaradi premočnega poseganja v sestoje in steljarjenja so, predvsem na grebenih in južnih pobočjih, tla degradirana. To so najbolj kislila, revna, fiziološko plitva, nestabilna, opodzoljena tla.

Obrečna tla so nerazvita hidromorfna tla, ki nastajajo zaradi rečnih (morskih in jezerskih) naplavin. Tla se nahajajo na peščeno prodatem karbonatnem aluviju. So zelo rodovitna, vendar poplavna.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

Celotna površina GGE je 8.808,07 ha. Površina gozdnega prostora je 6.078,82 ha. Ta poleg gozda zajema tudi negozdna zemljišča, ki so z gozdom funkcionalno povezana in skupaj z njim zagotavljajo uresničevanje funkcij gozdov. V GGE je skupaj 91,08 ha takih površin. Med druga gozdna zemljišča se štejejo tudi površine pod daljnovodi (47,23 ha) in obore (1,77 ha). Negozdna

zemljišča v gozdnem prostoru v obravnavani GGE predstavljajo tudi senožeti in lazi, mokrotne površine oziroma močvirja in drugi infrastrukturni objekti

Karta 2: Krajinski tipi

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

Tip krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Gozdnatost (%)	Delež gozda (%)
GOZDNATA KRAJINA	5.987,02	8.808,07	68	100
Skupaj	5.987,02	8.808,07	68	100

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	8.808,07	100
Gozd	5987,02	67,97
Ostala gozdna zemljišča		
- daljnovodi	47,23	0,54
- obore	1,77	0,02
- rušje		
Gozdni prostor	6.078,82	69,01
- močvirja		
- pobočni grušči		
- skalovja in površine nad gozdno mejo		
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	0,63	0,01
- zaraščajoče površine	10,28	0,12
- infrastrukturni objekti	33,25	0,38
- drugo (vodotoki..)	0,22	
Negozdni prostor	2.821,05	32,03
- zaraščajoče površine	2,87	0,03
- ostale površine znotraj gozda		

Opomba: Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Gozdni rastiščni tipi, ki nastopajo v GGE Litija–Šmartno, se v grobem razdelijo na dva dela: tipe na karbonatni matični podlagi in tipe na silikatni matični podlagi.

Kisloljubno bukovje z rebrenjačo (3.986,25 ha)

Ta gozdni rastiščni tip je po površini prevladujoč. Gozdni rastiščni tip je prisoten na blago do zmerno nagnjenih pobočjih, od nižin do gričevnatega, podgorskega pasu, kjer so se na kislji matični podlagi (glinavec, peščenjaki, kremenov keratofir) razvila distrična rjava tla.

V gozdovih primarne sestave bukev popolnoma prevladuje. Primes gradna, bora, kostanja in predvsem smreke je odvisna od stopnje antropogenega vpliva. Zeliščna vegetacija je borna po številu rastlinskih vrst, vendar pa v presvetlitvah doseže veliko pokrovnost. Sestavljajo jo: belkasta bekica (*Luzola luzuloides*), rebrenjača (*Blechnum spicant*), svečnik (*Gentiana asclepiadea*), gorjanka (*Thelypteris limbosperma*), savojska škržolica (*Hieracium sabaudum*), itd.

Značilna je prisotnost kisloljubnih mahov: *Bazzania trilobata*, *Leucobryum glaucum*, *Dicranum scoparium*, itd.

Produksijska sposobnost rastišč (po monografiji Gozdni rastiščni tipi Slovenije; Bončina in sod. 2021) je 7,0 m³/ha.

Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje (472,09 ha)

Pojavlja se v podgorskem pasu, na karbonatni matični podlagi, na podlagi dolomita in dolomitiziranega apnenca, kjer so nagibi zmerni in v vseh ekspozicijah. Na teh rastiščih so se razvile rendzine in rjava pokarbonatna tla.

V drevesnem sloju prevladuje bukev. Posamično so ji premešani še smreka, gorski javor in graden. Na izpostavljenih mestih je primešan rdeči bor, v nižjih predelih beli gaber, v vrtačastem svetu z višjo zračno vlažnostjo pa tudi jelka. Gozdno združbo odlikuje bogato razvit grmovni sloj: enovrati glog (*Crataegus monogyna*), trdoleska (*Euonymus verrucosus*), gozdni šipek (*Rosa arvensis*), dobrovita (*Viburnum lantana*), rumeni dren (*Cornus mas*). Značilnice zeliščnega sloja so: tevje (*Hacquetia epipactis*), svinjska laknica (*Aposeris foetida*), kopitnik (*Asarum europaeum*), črni teloh (*Helleborus niger*), trobentica (*Primula acaulis*), itd.

Produksijska sposobnost rastišč (po monografiji Gozdni rastiščni tipi Slovenije; Bončina in sod. 2021) je 8,2 m³/ha.

Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje (382,33 ha)

Gozdni rastiščni tip se pojavlja v prisojnih legah, na strmih pobočjih, mestoma tudi po grebenih v hladnejših legah. Geološka podlaga je dolomit, ponekod s primesjo roženca in laporovca, mestoma pa je podlaga apnena. Tla so rendzina, mestoma s surovim humusom. So plitva do srednje globoka, rahla, ilovnata, z majhno do srednjo produktijsko sposobnostjo in občutljiva za delovanje erozije. Ta gozdni rastiščni tip ima polvarovalni, mestoma celo varovalni značaj in je kot gospodarski gozd neposredno manj koristen.

V drevesnem sloju so bukvi primešane toploljubne drevesne vrste kot so črni gaber, mali jesen in graden, v stadijalnih oblikah tudi rdeči bor. Bogat grmovni in zeliščni sloj pa poleg mezofilnih vrst sestavljajo tudi bazofilno toploljubni elementi. V grmovni plasti so pogosti bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), rumeni dren (*Cornus mas*), čistilna krhlika (*Rhamnus cathartica*), gozdni šipek (*Rosa arvensis*), v zeliščni plasti pa bleda naglavka (*Cephalanthera alba*), rdeča naglavka (*Cephalanthera rubra*), ozkolistna naglavka (*Cephalanthera ensifolia*), medenika (*Melittis melissophyllum*), koprivasta zvončica (*Campanula trachelium*), trobentica (*Primula vulgaris*), ciklama (*Cyclamen europaeum*) in trpežni golšec (*Mercurialis perennis*).

Produksijska sposobnost rastišč (po monografiji Gozdni rastiščni tipi Slovenije; Bončina in sod. 2021) je 6,4 m³/ha.

Kisloljubno rdečeborovje (375,21 ha)

Gozdni rastiščni tip Kisloljubno rdečeborovje uspeva na ravnem ali valovitem terenu, na kislji matični podlagi in revnih, suhih tleh. V drevesnem sloju prevladuje rdeči bor, primešajo se mu graden, breza, trepetlika, smreka in jerebika.

Glavne značilnice so: borovnica (*Vaccinium myrtillus*), brusnica (*Vaccinium vitis idaea*), sploščeni lisičnjak (*Lycopodium complanatum*), jesensko resje (*Calluna vulgaris*), rebrenjača (*Blechnum spicant*), orlova praprot (*Pteridium aquilinum*), dlakava košeničica (*Genista pilosa*), trstikasta stožka (*Molinia arundinacea*), navadna krhlika (*Rhamnus frangula*).

Produksijska sposobnost rastišč (po monografiji Gozdni rastiščni tipi Slovenije; Bončina in sod. 2021) je 5,7 m³/ha.

Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v gozdnogospodarski enoti po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
21	vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja	14,90	0,2
511	Vrbovje s topolom	8,59	0,1
521	Nižinsko črnojelševje	6,31	0,1

23	gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	34,82	0,6
541	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	34,82	0,6
24	gradnova-belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah	69,21	1,2
711	Kisloljubno gradnovo belogabrovje	69,21	1,2
25	podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	472,09	7,9
551	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	472,09	7,9
26	podgorska bukovja na silikatnih kamninah	3.986,25	66,5
751	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	3.986,25	66,5
27	gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in mešani	345,72	5,8
581	Osojno bukovje s kresničevjem	279,76	4,7
631	Preddinarsko gorsko bukovje	65,96	1,1
30	javorovja, velikojesenovja in lipovja	7,40	0,1
601	Pobočno velikojesenovje	0,60	0,0
761	Javorovje s praprotmi	6,80	0,1
31	toploljubna bukovja	382,33	6,4
591	Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	382,33	6,4
32	gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev	70,87	1,2
561	Bazoljubno gradnovje	70,87	1,2
33	kisloljubna rdečeborovja	375,21	6,3
741	Kisloljubno rdečeborovje	375,21	6,3
34	bazoljubna rdečeborovja in črnoborovja	24,83	0,4
621	Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	24,83	0,4
36	jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	203,39	3,4
771	Jelovje s praprotmi	79,19	1,3
772	Jelovje s trikrpim bičnikom	124,20	2,1
	Skupaj	5.987,02	100,0

Karta rastišč v merilu 1 : 25 000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3)

1.1.8 Živalski svet

Živiljenjsko okolje prostoživečih vrst živali v GGE Litija - Šmartno zaznamujeta dva različna habitatna tipa, ki tudi pogojujeta prisotnost določenim vrstam prosto živečih živali. Prvi tip predstavlja reka Sava s pritoki in njihovo obrežje. Gre za bolj nižinski tip reliefa. Na tem območju sta površina ter s tem delež gozda majhna. Na južnem delu enote, ki predstavlja drug habitatni tip, je večji strnjen kompleks gozdov (Grmače, Vintarjevec), ki ga zaznamuje relativno visoka gozdnatost in večji nakloni terena. Na območju cele enote se gozdne in kmetijske površine prepletajo.

Ohranjeno naravno okolje v obeh habitatnih tipih nudi večinoma ugodne pogoje za veliko večino prostoživečih živali, razen za malo poljsko divjad in ptice vezane na nižinski kmetijsko obdelan svet.

Ob rekah s pritoki so primerni habitati za vodne in obvodne ptice, bodisi, da so stalne prebivalke teh habitatov ali samo sezonsko prisotne. Tu najdemo **mlakarico** (*Anas platyrhynchos*), **regeljca** (*Spatula querquedula*), **kreheljca** (*Anas crecca*), **veliko žagarico** (*Mergus merganser*), **velikega kormorana** (*Phalacrocorax carbo*), **veliko belo čapljo** (*Ardea alba*), **malo belo čapljo** (*Egretta garzetta*), **sivo čapljo** (*Ardea cinerea*), **črno štokljo** (*Ciconia nigra*) ter **orla belorepca** (*Haliaeetus albicilla*). O sesalcev tu najdemo **vidro** (*Lutra lutra*), tujerodno **nutrijo** (*Myocastor coypus*) in v zadnjem obdobju tudi že **bobra** (*Castor fiber*).

Glavni življenjski prostor za **poljskega zajca** (*Lepus europaeus*) je obdelan odprt nižinski del - poljski svet ob glavnih vodotokih (reka Sava ...). Ugodna so tudi območja z njivsko strukturo najrazličnejših poljščin, kjer se med obdelanim svetom prepletajo gričevnati predeli in gozdovi. Ker je prilagodljiv ga okoljske spremembe v kmetijstvu ne prizadenejo tako močno (npr. iz območij, kjer ni več njiv ne izgine, postane le bolj redek). Živi tudi v gozdovih in hribovitem svetu. Poljska divjad

je zaradi intenzivnega kmetijstva najbolj ogrožena, kar čutijo predvsem poljske kure. Pojavnost **fazana** (*Phasianus colchicus*) je odvisna izključno od vlaganj lovskih družin, sicer je zelo redek, poljske jerebice ni več zaznati. Med golobi najdemo **grivarja** (*Columba palumbus*), **duplarja** (*Columba oenas*) in grlici – **turško grlico** (*Streptopelia decaocto*) in **divjo grlico** (*Streptopelia turtur*). Stanje habitata za te vrste je neugodno.

V drugi skupini habitatov se pojavljajo vrste, ki niso ozko vezane na habitatni tip. Zaradi svoje prilagodljivosti in mobilnosti se pojavljajo v celi enoti. Najpogostejša vrsta je **srnjad** (*Capreolus capreolus*), ki je praktično prisotna na območju cele GGE. Številčno slabše je zastopana le v strnjenih gozdovih. Njen trend razvoja je stabilen. **Jelenjad** (*Cervus elaphus*) je v GGE redkeje prisotna od jelenjadi in je del zasavske populacije. Prisotna je sicer v skupinah-tropih le krajevno, vendar se kaže trend zmerne naraščanja številčnosti. **Divjega prašiča** (*Sus scrofa*) lahko označimo kot pogosto vrsto, številčnost je v zadnjih nekaj letih nihajoča s trendom rasti. Posledica so pogoste škode na kmetijskih površinah, predvsem na travnikih in koruznih njivah. **Damjaki** (*Dama dama*) v prosti naravi so zelo redki in le kot posledica pobegov iz obor za rejo divjadi, ki niso nujno vezane samo na območje GGE pač pa širšega območja. **Gams** (*Rupicapra rupicapra*), je zelo redek in se pojavlja posamično. Stanje gozdnega habitata za to vrsto ni optimalno, ker je premalo res strmih in skalovitih pobočij.

Iz reda zveri je občasno prisoten **rjavi medved** (*Ursus arctos*). GGE Litija - Šmartno spada v njegovo prehodno območje in se tu redko, a vendarle čedalje pogosteje pojavi. **Lisica** (*Vulpes vulpes*) je razpršeno prisotna v celi GGE. Njen trend razvoja je nihajoč, a stabilen. V letih od 2017 dalje se je v tem območju pojavil nov predstavnik zveri iz družine psov – **zlati šakal** (*Canis aureus*). Trend razvoja **kun** (*Mustelidae*) je stabilen. Najpogostejši sta **kuna zlatica** in **kuna belica** (*Martes martes* in *Martes foina*). Pojavnost populacije **jazbeca** (*Meles meles*) je pogosta, številčnost zmerno narašča. Prisotne zavarovane vrste iz skupine malih zveri so še **dihur** (*Mustela putorius*), **hermelin** (*Mustela erminea*) in **mala podlasica** (*Mustela putorius*). Zmerno pogosta sta tudi predstavnika iz reda glodalcev - **navadna veverica** (*Sciurus vulgaris*) in **navadni polh** (*Glis glis*), z nihajočim trendom rasti.

Med ujedami najpogosteje srečamo **navadno kanjo** (*Buteo buteo*), **kragulja** (*Accipiter gentilis*), **sršenarja** (*Pernis apivorus*) in **skobca** (*Accipiter nisus*). Med sokoli se tu pojavlja **navadna postovka** (*Falco tinnunculus*). Najpogostejša sova je **lesna sova** (*Strix aluco*), prisotne so tudi **mala uharica** (*Asio otus*), **kozača** (*Strix uralensis*) in **čuk** (*Athene noctua*). Med vrani so tu **siva vrana** (*Corvus cornix*), **šoja** (*Garrulus glandarius*), **sraka** (*Pica pica*). Prisotni so še **krokar** (*Corvus corax*), **siva žolna** (*Picus canus*), **zelena žolna** (*Picus viridis*), **mali detel** (*Dendrocopus minor*), **veliki detel** (*Dendrocopus major*). Gozd je zatočišče tudi mnogim drugim vrstam ptičev pevcev.

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Preglednica 5/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.974,40	1.001,34	11,28	5.987,02
Delež (%)	83,1	16,7	0,2	100,0

V GGE močno prevladujejo zasebni gozdovi s 83,1 %. Državnih gozdov je 16,7 %, 0,2 % pa je gozdov lokalnih skupnosti.

Površino gozdov smo ugotovili s projekcijo posnetkov, dobljenih z metodami daljinskega zaznavanja na temeljne topografske načrte. Na tako dobljenih ortofotokartah (DOF) smo površino gozdov preverili na terenu.

Površina gozdov v GGE je 5.987,02 ha. Glede na prejšnje ureditveno obdobje se je zmanjšala za 31,48 ha. Razlog je predvsem v krčitvah, del sprememb površin pa je tudi posledica uporabe digitalizacije pri izračunavanju površin in novejših ortofoto načrtov pri ugotavljanju gozdnega roba.

Preglednica 6/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	73,0	73,1	9,6	9,6
1 do 5 ha	19,9	93,0	37,7	47,3
5 do 10 ha	4,6	97,6	25,4	72,7
10 do 30 ha	2,4	100,0	25,9	98,6
30 do 100 ha	0,1	100,0	1,4	100,0
nad 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	100,0		100,0	

Preglednica 7/D-LS: Razvoj posestne sestave (vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto-10	Delež (%) Leto	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	68,7	73,0	2.821	2.821
1 do 5 ha	22,1	19,9	767	3.588
5 do 10 ha	6,4	4,6	177	3.765
10 do 30 ha	2,8	2,4	94	3.859
30 do 100 ha	0,0	0,1	2	3.861
nad 100 ha	0,0	0,0	0	3.861

V GGE je evidentiranih 3.861 zasebnih lastnikov gozdov. Povprečna zasebna gozdna posest meri le 0,95 ha. Največ je lastnikov, ki imajo posest manjšo kot 1 ha (73 % gozdnih posestnikov) in posest veliko med 1 in 5 ha (19,9 %). Z velikostjo posesti število lastnikov naglo upada. Posest, veliko med 5 in 10 ha, ima 4,6 % oz. 177 zasebnih lastnikov. 94 lastnikov ima posest veliko med 10 in 30 ha, posest 2 lastnika pa je velika med 30 in 100 ha. V GGE ni nobenega lastnika s posestjo nad 100 ha.

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

1.3.1 Odprtost gozdov za spravilo lesa

Preglednica 8/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja - v %					
	ha	%	do 200m	200-400m	400-600m	600-800m	800-1200m	nad 1200m
S traktorjem	4.324,67	93,3	1,9	42,1	31,4	16,0	7,9	0,7
Kombinirano i	312,84	6,7	6,7	13,1	53,0	14,0	8,8	4,4
Odrpto skupaj	4.637,51	100,0	2,3	40,0	32,8	15,9	8,0	1,0
Ni odprto	1.349,51	22,5						
Skupaj	5.987,02	100,0						

Navedeni podatki so prikazani in izračunani za gozdove, kjer je načrtovan možni posek.

Odprtost gozdov z gozdnimi vlakami ni dobra, saj je odprtih 77,5 % površine vseh gozdov.

Gozdovi, ki niso odprti z vidika spravila in v katerih ni mogoče izvajati racionalnega spravila lesa, se nanašajo le na dele odsekov. Slabše odprti so predvsem varovalni gozdovi in druga strma pobočja.

Potencialno najugodnejši način spravila je traktorsko spravilo, ki se izvaja na 93,3 % površine gozdov. V večini primerov se uporablja adaptiran kmetijski traktor, ker prevladujejo zasebni gozdovi.

Spravilne razdalje so pri traktorskem spravilu na 42,1 % gozdnih površin dolge med 200 in 400 m, na 31,4 % med 400 in 600 m, na 16,0 % pa med 600 in 800 m. Na 1,9 % površine so pravilne razdalje krajše od 200 m, na 8,6 % pa daljše od 800 m.

Za večino vlak je ocenjeno, da so slabo vzdrževane, preozke, brez zadostnih prečnih kanalov in je posledično odvodnjavanje na vlakah neurejeno.

Okoli 10 % spravila lesa poteka z uporabo polprikolic, večinoma v kombinaciji s traktorskim spravilom. Zgibni gozdarski traktorji so v uporabi izjemoma.

Kombinirano traktorsko spravilo z ročnim spravilom je predvideno le na 6,7 % površine gozdov. Tovrstno spravilo je predvsem v jarkih, ki so od gozdne vlake oddaljeni za več kot dolžino vrvi na vitlu. To so predvsem gozdovi na predelih, kjer je še možno ročno prepravilo in so stroški gradnje vlak visoki.

Strojna sečnja

Splošni pogoji za uvajanje takšnega načina sečnje so: v sestojih prevladujoči iglavci, primerni, oz. blažji nakloni terena, gladek do valovit relief, nepoudarjene (na 1. in 2. stopnji) socialne in delno tudi ekološke funkcije, potrebe po redčenju mlajših razvojnih faz oziroma sanaciji ujm in gradacij podlubnikov, gojitveno dopustni večjepovršinski poseki.

Izločilni dejavniki, ki najpogosteje preprečujejo uporabo te tehnologije, so drobna posestna struktura, ki ne spodbuja vlaganja v mehanizacijo in specifične terenske ter sestojne razmere. Teren, kjer je velik naklon in kjer so slabo nosilna tla (močvirno, globoka vlažna tla) ni primeren za strojno sečnjo.

Ta način sečnje omejujejo tudi nezadostne širine vlak, sonaravni pristop pri gospodarjenju z gozdovi ter poudarjenost ekoloških in socialnih funkcij gozdov. Strojni sečnji nasprotuje tudi sledenje tradicionalnemu gospodarjenju z gozdovi.

Strojna sečnja je mogoča v delih odsekov 47F03, 47F04, 47F05, 47E23, 47E35, 47E36 in 47E37.

Podrobno načrtovanje strojne sečnje naj bo izvedeno v okviru gozdnogojitvenih načrtov, v tehnološkem delu le-teh.

1.3.2 Odprtost gozdov s cestami

Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestam

Vrsta cest	Produktivne km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	32,21	5,37
Javne ceste	162,71	27,18
Skupaj	194,92	32,55

Opomba: pri izračunu gostote cestnega omrežja so upoštevane samo produktivne ceste, ter površina vseh gozdov razen gozdov s posebnim namenom brez ukrepov (gozdni rezervati). Varovalne gozdove se upošteva

Gozdne ceste

Podatki za gozdne ceste so pridobljeni iz aplikacije »Evidenca gozdnih cest« (EGC) ki je dostopna na ZGS.GISPortal.si in prikazujejo stanje novembra 2022. Za gozdne ceste velja, da je po metodologiji, ki je bila uporabljena za izdelavo Območnega načrta 2021-2030, privzeto, da so vse gozdne ceste obenem tudi produktivne.

Dolžina gozdnih cest se je v primerjavi z njihovo dolžino v prejšnjem GGN GGE 2012-2021 povečala za 2,87 km. Vzroki sprememb so:

- V letu 2016 je bila zgrajena nova gozdna cesta Tičnica v dolžini 2.730 m.
- Pridobitev bolj natančnih podatkov in odprava napak v prejšnjih podatkih kot posledica ureditve katastra gozdnih cest, popravkov tras gozdnih cest in bolj natančnega zajemanja podatkov.

- Uskladitev stičnih točk z javnimi cestami.
- Natančnejši zaris gozdnih cest na podlagi LIDAR snemanja.
- Dosledno upoštevanje mej katastrskih občin in GGE.
- Vsebinsko utemeljeni predlogi KE za popravke potekov cest - krajšanje oz. podaljšanje gozdnih cest.

Javne ceste

Podatki za javne ceste so pridobljeni iz Karte zasnove gozdne infrastrukture (E), ki je bila izdelana ob izdelavi Območnega načrta GGO Ljubljana 2021-2030 in prikazuje javne ceste, primerne za gozdno proizvodnjo, po metodologiji, ki je bila uporabljena za izdelavo Območnega načrta 2021-2030. Metodologija določanja javnih cest, primernih za gozdno proizvodnjo, je bila pred desetletjem enaka (Karta zasnove gozdne infrastrukture (E), takrat za GGN GGO 2011-2020).

Dolžina javnih cest, primernih za gozdno proizvodnjo, se je glede na stanje pred 10 leti povečala za 24,91 km. Spremembe so nastale zaradi uporabe bolj natančnih in sodobnejših podatkov o javnem cestnem omrežju. Sedanji podatki so glede na sedanjo metodologijo in na sedaj uporabljene podatke o javnih cestah točni.

Povezovalnih gozdnih cest in drugih javnih cest ne prikazujemo več, ampak samo še produktivne gozdne ceste in javne ceste, ki so primerne za gozdno proizvodnjo. Oboje je uporabljeno pri izračunu gostote cest (Preglednica/D-C: Odprtost gozdov s cestami).

Odprtost in gostota

Zaprtih območij z gozdnimi cestami, kot jih definira Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Ur. l. RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15), v GGE ni.

Gostota cest, ki se uporabljajo za prevoz lesa, je 4,55 m/ha nad povprečjem GGO in znaša 32,55 m/ha (v GGN GGO Ljubljana 2021-2030: 28 m/ha) in se ocenjuje, da je odprtost gozdov s cestami v GGE ob zdajšnjem načinu gospodarjenja dobra.

Med cestami, ki so pomembne za gospodarjenje z gozdom in se uporabljajo za prevoz lesa, je javnih cest 162,71 km in gozdnih 32,21 km. Javne ceste, ki se uporabljajo za potrebe gospodarjenja z gozdovi, so predvsem povezovalne ceste med razpršenimi manjšimi naselji v gozdnati krajini. Tako razmerje med javnimi in gozdnimi cestami z vidika gospodarjenja z gozdom ni optimalno in zahteva intenzivno usklajevanje interesov uporabnikov teh cest. Njihova uporaba za potrebe gospodarjenja z gozdovi se naj v prihodnje ne poslabšuje.

Gostoto produktivnih gozdnih cest dopolnjujejo vlake, ki s svojo gostoto in razporejenostjo prispevajo k odprtosti gozda.

Gozdne ceste imajo tudi poudarjen javni značaj, saj je njihova obremenitev povečana z osebnim prometom. Veliko gozdnih cest je primernih in se uporabljajo tudi za turistično in rekreativno rabo.

Po gozdnih cestah in vlakah potekajo tudi markirane poti na planinske vrhove.

Rekreativne trase so po gozdnih cestah speljane tako, da obiskovalci praviloma nimajo negativnega vpliva na gozd in gozdni prostor.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Enoto zaznamujeta mesto Litija in naselje Šmartno. Občina Litija leži v središču Slovenije, vzhodno od Ljubljane, v zahodnem delu Posavskega hribovja, ki z obeh strani obdaja reko Savo. Občina meri po površini približno 227 km², šteje 14.530 prebivalcev in ima 108 naselij. Njeni hriboviti predeli so redko poseljeni, večja naselja so nastala v dolini reke Save, kjer potekajo večje prometnice in železnica. Okolica Litije ima pretežno ruralni značaj.

Trend gibanja poseljenosti je enak kot po večjem delu Slovenije: prebivalstvo v mestih in večjih krajih narašča, v manjših vaseh in zaselkih pa delež prebivalcev upada. Število prebivalcev v Litiji

in Šmartnem se povečuje zaradi dobro razvitega občinskega središča, ugodnih prometnih povezav in dostopne cene zemljišč. Večja naselja so še Kresnice, Jevnica in Zavrstnik. Tudi v teh naseljih se delež prebivalstva veča. Naselja se širijo tudi na račun gozda, kar je posebej vidno v okolici Litije (Sitarjevec). V manjših vaseh število prebivalcev upada.

Majhen delež kmečkega prebivalstva, struktura gozdne posesti, drevesna sestava sestojev ter kakovost lesa kažejo, da prebivalci na območju GGE Litija – Šmartno niso močno odvisni od dohodkov iz gozda.

Mesto Litija, ki se je razvilo iz nekoč pomembne broderske postojanke na reki Savi, po kateri je potekala živahna trgovska pot med Trstom, Ljubljano in Hrvaško. Kraj se prvič omenja v cerkvenih zapisih leta 1145, trške pravice je dobil v 14. stoletju, po Valvazorjevem tolmačenju pa naj bi ime izhajalo iz latinskega imena litus, kar pomeni obrežje. V okolici Litije so bila nahajališča različnih rudnin (živosrebrne, svinčene, bakrene, cinkove, železove, baritne, idr.); stara rudarska najdbišča in materialni ostanki takratne kulture pa pričajo, da je bilo rudarstvo tod razvito že za časa Ilirov, Keltov in Rimljanov. Največji med rudniki in tudi med najstarejšimi v Zasavju je bil Sitarjevec, kjer so rudo kopali vse do leta 1965. Na gospodarski razvoj Litije, zlasti rudarstva, tekstilne in lesne industrije je zelo ugodno vplival prihod Južne železnice po letu 1849, a so z njenim prihodom hkrati zamrle številne dejavnosti in obrti tesarstvo, barvarstvo, vrvarstvo, povezane z rečnim ladjarstvom. Iz preteklosti omenimo še, da so tudi Litijo 1528 opustošili Turki, kraju pa ni v 16. st. prizanesla niti kuga, niti v 17. stoletju hudi požari. Prvi most čez Savo je bil zgrajen leta 1852, leta 1952 pa je Litija dobila tudi mestne pravice.

Šmartno pri Litiji leži v središču Slovenije, v zahodnem Posavskem hribovju, na nadmorski višini 252 metrov in sodi po površini med srednje velike slovenske občine. Je gručasto naselje s pestro geološko podobo, obdano s hribovjem, ki kotlini daje pravokotno obliko. Na severozahodu je Sitarjevec, na vzhodu Ojstrmanov hrib, na jugovzhodu so Kuheljnov hrib, Veliki in Mali Oblak, Cvingar, na zahodu pa Tičnica in Strmenca. Skozi naselje teče potok Reka, ki izvira v Reki-Gozdu, vanj se izlivata še Črni potok in Kostrevniški potok. Osrednji, starejši del Šmartna, se je razvil ob trgu poleg župnijske cerkve, novejši del pa se širi proti severu na območje Ustja in na Jeze ter proti jugu. Naselje Ustje je bilo kraju priključeno leta 1989. Pripadajoča zaselka sta še Roje in Slatna. Šmartno je pomembno prometno križišče cest proti Litiji in Zasavju, skozi Jablaniško dolino v Moravče in Mirnsko dolino, prek Bogenšperka v Temeniško dolino in skozi Zavrstnik proti Ljubljani. V enoti leži grad Bogenšperk na katerem je v 17. stoletju deloval polihistor baron Janez Vajkard Valvazor, danes pa je preurejen v muzej z dvorano za poročne slovesnosti.

Že sam pogled na zemljevid nam pove, da se tu križajo poti (za smer Litija - Ljubljana oziroma Litija - Zagorje, nato v Kostrevniško dolino proti Moravčam in mimo Bogenšperka skozi Temenico do ceste Ljubljana - Zagreb ter skozi Zavrstniško dolino čez Trebeljevo do Ljubljane).

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

1.5.1 Lovstvo

Lovišča, ki se prekrivajo z GGE Litija - Šmartno - Šmartno pri Litiji, Kresnice, Litija, Šentvid pri Stični, Laze, Višnja Gora in Ivančna Gorica, spadajo vsa v Zasavsko lovsko upravljavsko območje (LUO).

Karta 3: Pregledna karta lovišč

Preglednica 10/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča*	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Površina lovišča v GGE (ha)	Opomba
1303	KRESNICE	1.911,54	2.853,36	63 % lovišča
1317	ŠENTVID pri STIČNI	71,97	115,85	2 % lovišča
1318	ŠMARTNO pri LITIJI	2.742,36	4.034,59	62 % lovišča

1319	LITIJA	1.261,15	1.754,21	27 % lovišča
	Skupaj	5.987,02	8.800,26	

*Našteta so lovišča, kjer površina v GGE presega 1 % lovišča

Na severozahodnem delu GGE leži lovišče Kresnice, na severovzhodnem delu lovišče Litija, na južnem delu pa lovišče Šmartno pri Litiji. Le manjši del na jugu leži v lovišču Šentvid pri Stični. Manj kot odstotek enote je v loviščih Laze, Višnja Gora in Ivančna Gorica. GGE se ne pokriva z nobenim loviščem v celoti.

Z divjadjo in lovišči, na podlagi sklenjene koncesijskih pogodb z Republiko Slovenijo, do leta 2029 trajnostno upravljajo in gospodarijo istoimenske lovske družine Šmartno pri Litiji, Kresnice, Litija, Šentvid pri Stični, Laze, Višnja Gora in Ivančna Gorica.

1.5.2 Kmetijstvo

Na območju GGE Litija – Šmartno upada delež kmečkega prebivalstva. Glavna usmeritev kmetij je živinoreja, ki pa jo kmetje dopolnijo z dopolnilno dejavnostjo ali službo v mestu. Od poljščin pridelujejo predvsem koruzo, namenjeno prehrani živine. Okoliški gozdovi skrivajo bogastvo gozdnih plodov.

1.5.3 Poselitev

Poselitev v GGE Litija–Šmartno je koncentrirana na Litijo in Šmartno. Večja naselja so še Kresnice, Kresniške poljane, Jevnica in Zavrstnik. Šmartno pri Litiji je gručasto naselje, ki leži 3 km jugovzhodno od Litije. Okolica Šmartna je obdana s hribovjem, ki kotlini daje podobo pravokotne oblike: na severozahodu je Sitarjevec, na vzhodu Ojstrmanov hrib, na jugovzhodu Kuheljnov hrib, Veliki in Mali Oblak, Cvingar, na zahodu pa Tičnica in Strmenca. Skozi naselje teče potok Reka, ki izvira v Reki-Gozdu, vanj se izlivata še Črni potok in Kostrevniški potok. Potok Reka se kot največji pritok pri vasi Breg izlije v Savo. Osrednji, starejši del Šmartna, se je razvil ob trgu poleg župnijske cerkve, medtem ko se novejši, stanovanjski del, širi proti severu na območje Ustja in na Jeze ter proti jugu. Naselje Ustje je bilo kraju priključeno leta 1989. Pripadajoča zaselka sta še Roje in Slatna. Šmartno je prometno križišče cest proti Litiji in Zasavju, skozi Jablaniško dolino v Moravče in Mirnsko dolino, prek Bogenšperka v Temeniško dolino in skozi Zavrstnik proti Ljubljani.

1.5.4 Infrastruktura

Na severnem delu enote, ob reki Savi, poteka lokalna cesta, ki povezuje Jevnico, Kresnice in Litijo. V osrednjem delu enote je pomembnejša cesta po dolini Reke od Šmartnega proti zahodu enote. Iz teh dveh cest se odcepijo vse lokalne ceste, ki vodijo do vasi, zaselkov in posameznih hiš. Večina cest je asfaltiranih, le do posameznih hiš so ponekod ceste še makadamske. Po javnih cestah, ki v enoti prevladujejo, poteka tudi transport lesa.

Skozi enoto poteka tudi daljnovod Beričevo-Krško.

Na severnem delu enote je ob Savi speljana železniška proga Ljubljana – Zidani most. Gozdovi nad progo opravljajo zaščitno funkcijo.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi, daljnovodi ipd.)

Skozi enoto poteka 2 x 110kV daljnovod Beričevo-Krško. Vsi peskokopi v enoti so locirani v Vintarjevski dolini. Večji so opuščeni, v nekaterih manjših še vedno poteka pridobivanje peska za lokalne potrebe – gre za manjši obseg izkoriščanja.

Zaradi zaprtja usnjarn v Šmartnem in Vrhniku, se je prenehalo z odlaganjem nevarnih odpadkov (krom) v Grmačah. Smetišče je opuščeno, ni pa sanirano.

1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti

Razgibana pokrajina ponuja tudi številne možnosti za izletništvo in rekreacijo, celotno območje je preprejeno s kolesarskimi in pohodnimi potmi ter turističnimi kmetijami.

Najbolj znana pohodniška prireditev je Levstikova pot od Litije do Čateža.

Z zaprtjem podjetja Lesne industrije Litija je prišlo tudi do zaprtja velike žage za razrez hlodovine. Glavna gospodarska panoga, ki je močno vplivala tudi na razvoj kraja, je bila dolga leta usnjarsko predelovalna industrija. V zadnjih letih jo je nadomestila kovinsko predelovalna industrija, ki domačinom zagotavlja glavnino delovnih mest.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Stopnjo požarne ogroženosti smo gozdovom določili po odsekih, na osnovi Pravilnika o varstvu gozdov (Ur. l. RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 popr.).

Gozdov s 1. stopnjo (to je zelo veliko požarno ogroženost) in gozdov z 2. stopnjo (to je veliko požarno ogroženostjo) v gozdovih GGE ni.

3. stopnjo oziroma srednjo požarno ogroženost ima največ, to je 55 % gozdov. V njih nevarnost gozdnih požarov ni stalna ali občasna, predstavlja pa grožnjo gozdnim ekosistemom.

4. stopnjo požarne ogroženosti, kar pomeni, da je ogroženost majhna, ima 45 % gozdov

Pregledna karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25 000 je podana v kartnem delu načrta (karta št. 12)

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Meja enote se z novim ureditvenim obdobjem ni spreminjala. GGE je razdeljena na 194 odsekov s povprečno površino 30,86 ha. Odsek 47L01B je razglašen kot varovalni gozd.

Sistem oštevilčenja oddelkov je sledeč: šifra odseka se prične z dvomestno številko GGE (za GGE Litija - Šmartno je to 47), sledi črka k. o. (podane so v preglednici 1.), nato je številka oddelka, na koncu pa je črka odseka (če ta obstaja).

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Gozdnogospodarska enota Litija - Šmartno je v pristojnosti ZGS OE Ljubljana, Krajevne enote Litija. Leži v jugovzhodnem delu Območne enote Ljubljana. V enoti sta dva revirja. Na severnem delu je revir Kresnice, na južnem pa revir Šmartno.

V KE Litija so poleg omenjene še tri GGE: Vače, Polšnik in Primskovo.

2 Prikaz funkcij gozdov

Ovrednotenje funkcij (valorizacija) je določanje pomena gozdov glede na naravne danosti, družbenogospodarske in socioekonomske razmere v prostoru oziroma v nekem zaokroženem območju. Gozdni prostor v GGE Litija - Šmartno obsega 6.079 ha površine (približno 69 % površine enote), od tega je 5.987 ha gozdov. Območja s poudarjenimi funkcijami se lahko tudi medsebojno prekrivajo, kar pomeni, da je na istem gozdnem prostoru pomembnih več funkcij gozda. Površine gozdov s poudarjenimi funkcijami po stopnjah poudarjenosti so navedene v Preglednici D-F. Linijsko in točkovno ovrednotene funkcije so vezane na ožje pasove vzdolž linijskih objektov (vodotokov, pohodnih in učnih poti ipd.), oziroma na ožjo okolico okrog točkovnih objektov (izvirov, spomenikov ipd.). V nadaljevanju so podani podrobnejši opisi vseh območij s poudarjenimi funkcijami v GGE, tako ploskovnih kot tudi linijskih in točkovnih. Lokacije posameznih območij gozdnega prostora s poudarjenimi vrstami in stopnjami funkcij gozdov so prikazane v grafičnem delu GGN.

Preglednica 11/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj ha
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	
Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	366,40	6,0	6,0	4.121,43	67,8	67,8	1.590,99	26,2	26,2	6.078,82
Hidrološka funkcija	231,73	3,8	3,8	1.974,09	32,5	32,5	3.873,00	63,7	63,7	6.078,82
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	463,04	7,6	7,6	178,02	2,9	2,9	5.437,76	89,5	89,5	6.078,82
Klimatska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	6.078,82	100,0	100,0	6.078,82
Zaščitna funkcija	47,74	100,0	0,8	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	47,74
Higijensko - zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,0	632,63	10,4	10,4	5.446,19	89,6	89,6	6.078,82
Obrambna funkcija	0,02	11,1	0,0	0,16	88,9	0,0	0,00	0,0	0,0	0,18
Rekreacijska funkcija	101,13	1,7	1,7	274,69	4,5	4,5	5.703,00	93,8	93,8	6.078,82
Turistična funkcija	24,08	0,4	0,4	0,00	0,0	0,0	6.054,74	99,6	99,6	6.078,82
Poučna funkcija	20,94	0,3	0,3	18,61	0,3	0,3	6.039,27	99,3	99,3	6.078,82
Funkcija varovanja naravnih vrednot	1,68	1,0	0,0	165,21	99,0	2,7	0,00	0,0	0,0	166,89
Funkcija varovanja kulturne dediščine	151,60	89,5	2,5	17,77	10,5	0,3	0,00	0,0	0,0	169,37
Estetska funkcija	11,03	99,8	0,2	0,02	0,2	0,0	0,00	0,0	0,0	11,05
Lesnoproizvodna funkcija	5.970,39	99,7	98,2	0,00	0,0	0,0	16,63	0,3	0,3	5.987,02
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	582,63	41,5	9,6	821,57	58,5	13,5	0,00	0,0	0,0	1.404,20
Lovnogospodarska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00

V GGE Litija - Šmartno so na vsaj relativno majhni površini poudarjene vse funkcije gozdov razen raziskovalne in lovnogospodarske funkcije. Lovnogospodarska funkcija je v gozdnem prostoru GGE Litija - Šmartno sicer prisotna, vendar v enoti ni objektov, ki bi ustrezali merilom za prvo in drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije (Navodila za posodobitev obstoječih podatkov o funkcijah gozdov za potrebe obnove GGN GGO 2021-2030. ZGS, Ljubljana, 2021). Glede na površino, kjer so funkcije poudarjene na prvi stopnji so v GGE najpomembnejše proizvodne funkcije gozdov. Med njimi je daleč najpomembnejša lesnoproizvodna funkcija, saj je ta na prvi stopnji poudarjena na več kot 99 % gozdnega prostora. Na slabih 2 % gozdnega prostora so proizvodne funkcije poudarjene na drugi stopnji.

Sledijo ekološke funkcije, ki so na prvi stopnji poudarjene na 17 % gozdnega prostora. Med njimi prevladujeta funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev. Na 4.308 ha oziroma 71 % gozdnega prostora so ekološke funkcije poudarjene na drugi stopnji.

Prvo stopnjo poudarjenosti socialnih funkcij ima 4 % gozdnega prostora. Največji delež med njimi imata funkcija varovanja kulturne dediščine in rekreacijska funkcija. Na 11 % gozdnega prostora so socialne funkcije poudarjene na drugi stopnji.

Katere funkcije so poudarjene v posameznemu oddelku oziroma odseku, je zapisano v tabeli E4 (opis gozda za odsek). Usmeritve za krepitev funkcij so zapisane v poglavju 6.2.2.

2.1 Ekološke funkcije

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ima 6 % gozdnega prostora. Približno 19 ha površin predstavljajo gozdovi ob vodotokih v območju 10-letnih visokih vod (kjer je v povprečju poplavljen vsaj enkrat na 10 let, utemeljitev Vg). To so poplavni logi ob reki Savi, na območju dela odsekov: 47J03, 47K01, 47K06, 47K07, 47J27, 47L02, 47L03, 47L07, 47L11 in 47L01B. Gozdovi v odseku 47L01B so bili določeni za varovalne gozdove z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20) (utemeljitev Vu).

To funkcijo imajo na prvi stopnji poudarjeno tudi gozdovi na strmih pobočjih nad cesto in železnico, ki potekata ob Savi na severnem in severozahodnem delu GGE (odseki: 47J01, 47J02, 47J03, 47K05, 47K06, 47L01A) in nad prometnico in stanovanjskimi objekti v dolini Jevnice (odseki: 47K01 in 47K08), kjer imajo gozdovi poleg varovalne poudarjeno tudi zaščitno funkcijo (utemeljitev Vz).

Sem sodijo tudi območja gozdov na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35° oziroma gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom nad 25° (utemeljitev Vc), ki so prisotni na približno 285 ha površine GGE. Gre za gozdove, ki poraščajo strma pobočja hribov razpršeno po GGE (Bukov hrib, Kamplov hrib, Oblakov hrib, Roje, Gradišče, Bogenšperk, Straža, Koparjev graben, Škrabnerjev hrib, Na žagi), na območju dela odsekov: 47A06, 47A07, 47A08A, 47E03, 47E24B, 47G04, 47G07, 47G10, 47G11, 47G15, 47G17, 47G19, 47G20, 47G35, 47G38, 47G42, 47H01, 47H10, 47H11, 47H13, 47H34, 47I06, 47I07, 47I08, 47J12, 47K06, 47L06, 47L10, 47L11.

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije imajo tudi gozdovi na hudourniških območjih z veliko gostoto erozijskih pojavov (utemeljitev Ve) na območju dela odsekov 47J01 in 47J02.

Drugo stopnjo poudarjenosti ima 68 % gozdnega prostora. Kar 98 % teh gozdov predstavljajo gozdovi, ki poraščajo območja z velikimi nagibi pobočij, razmeroma plitvimi tlemi in območja na katerih obstaja nevarnosti plazenja (utemeljitev Vc). Med njimi so tudi gozdovi, ki imajo to funkcijo poudarjeno zaradi ekstremne gozdne združbe (utemeljitev Va), to so osojno bukovje s kresničevjem in predalpsko-alpsko toploljubno bukovje, v odsekih: 47G04, 47G11, 47G13, 47G41, 47G44A, 47G49 in občasno poplavljen obrečna vrbovja v odseku 47L01B. Funkcija je na drugi stopnji poudarjena tudi na območju gozdov, na neprepustnih, občasno poplavljenih tleh (utemeljitev Vh). Ti se dopolnjujejo z gozdovi s prvo stopnjo poudarjenosti v območju 10-letnih visokih vod, v odsekih: 47J03, 47K01, 47K06, 47K07, 47J27, 47L03, 47L07.

Tretjo stopnjo poudarjenosti ima preostali gozdni prostor (26 %).

Površina gozdnega prostora z določeno funkcijo na prvi in drugi stopnji se je v primerjavi z valorizacijo funkcije leta 2013 oziroma s preteklim GGN nekoliko zmanjšala (iz 9 % na 6 %, oziroma iz 81 % na 68 %). Razlog je predvsem v posodobitvi vhodnih podatkov in njihovi natančnejši prostorski opredelitvi. V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se površina gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi in drugi stopnji ni bistveno spremenila. Površina gozdnega prostora z določeno funkcijo na prvi stopnji se je povečala za približno 11 ha, in sicer zaradi natančnejše opredelitve funkcije na območju gozdnega prostora nad prometnico in stanovanjskimi objekti v dolini Jevnice.

Hidrološka funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti ima 4 % gozdnega prostora, in sicer znotraj vodovarstvenih območij, na ožjih območjih vodnih zajetij (v GGE jih je 34) in večjih izvirov (v GGE jih je 24).

- Območja zajetij ter najožja in ožja vodovarstvena območja (1. in 2. varstvena cona) na občinskem nivoju, po odloku o zaščiti virov pitne vode (utemeljitev Ha), so prisotna na območju odsekov: 47A08A, 47A08B, 47E30, 47E32, 47E33, 47E34, 47E35, 47E36A, 47F01, 47F03, 47G05, 47G06, 47G07, 47G09, 47G10, 47G13, 47G19, 47G20, 47G38, 47G50,

47H02, 47H03, 47H06, 47H09, 47H10, 47H13, 47H15, 47H16, 47H28, 47I07, 47J03, 47J07, 47J12, 47J14, 47J15, 47J17, 47J21, 47J22, 47J25, 47J27.

- Druga vodna zajetja (utemeljitev Hb) so razpršena po celotnem območju GGE, in sicer na območju odsekov: 47E02, 47E06, 47F01 (dva), 47G03, 47G07, 47G08 (dva), 47G10 (dva), 47G20 (dva), 47G21, 47H06 (dva), 47H10, 47H13, 47H16, 47H23 (trije), 47H30, 47I02, 47I09, 47J03 (trije), 47J17 (dva), 47J22, 47J25, 47K07, 47L01A.
- Večji izviri (utemeljitev He) so v odsekih: 47A08B, 47E01, 47E04, 47E06, 47G12, 47G38, 47H11, 47H14, 47H22, 47I02, 47J14, 47J20, 47J27, 47K02, 47K03, 47K05, 47K07, 47L02, 47L03 (dva), 47L06 (dva), 47L08, 47L09.

Drugo stopnjo poudarjenosti ima približno 33 % gozdnega prostora. Gre za:

- Gozdove na širšem vodozbirnem območju, kar pomeni, da so na območju 3. varstvene cone po predpisih o zaščiti pitne vode (utemeljitev Ha), na območju odsekov: 47A05, 47A06, 47A07, 47A08B, 47A09, 47A11, 47F01, 47F03, 47G01, 47G07, 47G09, 47G10, 47G11, 47G13, 47G14, 47G20, 47G22, 47G37, 47H02, 47H03, 47H08, 47H06, 47H07, 47H09, 47H13, 47H16, 47H28, 47I06, 47J02, 47J03, 47J06, 47J07, 47J10, 47J11, 47J12, 47J13, 47J14, 47J15, 47J17, 47J18, 47J20, 47J21, 47J22, 47J24, 47J25, 47J27.
- Gozdovi v ožji okolici manjših stoječih vod (utemeljitev Hf), ki se pojavljajo na območju vzdolž reke Save in njenih pritokov (odseki 47K01, 47K03, 47K05, 47L01A) in ob vodotoku Rakovnik, na meji med odsekoma 47E23 in 47E25.
- Gozdovi v okolici 210 manjših izvirov (utemeljitev He), ki se pojavljajo razpršeno po celotnem območju GGE.
- Gozdovi v 100 m vplivnem pasu vzdolž reke Save (utemeljitev Hf), na območju dela odsekov: 47J02, 47J03, 47J27, 47K01, 47K02, 47K03, 47K05, 47K06, 47K07, 47K08, 47L01A, 47L01B, 47L02, 47L03, 47L07, 47L11, 47L12.
- Gozdovi ob širših (od 2 do 10 m širokih) vodotokih, pri čemer gre za 50 m vplivni pas na vsaki strani vodotokov (utemeljitev Hf): Reka, Jevnica, Jevniški potok, Slapnica, Jamnik, Štangarski potok, Bedenov graben, Rakovnik, Vintarjevški potok, Kostrevniški potok, Črni potok, Konjski potok, Štefulijev potok, Mala reka, Pečen potok, Dragovski potok, Jamnik.
- Gozdovi ob številnih manjših (od 1 do 2 m širokih) vodotokih, pri čemer gre za 25 m vplivni pas na vsaki strani vodotokov (utemeljitev Hf), ki so prisotni na celotnem območju GGE.

Preostala površina gozdnega prostora ima tretjo stopnjo poudarjenosti te funkcije.

Glede na valorizacijo funkcij leta 2013 se delež gozdnega prostora z določeno hidrološko funkcijo, upoštevajoč ploskovne, linijske kot tudi točkovne objekte, v letu 2023 ni bistveno spremenil. V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se površina gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi stopnji ni bistveno spremenila, medtem ko se je na drugi stopnji povečala za dobrih 10 % (iz 21 % na 33 %). Razlog je v spremembi vhodnih podatkov in slojev za določitev poudarjenosti hidrološke funkcije, ki smo jih pridobili na Direkciji RS za vode.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ima 8 % gozdnega prostora. Gre za:

- Ožja območja gozdov oziroma gozdnega prostora vzdolž vodotokov Štangarski potok (NV 8060), Temenica – povirni del (NV 3699), Reka (NV 8061), Pasja ulica (NV 892), Rakovnik, Mala reka in Jevnica kot redkih ekosistemov, kjer prebiva rak navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*) (utemeljitev Ba), v odsekih: 47E01, 47E02, 47E03, 47E04, 47E05, 47E13, 47E24A, 47E25, 47E26A, 47E26B, 47E29B, 47E29A, 47E30, 47E35, 47F03, 47F07, 47G02, 47G03, 47G04, 47G05, 47G18, 47G44A, 47G44B, 47H01, 47H03, 47H04, 47H05, 47H23, 47H26, 47H27, 47H28, 47H30, 47H31, 47H32, 47H33, 47H34, 47I01, 47I03, 47I05, 47I07, 47I08, 47I09, 47I10, 47J03, 47J05, 47J07, 47J08 in 47K01. Ožje območje Štangarskega potoka s pritoki se nahaja znotraj upravljalne cone D območja Natura 2000.

- Gozdove, ki predstavljajo redke ekosisteme namenjene povečanju pestrosti in biotske raznovrstnosti (utemeljitev Ba). To so gozdovi na prodišču reke Save pri Kresnicah, z varovanim habitatnim tipom (3240) Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*), na območju dela odsekov 47K06 in 47K07 in gozdovi mokrotnega značaja z večjimi sestoji črne jelše, ki so prisotni na ravnici ob Vintarjevškem potoku v delu odseka 47G08 in v dolini vodotoka Cerkovnik v odseku 47E12. Sestoj črne jelše v dolini vodotoka Cerkovnik je življenjski prostor zavarovane vrste hribski urh (*Bombina variegata*) in številnih drugih vrst dvoživk in plazilcev.
- Gozdove, ki so pomembni za ohranitev zavarovane rastlinske vrste (utemeljitev Bb) navadna bodika (*Ilex aquifolium*). Rastišča vrste so bila potrjena ob izdelavi terenskih opisov sestojev na območju GGE v letu 2022. Vrsta se pojavlja razpršeno v gozdovih na območju odsekov 47G16, 47G17 in 47G18.
- Območja s koridorji rjavega medveda (utemeljitev Bj), ki gredo skozi del odsekov: 47J01, 47J02, 47J28, 47K05, 47K06 in 47K07.
- Ožjo okolico stoječih vod pomembnih za prostoživeče živali (utemeljitev Bk), Gre za kaluze in kale, na območju odsekov: 47E01 (dva kala), 47E02, 47E34, 47G17, 47G18, 47H07, 47I01, 47I05, 47I06, 47I08, 47J26 in 47L02.
- Vzdrževane travne površine – pasišča (gozdne jase) (utemeljitev BI), v odsekih: 47E01, 47E30, 47G16, 47G22, 47G35, 47J19, 47J27 in 47L07.

Zavarovane rastlinske in živalske vrste se lahko pojavljajo tudi na drugih predelih GGE, ki niso posebej evidentirani in nimajo naravovarstvenega statusa, so pa pomembni z vidika ohranjanja vrst in biotske raznovrstnosti.

Pretežni del območij z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije, ki je ovrednotena na 3 % gozdnega prostora predstavljajo območja Natura 2000 (utemeljitev Bf) in EPO (utemeljitev Bn). Funkcija je na drugi stopnji poudarjena tudi v gozdovih na ožjem območju vzdolž Štafulijevega potoka in vodotoka Slapnica, ki sta razglašena za ekosistemski naravni vrednoti (Štafulijev potok, ID 8078 in Slapnica, ID 764).

Preostala površina gozdnega prostora ima tretjo stopnjo poudarjenosti te funkcije.

V primerjavi z valorizacijo funkcije leta 2013 se je delež gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi stopnji, upoštevajoč ploskovne, linijske in točkovne objekte, povečal (iz približno 1 % na 8 %). Razlog je v posodobitvi vhodnih podatkov. V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se je površina gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi stopnji povečala (iz 2 % na 8 %), medtem ko se na drugi stopnji praktično ni spremenila. Razlog za spremembo ovrednotenja funkcije na prvi stopnji je v natančnejšem zajemu lokalnih posebnosti. Gre za dodatno vključitev rastišč navadne bodike in redkih ekosistemov s habitatni redkih in ogroženih živalskih vrst. Podatki slednjih temeljijo na posodobljenih vhodnih podatkih in slojih za določitev poudarjenosti funkcije, ki smo jih pridobili s strani ZRSVN, OE Ljubljana.

V GGE so štiri EPO in štiri območja Natura 2000. Površina gozdnega prostora, ki spada v območja Natura 2000, meri 112 ha, površina, kjer so EPO, pa 181 ha. Pri tem je treba upoštevati, da ne gre za povsem različne površine, pač pa EPO prekrivajo območja Natura 2000 in segajo še izven njih.

Območja Natura 2000

Po Uredbi o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13, 3/14, 21/16 in 47/18) so v GGE štiri območja Natura 2000 (SAC) (utemeljitev Bf):

- Vintarjec (SI3000159); celotno območje obsega 131 ha površin, od tega je 75 ha gozdnega prostora, v delu odsekov: 47G13, 47G14 in 47G17.
- Zgornja Jablanica (SI3000184); celotno območje, ki obsega 81 ha površin sega tudi izven območja GGE Litija – Šmartno. Na območju GGE Litija - Šmartno se razprostira na približno 4 ha gozdnega prostora, v delu odseka 47E10.

- Sava – Medvode – Kresnice (SI3000262); celotno območje, ki obsega 1.124 ha površin sega tudi izven območja GGE Litija - Šmartno. Na območju GGE Litija - Šmartno se razprostira na 83 ha in obsega gozd in gozdni prostor na območju vzdolž reke Save na približno 30 ha, na območju odsekov: 47J02, 47J03, 47K01, 47K02, 47K03, 47K05, 47K06 in 47K07.
- Štangarski potok (SI3000355); celotno območje obsega slabih 3 ha površin, od tega 92 % predstavlja gozdni prostor, v odsekih: 47F07, 47H03, 47H04, 47H05 in 47H15.

Za gozdove v območjih Natura 2000 je GGN GGE Litija – Šmartno načrt prilagojene rabe naravnih dobrin.

Preglednica 12/N-SAC: Natura SAC območje

Koda in ime	Status	Vrste in habitatni tipi vezani na gozdni prostor znotraj GGE Litija – Šmartno
SI3000159 Vintarjevec	POO	<u>Žuželke:</u> - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)* <u>Sesalci:</u> - mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) - vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)
SI3000184 Zgornja Jablanica	POO	<u>Sesalci:</u> - mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) - vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)
SI3000262 Sava – Medvode - Kresnice	POO	<u>Habitatni tipi:</u> - (3240) Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov
SI3000355 Štangarski potok	POO	<u>Vrste:</u> - navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*

Opombe: POO je kratica za Posebno ohranitveno območje; z * so označeni prednostne kvalifikacijske vrste in prednostni habitatni tipi.

Vir: Naravovarstvene smernice za GGN GGE Litija – Šmartno (2023-2032)

Preglednica 13/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj SAC (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
(3240) Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov	SI3000262 Sava – Medvode – Kresnice Gozdovi na prodišču reke Save pri Kresnicah	Lesnata vegetacija s sivo vrbo uspeva na prodnati podlagi. Na strmih ali visokih bregovih se pojavlja neposredno ob vodi, na bolj položnih pa vmesni pas pogosto zasedajo združbe zelnatih rastlin. Kljub bližini vode je za habitatni tip značilna pogosta suša. Z vodo je zalit le ob zelo visokih vodah, ki prinesejo vanj droben pesek in mulj, ta pa se odlaga v manjših kotanjah med vegetacijo. Zaradi večinoma hladnega toka zraka vzdolž rek so vrbišča hladnejša od okolice. Pri nas se pojavljajo ob rekah in potokih, ki izvirajo v Julijskih Alpah, Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah. Ogrožajo jih izkoriščanje proda, izgradnja hidroelektrarn oziroma zajezev za druge namene.	246,6	25,1	Stopnja ohranjenosti je dobra, splošna ocena stanja je dobra.

Vir: Naravovarstvene smernice za GGN GGE Litija – Šmartno (2023-2032)

Preglednica 14/KVP: Kvalifikacijske vrste vezane na gozdne površine

Vrsta	Območje pomembno za vrsto	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj SAC (ha)	Velikost cone vrste znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
-------	---------------------------	------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------

Prikaz funkcij gozdov

Vrsta	Območje pomembno za vrsto	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj SAC (ha)	Velikost cone vrste znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*	SI3000159 Vintarjevec Gozdni rob znotraj območja Natura 2000	Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem ter vrstno bogatimi travniki v bližini. Mlade gosence se hranijo z listi mrtvih kopriv, vrbovcev in drugih zelišč v podrasti, po prezimitvi pa se hranijo z listi grmovnih vrst (leska, robida, kosteničevje, navadna metla). Metulji srkajo nektar cvetov konjske grive, navadne dobre misli, gadovca, osatov, mete in tudi drugih medonosnih rastlin, ki cvetijo pozno poleti v gozdu in ob gozdnem robu. Metulji so aktivni podnevi in ponoči: podnevi se odrasli osebkovi hranijo, ponoči pa pariyo. Posamezne populacije so ogrožene zaradi pogoste košnje gozdnega roba ali zaradi uporabe pesticidov na površinah v bližini.	35,42	35,42	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je značilna.
mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	SI3000159 Vintarjevec Celotno območje Natura 2000 je prehranjevalni habitat: cerkev Sv. Petra je njihovo kotišče.	Živi v toplih zavetnih dolinah z listopadnim drevjem in grmičevjem, najbolj mu ustrezajo zakrasela območja s kraškimi jamami. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo nočni metulji, mrežekrilci in mladoletnice. Podnevi se zatekajo na podstrešja stavb, redkeje jame. Kotišča so v stavbah, kjer so izpostavljena človekovim posegom (od vandalizma do neustreznih prenov zgradb). V jamah je vrsta izpostavljena vandalizmu ali motnjam s strani obiskovalcev.	115,5	115,5	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je značilna.
	SI3000184 Zgornja Jablanica Celotno območje Natura 2000 je prehranjevalni habitat: cerkev Sv. Ane je njihovo kotišče.	V jamah je vrsta izpostavljena vandalizmu ali motnjam s strani obiskovalcev.	67,4	4,4	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je značilna.
vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)	SI3000159 Vintarjevec Celotno območje Natura 2000 je prehranjevalni habitat: cerkev Sv. Petra je njihovo kotišče.	Živi v toplih gozdnatih ali grmiščnih predelih, najraje na apnenčasti podlagi v bližini vode. Prezimuje v jamah z visoko zračno vlago, poleti pa se preko dneva zateče tudi na podstrešja stavb. Kotišča so na severu območja razširjenosti na toplih podstrešjih in v zvonikih, na jugu pa tudi v podzemskih jamah. Prehranjuje se s pajkovci in žuželkami, ki jih pobere z listov, vejic in s tal, lovi pa tudi leteče žuželke, ki jih prestreže z letalno mrežo. Pogoste so skupine ali faze, ki ne letajo oziroma so dejavne podnevi. Najbolj so ogrožena njegova kotišča v stavbah, ki so tudi najbolj izpostavljena.	115,5	115,5	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je značilna.
	SI3000184 Zgornja Jablanica Celotno območje Natura 2000 je prehranjevalni habitat: cerkev Sv. Ane je njihovo kotišče.		67,4	4,4	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je značilna.
navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*	SI3000343 Štangarski potok Celotno območje Nature 2000 (Upravljalvska cona D)	Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi kanibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezni račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.	2,7	2,7	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.

Opomba: * prednostna vrsta.

Vir: Naravovarstvene smernice za GGN GGE Litija – Šmartno (2023-2032)

Ekološko pomembna območja (EPO)

Na območju GGE so štiri EPO (utemeljitev Bn), ki se večinoma prekrivajo z območju Natura 2000.

33500 Sava od Mavčič do Save

Celotno območje sega tudi izven območja GGE Litija - Šmartno. Na območju GGE Litija – Šmartno se razprostira na površini 316 ha in obsega gozd in gozdni prostor na območju vzdolž reke Save na površini 67 ha, na območju odsekov: 47J02, 47J03, 47J27, 47K01, 47K02, 47K03, 47K05, 47K06, 47K07, 47K08, 47L01A, 47L01B, 47L02, 47L03, 47L07 in 47L11.

Območje nudi življenjski prostor devetim vrstam dvoživk. Savski in obsavski prostor predstavlja pomemben komunikacijski koridor in prehranski habitat vidre. Prodišča in erodirane stene nudijo gnezditveni prostor zavarovanim vrstam ptic breguljka, mali martinec, mali deževnik, vodomec in čebelar. Pester mozaik habitatnih tipov pogojuje obstoj pestri združbi dnevnih metuljev, med katerimi izstopajo ogrožene vrste detelj in modrin, nazobčani modrin, srebrni mnogook, ozkorobi mnogook, jetičnikov pisanček in primorski belin. Reka Sava velja na tem odseku za edino znano lokaliteto stenice *Thyreocoris scarabaeoides* v Sloveniji in eno izmed treh nahajališč stenice *Macrosaldula variabilis*. Obrežna vegetacija tega savskega odseka je življenjski prostor polža ozki vrtenec, ustvarjanje in premeščanje prodnih nanosov pa tvori ustrezni habitat za pojavljanje kačjega pastirja vrste kačji potočnik. Vzdolž obrežij in v njihovem zaledju se pojavljajo mehcolesne loke ter ostanki nižinskih dobrav ter vrstno pestri fragmenti skalnih in suhih travišč, med njimi suhi travniki s pokončno stoklaso in kukavičevkami. Prodišča poraščajo pionirska zelnata vegetacija in sestoji sive vrbe.

36200 Vintarjevec

Celotno območje obsega 164 ha površin, od tega je približno 103 ha gozdnega prostora. Gre za ves gozdni prostor v delu odsekov: 47G13, 47G14 in 47G17.

EPO Vintarjevec obsega širšo okolico kraja Vintarjevec z zaledjem sklenjenih gozdnih sestojev na jugu in zahodu. Podstrešje in zvonik cerkve Sv. Petra in Pavla v kraju Vintarjevec sta kotišče treh vrst netopirjev, in sicer velikega podkovnjaka, vejicatega netopirja in poznega netopirja. V okolici je njihov prehranjevalni habitat. Gozdni robovi sklenjenih gozdnih sestojev in gozdnih otokov so zastopani s pestrimi rastlinskimi vrstami, ki nudijo prehranjevalni in reprodukcijski habitat metulju črtastemu medvedku. Znotraj območja se nahaja tudi Koški potok, ki je nahajališče raka koščaka, velikega studenčarja in drugih zavarovanih vrst.

37300 Zgornja Jablanica

EPO, ki obsega 81 ha površin, sega tudi izven območja GGE Litija – Šmartno. Na območju GGE Litija - Šmartno se razprostira na območju gozdnega prostora, na površini 4 ha, v delu odseka 47E10. Območje se v celoti prekriva z območjem Natura 2000.

EPO Zgornja Jablanica obsega širšo okolico kraja Zgornja Jablanica z zaledjem sklenjenih ilirsko bukovih gozdnih sestojev na pobočjih severovzhodno in jugozahodno nad ravnico reke Reke. Podstrešje cerkve Sv. Ane v Zgornji Jablanici je pomembno kotišče dveh vrst netopirjev, malega podkovnjaka in vejicatega netopirja, gozdni sestoji z gozdnim robom pa so njun prehranjevalni habitat.

97200 Štangarski potok

Celotno območje obsega približno 3 ha površin, od tega je približno 3 ha gozdnega prostora, v delu odsekov: 47F07, 47H03, 47H04, 47H05 in 47H15. Območje se v celoti prekriva z območjem Natura 2000.

EPO obsega Štangarski potok na pretežno naravno ohranjenem odseku med povirnima krakoma pod Breznarico in Primčevim mlinom. Odlikuje se po pestri favni velikih nevretenčarjev in je življenjski prostor raka koščaka.

Klimatska funkcija

Zaradi natančnejše opredelitve območij in posodobitve vhodnih podatkov, v primerjavi z valorizacijo funkcije leta 2013, na območju GGE ni več gozdov z opredeljeno funkcijo na prvi in drugi stopnji poudarjenosti. Zaradi splošnega blagodejnega vpliva gozdov na podnebje je na vsej površini gozdnega prostora GGE, klimatska funkcija poudarjena na tretji stopnji.

2.2 Socialne funkcije

Zaščitna funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ima 0,8 % gozdnega prostora. Gre za gozdove, ki poraščajo strme brežine oziroma pobočja nad posameznimi odseki železniške proge, javnimi kategoriziranimi cestami in nad naselji ali posameznimi objekti ter jih ščitijo pred skalnimi podori in zemeljskimi plazovi (utemeljitev Zi). V GGE so to gozdovi na strmih pobočjih nad posameznimi odseki železniške proge in lokalne ceste Slape-Jevnica-Kresnice-Litija, na območju med Jevnico in Litijo, v območju dela odsekov 47J02, 47K05, 47K06, 47L01A ter gozovi nad odsekom lokalne ceste Kresnice-Golišče-Jevnica in posameznimi objekti v Jevnici, na območju dela odsekov 47J08 in 47K01.

V primerjavi z valorizacijo funkcije leta 2013 in z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se je delež gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi stopnji povečal iz približno 42 ha na 48 ha. Razlog je v prostorski opredelitvi funkcije na območju gozdnega prostora na strmem pobočju nad prometnico in stanovanjskimi objekti v dolini Jevnice.

Higiensko – zdravstvena funkcija

Gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije v GGE ni.

Drugo stopnjo ima 10 % gozdnega prostora. Gre za gozdove v širši okolici Litije in Šmartnega pri Litiji (na razdalji 1 do 3 km) ter gozdove okoli manjših strnjenih naselij Jevnica in Kresnice (do 1.000 m oddaljenosti), utemeljitev Gz. To so gozdovi v odsekih oziroma delih le teh: 47E05, 47E06, 47E07, 47E08, 47E09, 47E11, 47E12, 47E13, 47E22A, 47E22B, 47E23, 47E24A, 47E24B, 47E25, 47E32, 47E33, 47G22, 47G45, 47G47, 47G48, 47H19, 47H20, 47J01, 47J02, 47J03, 47J27, 47K01, 47K07, 47K08, 47L02, 47L03, 47L04, 47L06, 47L07, 47L08, 47L11, 47L12, 47L13.

Preostala površina gozdnega prostora ima tretjo stopnjo poudarjenosti te funkcije.

V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se površina gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo ni spremenila, se je pa zmanjšal delež gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi in drugi stopnji poudarjenosti, v primerjavi z valorizacijo funkcije GGN GGE leta 2013. Razlog za zmanjšanje deleža prve in druge stopnje poudarjenosti funkcije je v posodobitvi vhodnih podatkov.

Obrambna funkcija

Na prvi stopnji je funkcija poudarjena na 0,02 ha gozdnega prostora. Gre za gozdove na območju izključne rabe prostora (utemeljitev Oa). Na območje GGE sega le rob varovanega območja za potrebe obrambe, kateri se sicer nahaja na območju Mancin vrha v GGE Polje, v bližini zaselka Tuji grm. Gre za pas gozda ob zahodni meji GGE, na skrajnem zahodnem delu odseka 47F01.

Funkcija je na drugi stopnji poudarjena na območju možne izključne rabe prostora (utemeljitev Oa). Območje obsega gozdni rob na območju naselja Zavrstnik, v delu odseka 47E13, na površini 0,16 ha. Gre za območje, ki je primarno namenjeno drugim potrebam, v primeru izrednega ali vojnega stanja pa se ga lahko uporabi za obrambne potrebe ter v miru za usposabljanje vojske.

V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se površina gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi stopnji ni spremenila. Povečal pa se je delež gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na drugi stopnji poudarjenosti, ki je posledica spremembe območja gozdnega prostora in posledično vključitve novega območja možne izključne rabe prostora.

Rekreacijska funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ima 2 % gozdnega prostora. To so gozdovi:

- Ob močno obiskanih oziroma prepoznavnejših odsekih pohodnih in kolesarskih poti (utemeljitev Rd):
  - Evropska pešpot E6 prečka GGE na njenem skrajnem severozahodnem delu in poteka skozi odseke 47J01, 47J02, 47J03 in 47K01, v dolžini približno 2,9 km, od tega 1,3 km prek območja gozdnega prostora.
  - Levstikova pot od Litije do Čateža poteka prek skrajnega vzhodnega dela GGE, v dolžini 4,6 km, od tega prek območja gozdnega prostora v dolžini 1,3 km v odsekih 47E07, 47E08, 47E09, 47E11 in 47L12.
  - Slovenska turno kolesarska pot prečka GGE v njenem osrednjem delu. Poteka po lokalnih oziroma javnih prometnicah, pri čemer približno 7 km poti, od skupno slabih 16 km, poteka prek območja gozdnega prostora, na območju odsekov: 47A05, 47A06, 47A07, 47A08A, 47A11, 47E05, 47E12, 47E13, 47F01, 47F02, 47F03, 47F08, 47G22, 47H06, 47H07, 47H10, 47H11, 47H12, 47H13, 47H14, 47H16, 47H17, 47H18, 47H19, 47H21, 47H22.
- Na območju trim steze Bogenšperk na območju gradu Bogenšperk. Tri steza (utemeljitev Rb), ki vključuje dvanajst vadbenih postaj, je dolga 2,3 km in se nahaja v gozdu pod gradom, v delu odsekov 47A06, 47A07.

Drugo stopnjo poudarjenosti ima nekaj manj kot 5 % gozdnega prostora. To so:

- Gozdovi v bližini mest in večjih naselij, skozi katere vodijo pešpoti, ki jih ljudje srednje pogosto obiskujejo (utemeljitev Ra). Gre za gozdove na območju vrha Sitarjevec nad Litijo, na območju dela odsekov 47E05, 47E06, 47H19, 47H20, 47L11, 47L12, 47L13.
- Gozdovi ob obiskanih planinskih in drugih lokalno pomembnih rekreacijskih poteh (utemeljitev Rd), med njimi so Lušna pot (na območju odsekov 47E12, 47E20, 47E21A, 47E21B, 47E22A, 47E22B, 47E23, 47E25, 47E27, 47E28A, 47G20), Valvazorjeva pot (v delu odsekov 47E08, 47E11, 47G22), panoramska pot Javorje (v delu odsekov 47G04, 47G05, 47G06, 47G07), ob planinski poti Šentvid pri Stični – Lectov grad (v odseku 47G05) in ob drugih manj obiskanih planinskih poteh na območju GGE.

Delež gozdnega prostora z določeno funkcijo na prvi stopnji poudarjenosti se je v primerjavi z valorizacijo funkcije leta 2013, upoštevajoč ploskovne, linijske in točkovne objekte, povečal za približno procent gozdnega prostora (iz 0,7 % na 1,7 % gozdnega prostora), medtem ko na drugi stopnji ostaja skoraj nespremenjen. V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se je povečal delež gozdnega prostora s prvo kot tudi drugo stopnjo poudarjenosti funkcije. Razlog je v posodobitvi vhodnih podatkov oziroma vključitvi novih tras lokalno pomembnih pohodnih oziroma planinskih poti.

Turistična funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ima 0,4 % gozdnega prostora. To so:

- Gozdovi v okolici turističnega centra oziroma točke (utemeljitev Tc) gradu Bogenšperk, v delu odsekov (utemeljitev Rb): 47A06, 47A07.
- Gozdovi vzdolž gozdne učne poti Čebelarska gozdna učna pot, v vplivenem radiu 50 m ob trasi poti (utemeljitev Te). Gozdna učna pot je dolga približno 5 km, pri čemer približno 2 km le te poteka prek gozdnega prostora na območju dela odsekov 47H02, 47H03, 47H12, 47H14, 47H15, 47H16, 47H17 in 47H22.

Delež gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi stopnji se je v primerjavi z valorizacijo funkcije leta 2013, upoštevajoč ploskovne, linijske in točkovne objekte, zmanjšal (iz 0,7 % na 0,4 % gozdnega prostora). V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021 pa je, zaradi posodobitve vhodnih podatkov, prišlo do povečanja deleža gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi stopnji (iz 0,1 % na 0,4 % gozdnega prostora).

Poučna funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ima 0,3 % (21 ha) gozdnega prostora. Gre za gozdni prostor v vplivnem radiju 50 m vzdolž gozdne učne poti (utemeljitev Pa) Čebelarska gozdna učna pot, katere trasa poteka na relaciji Dragovšek - Širmanski hrib – Štangarske Poljane – Dragovšek, prek dela odsekov 47H02, 47H03, 47H12, 47H14, 47H15, 47H16 in 47H17. Celotna gozdna učna pot je dolga približno 5 km, od tega približno 2 km poti poteka prek gozdnega prostora.

Drugo stopnjo poudarjenosti ima približno 19 ha gozdnega prostora. Gre za gozdove v katerih se občasno seznanja javnost z lastnostmi in zakonitostmi gozda ter njegovimi funkcijami, pa niso posebej opremljeni za ta namen (utemeljitev Pc). Gre za gozdove na območju Slatne, vzhodno od Šmartna pri Litiji, v delu odsekov 47E07 in 47E08.

Ves preostali gozdni prostor v GGE ima tretjo stopnjo poudarjenosti funkcije.

Delež gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi in drugi stopnji se je v primerjavi z valorizacijo funkcije leta 2013, upoštevajoč ploskovne, linijske in točkovne objekte, povečal. Medtem ko leta 2013 niti ni bilo območij na katerih bi bila funkcija določena na drugi stopnji, se je delež gozdnega prostora s funkcijo poudarjeno na prvi stopnji povečal iz 0,2 % na 0,3 % gozdnega prostora. V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se je delež gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi stopnji povečal (iz 0,1 % na 0,3 % gozdnega prostora). Razlog je v spremembi območja gozdnega prostora in posledično vključitvi novih odsekov trase gozdne učne poti v gozdni prostor.

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Območja gozdov s poudarjeno funkcijo varovanja naravnih vrednot so temeljila na slojih usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN za GGN GGE Litija – Šmartno.

Prvo stopnjo poudarjenosti ima približno 1,68 ha oziroma manj kot procent gozdnega prostora. To so:

- Gozdovi na območjih in v okolici naravnih vrednot, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin oziroma je to strogo omejeno (varovanje naravne vrednote določa način gospodarjenja z gozdom. V GGE so taka tri območja izjemnih dreves (utemeljitev Dd), in sicer:
  - Bogenšperk – duglazije (id. št. 810), drevesna naravna vrednota lokalnega pomena. Območje naravne vrednote obsega debele duglazije v gozdu pri Bogenšperku, na območju dela odsekov 47A07 in 47A09.
  - Šmartno pri Litiji – jelka v Grmačah (id. št. 7639), drevesna naravna vrednota lokalnega pomena. Območje obsega ožji (50 m) vplivni pas okrog rastišča jelke v Grmačah pri Šmartnem pri Litiji, na območju dela odseka 47E22B.
  - Šmartno pri Litiji – bukev pri Regaliju (id. št. 7638), drevesna naravna vrednota lokalnega pomena. Gre za gozdni silak pri domačiji Regali, na območju dela odseka 47E11.

Drugo stopnjo poudarjenosti ima približno 3 % gozdnega prostora. Gre za ožja in širša varstvena območja naravnih vrednot, ki pomembno vplivajo na izkoriščanje gozdnih dobrin, oziroma za katere je določen blažji varstveni režim (utemeljitev Da). V GGE večji del območij predstavljajo območja vodotokov s statusom naravne vrednote, ki so razpršeni po celi GGE in so opredeljeni kot linijski objekti. Območja naravnih vrednot z drugo stopnjo poudarjenosti so navedena v spodnji preglednici.

Preglednica 15: Naravne vrednote v gozdu oziroma gozdnem prostoru s funkcijo varovanja naravnih vrednot poudarjeno na drugi stopnji.

Ident. št.	Ime naravne vrednote	Kratka oznaka naravne vrednote	Zvrst naravne vrednote	Status naravne vrednote	Del oddelka oz. odseka v katerem se nahaja varovana naravna vrednota
764	Slapnica	Desni pritok Save med Lazami in Jevnico	hidrološka, ekosistemska	NVLP	47J01, 47J02

Prikaz funkcij gozdov

Ident. št.	Ime naravne vrednote	Kratka oznaka naravne vrednote	Zvrst naravne vrednote	Status naravne vrednote	Del oddelka oz. odseka v katerem se nahaja varovana naravna vrednota
892	Pasja ulica <i>(potrjena prisotnost raka koščaka)</i>	Dolina Konjskega potoka, desnega pritoka Save, južno od Štangarskih Poljan	geomorfološka, hidrološka, ekosistemska	NVLP	47E01, 47E02, 47E03, 47G18, 47H26, 47H27
3699	Temenca – povirni del <i>(gre za eno ključnih lokacij za ohranjanje raka koščaka)</i>	Povirni del Temenice, največje dolenske ponikalnice, gorvodno od Sobrač	hidrološka, ekosistemska	NVDP	47G02, 47G03, 47G04, 47G05, 47G44A, 47G44B
4292	Zavrstnik – nahajališče fosilov	Nahajališče karbonske flore v cestnem useku jugozahodno od Zavrstnika	geološka	NVDP	47E34, 47E35
4469	Sitarjevec	Polimetalno žilno orudjenje, samородni svinec in pestra mineralna parageneza v rudišču Sitarjevec pri Litiji	geološka	NVDP	47L11, 47L12, 47L13
7704	Gozd-Reka – lehnjak pod Obrivkarjem	Vršaj lehnjaka ob cesti v Gozdu-Reki, vzhodno od kmetije Obrivkar	geološka	NVLP	47I05, 47I06
8060	Štangarski potok <i>(potrjena prisotnost raka koščaka)</i>	Levi pritok Reke pri Dragovšku	hidrološka, ekosistemska	NVLP	47F07, 47H03, 47H04, 47H05, 47H15
8061	Reka <i>(gre za eno ključnih lokacij za ohranjanje raka koščaka)</i>	Desni pritok Save z mokrotnimi površinami gorvodno od Šmartnega pri Litiji	hidrološka, ekosistemska	NVLP	47E03, 47E04, 47E05, 47E13, 47E33, 47E34, 47E35, 47H01, 47H22, 47H23, 47H30, 47H31, 47H32, 47H33, 47H34, 47I01, 47I03, 47I05, 47I07, 47I08, 47I09, 47I10
8078	Štefulijev potok	Levi pritok Jevnice, jugozahodno od naselja Jevnica	hidrološka, ekosistemska	NVLP	47J04, 47J06, 47J07

Vir: Naravovarstvene smernice za GGN GGE Litija – Šmartno (2023-2032)

Skoraj celotno območje GGE je opredeljeno kot območje pričakovanih naravnih vrednot:

- Karbonati – območje pričakovanih geomorfoloških podzemskih naravnih vrednot; karbonatne kamenine gradijo skrajni jugozahodni, jugovzhodni in vzhodni del GGE.
- Litija – širše območje: nahajališče permokarbonskih fosilov, polimetalno orudjenje. Kamnine paleozojske starosti, v katerih so bili med drugim odkriti fosilni ostanki karbonskih rastlin, gradijo velik del preostalega območja GGE.
- Sitarjevec – območje rudnikov in hald, polimetalno žilno orudjenje, samородni svinec in pestra mineralna parageneza. Gre za območje pričakovanih geoloških naravnih vrednot na širšem območju rudišča Sitarjevec pri Litiji, ki obsega območje gozdov zahodno od naravne vrednote Sitarjevec (id. št. 4469), na območju dela odsekov 47E06, 47L11 in 47L13.

Medtem ko leta 2013 v GGE ni bilo določenih območij na katerih bi bila funkcija ovrednotena na prvi stopnji, se je delež gozdnega prostora z določeno funkcijo poudarjeno na drugi stopnji, upoštevajoč ploskovne, linijske in točkovne objekte malenkostno zmanjšal (iz 3,1 % na 2,7 %). V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se je delež gozdnega prostora z ovrednoteno funkcijo na prvi in drugi stopnji nekoliko povečal. Razlog je v spremembi območij objektov naravnih vrednot, ki temeljijo na posodobljenih vhodnih podatkih in slojih za določitev poudarjenosti funkcije, ki smo jih pridobili s strani Zavoda RS za varstvo narave, OE Ljubljana.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Pri opredeljevanju območij s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine so bile upoštevane usmeritve, ki smo jih za potrebe izdelave GGN GGE pridobili s strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana.

Prvo stopnjo poudarjenosti ima slabih 3 % gozdnega prostora. Gre za gozdni prostor na območjih objektov kulturne dediščine za katere velja najstrožji varstveni režim (upravljanje le za varstveni namen). V GGE so to območja arheoloških najdišč, posamezna območja pomembnih kulturnih spomenikov (cerkva, kapelic, gradov, prazgodovinskih naselbin, spominskih znamenj in drugih pomembnejših zgodovinskih ostankov), ki so razpršeni po območju GGE. Območja varovanih enot in območij kulturne dediščine, ki se nahajajo v gozdu oziroma gozdnem prostoru GGE Litija - Šmartno in imajo na prvi stopnji poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine so navedena v spodnji preglednici.

Preglednica 16: Varovane enote in območja kulturne dediščine v gozdu oziroma gozdnem prostoru GGE Litija – Šmartno, s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine.

EŠD	Ime	Vrsta dediščine	Oddelek oz. odsek v katerem se nahaja varovana enota kulturne dediščine
28802	Zgornja Jevnica – Spomenik na kraju partizanskega civilnega taborišča	memorialna dediščina	47J02
9241	Litija – Spomenik padlim v NOV	memorialna dediščina	47L12
20065	Šmartno pri Litiji – Razvaline gradu Slatna (spomenik)	profana stavbna dediščina	47E08
19947	Mala Kostrevnica - Grobišče na severnem pobočju Perovškovega hriba	arheološka dediščina	47E11
19950	Mala Kostrevnica - Prazgodovinsko grobišče Kajetov Laz	arheološka dediščina	47E09
1970	Litija – Cerkev sv. Nikolaja (spomenik z vplivnim območjem)	sakralna stavbna dediščina	47L12
30499	Črni potok pri Litiji – Arheološko najdišče Pajkov hrib	arheološka dediščina	47E11, 47G48
30535	Šmartno pri Litiji – Arheološko najdišče Roje	arheološka dediščina	47E13, 47E24B
1542	Leskovic pri Šmartnem - Prazgodovinsko gomilno grobišče	arheološka dediščina	47G01
19654	Vintarjevec - Prazgodovinska gomila	arheološka dediščina	47G16
19943	Mala Štanga - Gradišče Kamplov hrib	arheološka dediščina	47H10, 47H11, 47H13
18796	Tuji Grm - Gradišče Vrh zidu	arheološka dediščina	47F01, 47F02
29	Bogenšperk – Grad Bogenšperk (spomenik)	profana stavbna dediščina	47A06, 47A07, 47A08A,47A08B
22874	Litija - Gradišče Sitarjevec	arheološka dediščina	47L11, 47L12, 47L13
19946	Podroje - Arheološko najdišče Roje	arheološka dediščina	47G20, 47G21
19958	Javorje pri Litiji - Arheološko najdišče Pančičev vrh	arheološka dediščina	47G04, 47G05, 47G44A
19959	Tenetiše pri Litiji – Arheološko najdišče Cvinger	arheološka dediščina	47E07
19960	Zavrstnik - Arheološko območje Tičnica	arheološka dediščina	47E23, 47E24A, 47E25
4155	Dvor pri Bogenšperku – Ruševine gradu Lichtenberg	arheološka dediščina	47A06
2565	Velika Štanga - Cerkev sv. Antona	sakralna stavbna dediščina	47H14, 47H15
19948	Mala Kostrevnica - Grobišče na južnem pobočju Perovškovega hriba	arheološka dediščina	47E11
30500	Črni potok pri Litiji – Graščina Sela	arheološka dediščina	47G22
29027	Črni potok pri Litiji – Arheološko najdišče Grad Črni potok	arheološka dediščina	47G22, 47G32, 47G34
2548	Črni potok pri Litiji – Cerkev povišanja sv. Križa v Brezju	sakralna stavbna dediščina	47G12

Prikaz funkcij gozdov

EŠD	Ime	Vrsta dediščine	Oddelek oz. odsek v katerem se nahaja varovana enota kulturne dediščine
16373	Podšentjur - Arheološko območje Mežnarjev hrib	arheološka dediščina	47L02
22875	Litija – Arheološko območje Mesto	arheološka dediščina	47L12
19952	Vintarjevec - Arheološko najdišče Gradišče	arheološka dediščina	47G14
19949	Mala Kostrevnica - Prazgodovinsko grobišče Teroh	arheološka dediščina	47E09, 47E10
1972	Podšentjur – Cerkev sv. Jurija	sakralna stavbna dediščina	47L02
20064	Črni potok pri Litiji – Grad Črni potok	profana stavbna dediščina	47G22, 47G32
19942	Bogenšperk – Gomilno grobišče Dvor-Strmec	arheološka dediščina	47A06, 47A07

Vir: Objekti kulturne dediščine so vpisani v Registru kulturne dediščine RKD, ki je dostopen na: <https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=df5b0c8a300145fda417eda6b0c2b52b>

Drugo stopnjo ima manj kot odstotek gozdnega prostora. Gre za gozdni prostor na območju kulturne krajine (utemeljitev Cc), na vplivnih območjih varovane stavbne dediščine, spomenikov in ob drugih pomembnih objektih kulturne dediščine (utemeljitev Ca) z blažjim varstvenim režimom, v katerih je dopustno izkoriščanje gozdnih dobrin. Območja varovanih enot in območij kulturne dediščine, ki se nahajajo v gozdu oziroma gozdnem prostoru GGE in imajo na drugi stopnji poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine so navedena v spodnji preglednici.

Preglednica 17: Varovane enote in območja kulturne dediščine v gozdu oziroma gozdnem prostoru GGE Litija – Šmartno, z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine.

EŠD	Ime	Vrsta dediščine	Oddelek oz. odsek v katerem se nahaja varovana enota kulturne dediščine
16200	Jevnica – Most in spomenik ilegalnemu prehodu čez Savo	profana stavbna dediščina	47K01
20068	Velika Štanga – Gospodarsko poslopje na domačiji Velika Štanga 6	profana stavbna dediščina	47H13
18585	Temenica – Kulturna krajina	kulturna krajina	47G02
24138	Zgornja Jevnica – Hiša Zgornja Jevnica 17	profana stavbna dediščina	47J03
20065	Šmartno pri Litiji – Razvaline gradu Slatna (vplivno območje)	profana stavbna dediščina	47E08
26023	Pogonik – Gradič Pogonik	profana stavbna dediščina	47L01B
29	Bogenšperk – Grad Bogenšperk (vplivno območje)	profana stavbna dediščina	47A06, 47A07, 47A08A, 47A08B

Vir: Objekti kulturne dediščine so vpisani v Registru kulturne dediščine RKD, ki je dostopen na: <https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=df5b0c8a300145fda417eda6b0c2b52b>

Zaradi medsebojne bližine posameznih objektov kulturne dediščine se površine vplivnih območij posameznih objektov tudi medsebojno prekrivajo.

Poleg navedenih objektov kulturne dediščine se na območju GGE nahajajo tudi druge registrirane enote oziroma objekti kulturne dediščine (Podšentjur – Hiša Podšentjur 7 (EŠD 24142), idr.), ker pa se te ne nahajajo v območju gozdov oziroma gozdnega prostora, jih posebej ne navajamo. Večinoma gre za memorialno in stavbno dediščino.

V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se delež gozdnega prostora z določeno funkcijo ni spremenil, se je pa spremenil delež gozdnega prostora z določeno funkcijo, v primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGE leta 2013. Razlog za spremembo je v posodobitvi vhodnih podatkov. Zaradi povečanja deleža gozdnega prostora z določeno funkcijo na prvi stopnji (leta 2013 namreč takih območij ni bilo), se je zmanjšal delež gozdnega prostora s funkcijo določeno na drugi stopnji (iz 3 % na 0,3 % gozdnega prostora).

Estetska funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti ima 0,2 % gozdnega prostora. Gre za gozdove v neposredni bližini objektov kulturne dediščine (spomenikov, pomembnejših zgodovinskih objektov) in naravnih vrednot (drevesne naravne vrednote, območje vršaja lehnjaka), ki predstavljajo kuliso objektom (utemeljitev Ea). Ti gozdovi so prisotni na območju odsekov: 47A06, 47A07, 47A08A, 47A08B, 47A09, 47E08, 47E11, 47E22B, 47G12, 47G22, 47G32, 47H13, 47H14, 47H15, 47I05, 47I06, 47J02, 47J03, 47L01B, 47L02, 47L12.

Drugo stopnjo ima manj kot procent gozdnega prostora. Gre za gozdove, ki največ pripevajo k lepoti krajinske podobe. Na območje GGE sega robno območje krajine določene po predpisih o varstvu kulturne dediščine (utemeljitev Eb), in sicer kulturna krajina Temenica. Kulturna krajina se razprostira na približno 0,02 ha površine GGE, v gozdnem prostoru skrajnega vzhodnega dela odseka 47G02.

V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se delež gozdnega prostora z določeno funkcijo ni spremenil, se je pa ta nekoliko zmanjšal v primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGE leta 2013. Razlog za spremembo je v posodobitvi vhodnih podatkov in slojev.

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Gre za funkcijo, ki ima med proizvodnimi funkcijami največji pomen. Stopnje poudarjenosti funkcije so določene vsem gozdnim površinam v GGE.

Prvo stopnjo poudarjenosti ima dobrih 98 % gospodarskih gozdov. To so gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno več kot 5 m³ bruto lesne mase na hektar (kjer je produkcijska sposobnost rastišč višja od 5 m³/ha letno) (utemeljitev La).

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo (ne glede na vrednost produkcijske sposobnosti rastišč) gozdovi, ki so razglašeni za varovalne z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Gre za gozdove v odseku 47L01B, ki poraščajo območje meandra reke Save, na približno 17 ha površin.

Glede na valorizacijo funkcij leta 2013 se je povečal obseg gozdov s funkcijo, poudarjeno na prvi stopnji (iz 11 % na 98 %), medtem ko se je površina gozdov z lesnoproizvodno funkcijo na drugi in tretji stopnji bistveno zmanjšala. Danes gozdov z določeno funkcijo na drugi stopnji ni, leta 2013 jih je bilo 64 %, gozdov s tretjo stopnjo pa je bilo 24 % danes pa jih je manj kot odstotek. Do teh sprememb je prišlo zaradi novih podatkov po gozdnih rastiščnih tipih in določene metodologije, ki je bila pripravljena v okviru ciljnega raziskovalnega projekta (Ugotavljanje proizvodne sposobnosti gozdnih rastišč v Sloveniji: poročilo o realizaciji projekta. Kadunc A. in sodelavci. 2013. Ljubljana. Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. 42 str.). V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, ni prišlo do sprememb.

Dejanski možni posek v gozdovih je sicer odvisen od dejanskega stanja sestojev in usmeritev z vidika zagotavljanja trajnosti gozdov, vključno z ohranjanjem in pospeševanjem njihove biotske pestrosti. V primerih morebitnih večjih poškodb sestojev, ali v primerih ko bi to narekemale ovrednotene funkcije gozda na posameznih območjih, bo posek v navedenih območjih gozdov, ne glede na proizvodno zmogljivost njihovih rastišč, temu ustrezno nižji.

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Prvo stopnjo poudarjenosti ima približno 10 % gozdnega prostora. Gre za gozdni prostor na območju:

- Izločenih semenskih sestojev (utemeljitev Na). V GGE je semenski sestoj jelke (*Abies alba*) – identifikacijska številka 5.0158, ki se nahaja na območju Grmač v katastrski občini Šmartno (območje dela odsekov 47E26A, 47E26B, 47E29A, 47E30, 47E31A, 47E31B in 47E32) (Seznam gozdnih semenskih objektov – stanje na dan 1. 1. 2023).

- Gozdne čebelje paše oziroma na ožjem vplivnem območju stojišč premičnih in stalnih čebelnjakov (utemeljitev Np). V GGE je takih 56, le nekaj izmed njih se nahaja v gozdu, in sicer na območju oddelkov 47F03, 47F06, 47G13, 47G20, 47G21 in 47I03. Druga so locirana izven gozda, se pa ta nahajajo na vplivnem območju gozda oziroma ob gozdnem robu, večinoma v naseljih oziroma v njihovi neposredni bližini.
- Intenzivnega nabiranja kostanja in gob ter drugih gozdnih dobrin (utemeljitev Nb). Gre za posamezna območja gozdov na severni polovici GGE, na območju dela odsekov 47H07, 47H08, 47H10, 47H11, 47H13, 47H17, 47J01, 47J02, 47J03, 47J04, 47J06, 47J07, 47J15, 47J16, 47J17, 47J18, 47J20, 47J21, 47L09.

Na drugi stopnji je funkcija poudarjena na približno 14 % gozdnega prostora, in sicer:

- V sestojih z velikim deležem kostanja v lesni zalogi (večjim od 25 %) (utemeljitev Nd). Ti sestoji, ki se razprostirajo na približno 725 ha se pojavljajo razpršeno, v severni in zahodni polovici GGE.
- Na območjih gozdne čebelje paše (utemeljitev Ne). Navedena območja, ki jih je nekoliko več na severni in zahodni polovici GGE, se sicer pojavljajo razpršeno po celem območju GGE. Območja se deloma prekrivajo z območji z velikim deležem kostanja v lesni zalogi in stojišči čebelnjakov.

V primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGO leta 2021, se delež gozdnega prostora z določeno funkcijo ni spremenil, se je pa ta nekoliko spremenil v primerjavi z valorizacijo funkcije v GGN GGE leta 2013. Zaradi posodobitve vhodnih podatkov in slojev se je na račun zmanjšanja deleža gozdnega prostora s funkcijo določeno na prvi stopnji (iz 23 % na 10 %), povečal delež gozdnega prostora s funkcijo določeno na drugi stopnji (iz 0 % na približno 14 %).

Lovnogospodarska funkcija

Lovnogospodarska funkcija je v gozdnem prostoru GGE Litija – Šmartno prisotna, vendar pa po merilih Navodil za posodobitev obstoječih podatkov o funkcijah gozdov za potrebe obnove GGN GGO 2021-2030 (ZGS, Ljubljana 2021), po katerih se posodablja tudi podatke o funkcijah gozdov za potrebe obnove GGN GGE, v tej GGE ni predelov, ki bi ustrezali merilom za prvo in drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije, tretje stopnje pa se po teh istih navodilih ne določa.

Na območju GGE je sicer več krmnih njiv, in sicer na območju odsekov 47E01, 47E30 (dve njivi), 47F08, 47G16, 47J02, 47J14 in 47J24. V GGE je tudi 17 krmišč (v odsekih 47A11, 47E01, 47E31B, 47F03, 47G16, 47G17, 47G19, 47H11, 47I06, 47J02, 47J07, 47J13, 47J22, 47J24, 47J26, 47L02 in 47L05), pri čemer pa ne gre za t. i. zimsko krmišča (slednja bi zadoščala merilom za prvo stopnjo poudarjenosti te funkcije), pač pa za privabljalna krmišča.

Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25 000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7)

3 Opis stanja gozdov

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Preglednica 18/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vecnamenski gozdovi	4.963,95	994,61	11,28	5.969,84
Varovalni gozdovi	10,45	6,73	0,00	17,18
Skupaj	4.974,40	1.001,34	11,28	5.987,02

Skoraj vsi gozdovi (99,7 %) sodijo v kategorijo večnamenskih gozdov. V njej je 8 rastiščnogojitvenih razredov (RGR). Vanje so združeni odseki, ki imajo enotne rastiščne razmere, razvojne težnje in funkcije ter enoten dolgoročni gozdnogojitveni cilj in enotne gozdnogojitvene usmeritve.

V kategoriji varovalnih je le 0,3 % gozdov, s skupno površino 17,18 ha. Sem so uvrščeni gozdovi, ki so bili za varovalne razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, št. 56/07, št.29/09, št.91/10, št. 1/13, št. 39/15 in 191/20). Obravnavani so kot poseben RGR. Ti gozdovi so v odseku 47L01B. Več o njih je navedeno v poglavju 2.1 Ekološke funkcije, Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.

Pregled gozdnih združb po RGR kaže, da v kategoriji večnamenskih gozdov prevladujejo za določen RGR značilni gozdni rastiščni tipi. Manjša odstopanja se pojavljajo zaradi ne povsem homogenih odsekov.

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 25 000 je prikazana v kartnem delu načrta (karta št. 4)

Preglednica 19/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
11012-Podgorsko bukovje	551 -Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	214,14	59,0
	581 -Osojno bukovje s kresničevjem	36,55	10,1
	591 -Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	57,33	15,8
	621 -Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	5,87	1,6
	631 -Preddinarsko gorsko bukovje	24,45	6,7
	751 -Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	24,37	6,7
Skupaj RGR		362,71	100,0
11013-Podgorsko bukovje	541 -Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	5,22	2,2
	551 -Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	140,43	59,2
	581 -Osojno bukovje s kresničevjem	4,48	1,9
	591 -Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno buk	18,20	7,7
	631 -Preddinarsko gorsko bukovje	24,02	10,1
	711 -Kisloljubno gradnovno belogabrovje	3,11	1,3
	741 -Kisloljubno rdečeborovje	5,16	2,2
	751 -Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	27,67	11,7
	761 -Javorovje s praprotmi	4,03	1,7
	771 -Jelovje s praprotmi	4,05	1,7
772 -Jelovje s trikrpim bičnikom	1,04	0,4	
Skupaj RGR		237,41	100,0
12112-Kisloljubno bukovje	541 -Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	4,72	0,1
	551 -Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	31,58	0,7
	561 -Bazoljubno gradnovje	70,87	1,7
	581 -Osojno bukovje s kresničevjem	2,66	0,1
	591 -Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno buk	22,86	0,5
	631 -Preddinarsko gorsko bukovje	4,16	0,1

Opis stanja gozdov

	711 -Kisloljubno gradnovno belogabrovje	60,95	1,4
	741 -Kisloljubno rdečeborovje	352,60	8,3
	751 -Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	3.597,50	85,0
	761 -Javorovje s praprotmi	1,23	0,0
	771 -Jelovje s praprotmi	11,57	0,3
	772 -Jelovje s trikrpim bičnikom	71,49	1,7
Skupaj RGR		4.232,19	100,0
12113-Kisloljubno bukovje	541 -Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	13,35	3,5
	551 -Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	39,33	10,2
	581 -Osojno bukovje s kresničevjem	3,62	0,9
	591 -Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno buk	10,57	2,8
	711 -Kisloljubno gradnovno belogabrovje	3,14	0,8
	741 -Kisloljubno rdečeborovje	0,35	0,1
	751 -Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	293,51	76,4
	771 -Jelovje s praprotmi	7,66	2,0
	772 -Jelovje s trikrpim bičnikom	12,59	3,3
Skupaj RGR		384,12	100,0
14112-Toploljubno bukovje	541 -Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	2,28	0,8
	551 -Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	23,34	8,1
	581 -Osojno bukovje s kresničevjem	63,11	21,9
	591 -Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno buk	177,78	61,8
	621 -Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	16,15	5,6
	631 -Preddinarsko gorsko bukovje	4,90	1,7
Skupaj RGR		287,56	100,0
16012-Bukovje na rendzinah	521 -Nižinsko čmojelševje	6,31	2,1
	541 -Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	7,85	2,6
	551 -Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	10,70	3,6
	581 -Osojno bukovje s kresničevjem	167,85	56,4
	591 -Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno buk	92,00	30,9
	621 -Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	2,81	0,9
	631 -Preddinarsko gorsko bukovje	8,43	2,8
	761 -Javorovje s praprotmi	1,54	0,5
Skupaj RGR		297,49	100,0
17013-Kisloljubna jelovja	541 -Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	1,40	0,8
	551 -Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	12,57	7,5
	581 -Osojno bukovje s kresničevjem	1,49	0,9
	591 -Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	3,59	2,1
	601 -Pobočno velikojesenovje	0,60	0,4
	711 -Kisloljubno gradnovno belogabrovje	1,15	0,7
	741 -Kisloljubno rdečeborovje	17,10	10,1
	751 -Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	35,80	21,2
	771 -Jelovje s praprotmi	55,91	33,1
	772 -Jelovje s trikrpim bičnikom	39,08	23,2
Skupaj RGR		168,69	100,0
VECNAMENSKI GOZDOVI		5.970,17	100,0
40000-Varovalni gozdovi	511 -Vrbovje s topolom	8,59	50,0
	711 -Kisloljubno gradnovno belogabrovje	0,86	5,0
	751 -Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	7,73	45,0
Skupaj RGR		17,18	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		17,18	100,0
Skupaj vsi gozdovi		5.987,02	100,0

3.2 Lesna zaloga

Preglednica 20/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	6,9	15,5	24,1	25,6	27,9	59,1	19,6
Jelka	4,3	11,4	23,4	28,6	32,3	10,2	3,4
Bor	7,9	17,1	25,0	24,4	25,6	21,8	7,2
Macesen	17,0	32,2	26,3	13,8	10,7	0,2	0,1
Ostali igl.	5,1	12,0	23,7	27,9	31,3	1,1	0,4
Bukev	6,0	18,2	23,2	28,3	24,3	114,6	38,0
Hrast	8,8	22,5	23,3	25,0	20,4	33,1	11,0
Pl. Ist.	9,2	21,8	22,8	25,2	21,0	9,0	3,0
Dr. tr. Ist.	10,4	25,2	22,7	23,0	18,7	47,1	15,7
Meh. Ist.	10,7	26,1	23,8	22,3	17,1	4,7	1,6
Iglavci	6,8	15,4	24,2	25,7	27,9	92,4	30,7
Listavci	7,7	20,8	23,1	26,3	22,1	208,5	69,3
Skupaj	7,4	19,1	23,5	26,1	23,9	300,9	100,0

Lesna zaloga je 300,9 m³/ha. V njej je 31 % iglavcev in 69 % listavcev. Je za skoraj 8 % višja od lesne zaloge celotnega ljubljanskega območja, ki v povprečju meri 279 m³/ha.

V prvem razširjenem debelinskem razredu (10 – 30 cm premera) je 26 % lesne zaloge, v drugem (30 – 50 cm premera) 50 % lesne zaloge, v tretjem razširjenem debelinskem razredu (nad 50 cm premera) pa 24 % lesne zaloge. Delež najdebelejšega drevja je približno na ravni povprečja GGO Ljubljana. Več je debelih iglavcev kot listavcev. Tudi sicer je debelinska sestava pri listavcih bolj pomaknjena v levo, kar pomeni, da je drevje tanjše. Če pogledamo debelinsko sestavo po drevesnih vrstah, nadpovprečni delež najdebelejšega drevja velja za smreko in jelko, pa tudi za ostale iglavce (med njimi sta zeleni bor in duglazija), a je delež slednjih v lesni zalogi manjši.

V lesni zalogi je največ bukke in sicer 39 %. Sledijo ji smreka (20 %), kostanj (12 %), graden (11 %), rdeči bor (7 %) jelka in beli gaber (oba po 3 %) ter gorski javor (2 %). Z deležem do 0,5 % v lesni zalogi so prisotni: črni gaber, črna jelša, mali jesen, veliki jesen, zeleni bor, gorski brest, trepetlika, duglazija, robinija, lipa in lipovec, topoli, črni bor, macesen, češnja, ostrolistni javor, mokovec, cer, dob, rdeči hrast, močvirski hrast, japonski macesen, brek in drugi mehki listavci (našteti so glede na velikost deleža od večjega proti manjšemu).

Preglednica 21/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	552.950	446.900	105.877	173
	m ³ /ha	92,4	89,8	105,7	15,3
Listavci	m ³	1.248.732	1.068.061	177.518	3.153
	m ³ /ha	208,5	214,8	177,3	279,6
Skupaj	m³	1.801.682	1.514.961	283.395	3.326
	m ³ /ha	300,9	304,6	283,0	294,9

Lesna zaloga v državnih gozdovih meri 283 m³/ha. S tem je za 18 m³/ha nižja od povprečne lesne zaloge gozdov v enoti oziroma za 23 m³/ha od lesne zaloge v zasebnih gozdovih.

Najvišja lesna zaloga je v zasebnih gozdovih (teh je največ), saj je z 305 m³/ha za skoraj 4 m³/ha višja od povprečne zaloge.

Preglednica 22/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina	Lesna zaloga (v m ³ /ha)	Število vzorčnih ploskev	+E (%)
STALNE VZORČNE PLOSKVE					
1	11012-podgorsko bukovje	362,69	311,2	32	4,6
	11013-podgorsko bukovje	237,39	273,2	16	
	12112-kisloljubno bukovje	4.232,00	299,0	343	
	12113-kisloljubno bukovje	384,10	356,6	29	
	14112-toploljubno bukovje	287,53	293,1	21	
	16012-bukovje na rendzinah	297,47	261,8	24	
	17013-kisloljubna jelovja	168,66	255,8	12	
	40000-varovalni gozdovi	17,18		0	

Lesno zalogo smo ugotavljali z meritvami na stalnih vzorčnih ploskvah in s cenitvijo pri opisovanju sestojev. Osnova za izračun lesne zaloge so podatki, pridobljeni na stalnih vzorčnih ploskvah (sistematična mreža SVP 250 x 500 m). Lesne zaloge sestojev so bile ocenjene okularno z metodo hitre izmere temeljnice po Bitterlichu. Vsota okularno ocenjenih lesnih zalog sestojev v posameznem odseku predstavlja lesno zalogo odseka. Seštevek okularno ocenjenih lesnih zalog sestojev je ustrezno popravljen s korekcijskimi faktorji po stratumi iz Preglednice D-LZU tako:

- da so seštevk okularno ugotovljenih lesnih zalog vseh odsekov stratuma enaki lesni zalogi stratuma, ki je bila ugotovljena s stalnimi vzorčnimi ploskvami;
- da je delež drevesnih vrst, ki so v lesni zalogi stratuma zastopane z več kot 10 %, pri obeh načinih ocene (okularna ocena in meritev na stalnih vzorčnih ploskvah) enak.

Tarife za izračun lesnih zalog smo prevzeli po prejšnjem GGN GGE Litija – Šmartno. Seznam tarif po odsekih je v Prilogi 1.

Rastiščnogojitvene razrede smo združili v stratume. Zaradi več majhnih rastiščno različnih RGR in enega, ki sam predstavlja kar 71 % površine GGE je oblikovan en stratum za večnamenske gozdove in en stratum za varovalne gozdove. Z oblikovanjem RGR v stratum(e) smo vzorčno napako ugotavljanja lesne zaloge pri 5 % tveganju znižali pod dovoljeno mejo. Znotraj stratuma je večje število stalnih vzorčnih ploskev, na katerih se izmeri lesna zaloga, s tem pa se zmanjša vzorčna napaka po RGR. Vzorčna napaka ocene lesne zaloge je 4,6 %.

3.3 Prirastek

Preglednica 23/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,35	0,47	0,53	0,44	0,34	2,13	28,9
Listavci	1,10	1,55	1,16	0,98	0,54	5,33	71,4
Skupaj:	1,45	2,02	1,69	1,42	0,88	7,46	100,0

Tekoči letni prirastek meri 7,46 m³/ha. Od tega dobrih 71 % priraste na listavcih, 29 % pa na iglavcih. V preteklem desetletju je znašal 8,20 m³/ha – v preteklem obdobju je bil višji za 11 %. Je tudi malenkostno manjši od povprečnega prirastka GGO Ljubljana, ki meri 7,5 m³/ha.

Največji prirastek je v zasebnih gozdovih - 7,54 m³/ha/leto. V državnih gozdovih, katerih delež je 16,7 %, znaša 7,06 m³/ha/leto. V gozdovih lokalnih skupnosti je prirastek najmanjši. V prevladujočih zasebnih gozdovih je malo višji od povprečja v enoti.

Preglednica 24/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi.	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	12.768	10.203	2.563	3
	m ³ /ha	2,13	2,05	2,56	0,26
Listavci	m ³	31.885	27.319	4.503	62
	m ³ /ha	5,33	5,49	4,50	5,52
Skupaj	m³	44.653	37.522	7.066	65
	m ³ /ha	7,46	7,54	7,06	5,78

Način ugotavljanja prirastka

Za GGE je bila izvedena tretja ponovitev meritev na stalnih vzorčnih ploskvah, s tem pa so bili pridobljeni tudi podatki o prirastnih nizih. Krivulje prirastnih nizov smo določili z regresijsko analizo. Uporabili smo eksponentno, potenčno, inverzno ali pa logaritemsko funkcijo. Nove prirastne nize po RGR smo določili za tiste drevesne vrste, katerih število dreves je bilo za izračun vrednosti prirastnih nizov dovolj veliko. Za drevesne vrste, pri katerih je bilo število dreves na vzorčnih ploskvah za izračun vrednosti prirastnih nizov premajhno in vzorčna napaka prevelika, smo prirastek prevzeli od primerljivega RGR ali pa iz podatkov za celo enoto. Prirastni nizi po RGR so navedeni v Prilogi 1.

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 25/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek				Lesna zaloga	Število SVP	± E	Srednji premer		
			Površina		Zasnova							
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	m ³ /ha	%	cm	
Mladovje	211,14	3,5								0	0,0	0
Drogovnjak	1.841,61	30,8	60,84	3,3	0,7	37,5	61,8	0,0	263,4	98	10,4	19
Debeljak	2.811,14	46,9	310,38	11,0	8,4	70,1	20,4	1,1	359,3	314	4,5	25
Sestoj v obnovi	1.123,13	18,8	618,95	55,1	24,8	59,8	15,4	0,0	273,0	52	16,4	26
Skupaj	5.987,02	100,0	990,17	16,5						477	4,6	23

Opomba: Podatki v zadnjih treh kolonah preglednice izvirajo iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah

Preglednica 26/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	158,15	50,25	5,97	0,25	2,96	513,56	24,26	54,52	173,87	6,38	990,17
%	15,97	5,07	0,60	0,03	0,30	51,87	2,45	5,51	17,56	0,64	100,00

Preglednica 27/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3
Mladovje	211,14	14,4	52,5	28,5	4,6	3,8	45,8	50,1	0,3	32,7	36,2	21,3	9,8
Drogovnjak	1.841,61	2,9	37,0	57,4	2,7	2,4	32,1	59,2	6,3	10,1	48,2	35,1	6,6
Debeljak	2.811,14					3,0	56,2	40,3	0,5	2,8	52,2	40,1	4,9
Sestoj v obnovi	1.123,13					8,1	54,2	37,3	0,4				
Skupaj	5.987,02												

V GGE Litija - Šmartno prevladujejo debeljaki, ki zavzemajo 47 % vseh gozdov. Povprečna lesna zaloga debeljakov je 359 m³/ha. Prevladujejo mešani sestoji bukve (39 %), gradna (11 %), kostanja (10 %), smreke (20 %), rdečega bora (8 %), jelke (4 %), belega gabra (3 %) ter drugih drevesnih vrst, katerih skupen delež ne presega 5 %. Debeljaki imajo v večini normalen sklep in so

pomanjkljivo negovani. Na 11 % površine se pojavlja pomladek, pri katerem prevladuje dobra sestojna zasnova.

Sledi razvojna faza drogovnjak (31 %). Lesna zaloga (povprečje) drogovnjakov je 263 m³/ha. Prevladujejo čisti bukovi sestoji, ali pa se jim primešajo smreka, kostanj, hrast in rdeči bor. Na termofilnih rastiščih so sestoji rdečega bora ali hrasta. Na degradiranih rastiščih, predvsem v severnem in osrednjem delu enote, so kostanjevi drogovnjaki. V drogovnjakih prevladuje pomanjkljiva sestojna zasnova in normalen sklep. So večinoma nenenegovani. Predvsem v presvetljenih drogovnjakih se pojavlja pomladek, ki ima po večini pomanjkljivo sestojno zasnovo. Pomladek se pojavlja na 3 % površine.

Sestojev v obnovi je 13 %. Povprečna lesna zaloga je 273 m³/ha. V enoti je pomlajevanje dobro, saj je pomlajene kar 55 % površine sestojev v obnovi. Prevladuje dobra, sledi ji bogata sestojna zasnova pomladka. Med drevesnimi vrstami v pomladku prevladuje bukev.

V enoti imamo dobre 3 % mladovij. Mladovja imajo največkrat pomanjkljive sestojne zasnove ter normalen do tesen sklep. V drevesni sestavi prevladuje bukev, sledita ji smreka in kostanj. Zaradi načina zajemanja podatkov ocenjujemo, da je dejanska površina mladovij večja. Manjše površine od 0,5 ha niso bile izločene kot posebni sestoji. Zajete so v drugih razvojnih fazah, predvsem v sestojih v obnovi in v debeljakih.

Podatki po razvojnih fazah so bili zbrani s pomočjo opisov sestojev na terenu in digitalizacije sestojev na osnovi DOF25.

3.5 Tipi sestojev

Preglednica 28/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Hrastovi gozdovi	14,15	0,2
Gozdovi bukve in hrasta	86,90	1,5
Bukovi gozdovi	580,64	9,7
Drugi pretežno listnati gozdovi	2.655,45	44,4
Gozdovi bukve in jelke	14,69	0,2
Gozdovi bukve in smreke	339,16	5,7
Jelovi gozdovi	26,02	0,4
Smrekovi gozdovi	151,58	2,5
Borovi gozdovi	11,37	0,2
Drugi pretežno iglasti gozdovi	202,23	3,4
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	1.904,83	31,8
Skupaj	5.987,02	100,0

Sestojni tipi so opredeljeni glede na tipe drevesne sestave gozdov, kot so ti določeni v Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Sestoj se v glavnem določa na osnovi razvojne faze, drevesne sestave in načrtovanih gozdnogojitvenih smernic ter ukrepov. Vpliv na oblikovanje sestojev imajo tudi zasnova, sklep, negovanost, zastopanost pomladka in včasih tudi funkcije gozdov. Sestoji so izločeni na karti 1 : 5.000 (DOF25).

Površine sestojev so praviloma večje od 0,5 ha. V GGE Litija - Šmartno smo izločili 2.651 sestojev. V povprečju sestoj meri 2,3 ha. Sestoj mladovij smo uvrstili v sestojne tipe glede na površinske deleže drevesnih vrst. Pri ostalih razvojnih fazah smo upoštevali deleže drevesnih vrst v sestavi lesne zaloge sestoja.

V GGE Litija - Šmartno imata največji delež dva tipa sestojev. To so sestoji pod imenom drugi pretežno listnati gozdovi (44 %) ter sestoji pod imenom drugi gozdovi iglavcev in listavcev (32 %). Pretežno listnati gozdovi so tisti, v katerih je listavcev več kot 75 %, pri čemer ne prevladujeta niti bukev niti hrast. Drugi gozdovi iglavcev in listavcev so mešani gozdovi, katerih ni moč uvrstiti v druge tipe sestojev. Večji delež imajo še bukovi gozdovi in sicer skoraj 10 % (v njih je bukve več kot 75 %) ter gozdovi bukve in smreke (v njih imata smreka in bukev skupaj več kot 75 %, vendar pa nobena od njiju ne prevladuje), katerih je skoraj 6 %. Smrekovih gozdov je dobra 2 %, drugih

pretežno iglastih gozdov pa dobre 3 %. Tip gozdovi bukve in hrasta so na površini nekaj večji od 1 %. Ostali sestojni tipi so zastopani z deležem, ki je manjši od 1 %.

Pregledna karta drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25 000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 2)

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 29/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	1.996,37	33,4	3.415,39	57,3	558,08	9,3	0,00	0,0	5.969,84	99,7
Varovalni gozdovi	17,18	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	17,18	0,3
Skupaj vsi gozdovi	2.013,55	33,6	3.415,39	57,1	558,08	9,3	0,00	0,0	5.987,02	100,0

Ohranjenost gozdov je določena na nivoju odseka glede na delež drevesnih vrst, ki so naravni sestavi gozdnih združb tuje ali v njej redko prisotne.

Ohranjeni so vsi varovalni gozdovi ter dobra tretjina večnamenskih gozdov (33 %). Spremenjenih je 57 % večnamenskih gozdov, močno spremenjenih pa 9 %. Izmenjanih gozdov ni. Večina sprememb gre na račun nasajene smreke, saj le-ta zavzema skoraj 20 % celotne lesne zaloge.

Najbolj ohranjeni so sestoji v RGR 11013-podgorsko bukovje (88 %), najmanj pa v RGR 17013-kisloljubna jelovja (21 % ohranjenih) in RGR 12112-kisloljubno bukovje (25 % ohranjenih). Vmes so RGR 14112-toploljubno bukovje (49 % ohranjenih), 11012-podgorsko bukovje (44 % ohranjenih) in RGR 12113-kisloljubno bukovje (39 % ohranjenih).

Na posameznih, večinoma manjših in prostorsko razmeroma razpršenih območjih je zaradi spremenjene naravne drevesne sestave sestojev zmanjšana tudi pestrost nekaterih habitatov. Spremenjeni gozdni sestoji so večinoma bolj ogroženi v primerih pojava različnih abiotskih in biotskih motenj.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 30/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	545	13,2	38,3	41,5	6,8	0,2
Jelka	101	9,9	33,7	43,5	12,9	0,0
Bor	281	8,5	26,3	49,2	14,2	1,8
Macesen	13	30,8	30,8	38,4	0,0	0,0
Ostali igl.	5	20,0	60,0	0,0	20,0	0,0
Bukev	1.147	7,1	25,8	45,9	16,8	4,4
Hrast	326	11,3	28,2	41,5	16,9	2,1
Pl. lst.	104	4,8	26,0	53,8	9,6	5,8
Dr. tr. lst.	490	4,1	20,4	49,8	19,0	6,7
Meh. lst.	80	6,3	47,4	30,0	13,8	2,5
Skupaj iglavci	945	11,7	34,3	43,8	9,6	0,6
Skupaj listavci	2.147	6,9	25,2	46,4	16,9	4,6
Skupaj	3.092	8,4	28,0	45,5	14,7	3,4

Kakovost drevja je bila ocenjena na stalnih vzorčnih ploskvah pri stoječih živih drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Skoraj polovica iglavcev kot tudi listavcev je v dobrem kakovostnem razredu. 34 % iglavcev je prav dobre kakovosti, skoraj 12 % pa odlične. Zadovoljive kakovosti je 10 %, slabe kakovosti ni. Pri

listavcih so deleži dreves odlične in prav dobre kakovosti manjši, več pa je dreves zadovoljive kakovosti.

Posamezne drevesne vrste ne odstopajo prav dosti od povprečja. Pri macesnu, ostalih iglavcih in mehkih listavcih je bilo ocenjenih premalo dreves, da bi lahko sklepali na splošno kakovost dreves teh vrst.

Bolj kot skupna kakovost drevja je pomembna kakovost prevladujočih drevesnih vrst. Pri bukvi, kot glavni graditeljici sestojev, prevladuje dobra kakovost. Pri smreki prevladuje dobra, sledita ji prav dobra in odlična kakovost.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 31/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	7,0
Veje/krošnja	2,4
Osutost	1,2
Skupaj	10,6

Poškodovanost drevja se ugotavlja na stalnih vzorčnih ploskvah. Določena je z deležem dreves s hujšo poškodbo. Popisuje se poškodovanost debel, koreničnika, vej in krošenj. Pri deblu in koreničniku se šteje za hujšo poškodbo, če je lubje odstranjeno na več kot 3 dm², pri poškodovanosti vej pa, če odlomljen vrh ali veja po debelini preseगतa petino premera drevesa na prsni višini.

V enoti Litija - Šmartno ima hujšo poškodbo 10,6 % ocenjenih dreves. Največ – 7 % dreves ima poškodovano deblo oziroma koreničnik, 2,4 % pa veje oziroma krošnje. Poškodbe debela so največkrat posledica spravila ali udara strele, poškodbe koreničnika pa so največkrat zabeležene v bližini gozdnih vlak in pravih poti kot posledica spravila lesa. Pri poškodbah vej gre največkrat za odlomljene veje listavcev in odlomljene vrhove iglavcev kot posledica naravnih ujm.

Če pogledamo poškodovanost drevja po RGR, je najmanj poškodb v RGR 11013-podgorsko bukovje (3,4 % poškodovanih dreves) in RGR 14112-toploljubno bukovje (3,9 % poškodovanih dreves). Deleži poškodovanih dreves v drugih RGR so od 5,5 % poškodovanih dreves v RGR 12113-kisloljubno bukovje do 10,1 % poškodovanih dreves v RGR 12112-kisloljubno bukovje.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

V letih 2010, 2014, 2017 in 2020 je ZGS opravil štiri popise poškodovanosti (objedenosti) gozdnega mladja po prenovljeni sistematični in enotni metodologiji za območje celotne Slovenije. Metoda popisa poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi sloni na razdelitvi Slovenije na 35 popisnih enot (v nadaljevanju: PE), ki predstavljajo osnovne celice spremljanja objedenosti in drugih kazalnikov stanja mladja. PE so bile oblikovane upoštevaje zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ipd., upoštevaje meje gozdnogospodarskih enot, meje populacijskih območij rastlinojede parkljaste divjadi (predvsem navadne jelenjadi) in težko prehodne ovire, kot so večje reke in avtoceste. Velikost PE je praviloma med 30.000 in 100.000 ha.

V vsaki PE je bilo popisanih 51 oz. 52 ploskev, na katerih je bil ugotavljan vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Na ploskvah površine 20 m², so bila evidentirana vsa drevesca višine od 15 do 150 cm, ter ugotavljana poškodovanost terminalnega poganjka. Podatki so bili v nadaljevanju analizirani, statistično obdelani ter primerjani z rezultati do sedaj izvedenih popisov po prenovljeni metodi (2010, 2014 in 2017) s poudarkom na popisu izvedenem v letu 2020.

Stopnje objedenosti so odvisne od številnih dejavnikov, o čemer pričajo praktično vse znane raziskave s tega področja. Ne glede na to, pa so gostote rastlinojedih parkljarjev tiste, ki

najpomembneje vplivajo na stopnje poškodovanosti, zato nam ta podatek nudi dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti oz. gostot.

Pri interpretaciji rezultatov moramo upoštevati lastnosti posameznega kazalnika. Objedenost v prehrani priljubljenih drevesnih vrst (mehki listavci, plemeniti listavci) je visoka že pri nizkih gostotah divjadi. Na drugi strani je objedenost v prehrani manj priljubljenih vrst (smreka) tudi pri visokih gostotah divjadi lahko nizka. Bukev je srednje priljubljena vrsta in se na spreminjane gostoto divjadi odziva pri nizkih in visokih gostotah.

Površino GGE Šmartno-Litija v celoti pokriva PE Litija, zato v nadaljevanju prikazujemo analizo rezultatov popisa za to PE.

Preglednica 32/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)
do 15 cm	48.891	se ne ugotavlja
1. 16-30 cm	36.140	23,0
2. 31-60 cm	24.332	22,2
3. 61-100 cm	9.559	21,0
4. 101-150 cm	3.997	9,9
Skupaj 1-4	74.028	21,7

Po rezultatih podrobnega popisa je bila skupna objedenost mladja v letu 2020 za višinske razrede 1 – 4 v tej PE 21,7 %. Višinski razredi 1 - 4 zajamejo mladje visoko od 16 do 150 cm.

Preglednica 33/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah

Drevesna vrsta	Delež drevesne vrste v mladju (v %)				Objedenost %
	do 30 cm	31-60 cm	61-101 cm	102-150 cm	
Smreka	5	11	12	18	1,4
Jelka	2		2	3	50
Macesen					100
Ostali igli	1	1			
Bukev	25	46	63	65	7,3
Hrasti	4	3	1		39,5
Plemeniti list	35	20	8	4	41,7
Drugi trdi list	27	16	11	8	33,5
Mehki list	1	3	2	2	64,1
Iglavci	8	12	14	21	4,1
Listavci	92	88	86	79	23,7
Skupaj	100	100	100	100	21,7

Na ploskvah so bili med vrstami najbolj objedeni mehki in plemeniti listavci ter hrasti. Najmanj je objedena smreka.

Najpomembnejša ugotovitev popisa 2020 je, da se je stopnja objedanja ne-statistično značilno zmanjšala glede na leta 2010, 2014 in 2017. V splošnem torej lahko ugotovimo, da so razlike v objedenosti gozdnega mladja med vsemi štirimi obdobji za vse drevesne vrste skupaj neznačilne, pri objedenosti bukve pa je zaznati značilno zmanjšanje objedenosti. To velja tudi za objedenost pri listavcih, katerih delež je v GGE izrazito prevladujoč (> 90 %), pri iglavcih pa statistično neznačilno niha, saj je delež iglavcev zelo nizek.

Preglednica 34: Primerjava skupne poškodovanosti in poškodovanosti bukve v PE po popisih 2010 - 2020

Popisna enota	Delež skupne objedenosti				Delež objedenosti bukve			
	2010	2014	2017	2020	2010	2014	2017	2020
Litija	28,4	29,1	26,1	21,7	13,2	14,4	7,6	7,3

Preglednica 35: Primerjava poškodovanosti iglavcev in listavcev v PE po popisih 2010 - 2020

Popisna enota	Delež objedenosti iglavcev				Delež objedenosti listavcev			
	2010	2014	2017	2020	2010	2014	2017	2020
Litija	3,0	5,8	2,1	4,1	32,1	32,8	28,9	23,7

3.10 Odmrlo drevje

Preglednica 36/OD: Odmrlo drevje

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	3,06	13,42	16,48	3,73	16,14	19,87	6,79	29,56	36,35
	m ³ /ha	0,97	4,27	5,24	1,19	5,25	6,44	2,16	9,52	11,68
30 - 49 cm	št./ha	0,88	2,56	3,44	1,09	4,91	6,00	1,97	7,47	9,44
	m ³ /ha	1,29	3,71	5,00	1,61	7,34	8,95	2,90	11,05	13,95
50 in več cm	št./ha	0,00	0,17	0,17	0,21	0,13	0,34	0,21	0,30	0,51
	m ³ /ha	0,00	0,49	0,49	0,62	0,36	0,98	0,62	0,85	1,47
Skupaj	št./ha	3,94	16,15	20,09	5,03	21,18	26,21	8,97	37,33	46,30
	m³/ha	2,26	8,47	10,73	3,42	12,95	16,37	5,68	21,42	27,10

Pravilnik o varstvu gozdov (Ur. l. RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.) predpisuje, da je treba zaradi ohranjanja biotskega ravnovesja pri izbiri drevja za posek in izvajanju sečnje in spravila lesa zagotoviti, da ob upoštevanju tveganja za prenamnožitev škodljivih organizmov v gozdu ostanejo v povprečju vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v RGR. Odmrli les mora biti čim bolj enakomerno razporejen in mora obsegati vse debelinske razrede, zlasti pa debelinski razred nad 30 cm.

Odmrlo drevje je bilo popisano na meritvah na SVP in prikazuje število odmrlih dreves na hektar po debelinskih razredih, ločeno glede na stoječe in ležeče drevje. Odmrli lesna masa je izračunana po tarifah (Gozdarski in lesnoindustrijski priročnik, Ljubljana 1980).

V enoti je v povprečju na enem hektarju 46 odmrlih dreves oziroma 27 m³ odmrle lesne mase, kar je v povprečju 9 % lesne zaloge, zato več kot zadošča predpisu. Od tega je skoraj 81 % listavcev in 19 % iglavcev. Največ odmrlega drevja je v najnižjem debelinskem razredu, relativno malo pa je odmrlih debelih dreves s premerom nad 50 cm. Približno 57 % odmrlega drevja predstavlja ležeče drevje. Drevje je odmrlo zaradi žleda, podlubnikov in drugih vzrokov.

4 Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

4.1 Kratak opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

Zapise o gospodarjenju v preteklosti imamo za oba večja kompleksa državnih gozdov. Grmače (317 ha) so bile v posesti dunajske rodbine Apfalter, na posestvu pa so živeli oskrbniki. V teh gozdovih se je dobro gospodarilo, saj so zanje skrbeli gozdarji s srednjo ali visoko izobrazbo. Po letu 1920 je oskrbništvu prevzel gozdarski inženir Strzelba, ki je za te gozdove naredil prvi ureditveni načrt. Gozdni predel Črni potok (460 ha) je bil glede na lastništvo razdeljen na dva dela. Oddelki od 1 do 10 so bili v lasti rodbine Windischgraetz, oddelki od 11 do 23 pa so bili v lasti barona Wurzbacha, ki je leta 1918 prodal posest veleposestniku Medici. Gozdove v Črnem potoku so močno izkoriščali, dokler posestva ni kupil Medica, ki je postopoma pričel sestoje približevati naravnemu stanju. Z zakonom o agrarni reformi leta 1945 so gozdovi v Grmačah in v Črnem potoku postali splošno ljudsko premoženje, z njimi pa je gospodarilo Gozdno gospodarstvo Ljubljana.

V zasebnih gozdovih je v predvojnem in tudi še v povojnem obdobju prevladovala skupinsko postopna sečnja, ki je bila namenjena izključno donosu lesa, kar lahko imenujemo tudi kmečko prebiranje. Na manjših površinah so sekali na panj. V vseh lahko dostopnih predelih, predvsem v okolici naselij, so lastniki nadaljevali s steljarjenjem, kar je pripeljalo do močno degradiranih sestojev.

Od leta 1945 pa do 1990 je z gozdovi gospodarilo Gozdno gospodarstvo Ljubljana. Po letu 1990 je prišlo do sprememb v gozdarstvu. Osnovana je bila Javna gozdarska služba, pripravljala se je nova gozdarska zakonodaja in začel se je postopek denacionalizacije družbene posesti. V letu 1993 je bil sprejet nov Zakon o gozdovih, ki je razdelil bivša Gozdna gospodarstva na javno gozdarsko službo (ZGS) in izvajalska podjetja. V letu 1994 je bil ustanovljen ZGS.

Sedaj večino dejavnosti javne gozdarske službe opravlja ZGS, ki usmerja gospodarjenje z vsemi gozdovi ne glede na lastništvo, tako da načrtuje, usmerja in nadzira dela ter izobražuje lastnike in javnost o gozdu in delu v gozdovih. Z zasebnimi gozdovi gospodarijo lastniki, ki so tudi odgovorni za izvajanje del v njihovih, država pa nekatera dela sofinancira.

Z državnimi gozdovi je do leta 2016 upravljal Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Na območju GGE je imelo koncesijsko pravico izkoriščanja državnih gozdov gozdarsko podjetje Gozd Ljubljana d.d.. Ta je z začetkom leta 2016 potekla. V istem letu je bila ustanovljena firma Slovenski državni gozdovi, ki je v drugi polovici tega leta prevzela gospodarjenje z državnimi gozdovi. Izvajalce del v državnih gozdovih za izdane odločbe ZGS se sedaj izbira preko javnih razpisov.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

Analiza preteklega gospodarjenja je narejena za GGE Litija - Šmartno za obdobje 2013 – 2022 po RGR preteklega ureditvenega obdobja. Upoštevanih je 8 RGR, ki so prikazani v preglednici »D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih«.

S 1. 9. 2013 so bile uvedene prevoznice za gozdne sortimente, ki so spremljale posekano lesno maso pred prvim dajanjem na trg ali za lastno uporabo. (Pravilnik o obliki, vsebini in načinu hrambe prevoznice za prevoz gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 69/13 in 31/14).

Najmočnejši pečat preteklega gospodarjenja so GGE zadale številne ujme in naravne nevšečnosti. Gozdove je v začetku leta 2014 prizadel obsežen žledolom, v decembru 2017 pa še močan vetrolom. Vsaki ujmi je sledila tudi gradacija podlubnikov. Žled je največ škode povzročil v strmih pobočjih, v pasu med 450 in 650 m n. v. na celotnem območju GGE. Vetrolom je močno prizadel gozdove v strmejših predelih.

Za sanacijo žledoloma je bil aprila 2014 izdelan sanacijski načrt za vso Slovenijo, na osnovi ocene poškodovanosti po odsekih. V sanacijskem načrtu je bila predvidena višina poseka zaradi žledu in

določen obseg površine, kjer so bili potrebni obnova, dodatna nega in vzpostavljanje gozdne higijene.

Zaradi močno povečanega obsega del in oteženosti njihove izvedbe so bile prevoznice ukinjene. Nadomestila jih je listina o uporabi in prometu z gozdnimi lesnimi sortimenti. Njen namen je še vedno zagotavljanje sledljivosti lesa ob zmanjšanih administrativnih obremenitvah in omogočanje hitre sanacije po ujmah.

4.2.1 Posek

Preglednica 37/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

2013 - 2022	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +- m ³	%
Iglavci	112.450	108.141	96,2	122.928	42.906	109,3
Listavci	241.060	171.427	71,1	180.928	38.416	75,1
Skupaj	353.510	279.568	79,1	303.850	58.169	86,0

Preglednica 38: Ocena poseka na SVP in primerjava z evidenco

Stratum	Površina(ha)	Evidenca (m ³ /ha/leto)	Ocena poseka na SVP					
			Število SVP	Povprečni letni posek (m ³ /ha/leto)	Standardni odklon	Interval zaupanja (+- m ³ /ha/leto)	Relativni odklon zaupanja (e%)	
GGE	Iglavci	6.018,50	1,80	468	2,043	7,868	0,713	34,9
	Listavci	6.018,50	2,85	468	3,006	7,045	0,638	21,2
	Skupaj	6.018,50	4,65	468	5,049	10,667	0,967	19,2
Državni gozdovi	980,52	7,16	58	9,517	14,351	3,694	38,8	
Ostali gozdovi	5.037,98	4,16	410	4,417	9,899	0,958	21,7	

*Opomba: V izračun niso zajeti gozdovi s posebnim namenom kjer ukrepi niso dovoljeni

Podatke o poseku iz evidenc smo primerjali s posekom ugotovljenim na SVP (stalnih vzorčnih ploskvah). Letni posek na SVP znaša 5,05 m³/ha/leto z intervalom zaupanja (ob 5% tveganju) 0,967 m³/ha/leto (19,2 %).

Posek po evidencah znaša 4,65 m³/ha/leto in odstopa od poseka iz SVP za 8,0 % ter je tako znotraj intervala zaupanja.

Posek na SVP je bil izračunan iz ploskev, na katerih je bila izvedena ponovljena meritev (n = 468). Ploskve, kjer je bila opravljena le prva meritev, smo iz analize izločili.

Preglednica 39: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP

Posek	Ostali gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	83.532	198.781	282.313	28.918	42.279	71.197	112.450	241.060	353.510
Izveden - m ³	68.939	140.412	209.351	39.202	31.015	70.217	108.141	171.427	279.567
Izveden SVP - m ³	92.583	129.924	222.502	34.220	59.095	93.315	122.928	180.928	303.850
Realizacija - evid	82,5	70,6	74,2	135,6	73,4	98,6	96,2	71,1	79,1
Realizacija - SVP	110,8	65,4	78,8	118,3	139,8	131,1	109,3	75,1	86,0
Povp. drevo - m ³	0,88	0,70	0,75	1,25	0,76	0,97	0,99	0,71	0,80

V preteklem ureditvenem obdobju (2013-2022) je bilo na območju GGE Litija - Šmartno posekanega 279.568 m³ lesa, in sicer 108.141 m³ iglavcev ter 171.427 m³ listavcev. Delež iglavcev v poseku je bil 39 % in listavcev 61 %.

Skupna izvedba načrtovanega poseka je bila 79 %. V preteklem ureditvenem obdobju je GGE Litija - Šmartno zaznamoval znaten delež sanitarnih sečenj (skoraj 49 % vsega poseka) skupaj s sečnjo oslabelega drevja (16 % vsega poseka).

Obseg redčenj predstavlja 17 % načrtovanega poseka, pomladitvene sečnje so bile realizirane 41 %.

V nadaljevanju pri prikazu in analizah poseka upoštevamo tudi neizkoriščeno drevje.

Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2013 do 2022 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
11012-Podgorsko bukovje	Iglavci	3.844	2.430	63,2	0,7
	Listavci	20.416	12.339	60,4	3,5
	Skupaj	24.260	14.768	60,9	4,2
11013-Podgorsko bukovje	Iglavci	4.554	6.833	150,0	1,9
	Listavci	12.760	11.205	87,8	3,2
	Skupaj	17.314	18.038	104,2	5,1
12112-Kisloljubno bukovje	Iglavci	78.306	67.090	85,7	19,0
	Listavci	161.454	116.178	72,0	32,9
	Skupaj	239.760	183.268	76,4	51,8
12113-Kisloljubno bukovje	Iglavci	11.111	16.176	145,6	4,6
	Listavci	17.755	10.979	61,8	3,1
	Skupaj	28.866	27.154	94,1	7,7
14112-Toploljubno bukovje	Iglavci	1.839	2.003	108,9	0,6
	Listavci	10.307	7.417	72,0	2,1
	Skupaj	12.146	9.420	77,6	2,7
16012-Bukovje na rendzinah	Iglavci	2.218	3.116	140,5	0,9
	Listavci	11.523	8.529	74,0	2,4
	Skupaj	13.741	11.645	84,7	3,3
17013-Kisloljubna jelovja	Iglavci	10.553	10.406	98,6	2,9
	Listavci	6.521	4.530	69,5	1,3
	Skupaj	17.074	14.936	87,5	4,2
40000-Varovalni gozdovi	Iglavci	25	86	344,0	0,0
	Listavci	324	251	77,4	0,1
	Skupaj	349	337	96,5	0,1
skupaj	Iglavci	112.450	108.141	96,2	30,6
	Listavci	241.060	171.427	71,1	48,5
	Skupaj	353.510	279.567	79,1	79,1

Ureditveno obdobje od 2003 do 2012 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
11012-Podgorsko bukovje	Iglavci	2.215	2.074	93,6	1,0
	Listavci	8.359	6.025	72,1	2,8
	Skupaj	10.574	8.099	76,6	3,7
11013-Podgorsko bukovje	Iglavci	3.980	5.571	140,0	2,6
	Listavci	8.510	4.703	55,3	2,2
	Skupaj	12.490	10.274	82,3	4,7
12112-Kisloljubno bukovje	Iglavci	46.286	36.533	78,9	16,8
	Listavci	104.988	55.221	52,6	25,3
	Skupaj	151.274	91.754	60,7	42,1
12113-Kisloljubno bukovje	Iglavci	7.017	16.559	236,0	7,6
	Listavci	10.872	9.681	89,0	4,4
	Skupaj	17.889	26.239	146,7	12,0
14112-Toploljubno bukovje	Iglavci	1.731	1.218	70,4	0,6
	Listavci	6.242	2.952	47,3	1,4
	Skupaj	7.973	4.170	52,3	1,9
16012-Bukovje na rendzinah	Iglavci	1.729	2.139	123,7	1,0
	Listavci	6.435	4.268	66,3	2,0
	Skupaj	8.164	6.407	78,5	2,9
17013-Kisloljubna jelovja	Iglavci	6.067	5.540	91,3	2,5

Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

	Listavci	3.346	1.953	58,4	0,9
	Skupaj	9.413	7.493	79,6	3,4
40000-Varovalni gozdovi	Iglavci	81	1	0,9	0,0
	Listavci	104	52	49,5	0,0
	Skupaj	185	52	28,3	0,0
skupaj	Iglavci	69.106	69.634	100,8	31,9
	Listavci	148.856	84.854	57,0	38,9
	Skupaj	217.962	154.489	70,9	70,9

Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	83.447	198.314	281.761	28.918	42.279	71.197	85	467	552	112.450	241.060	353.510
Izveden - m ³	68.902	140.323	209.225	39.202	31.015	70.217	37	89	126	108.141	171.427	279.567
Realizacija - %	82,6	70,8	74,3	135,6	73,4	98,6	43,2	19,1	22,8	96,2	71,1	79,1
Povp. drevo - m ³	0,89	0,70	0,75	1,25	0,76	0,97	0,82	0,94	0,90	0,99	0,71	0,80

V zasebnih gozdovih, ki predstavljajo kar 83,1 % površine gozdov, izvršeni posek skupaj dosega 74,3 % načrtovanega. Realizacija poseka listavcev v zasebnih gozdovih je 70,8 %, izvršeni skupni posek iglavcev znaša 82,6% načrtovanega. V državnih gozdovih izvršeni skupni posek iglavcev in listavcev ne dosega načrtovanega poseka (izvedba 98,6 %). Realizacija poseka iglavcev je v državnih gozdovih 135,6 % (ujme, podlubniki) in realizacija poseka listavcev pa 73,4 %. V državnih gozdovih znaša delež sanitarnih sečenj s posekom oslabeledih dreves prek 60 % vsega poseka.

V preteklih 10 letih je bilo največ lesa posekanega v RGR 12112-Kisloljubno bukovje in sicer več kot polovico vsega poseka, natančneje 180.785 m³. Je pa to tudi največji RGR in površina le-tega predstavlja 70,7 % površine gozdov v GGE. V RGR 11013-Podgorsko bukovje je najvišja izvedba načrtovanega poseka, ki znaša 104,2 %. To je edini RGR, v katerem je skupni posek večji od načrtovanega.

Realizacija poseka iglavcev je višja od načrtovanega v vseh RGR razen v RGR 11012-Podgorsko bukovje in RGR 17013-Kisloljubna jelovja.

Velik obseg sanitarnih sečenj je glavni razlog za prekoračitev načrtovanega poseka iglavcev.

Posek listavcev v nobenem RGR ne presega načrtovanega poseka.

42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	12.422	8.853	5	0	0	6.440	38.755	548	1.192	322	68.902	15,7	59,9
	%	18,1	12,9	0,0	0,0	0,0	9,4	56,6	0,8	1,7	0,5	100,0		
Listavci	m ³	20.635	23.872	7	0	3	27.589	62.410	1.176	3.745	302	140.323	13,7	46,8
	%	14,8	17,1	0,0	0,0	0,0	19,7	44,7	0,8	2,7	0,2	100,0		
Skupaj	m³	33.057	32.725	12	0	3	34.029	101.165	1.724	4.937	624	209.225	14,3	50,4
	%	15,9	15,7	0,0	0,0	0,0	16,3	48,6	0,8	2,4	0,3	100,0		

Realizacija načrtovanega poseka je bila v zasebnih gozdovih 73,4 %. Višja je bila realizacija iglavcev (82,6 %). V zasebnih gozdovih je bilo povprečno posekano drevo 0,76 m³, višje je bilo pri iglavcih (0,89 m³).

Državni gozdovi

Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	1.313	8.493	30	0	0	1.787	26.134	801	504	139	39.202	31,5	116,6
	%	3,4	21,7	0,1	0,0	0,0	4,6	66,5	2,0	1,3	0,4	100,0		
Listavci	m ³	3.027	12.093	7	0	0	704	13.991	728	437	29	31.015	16,7	67,0
	%	9,8	39,0	0,0	0,0	0,0	2,3	45,1	2,3	1,4	0,1	100,0		
Skupaj	m³	4.340	20.586	37	0	0	2.491	40.125	1.529	941	168	70.217	22,6	87,9
	%	6,2	29,3	0,1	0,0	0,0	3,5	57,2	2,2	1,3	0,2	100,0		

V državnih gozdovih je bila realizacija načrtovanega poseka večja (98,5 %). Visok in presežen je bil posek iglavcev (135,6 %), medtem ko je bil posek listavcev slabše realiziran (73,2 %). Srednje kubno drevo je v državnih gozdovih večje kot v zasebnih (0,97 m³). Večje je bilo pri iglavcih (1,25 m³) kot pri listavcih (0,76 m³), saj je tudi v lesni zalogi delež iglavcev v višjih debelinskih razredih večji.

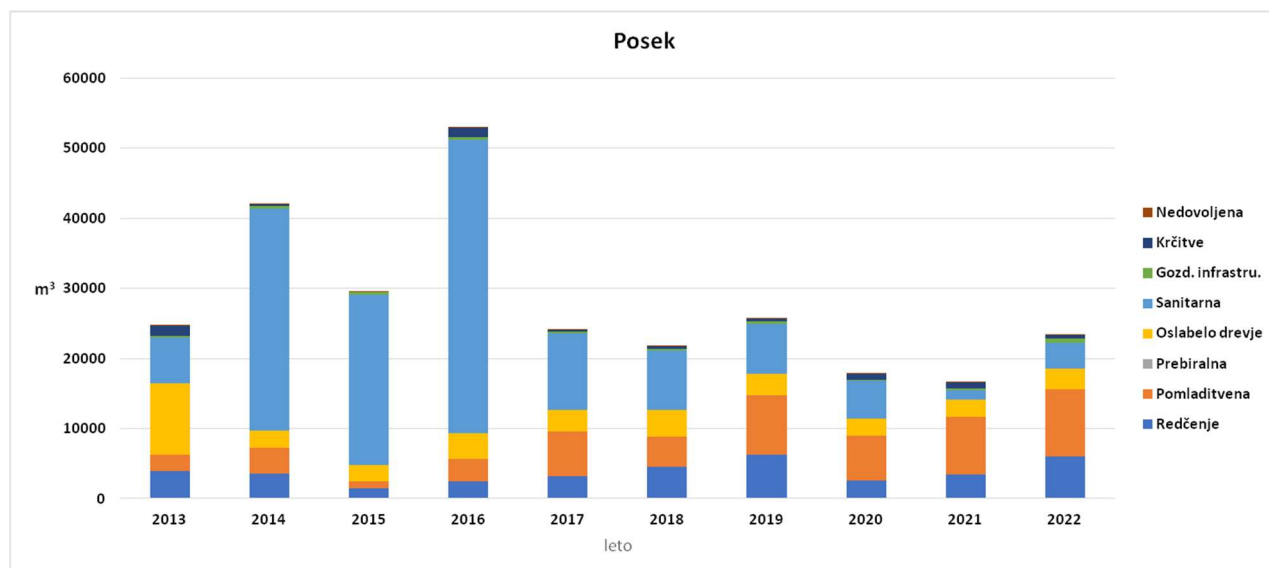
Gozdovi lokalnih skupnost

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	0	0	0	0	0	17	1	15	0	37	6,7	19,5	
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,5	3,6	45,9	0,0	100,0		
Listavci	m ³	0	0	0	0	0	15	0	22	39	89	3,0	14,1	
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	20,1	0,5	28,9	50,5	100,0		
Skupaj	m³	0	0	0	0	0	32	1	37	39	126	3,6	15,2	
	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,4	0,9	33,9	35,8	100,0			

Skupaj GGE

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	13.735	17.345	35	0	0	8.228	64.906	1.350	1.711	462	108.141	19,2	72,7
	%	12,7	16,1	0,0	0,0	0,0	7,6	60,3	1,3	1,6	0,4	100,0		
Listavci	m ³	23.661	35.964	14	0	3	28.293	76.417	1.905	4.205	369	171.427	14,1	49,5
	%	13,9	21,1	0,0	0,0	0,0	16,6	44,6	1,1	2,5	0,2	100,0		
Skupaj	m³	37.396	53.309	49	0	3	36.521	141.323	3.255	5.916	831	279.567	15,7	56,4
	%	13,4	19,1	0,0	0,0	0,0	13,1	50,8	1,2	2,1	0,3	100,0		

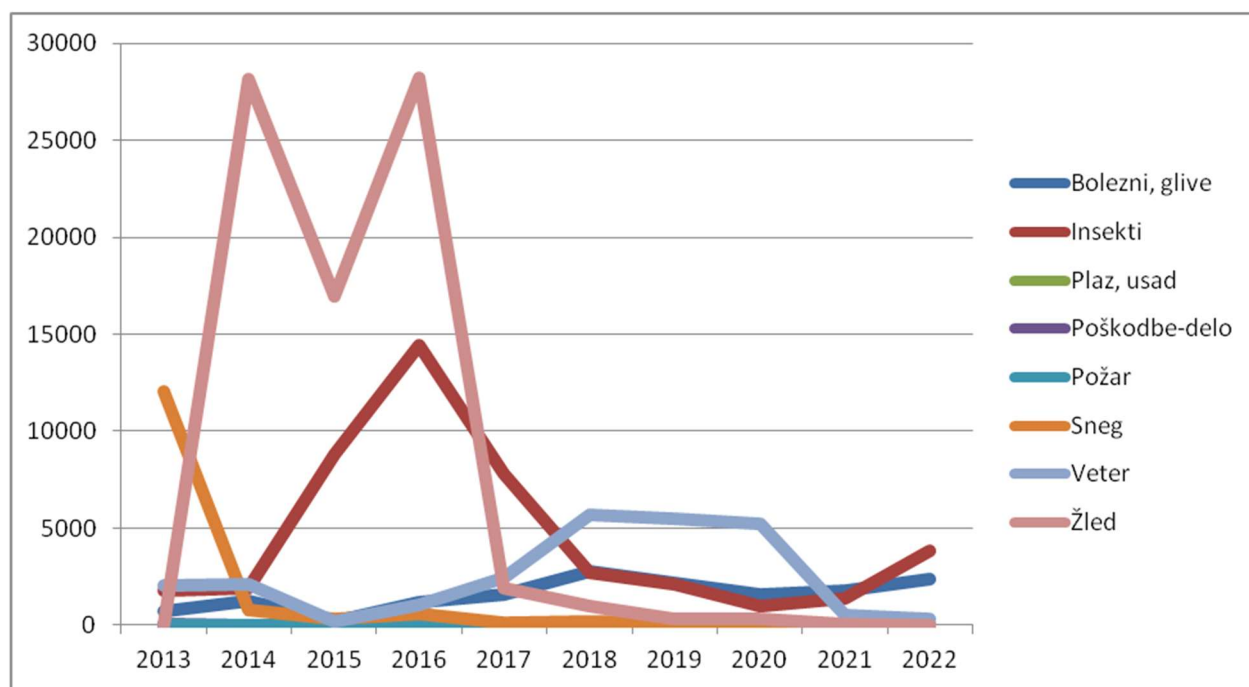

Grafikon 1: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja

Največji delež poseka v skupnem izvedenem poseku predstavlja sanitarni posek s 50,8 %. Na drugem mestu je pomladitveni posek (19,1 %), sledijo redčenja (13,4 %) in posek oslabelega drevja (13,1 %). Negovalni posek (skupaj pomladitveni posek, redčenja in prebiralni posek) predstavlja 32,5 % izvršenega poseka. Druge vrste poseka imajo v izvedenem poseku le manjši delež.

Višina letnega poseka sovпада z vremenskimi ujмами. Najvišji posek je bil leta 2014 in 2016 po žledu in napadu podlubnikov, v letu 2018 zaradi sanacije vetroloma, ki je bil v decembru 2017. Kasneje višina poseka sledi prvim letom po ujmah, ko je še potekala sanacija gozdov.

Obseg pomladitvenih sečenj in redčenj sta prav tako v korelaciji z ujмами. V letih, ko so gozdove prizadele ujme in kasneje v času njihove sanacije, je bil negovalni posek najnižji. Višina izbiralnih redčenj je bila najvišja v prvih letih ureditvenega obdobja do žleda. Obseg pomladitvenih sečenj pa je bil najvišji v drugi polovici ureditvenega obdobja, ko so se zaradi presvetljenosti po ujmah in uspešnega pomlajevanja v gozdovih oblikovale večje površine sestojev v obnovi.

Grafikon 2: Pregled sanitarnega poseka in poseka oslabljenega drevja po letih ureditvenega obdobja

Analiza sanitarnega poseka in poseka oslabelega drevja skupaj prikazuje enako gibanje, kot velja za skupen izveden posek. Največ varstveno sanacijskih sečenj je bilo zaradi žledoloma leta 2014 in kasneje leta 2018 zaradi vetroloma koncem letu 2017. Večji so deleži teh sečenj še v letih 2015, 2016 in 2019, ko je še potekala sanacija.

Večji obseg sanitarnega poseka je bil še zaradi smrekovih podlubnikov. V letu 2015 je zaradi posledic žledoloma prišlo do namnožitve smrekovih podlubnikov, ki se v letu 2016 še ni umirila. Po kasnejši krajši umiritvi, se je posek zaradi gradacije podlubnikov v zadnjem letu zopet povečal.

Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	30,7	22,6	4,8
Jelka	3,4	17,1	0,5
Bor	4,1	9,3	0,6
Macesen	0,2	50,2	0,0
Ostali igl.	0,4	25,4	0,1
Bukev	38,5	16,6	6,1
Hrast	5,4	7,6	0,9
Pl. lst.	1,5	7,2	0,2
Dr. tr. lst.	14,3	14,1	2,3
Meh. lst.	1,5	22,0	0,2
Skupaj iglavci	38,8	19,2	6,1
Skupaj listavci	61,2	14,2	9,7
Skupaj	100,0	15,8	15,8

V poseku prevladujejo listavci. Največ je bilo posekane bukke (39 %) in smreke (31 %). Vzrok za visok delež smreke v celotnem poseku so sanacijske sečnje. Visok delež poseka kostanja (14 %) je posledica visoke stopnje okuženosti kostanja z glivo kostanjevega raka - velik del poseka (42 %) predstavlja posek oslabelega drevja.

Glede na lesno zalogo posamezne drevesne vrste predstavlja posek smreke 22,6 % in posek bukke 16,6 %. Največji delež poseka od lesne zaloge je bil zabeležen pri macesnu 50,2 %).

Skupaj je bilo posekanih 6,1 % od celotne lesne zaloge iglavcev in 9,6 % lesne zaloge listavcev. Skupaj 15,8 % od celotne lesne zaloge.

Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	10,0	21,0	16,0	21,3	22,3	19,2	18,0
Listavci	6,3	14,4	15,7	14,2	16,9	14,2	28,5
Skupaj	7,2	15,8	15,8	16,6	19,3	15,8	46,5

Intenziteta poseka je pri iglavcih in pri listavcih najvišja v V. debelinskem razredu. Najnižja je pri iglavcih in listavcih v I. debelinskem razredu. Vzrok za to je v velikem deležu lesne mase v višjih debelinskih razredih tako pri sanitarnih sečnjah kot pri pomladitvenem poseku.

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Preglednica 45/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupno

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava tal	ha	2,79	2,07	74,2	0,00	0,28	0,0
Sadnja	ha	2,64	2,07	78,4	1,54	0,28	18,2
Obžetev	ha	36,14	13,40	37,1	3,92	1,51	38,5
Nega mladja	ha	12,50	4,10	32,8	1,01	4,05	401,0

Nega gošče	ha	124,71	7,73	6,2	71,41	8,75	12,3
Nega letvenjaka	ha	110,31	24,95	22,6	76,77	45,48	59,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	115,66	23,95	20,7	38,02	1,75	4,6
Vzdrževanje vodnih površin	dni	27,50	0,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Priprava sestoja	ha	0,00	0,00	0,0	0,30	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	238,32	0,0	0,00	52,42	0,0
Zaščita s kolicenjem ali tulci	kos	0,00	150,00	0,0	0,00	500,00	0,0
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0,00	1,00	0,0	0,00	0,00	0,0

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	2,79	2,35	84,2
Sadnja	ha	0,00	0,00	0,0	4,18	2,35	56,2
Obžetev	ha	0,00	0,00	0,0	40,06	14,91	37,2
Nega mladja	ha	0,00	0,00	0,0	13,51	8,15	60,3
Nega gošče	ha	0,00	0,00	0,0	196,12	16,48	8,4
Nega letvenjaka	ha	0,00	0,00	0,0	187,08	70,43	37,6
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,00	0,00	0,0	153,68	25,70	16,7
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,00	0,00	0,0	27,50	0,00	0,0
Priprava sestoja	ha	0,00	0,00	0,0	0,30	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	290,74	0,0
Zaščita s kolicenjem ali tulci	kos	0,00	0,00	0,0	0,00	650,00	0,0
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	1,00	0,0

Obnovitvenih del je bilo skupno izvedeno 4,7 ha, kar pomeni 67,4 % realizacijo. Razlog realizacije je delna izvedba načrtovane sadnje na 4,18 ha in načrtovane priprave tal na 2,79 ha. Za sadnjo je bilo porabljenih skupaj 6.250 sadik (3.650 sadik smreke, 1.850 sadik bukve, 100 sadik kostanja, 400 sadik gorskega javorja in 250 sadik češnje).

Negovalna dela skupaj dosegajo 23 % realizacijo. Obseg vseh izvedenih negovalnih del je nižji od načrtovanega. Blizu izpolnitvi načrtovanih del je nega mladja, za katero so bila načrtovana dela realizirana 60,3 %. Za nego gošče (8,4 % realizacija), nego letvenjaka (37,6 % realizacija) in nego mlajšega drogovnjaka (16,7 % realizacija – niso evidentirana redčenja, ki so se izvedla z odločbo »A«) in obžetev (37,2 % realizacija) lahko podamo oceno o podobni nedovoljšnji realizaciji z dodatnim pojasnilom, da so bile načrtovane površine nege gošče (196,12 ha), nege letvenjaka (187,08 ha) in nega mlajšega drogovnjaka (153,68 ha) na občutno večji površini kot nega mladja (13,51 ha) in obžetev (40,06 ha).

Zaradi preteklih ujm je bilo več opravljenih del za varstvo gozdov. Za varstvo pred žuželkami je bilo porabljenih 290,74 dnin. Izvedla se je zaščita s kolicenjem ali tulci za 650 posajenih sadik.

Obseg izvedenih del je povezan z obsegom subvencij, tako državnih kot evropskih, težave pri realizaciji nege pa so v veliki meri posledica nihanj v višini subvencij za vlaganja v gozdove. Problem pa je seveda tudi v tem, da lastniki sami niso dovolj zainteresirani za izvedbo negovalnih del in da ni dovolj izvajalcev za opravljanje teh del.

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Za prejšnje desetletje so bila predvidena prednostna območja za gradnjo gozdnih cest na območju odsekov:

47K01, 47K02, 47K03 in 47K04 (okvirna dolžina 3.000 m),

47H11, 47H13, 47J16, 47J17 in 47L10 (okvirna dolžina 2.100 m);

47E07 in 47E08 (okvirna dolžina 500 m);

47J01 in 47J02 (okvirna dolžina 900 m).

Gradnja gozdnih cest je odvisna od interesa lastnikov, sredstev lastnikov gozdov v zadevnih območjih in tudi od možnosti zagotovitve dodatnih sredstev (občina). Zaradi pomanjkanja vsega naštetega in zaradi drobno lastniške strukture posesti, je bil leta 2016 zgrajena le ena nova gozdna cesta Tičnica v dolžini 2730 m, ki odpira državne gozdove v k.o Šmartno.

Obstoječe gozdne ceste so bile redno vzdrževane.

Gozdne vlake

V prejšnjem načrtu so bila opredeljena prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak na področju odsekov: 47F06, 47G08, 47G09, 47H03, 47H23, 47H24, 47H26, 47H28, 47H29, 47H30, 47H31, 47H32, 47H33, 47H34, 47I01, 47I03, 47I04, 47I06, 47I07, 47J16, 47L09 in 47L10.

V preteklem desetletnem obdobju je bilo zgrajenih 16.594 m gozdnih vlak, na 3.656 m pa je bila izvedena rekonstrukcija obstoječih vlak. Prikazane so v spodnji preglednici.

Gozdne vlake so se v obdobju do leta 2014 gradile tam, kjer je bil interes lastnikov gozdov, da bi omogočili spravilo posekanega lesa iz slabše odprtih ali za spravilo zaprtih predelov gozdov.

Po letu 2014 so lastniki gozdov gradili gozdne vlake predvsem zaradi sanacije posledic žledoloma in prenamnožitve smrekovih podlubnikov v letih 2014, 2016 ter 2017.

Preglednica 46/PDR: Zgrajene gozdne vlake na območju GGE Litija - Šmartno v ureditvenem obdobju 2013 do 2022 po odsekih

Oddelek	Rekonstrukcija (m)	Leto rekonstrukcije	Novogradnja (m)	Leto novogradnje
47H13			130	2013
47J15			185	2014
47J02			190	2014
47H11			142	2014
47A06			405	2014
47L09			162	2014
47A08			100	2014
47G48			1.508	2014
47G46			240	2014
47J01			630	2015
47K03			115	2015
47J16			345	2015
47H04	435	2015		
47G41			90	2015
47G42			210	2015
47G43			50	2015
47G13	1.468	2016		
47J16	657	2016	158	2016
47H21	375	2016	380	2016
47J16			372	2016
47E35			50	2016
47E34			240	2016
47E37			135	2016
47E21A			190	2016
47E27			312	2016
47E28			643	2016
47E29			525	2016
47G35			540	2016
47G49			605	2016
47G36			330	2016
47L12			197	2017
47J05			211	2017

Oddelek	Rekonstrukcija (m)	Leto rekonstrukcije	Novogradnja (m)	Leto novogradnje
47H22			100	2017
47H21	408	2017		
47F08			1.342	2017
47H10			540	2017
47H03			210	2017
47H15			382	2017
47F01			534	2018
47J21	313	2018		
47E10			270	2019
47E30			70	2019
47H07			271	2019
47J19			343	2019
47J21			284	2019
47I06			383	2020
47K02			164	2020
47H33			329	2020
47H03			149	2020
47G44			270	2020
47F08			224	2021
47H16			276	2021
47G44			371	2021
47J18			634	2022
47G30			58	2022
Skupaj	3.656		16.594	

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Na podlagi načrtov upravljanja z divjadjo so lovske družine v GGE v preteklem desetletju opravile naslednja dela:

ročna košnja travnikov 1,5 ha/leto,

obdelava krmnih njiv 0,9 ha/leto,

vzdrževanje mokrišč in/ali kaluž 9 objektov/leto.

Prikazani merljivi kazalniki so ocena na podlagi podatkov lovskih družin, ker se meje lovišč ne ujemajo povsem z mejami GGE.

Ostala dela za krepitev funkcij so se izvajala v okviru ostalih načrtovanih ukrepov v skladu z usmeritvami za krepitev in usklajitev funkcij gozdov, vendar niso bila posebej evidentirana. Osnova za krepitev socialnih funkcij je način izbire drevja za posek, izvajanje gozdnega reda, skrbno vzdrževanje gozdnih prometnic, ...

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2013 do 2022

Analiza temelji na metodi grafične primerjave stare in nove sestojne maske. Za določitev vrste namena krčitve smo izkrčene površine primerjali z opredeljeno namensko rabo in dejansko rabo, ki jo določa MKGP. Izkrčene površine smo še detajlno pregledali s podloženim DOF-om. Ob tem smo si pomagali tudi s primerjavo starih in novih DOF-ov.

Večina sprememb med staro in novo sestojno masko izvira iz veliko manjše natančnosti določanja gozdnega roba pred desetimi leti (vključevanje gozdnih robov, jas, tras daljnovodov, cestne infrastrukture, vodnih teles ipd.) in izločevanja površin iz gozdne maske ob obnovi načrta. Gre predvsem za površine, ki so bile izločene iz gozdne maske kot zaraščajoče površine, površine porasle s posamičnim gozdnim drevjem in grmovjem, površine voda, neobdelana kmetijska zemljišča ali kmetijska zemljišča porasla z gozdnim drevjem. Navedene površine v nadaljevanju postopka niso bile upoštevane kot krčitve.

Preglednica 47/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2013 do 2022 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
3,54		30,50			0,46	34,50

Rezultati analize kažejo, da je bila velika večina krčitev gozda (88% površine krčitev oz. 30,50 ha) izvedenih zaradi urejanja oz. zaokroževanja kmetijskih zemljišč. Največ krčitev v kmetijske namene se je izvedlo v k. o. Kresniški vrh, sledijo k.o. Štanga in Vintarjevec. Za odobritev krčitev v kmetijske namene je ZGS v letu 2008 uvedel odločbo o krčitvi gozda v kmetijske namene (K-odločba), na podlagi katere je bilo v preteklem desetletju v GGE Litija - Šmartno izdanih 40 dovoljenj za izvedbo krčitev, ki so skupno obsegale 13,70 ha gozda.

Urbanizacija je razlog za krčitev 3,54 ha gozda oz. pribl. 10% površine krčitev. Največ gozda se je za širjenje poselitvenih območij izkrčilo v k.o. Kresnice in Vintarjevec

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2013-2022

Razmerje razvojnih faz

Deleži posameznih razvojnih faz so se spremenili v smeri približevanja modelnemu stanju in uravnoveženosti razmerja razvojnih faz. Delež mladovij se je povečal za 0,4 %, delež drogovnjakov se je zmanjšal za 9,9 %, delež debeljakov se je povečal za 4,0 %. Zaradi ujma se je najmočneje spremenil delež sestojev v obnovi, ki se je povečal za 5,5 % in praktično dosega modelno stanje preteklega načrta z 19,0 %.

Lesna zaloga in prirastek

Lesna zaloga se je povečala za 6,8 m³/ha, prirastek se je zmanjšal za 0,69 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo listavci s 69,3 % (pred desetletjem 68,2 %). Sorazmerno se je zmanjšal delež iglavcev, največ smreke in sicer za 1,6 % (prej 21,4 %, zdaj 19,8 % v celotni lesni zalogi).

Poslabšali so se sestojne zasnove, negovanost in sestojni sklep po vseh razvojnih fazah.

Realizacija možnega poseka

Skupna izvedba načrtovanega poseka je bila 79,1 %. Višja je bila pri iglavcih – 96,2 %, pri listavcih je ostala pod načrtovanim - 71,1 %. Visoka izvedba načrtovanega poseka je posledica večjega obsega sanitarnega poseka in obsega poseka oslabelega drevja (evidenca poseka), ki skupaj predstavljata 63,9 % v realiziranem poseku.

V zasebnih gozdovih, ki predstavljajo kar 83,1 % površine gozdov, izvršeni posek skupaj ne presega načrtovanega. Realizacija poseka iglavcev je 82,6 %, listavcev pa 96,5 %

Realizacija gojitvenih in varstvenih del

Obnovitvenih del je bilo skupno izvedeno 4,7 ha, kar pomeni 67,4 % realizacijo. Za sadnjo je bilo porabljenih skupaj 6.250 sadik (3.650 sadik smreke, 1.850 sadik bukve, 100 sadik kostanja, 400 sadik gorskega javorja in 250 sadik češnje).

Negovalna dela skupaj dosegajo 23 % realizacijo. Obseg vseh izvedenih negovalnih del je nižji od načrtovanega. Blizu izpolnitvi načrtovanih del je nega mladja, za katero so bila načrtovana dela realizirana 60,3 %.

Zaradi preteklih ujm je bilo več opravljenih del za varstvo gozdov. Za varstvo pred žuželkami je bilo porabljenih 170,98 dnin. Izvedla se je zaščita s količenjem ali tulci za 650 posajenih sadik.

Gradnja gozdnih prometnic

V preteklem ureditvenem obdobju je bila zgrajena nova gozdna cesta Tičnica. Stalno so se vzdrževale obstoječe gozdne ceste.

Novo zgrajenih je bilo 16,594 km novih vlak, na dolžini 3,656 km pa so bile izvedene rekonstrukcije obstoječih vlak.

Odnos gozd – divjad

Usmeritve za urejanje odnosov med gozdom in divjadjo so bile ustrezno postavljene. Pri gospodarjenju z gozdovi so se upoštevali zastavljeni ukrepi.

Funkcije gozdov

Pretekla dogajanja v GGE so imela za funkcije gozdov tako negativne kot tudi nekaj pozitivnih posledic.

Vse večje novo nastale gole površine imajo negativen vpliv na funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, na hidrološko in zaščitno funkcijo.

Najbolj prizadeta je lesno proizvodna funkcija.

Na turistično, rekreacijsko in estetsko funkcijo vplivajo nesanirani predeli gozda, poškodovane gozdne prometnice.

Povečanje odmrle lesne biomase v gozdu in povečanje golih površin ali površin z mladovji ima pozitiven pomen za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in še bolj za lovnogospodarsko funkcijo. Trajnost funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti se je zagotavljala tudi z upoštevanjem zahtev za varovanje habitatov redkih živalskih in rastlinskih vrst. Pri delih v gozdu so se upoštevali čas parjenja, poleganja mladičev in prezimovanja.

Pri gospodarjenju z gozdovi so se upoštevali predpisani varstveni režimi za posamezne naravne vrednote in objekte kulturne dediščine ter drugih vrednot okolja.

Ostalo

V GGE se ohranja poseljenost in kultiviranost krajine ter izboljšuje kakovost življenja na podeželju.

Lastnike gozdov se je izobraževalo in obveščalo o možnostih pridobitve dodatnih sredstev, znanj in dodatnih zaposlitev iz gozdarske dejavnosti.

5 Oris zakonitosti razvoja gozdov

5.1 Razvoj gozdnih fondov

5.1.1 Površina

Površina gozdov se je v zadnjem desetletju zmanjšala za 31,48 ha, kar je posledica krčitve gozdov, večinoma zaradi sprememb v kmetijska zemljišča (88 % izkrčenih površin) in zaradi gradnje individualnih hiš (10% izkrčenih površin).

Nova površina gozdov je rezultat zajemanja gozdnega roba na podlagi novih digitalnih ortofoto načrtov ter izločevanja površin iz gozdne maske ob obnovi načrta (izločevanje zaraščajočih površin, površin poraslih s posamičnim gozdnim drevjem in grmovjem, neobdelanih kmetijskih zemljišč oziroma kmetijskih zemljišč poraslih z gozdnim drevjem). Iz preglednice «D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023» je razviden obseg in spreminjanje površine gozdov na območju GGE od leta 2003 do 2023.

5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek

Preglednica 48/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	6.053,82	90,3	183,8	274,0	2,14	4,63	6,77	1,15	1,40	2,55
2013	6.018,50	93,4	200,7	294,0	2,46	5,74	8,20	1,80	2,85	4,65
2023	5.987,02	92,4	208,6	300,9	2,13	5,33	7,46	1,76	4,29	6,05

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Indeksi razvoja gozdnih fondov v zadnjih dvajsetih letih kažejo na zmerno a stalno rast lesne zaloge, kljub povečanemu obsegu sečenj zaradi sanitarnih vzrokov. Prirastek pa je po rasti od leta 2002 do 2012 v zadnjem desetletju padel za 9 %.

Preglednica 49/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	22,5	2,6	7,7	0,1	0,1	36,7	11,4	2,6	15,0	1,3
2013	21,4	3,1	6,9	0,1	0,3	36,7	11,2	3,2	16,0	1,1
2023	19,6	3,4	7,2	0,1	0,4	38,0	11,0	3,0	15,7	1,6

Lesna zaloga iglavcev se je zmanjšala predvsem zaradi sanitarnega poseka smreke zaradi preteklih ujm in prenamnožitve podlubnikov, ki so sledile ujmam. Delež smreke se je v zadnjem desetletju zmanjšal za 1,8 %. Za 1,3 % se je povečal delež bukve. Deleži vseh drugih drevesnih vrst so se spremenili za manj kot 1 %.

Preglednica 50/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	90,0	100,5	89,6	102,6	106,8	98,9	74,5	77,0	74,6	100,0	147,8	86,6	94,3
Listavci	70,0	84,3	91,9	120,4	155,3	103,9	95,7	79,5	81,1	108,9	180,0	92,9	107,0
Skupaj	80,0	87,8	91,1	114,4	133,6	102,4	89,5	78,9	79,0	106,0	166,0	91,0	103,0

Debelinska struktura lesne zaloge pri iglavcih in pri listavcih se je povišala v v IV. razredu in predvsem v V. debelinskem razredu. V drugih debelinskih razredih se je znižala.

V primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem se je skupni prirastek zmanjšal za 0,74 m³/ha in znaša 7,46 m³/ha. Zmanjšanje prirastka je pri iglavcih (0,33 m³/ha) in listavcih (0,41 m³/ha) precej

enako. Med vzroki za zmanjšanje prirastka iglavcev in listavcev so novi prirastni nizi, ki so bili izračunani iz zadnje ponovitve meritev na SVP.

Pri iglavcih je indeks rasti prirastka narasel le v V. debelinskem razredu, v IV. debelinskem razredu je ostal enak, v vseh ostalih debelinskih razredih je padel.

Podobno velja tudi za listavce, kjer se je indeks rasti prirastka povečal v IV. in močno v V. debelinskem razredu. V drugih se je indeks znižal, največ v II. debelinskem razredu.

Pri tokratnem načrtu smo najvišji možni posek povečali (za 3 %) zaradi zrelih, relativno dobro pomlajenih debeljakov, ki morajo v obnovo, ter sestojev v obnovi, v katerih je treba obnovo pospešiti oziroma jo zaključiti. Dejstvo je tudi, da v enoti močno primanjkuje mladovij. Poleg tega se v prejšnjem desetletju redčenja praktično niso izvajala, so pa potrebna tako v drogovnjakih kot debeljakih (zaradi kakovosti in stojnosti).

Preglednica 51/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge po lastniških kategorijah

Skupaj GGE

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	561.969	1.207.631	1.769.600
Vrast	4.131	10.717	14.8480
Prirastek (letni*10)	148.278	345.410	493.688
Sečnje po evidenci	108.141	171.427	279.568
Pričakovana zaloga	606.237	1.392.331	1.998.568
Ugotovljena zaloga	552.950	1.248.732	1.801.682
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	91,2	89,7	89,9

Zasebni gozdovi

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	436.881	1.019.059	1.455.940
Vrast	3.432	8.904	12.337
Prirastek (letni*10)	114.499	298.607	413.106
Sečnje po evidenci	68.902	140.323	209.225
Pričakovana zaloga	485.910	1.186.247	1.672.158
Ugotovljena zaloga	446.900	1.068.061	1.514.961
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	92,0	90,0	90,6

Državni gozdovi

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	124.595	186.025	310.620
Vrast	691	1.792	2.483
Prirastek (letni*10)	33.609	46.258	79.867
Sečnje po evidenci	39.202	31.015	70.217
Pričakovana zaloga	119.693	203.060	322.753
Ugotovljena zaloga	105.877	177.518	283.395
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	88,5	87,4	87,8

Gozdovi lokalnih skupnost

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	493	2.547	3.040
Vrast	8	20	28
Prirastek (letni*10)	170	545	715
Sečnje po evidenci	37	89	126
Pričakovana zaloga	634	3.023	3.657
Ugotovljena zaloga	173	3.153	3.326
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	27,3	104,3	90,9

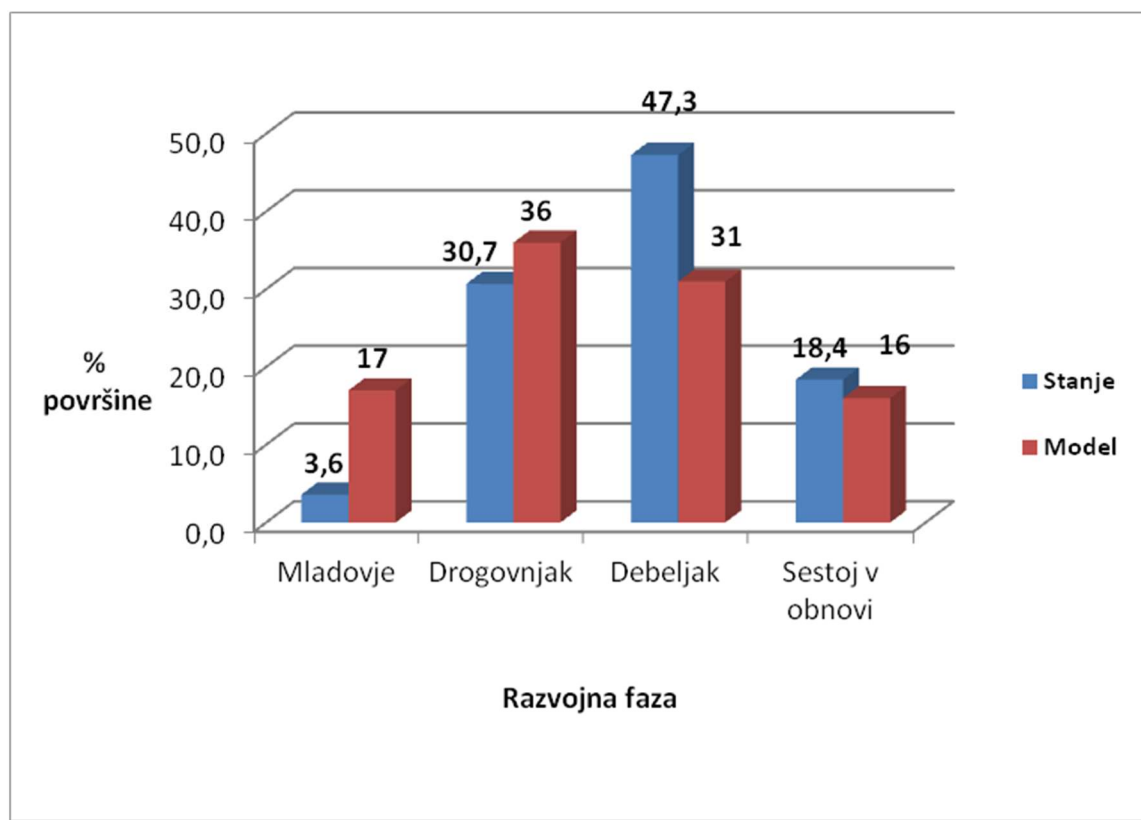
Podatkov za gozdove lokalnih skupnosti ne navajamo zaradi njihovega majhnega deleža ter s tem povezano nezanesljivostjo izračuna (gozdovi lokalnih skupnosti 0,2 %).

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Preglednica 52/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	211,14	3,5	3,6	22	17	1.014,87	-79
Drogovnjak	1.839,57	30,8	30,7	45	36	2.149,14	-14
Debeljak	2.796,00	46,9	47,3	39	31	1.850,65	51
Sestoj v obnovi	1.123,13	18,8	18,4	20	16	955,17	18
Skupaj	5.969,84	100,0	100,0	126	100	5.969,84	

Grafikon 3: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

Primerjava dejanskega stanja in modelnega razmerja razvojnih faz kaže na neuskladenost. Še naprej primanjkuje mladovij in drogovnjakov. Največje odstopanje od modelnega stanja je v velikem presežku debeljakov. Delež sestojev v obnovi in drogovnjakov je najbližje modelnemu stanju.

Zaradi načina opisovanja sestojev sklepamo, da je površina mladovij dejansko večja. Pri njih gre namreč pogosto za premajhne površine, da bi jih lahko izločili kot samostojen sestoj oziroma gre

za pomlajene manjše površine v sestojih v obnovi, delno pa tudi v debeljakih in presvetljenih drogovnjakih. Zato so te površine zavedene kot podmladek v drugih razvojnih fazah.

Že pred desetletjem je bilo stanje glede na razmerje razvojnih faz nezadovoljivo. Delež mladovij se je sicer povečal, vendar le iz nezadovoljivih 3,1 % na zdajšnjih 3,6 %. Delež drogovnjakov, ki je že pred desetletjem malenkostno odstopal od modelnega stanja za 1,4 %, se je zmanjšal in povečal razliko do modela na 5,3 %, saj se je površina drogovnjakov zmanjšala za 9,7 %. Delež debeljakov, je z deležem 47,3 % površine še vedno za 16,3 % prevelik primerjaje modelnemu stanju. Delež sestojev v obnovi se je povečal za kar 5,1%, iz 13,3 % na 18,4 % površine, tako da je zdaj za 2,4 % nad modelnim stanjem.

V debeljakih se podmladek pojavlja na 11 %. Dobro so pomlajeni sestoji v obnovi, kjer podmladek porašča dobro polovico, to je 55 % površine. Pozitiven pokazatelj je tudi zasnova pomladka, ki je v večini dobra in bogata. Ob dobri realizaciji načrtovanih ukrepov (realizacija poseka v sestojih v obnovi) se bo v naslednjem obdobju razmerje razvojnih faz spremenilo (predvsem v povečanju deleža mladovij).

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

V preteklem načrtu so bile opredeljene smernice za ravnanje z naslednjimi socialnimi in ekološkimi funkcijami gozdov: varovanje gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka, klimatska, ohranjanje biotske raznovrstnosti, zaščitna, higiensko-zdravstvena, rekreacijska, varovanje naravnih vrednot, varovanje kulturne dediščine, poučna, raziskovalna in estetska.

Za zagotavljanje trajnosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev je izločen odsek, ki je razglašen kot varovalni gozd z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS, št. 88/05, 56/07, 20/09, 91/10, 01/13, 39/15 in 191/20). Trajnost ekoloških in socialnih funkcij je ogrožena na območjih z ogroženo biološko stabilnostjo. Konflikt med funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in lesno proizvodno funkcijo se pojavlja predvsem na večjih strminah s kakovostnejšimi sestoji, ki niso izločeni kot varovalni gozdovi.

Revirna gozdarja sta bila seznanjeni z varstvenim režimom v okolici objektov kulturne dediščine in naravnih vrednot in sta na teh področjih gospodarila skladno z njimi.

Za zagotavljanje trajnosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti so se varovali habitati redkih živalskih in rastlinskih vrst. Pri delih v gozdu so se upoštevali čas parjenja, poleganja mladičev in prezimovanja. V sestojih so se pospeševale plodonosne ter manjšinske drevesne in grmovne vrste.

Zagotavljanje ekoloških in socialnih funkcij gozdov je odvisno tudi od abiotskih in biotskih dejavnikov, ki vplivajo na zdravstveno stanje gozdov. Zlasti zaradi večjih poškodb, ki so posledica naravnih ujm, bolezni in imisij je vitalnost gozdov lahko oslABLJENA, posledice pa se odražajo tudi v zmanjšani možnosti zagotavljanja funkcij gozdov.

6 Cilji, usmeritve in ukrepi

Dolgoročni splošni gozdnogospodarski cilj je naraven, večnamenski gozd, ki optimalno in trajno opravlja vse vloge in zadovoljuje potrebe vseh neposrednih uporabnikov gozda in širše skupnosti. To je ekološko stabilen gozd, z rastišču primernimi drevesnimi vrstami in z malopovršinsko razgibano zgradbo sestojev, odporen na biotske in abiotske dejavnike.

Večnamenski gozd mora trajno in optimalno opravljati ekološke, socialne in proizvodne funkcije. V GGE je ob lesnoproizvodni funkciji glavni poudarek na funkciji ohranjanja biotske raznovrstnosti, na rekreacijski funkciji, funkciji varovanja kulturne dediščine in funkciji varovanja naravnih vrednot. Zagotovitev naštetih, pa tudi drugih funkcij lahko omogoči gozd z ohranjeno naravno drevesno sestavo ter zgradbo in z ohranjenimi naravnimi habitati. Eden pomembnejših ciljev je obdržati oziroma omogočiti trajno ugodno stanje vseh kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v območjih Natura 2000 ter v ekološko pomembnih območjih, v gozdovih in v gozdnem prostoru.

Gospodarski gozd, kjer je zelo pomembna lesnoproizvodna funkcija, v GGE predstavlja večino gozdov. Cilj zanj je negovan in z vidika razvojnih faz uravnotežen gozd, ki je ob optimalni odprtosti z gozdnimi prometnicami sposoben dajati optimalne in trajne donose kakovostnih lesnih sortimentov.

V pogledu usklajenosti odnosov med gozdom in rastlinojedo divjadjo si zastavljamo dva glavna cilja. Eden izmed njiju so vitalne populacije posameznih vrst prostoživečih živali, naravne spolne in starostne strukture v številčnosti, ki bo zagotovila ohranitev vrst in ravnovesje med njimi in njihovim okoljem. Drugi cilj je oblikovati oziroma vzdrževati okolje, ki bo zagotovilo nemoten razvoj posameznih vrst prostoživečih živali in ki bo zagotovilo ravnovesje med vrstami in okoljem.

Zaradi prepletenosti ekoloških, socialnih in proizvodnih funkcij je pomembno medsebojno usklajevanje funkcij gozdov in preprečevanje konfliktov pri gospodarjenju z gozdovi.

Za uresničevanje postavljenih ciljev so potrebni strokovno usposobljeni gozdarski kadri in za delo z gozdom dobro usposobljeni ter motivirani lastniki gozdov, pomembni pa so tudi usklajeni odnosi med različnimi uporabniki gozda in gozdnega prostora.

6.1 Splošni cilji

Proizvodnja lesa

Glavni cilj je trajna proizvodnja lesa za trg in domačo porabo (za kurjavo, gradnjo idr.) - trajno koriščenje lesnih potencialov v meji načrtovanega. Najkvalitetnejši sortimenti predstavljajo zanimivo možnost v smislu prodaje na licitacijah, pa tudi sicer je za prodajo najbolj zanimiv zdrav kvaliteten les. Poškodovan in nasploh manj kvaliteten les služi predvsem za predelavo v manj zahtevne izdelke ter za zadovoljevanje potreb trga po lesu kot energentu.

Cilj je tudi povečanje zaposlovanja v gozdno-lesnem sektorju. Glede na velik delež sečnje in spravila v lastni režiji lastnikov gozdov ter zaenkrat še premalo uresničeno povezovanje lastnikov gozdov, ostajajo odprte možnosti za zaposlovanje v gozdarstvu. Odprte pa ostajajo tudi možnosti sodelovanja z lesnim sektorjem.

Ohranjanje voda

Cilj je ohranjanje in krepitev ugodnega stanja vseh vodotokov, podzemnih voda in še posebej virov pitne vode.

Varovanje pred naravnimi nesrečami

Cilj je omejitev proženja naravnih nesreč kot so zemeljski plazovi ter podori oziroma varovanje v primeru poplav. Gre za varovanje tako gozdnih zemljišč in sestojev kot izven (pod gozdom) ležečih zemljišč in objektov.

Čiščenje zraka in regulacija klime

Cilj zajema ohranjanje zdravega življenjskega okolja, blaženje škodljivih vplivov emisij in blaženje klimatskih ekstremov predvsem na območju večjih naselij ter emisijskih virov. Za ta cilj so poleg gozdov pomembni tudi ostanki gozda, omeжки, skupine dreves in posamično drevje.

Zagotavljanje ponorov ogljika

Cilj je kopičenje CO₂ v lesni masi gozdov, ki je že zdaj relativno visoko zaradi načina gospodarjenja z gozdovi ter zaraščanja, na ravni sedanjega.

Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst

Cilj je ohranjanje naravne vrednote, zavarovana območja ter biotsko raznovrstnost gozdov na genski, vrstni in ekosistemski ravni, ki vključuje ohranjanje ugodnega stanja redkih in ranljivih habitatnih tipov gozdov, ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij.

Ohranjanje kulturne dediščine

Cilj je ohranjanje objektov kulturne dediščine, gozdov in njihovih delov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, kot tudi tiste, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni.

Estetski videz krajine

Pod ta cilj štejemo oblikovanje robov ter zanimive strukture gozdov, ohranjanje zanimivih dreves ter prepoznavnih krajinskih oblik, oblikovanje gozda kot kulise za kulturno dediščino ter naravne vrednote.

Rekreacija in turizem

Cilj je omogočanje okolju prijaznih rekreativnih aktivnosti v gozdu in gozdnem prostoru, pri čemer so mišljene predvsem oblike rekreacije, ki ne terjajo velikih posegov v naravo oziroma niso škodljive za gozd, obenem pa jih lahko brez posebne opreme uživa večje število rekreativcev, razpršeno po gozdnem prostoru. Cilj je tudi pospeševanje trajnostnega turizma, pri čemer lahko gozdovi prispevajo predvsem okoljsko trajnost.

Lov in dohodek od lova

Cilj je trajnostno upravljanje s populacijami divjadi in s tem trajnostna raba naravnih virov v okviru koncesionarjev – lovskih družin.

Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov

Cilj je trajni dohodek od čebelarstva in ob pravnih omejitvah možnost nabiranja drugih gozdnih dobrin kot so borovnice, gobe in kostanj, ki lahko ob obilnejših letinah predstavljajo pomemben dopolnilni dohodek.

Vzgoja in izobraževanje

Pod cilj štejemo zagotavljanje možnosti za igro, učenje in doživljanje narave posameznim javnostim na učnih poteh pa tudi na drugih za učenje primernih gozdnih področjih v bližini naselij, šol in vrtcev in s tem povečati ozaveščenost o gozdu in gozdarstvu.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Raba gozdnega prostora

Ohranja naj se varovalne gozdove ter gozdne otoke v kmetijski in primestni krajini. Posebna skrb naj velja gozdovom, ki so pomembni za ohranjanje virov pitne vode. Posege v prostor naj se usmerja v gozdove, kjer ekološke in socialne funkcije niso podarjene na prvi stopnji. Aktivno naj se sodeluje pri umeščanju in usmerjanju rekreativne in turistične dejavnosti v gozdnem prostoru na za

to primerna območja. Nadomestna kmetijska zemljišča naj se v največji možni meri zagotovi na zaraščajočih površinah in v degradiranih gozdovih.

Zagotavljanje večnamenske vloge gozda

V čim večji možni meri jo je treba zagotavljati v celotnem gozdnem prostoru, kjer pa zaradi številnih in nasprotujočih interesov rabe gozda prihaja do nesoglasij in konfliktov (največ v gozdovih v neposredni bližini večjih strnjjenih naselij) je treba te reševati z strpnostjo in enakopravno obravnavo čim širšega kroga vseh deležnikov (lastniki gozdov, pristojne lokalne skupnosti in drugi zainteresirani deležniki). V primerih konkurenčnih oziroma izključujočih se funkcij se gospodarjenje za socialne funkcije prilagodi gospodarjenju za ekološke funkcije.

Biotska pestrost in območja Natura 2000

V vseh gozdovih naj se pospešuje biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. Ohranjati je treba redke ekosisteme, zavarovane in manjšinske habitatne tipe, zavarovane rastlinske in živalske vrste. Ohranja naj se delež odmrlega drevja, habitatna drevesa, brloge, gnezdišča, vodne vire, obrežno vegetacijo in razgiban gozdni rob. Ohranja in vzpostavlja naj se nove ekocelice, prednostno v območjih Natura 2000 v skladu s konkretnimi naravovarstvenimi usmeritvami in upravljavskimi conami.

Drevesna sestava gozdov odporna na podnebne spremembe

Pestro in mešano naravno sestavo drevesnih vrst, ki je najbolj prilagojena na podnebne spremembe, naj se zagotavlja z naravno obnovo ključnih drevesnih vrst. Zmanjšati delež smreke, predvsem v spremenjenih sestojih in pospeševati naravne, vrstno in biotsko pestre mešane sestoje. Primes smreke v sestojih naj bo posamična do skupinska. Čisti sestoji smreke zaradi ogroženosti niso zaželeni. Osnovni gradnik sestojev bo bukev, a tudi hrasti in bori bodo pri podnebnih spremembah imeli pomembno vlogo. Pospešuje se minoritetne vrste. Invazivne tujerodne vrste, katerih širjenje je šele na začetku, se poskuša izkoreniniti.

Zgradba gozdov in koncepti obnove gozdov

V večini gozdov naj se zagotavlja malo do velikopovršinsko enomerno zgradbo sestojev, ki je predvsem v razmerah drobne posesti tudi skupinsko raznomerna. Sestoji naj bodo vertikalno in horizontalno čim bolj strukturirani. Kjer se je obnova pričela, to pospešeno nadaljujemo. Gozdove večinoma obnavljamo naravno. Izjema so po ujmah gole površine večje od 1 ha, ki se jih umetno obnovi. Če naravna obnova v treh do sedmih letih ne uspe, se jo dopolni s sadnjo.

Koncept redčenja in zagotavljanja individualne stabilnosti dreves v sestoju

Ustrezen je koncept izbiralnih redčenj. Treba je spodbujati redno gospodarjenje v vseh lastništvih. Situacijsko nego (individualna in kolektivna stabilnost) je treba izvajati v predelih, ki so bili najhuje prizadeti po ujmah. Prednost naj imajo redčenja drogovnjakov, pri čemer naj bo glavni poudarek na ustrezni mešanosti drevesnih vrst ter na stojnosti.

Krajsanje proizvodnih dob in nižanje končnih lesnih zalog

V gozdovih z večjim deležem smreke in na nižjih nadmorskih višinah naj se skrajša proizvodne dobe (za pet do deset let) zaradi zmanjševanja rizika gospodarjenja s smreko v nižinskih predelih. Ciljni premer pri smreki v teh predelih naj bo med 45 in 50 cm. Prav tako naj se v večini RGR nekoliko prilagodi (zmanjša) končne lesne zaloge ciljnim premerom in konceptu redčenja. Kjer želimo večji delež plemenitih listavcev in hrasta, naj se pomladitvene dobe skrajšajo.

Gospodarjenje v ranljivih sestojih

V primeru abiotskih ujm se takoj zagotovi prevoznost vseh prometnic, slediti mora hitra sanacija v ujmah poškodovanih smrek, prednost imajo robna območja poškodovanosti. Ohranja se vsa drevesa, ki imajo možnost preživetja in to v vseh slojih sestoja. To omogoča naravno obnovo, ki naj ima prednost pred sadnjo in narekuje odločitev za nego ali predčasno obnovo. Kjer je povečana nevarnost za žledolom, naj se povečuje delež na žledolom manj občutljivih drevesnih vrst (gaber, graden, bukev, javor). Tukaj pride na večjih golih površinah v poštev tudi sadnja na

večjih površinah. S pravočasno nego letvenjakov in tanjših drogovnjakov je potrebno povečati predvsem mehansko in biološko stabilnost sestojev, kjer je ta ogrožena.

Varstvo gozdov

Nujno je intenzivno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov in takojšnje poročanje o vseh spremembah, prav tako tudi o vseh novih najdbah (invazivnih) tujerodnih vrst. V sestojih velike požarne ogroženosti zagotoviti čim krajše dolžine prehodov med razvojnimi fazami, krajšanje pomladitvenih dob in podaljševanje proizvodnih dob. Kjer je obnova gozda s ciljnim drevesnimi vrstami otežena, je potrebna zaščita mladja pred divjadjo. V primeru objedanja minoritetnih vrst se ogradi manjše površine, v katere se le-te po potrebi tudi sadi.

Akumulacija lesne zaloge za zagotavljanje ponorov CO₂

Dosegala se bo z načrtovanim možnim posekom, s površinami gospodarskih gozdov, kjer v naslednjem desetletju ne načrtujemo nobenega ukrepanja in s povečevanjem deleža slednjih, s podaljšanjem proizvodnih dob, z reguliranjem iznosa biomase iz gozda, z varovanjem gozdnih tal in s povečanjem odpornosti gozdov na podnebne spremembe in njihove posledice. V čim večji možni meri je potrebno ohranjati površine gozda, predvsem v okolici Litije in Šmartnega.

Varovalni in zaščitni gozdovi

Intenzivirati gospodarjenje z varovalnimi in zaščitnimi gozdovi, pri čemer imajo prednost predeli, ki poleg varovalne opravljajo tudi zaščitno funkcijo in kjer so ti gozdovi na erozijskih območjih. V teh gozdovih naj se izvajajo ukrepi, ki zmanjšujejo tveganja za naravne nevarnosti.

Intenziviranje gospodarjenja v zasebnih gozdovih

Lastnike gozdov naj se bolj pritegne v postopke gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja. Še večji poudarek naj se da svetovanju in njihovem izobraževanju preko tečajev, delavnic, predavanj in prikazov dobre prakse. Lastnikom naj se pomaga pri postopkih pridobivanja sredstev za izvajanja del in nabave opreme. Vzpodbuja naj se jih k povezovanju tako pri izvedbi del v gozdovih, kjer naj bo trend po večanju deleža del, ki jih izvedejo usposobljeni poklicni izvajalci, kot tudi k povezovanju v razne oblike društev, strojnih krožkov in podobno.

Usklajevanje odnosov gozd – prostoživeče živali

Z ohranitvijo oziroma vzpostavitvijo naravnega gozdnega ekosistema in časovno opredeljenih mirnih predelov v njem (zimovališča, gnezdišča, ipd.), se zagotovi nemoten razvoj posameznih prostoživečih vrst živali. To velja še posebej za redke, ogrožene in ranljive vrste. S posegi v populacije rastlinojedih vrst divjadi se glede na kazalnike v samih populacijah in njihovem okolju zagotovi naravno spolno in starostno strukturo, v številčnosti, ki bo tudi v bodoče zagotovila ohranitev samih populacij in uskladitev odnosov med njimi in okoljem. Z namenom zagotavljanja dnevnih in sezonskih potreb po kritju in ustrezni hrani naj bo gospodarjenje z gozdovi trajnostno in naj se zagotovi, da bo dejansko razmerje razvojnih faz čim bližje modelnemu. Pomlajevanje gozda naj bo naravno v večjih jedrih, ki so manj občutljiva na vpliv rastlinojede divjadi.

Aktivno sodelovanje z vsemi deležniki v prostoru

Nadaljuje in izboljšuje naj se sodelovanje z deležniki na področju gozdnogospodarskega načrtovanja in urejanja prostora. Poseben poudarek na tem področju je v kmetijski in primestni krajini. Poudarek naj se da osveščanju in izobraževanju javnosti o pomenu gozda in gozdarstva, o pomenu gozda kot lastnine in o obnašanju v gozdu (gozdni bonton).

Usmeritve za tehnologijo dela v gozdu ter za odpiranje gozdov in gradnjo gozdnih prometnic so navedene v poglavju 6.2.6 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Usmeritve za krepitev funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Ukrepi morajo biti zmerni in malopovršinski, prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram, usmerjeni v vzdrževanje razgibane malopovršinsko raznomerne zgradbe gozdov.

V razglašeni varovalni gozdovi je pri gospodarjenju potrebno upoštevati režim gospodarjenja z varovalnimi gozdovi, kot ga določa Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, št. 56/07, št. 29/09, št. 91/10, št. 1/13, št. 39/15 in št. 191/20). Posebne usmeritve za te gozdove so navedene v poglavju 6.2.1 Usmeritve za delo v varovalnih gozdovih.

Gozdnogojitveni ukrepi

- V gozdovih s poudarjeno funkcijo naj se jakost gozdnogojitvenega ukrepanja določa glede na karakteristike terena in stanja sestojev.
- Vzdrževati je potrebno stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo. V ta namen naj se pospešuje stabilno, vertikalno in horizontalno zgradbo gozdnih sestojev.
- S pravočasno obnovo naj se odstranjuje nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne funkcije gozda ter lahko povzročijo erozijske procese.
- Pri vseh ukrepih je potrebno z zaščito tal preprečiti njihovo degradacijo, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal.
- Pri gospodarjenju naj se upošteva daljše proizvodne in pomladitvene dobe.
- Uresničevanje varovalne funkcije gozda najbolje zagotavlja pospeševanje rastišču in naravni nevarnosti primerne drevesne sestave. V gozdovih z močno poudarjeno funkcijo je potrebno povečana tveganja zaradi klimatskih sprememb zmanjševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev. Na teh območjih se z zagotavlja stabilnost sestojev in varovanje tal tudi z ohranjanjem toploljubnih vrst (npr. mali jesen, črni gaber, glog, ...), drevja slabše kvalitete, kot tudi podstojnega drevja in grmičevja.
- Učinkovitost gospodarjenja z varovalnimi gozdovi in gozdovi s poudarjeno varovalno funkcijo lahko izboljšamo s preverjanjem stanja sestojev in uspešnosti ukrepov. Ta stalen proces učenja na podlagi izbranih izkušenj omogoča izboljšanje informacij o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.

Gozdna tehnika

- Uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa. Po sečnji in spravilu lesa je potrebno sečišče in vlake urediti v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov.
- Prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic terenskim razmeram.

Usmeritve, ki izhajajo iz Zakona o vodah in usmeritev Direkcije RS za vode

Po Zakonu o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdrI-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20 in 35/23 – odl.US) naj se pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor ter načrtovanju in umeščanju gozdnih prometnic na erozijska, plazljiva in poplavna območja, upoštevajo veljavni predpisi s področja upravljanja z vodami in usmeritev Direkcije RS za vode.

Poplavna območja

- Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča.
- Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom Zakonu o vodah prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda.
- Načrtovani posegi na poplavnih območjih morajo biti usklajeni z omejitvami iz 86. člena Zakonu o vodah ter pogoji in omejitvami iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in št. 49/20). Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Erozijska območja

- Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode.
- Na erozijskem območju je v skladu s 87. členom Zakonu o vodah prepovedano:
  - poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
  - ogoljevanje površin;
  - krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
  - zasipavanje izvirov;
  - nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
  - omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
  - odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
  - zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
  - odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
  - vlačenje lesa.

Plazljiva območja

- Za plazljivo območje se določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev.
- Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:
  - zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
  - poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
  - izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
  - krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.
- Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati. Predvideti in izvesti je potrebno vse ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali ter zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematično upravljanja in urejanja voda.

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji, moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti. Splošne in podrobnejše usmeritve za gospodarjenje in izvajanje dejavnosti na navedenih območjih so podane v nadaljevanju.

Splošne usmeritve

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov, ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV).

Rabo in druge posege je treba načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogočata varstvo pred škodljivim delovanjem voda in ohranjanje naravnih procesov ter naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.

Na vodovarstvenih območjih je potrebno upoštevati veljavne predpise s področja zavarovanja vodnih virov. Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo s področja upravljanja z vodami pridobiti vodno soglasje.

Na karti prostorskega dela načrta so prikazana s hidrološkega vidika pomembna območja (hidrografija-os vodotoka, vodovarstvena območja v skladu s predpisi vlade in občinskimi akti, ki urejajo vodovarstvena območja oz. varstvene pasove, referenčni odseki).

Omejitve in prepovedi za izvajanje dejavnosti na teh območjih so določene s posameznimi členi Zakona o vodah.

Vodna in priobalna zemljišča so opredeljena v 11. in 14. členu Zakona o vodah, meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda (Uradni list RS, št. 58/18).

Na vodnih in priobalnih zemljiščih ni dovoljeno posegati v prostor, razen v primeru izjem, določenih s 37. členom (posegi na vodno in priobalno zemljišče) Zakona o vodah. Več o tem je zapisano v poglavju 6.2.7 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor.

Značilnosti dejavnosti in posegov, ki so na teh območjih prepovedane, določata 68. člen (odlaganje snovi ali predmetov) in 84. člen (splošne prepovedi) Zakona o vodah.

- Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 68. člena Zakona o vodah, po katerih je na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedano:
  - odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki;
  - odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi;
  - odlaganje odpadkov.
- Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 84. člena Zakona o vodah, da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:
  - ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
  - zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
  - ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
  - onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Gozdnogojitveni ukrepi

Krajinski vidik

- Zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije na vodozbirnih območjih:
  - vzpostaviti ali ohraniti pas obvodne vegetacije (drevja in grmičevja), ki lahko omili ali prepreči vnos pesticidov in drugih onesnaževal v vodotok. Širina pasu naj znaša 15 m - 30 m, odvisno od nagiba brežin, velikosti vodnega telesa in prisotnosti rib v vodotoku;
  - pas obvodne vegetacije naj bo širši ob vodotokih v strmejših legah in pri drevesnih vrstah, ki so nagnjene k vetrolomom.
- Zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz na ravni vodozbirnega območja:
  - zagotavljati stabilne, mešane gozdove malopovršinske raznodobne zgradbe in visoko stopnjo zastiranja ter čim bolj enakomerno porazdelitev razvojnih faz;
  - s selektivno sečnjo skrbeti za stabilnost obvodne vegetacije;
  - skrbeti za dinamično ravnovesje deležev razvojnih faz;
  - izogibati se vsakim velikopovršinskim ukrepom;
  - v primeru nastanka velikih ogolelih površin zaradi ujm v vodozbirnih območjih zagotoviti čim hitrejšo poraščenost z gozdnim drevjem (obnova s sadnjo).
- Vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti, ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Pospeševati rastišču primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje hidrološke funkcije:
  - pospeševati naravno drevesno sestavo;
  - odvisno od rastišča naj bo delež iglavcev v mešanih sestojih nekoliko višji, saj prestrezajo padavine celo leto ter zavirajo naglo taljenje snega in s tem neenakomeren odtok vode (npr. jelka, smreka, bor);

- v obrežnih pasovih imajo prednost drevesne vrste z globokim in močnim koreninskim sistemom, kot so jelša, beli gaber, plemeniti listavci in bukev;
- v neposredni bližini vodnih virov ni dovoljeno spreminjati obstoječe avtohtone zarasti ter vnašati tujerodne živalske in rastlinske vrste;
- na območjih, kjer želimo zmanjšati površinski odtok vode, se pospešuje pomlajevanje plemenitih listavcev kot pomembnih porabnikov vode.
- Vzdrževati zgradbo gozdov, ki ugodno vpliva na odtok vode:
  - ohranjati naravno strukturo gozdov in skupin drevja;
  - izogibati se večjim nihanjem lesne zaloge na večjih površinah;
  - pospeševati skupinsko raznodobno strukturo;
  - zagotavljati zgradbo gozda in vrstno sestavo, ki pospešuje zadrževalno sposobnost tal za vodo, da se izogne problemu naglih odtokov v iglastih gozdovih;
  - na brežinah vodotokov je potrebno težiti k čim večjemu deležu odraslega drevja;
  - po možnosti se ohranja stara drevesa, povečuje se delež starejših razvojnih faz.

Pomlajevanje, uvajanje v obnovo

- Ustvarjanje pogojev za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbirnega območja:
  - podaljševati proizvodne dobe, pomladitvene dobe naj bodo daljše (do 20 let) z majhno pogostostjo vračanja s sečnjo (predvsem prva stopnja poudarjenosti funkcije);
  - zagotavljati trajno pomlajevanja, bodisi kot naravno pomlajevanje ali umetno obnovo v primeru ujma;
  - pomlajevati na majhnih površinah, število teh površin naj bo takšno, da se doseže želen delež pomladka;
  - pri obnovi ohranjati naravno zmes.

Sečnja in sanacije

- Prilagoditi časovno izvedbo sečnje, izdelave in spravila:
  - sečnja, izdelava in spravilo lesa naj se opravljajo v suhem vremenu, po možnosti v zimskem času, po zmrznjenih tleh;
  - v obdobju večje razmočenosti tal je primerna zapora gozdnih cest v dogovoru z lastniki, občinami in ZGS.
- Prilagoditi gospodarjenje v okolici izvirov in studencev:
  - sečnjo omejiti na posamezna drevesa, obvezno uporabljati biološko razgradljiva maziva in lažje stroje.
- Takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije:
  - če so sestoji v območju hidrološke funkcije močno poškodovani, jih je treba sanirati in izvesti ukrepe za to funkcijo;
  - v območju neposredno ob strugi vodotokov naj se odstrani stara, nestabilna drevesa;
  - sanacija vseh virov škodljivih emisij v tem območju.

Posebnosti, vezane na hidrološko funkcijo

- Preprečiti onesnaženje vodnih virov, upoštevati omejitve pri sečnji in spravilu za preprečevanje onesnaženja:
  - vzpostavlja in ohranja naj se pas obvodne vegetacije (drevja in grmičevja), ki lahko omili ali prepreči vnos pesticidov in drugih onesnažil v vodotok;
  - uporabljati le tehnično brezhibno mehanizacijo, pri sečnji preprečevati izlitje goriva ali maziva;
  - na območjih s poudarjeno hidrološko funkcijo naj se uporabljajo biološko razgradljiva olja in maziva za mazanje motornih žag ter v hidravličnih sistemih strojev;
  - mesta za skladiščenje morebitnega goriva in olja naj bodo oddaljena od vodotokov in drugih vodnih teles;
  - parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa morajo imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih snovi;

- prepovedano je odlaganje vseh ekološko oporečnih odpadkov (topnih in netopnih), še zlasti v okolici izvirov, vodnih kotanj in mokrišč;
  - v primeru, da pride do izlitja nafte in naftnih derivatov v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlite nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulat) pobrati v ustrezne posode;
  - na vodovarstvenih območjih 1. in 2. vodovarstvene cone oziroma na vodovarstvenih območjih z zajetji pitne vode naj se ne pere, vzdržuje oziroma popravlja gozdarske mehanizacije;
  - v sestojih s poudarjeno hidrološko funkcijo, še posebej v ožjem območju vodnih zajetij in izvirov, uporaba kemičnih sredstev za zaščito drevja ni dovoljena;
  - izogibati se je potrebnemu vnosu snovi, ki lahko onesnažijo vodo;
  - divja odlagališča smeti je potrebno evidentirati in takoj sanirati;
  - v kale, kaluže, izvire in druge vodne vire se ne sme polagati kamene soli ali drugih snovi, ki spreminjajo kvaliteto vode; solnic se ne sme postavljati v območju 50 m od vodnega vira.
- Ohranjati ustrezno širino vegetacije obvodnega pasu:
    - širina vegetacije obvodnega pasu naj bo sorazmerna širini vodotoka;
    - v strmeh legah in na erodibilnih pobočjih naj bo obvodni pas širši oziroma naj se priporoča širina le tega podvoji.
  - Vodne vire ter ostale večje objekte, povezane z vodami, je potrebno vrisati v gojitvene načrte.
  - Vodne vire ter bližnjo okolico je treba občasno očistiti in urediti dostope, kjer je to smiselno.
  - Stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča ter vodovarstvena območja).

Usmeritve za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti

Zagotavlja naj se ohranitev in razvoj manjšinskih ekosistemov ter vseh, še posebej pa minoritetnih, zaščitnih in ogroženih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst. Posebna skrb velja plodonosnim vrstam drevja in grmovja.

Vnašanje neavtohtonih rastlinskih in živalskih vrst ter nasadov monokultur ni dopustno.

Skrbi naj se za ugodne pogoje za obstoj ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst, naj se prepustijo naravnemu razvoju oziroma naj se v njih ustrezno prilagojeno gospodari.

Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (na primer: pajesen, dresnik, zlata rozga, navadna barvilnica), naj se le-te omejuje.

V sestojih naj se izbira posamezna drevesa ali majhne skupinice drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob. Pušča naj se prihranjence, semenjake. Naravnemu razvoju in razkroju naj se prepusti v vsakem oddelku vsaj eno drevo debeline nad 50 cm. V sestojih naj ostane vsaj 3 % odmrle lesne mase.

Ohranja naj se votla drevesa in posamezne sušice kot življenjski prostor duplarjev. Po potrebi naj se namesti gnezdilnice za ptice (primarno sove), le-te se redno vzdržuje. Pušča naj se vsa drevesa z gnezdi premera nad 40 cm.

Del dreves, označenih za posek, primarno z bršljanom obraslih dreves in jelke, se pušča za zimsko sečnjo, tudi z namenom prehrane rastlinojede divjadi.

Ohranja naj se gozdne otoke, omejke, posamezna drevesa in skupine dreves izven gozda. Preprečuje se zaraščanje in pogozdovanje jas v strnjenih gozdnih kompleksih, skrbi se za redno vzdrževanje teh površin.

Skrbi se za redno vzdrževanje pašnikov in travnikov v gozdu in gozdnem prostoru, vzdrževanje grmišč, vzdrževanje zaraščujočih pasišč in gozdnega robu.

V dogovoru z lastniki se po možnosti izloči del ogoljenih površin po snegolomih, žledolomih, vetrolomih in se jih preoblikuje v travnato-pašniške površine.

Za prostoživeče vrste živali je zelo pomembno, da se ohranja majhne vodne in močvirne biotope, kot so mlake, kali, luže in kaluže (usmeritev ne velja za vodne površine na gozdnih vlakah) in da se po potrebi le te izdeluje in vzdržuje.

Ohranja se gozdove in gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih. Čiščenje obrežnega in podrtega drevja ob vodotokih se izvaja le do mere, ki je potrebna za zagotavljanje poplavne varnosti, sicer pa se na oziroma ob vodotokih pušča odmrlo drevje. Možno je le redčenje posameznih dreves ob vodotokih izmenično na levi ali desni brežini. Dela naj se izvajajo izven časa gnezditvene sezone ptic.

Mokrotne ekosisteme naj se vzdržuje s košnjo. Prepovedana je uporaba gnojil, pesticidov in drugih vodnemu okolju škodljivih snovi.

Odmrta drevesa, ki ne povzročajo poplavljanja, naj se pušča v strugah.

Vodne kale naj se redno vzdržuje, nad njimi se v čim večji meri ohranja tesen sklep krošenj. Kalov naj se ne zametava s sečnimi ostanki in drugim materialom.

Solnice za divjad se ne sme nameščati na način, ki omogoča vnos soli v vodni biotop, v nobenem primeru pa ne smejo biti v razdalji, manjši od 50 m od vodnega biotopa.

Skrbi naj se za neokrnjen, razgiban gozdni rob. Pri sečnji in spravilu lesa preko gozdnega roba se hkrati izvede ukrep vzdrževanje gozdnega robu. Ukrep pomeni tudi, da se del naravnega gozdnega robu obvaruje pred uničenjem.

Izloči naj se mrežo ekocelic prepuščenih naravnemu razvoju. Ekocelice se podrobno locira in opiše v gozdnogojitvenih načrtih. Osnuje se jih v debeljakih, ob nereguliranih strugah in drugih vodnih in mokrotnih ekosistemih, na mejah z negozdnimi ekosistemi ali drugje, posebej tam kjer je z naravovarstvenimi predpisi posebej izražen interes. Za ekocelice se izbere poškodovano ali bolno drevje, drevje z dupli, sušice, ali drugo z vidika izkoriščanja lesa nezanimivo drevje. V kolikor takega drevja ni v zadostni količini, se izbere ustrezno izmed ostalega drevja.

Mravljišča naj se identificira, varuje in ohranja v naravnem stanju.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj naj se v čim večji meri prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja, rastlinam pa prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja. Dela v zimovališčih rastlinojede divjadi niso dopustna v obdobju od 1. decembra do 31. marca.

V pomladanskih mesecih v mladju, gošči in sestojih v obnovi ni dopustno nikakršno poseganje (gozdnogojitvena dela, sečnja, spravilo, prevoz lesa, gradbena dela) zaradi reprodukcijske dobe živali.

V predelih s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije naj se ne gradi infrastrukturnih in drugih objektov, oziroma se te gradi le izjemoma. V predelih z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije se novih gozdnih prometnic praviloma ne načrtuje, če že, naj se gradnja izvaja v pozno poletnem ali jesenske obdobju.

Izvaja naj se neposredni nadzor glede na vsebino Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10).

V nadaljevanju navedene konkretne varstvene usmeritve in smernice za varovanje ogroženih in zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in drugih varovanih območij varstva narave, so povzete iz gradiva Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Litija – Šmartno (2023-2032), ZRSVN, 2022.

Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti

Konkretne varstvene usmeritve za varstvo raka koščaka (območje vodotokov s pritoki: Štangarski potok, Temenica – povirni del, Reka, Pasja ulica, Rakovnik, Mala reka, Jevnica, Koški potok):

- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu, prodnata in skalna dna vodotokov ter obrežna vegetacija ob njih.
- V neposredni bližini vodotokov (vsaj 5 m pas oz. širši pas, če tako narekujejo usmeritve pri vodotokih, ki so razglašeni za naravne vrednote) naj se ne gradi nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti). Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo.
- Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželena je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov (razen pri sečnji iglavcev). Izvaja naj se le sečnja posameznih, debelejših dreves.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- V pasu 15 metrov od vodotoka naj se ne izvaja krčitev gozda.
- Za varstvo raka koščaka naj se upošteva tudi druge usmeritve za varstvo vrste, ki so navedene v odstavku vezanim na varovanje območij Natura 2000, upravljavsko cono D, v nadaljevanju tega poglavja.

Konkretne varstvene usmeritve za varstvo redkih ekosistemov (gozdovi mokrotnega značaja vzdolž reke Save in s sestoji črne jelše ob Vintarjevškem potoku in v dolini vodotoka Cerkovnik, ki so tudi življenjski prostor številnih tudi zavarovanih vrst dvoživk in plazilcev):

- Območij se ne zasipava. Ohranja naj se hidrologijo prostora. Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali.
- Sestoje, vključno z obvodno vegetacijo, se ohranja. Krčitev gozdov naj se ne izvaja.
- Na mokrotnih površinah naj se pri negi pospešuje in daje prednost črnim jelšam, vrbam, topolom ter vitalnim drevesom velikega jesena.
- Na mokrotnih delih naj se sečnja in spravilo izvajata ko so tla suha, zamrznjena ali ob dovolj debeli snežni odeji.
- Sečnih ostankov naj se ne odlaga na mokrotne površine (odlaga naj se jih na robne dele sestojev).
- Zaželena je uporaba biološko razgradljivih olj.
- Novih gozdnih prometnic naj se ne umešča v območja izločenih sestojev. Rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo.

Konkretne varstvene usmeritve za varstvo rastišč navadne bodike (*Ilex aquifolium*) (gozdovi na območju odsekov 47G16, 47G17 in 47G18):

- Rastišča vrste se ohranja. Rastišča (obstoječa in nova) naj se opredeli v gozdnogojitvenih načrtih.
- Pri morebitni sečnji in spravilu lesa se varuje predvsem šope in skupine navadnih bodik. Sečnja in spravilo naj potekata tako, da ne pride do poškodb rastišča oziroma, da so te čim manjše in da ne pride do uničenja nahajališč.
- Na območju zgostitve osebkov navadne bodike se gozdnih prometnic ne načrtuje. Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu rastišč naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja rastišč.

Konkretne varstvene usmeritve za drugo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti

Konkretne varstvene usmeritve za Slapnico (NV 764):

- Novo gozdno infrastrukturo naj se umešča vsaj 10 m stran od vodotoka. V izogib spremembi morfologije struge vodotoka naj se z gozdno infrastrukturo ne posega v brežino vodotoka, brežin naj se ne nasipava. Morebitna prečenja vodotoka naj se izvede čim bolj pravokotno na strugo.
- V izogib poškodbam morfoloških oblik v strugi potoka, naj se spravila lesa ne izvaja po potoku.
- Obvodna vegetacija naj se ohranja, obnova drevnine naj se izvaja postopno in izmenično na krajših odsekih. Panjev naj se ne odstranjuje.
- V skladu z 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, pravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13) naj se sečni ostanki ne odlagajo v strugo vodotokov.
- Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага neposredno ob vodotok.
- Neposredno ob vodotoku naj se ne skladišči lesa. Dopustno je kratkotrajno odlaganje lesa v času sečnje in spravila.
- Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.

Konkretne varstvene usmeritve za Pasjo ulico (NV 892):

- Novo gozdno infrastrukturo naj se umešča vsaj 25 m stran od vodotoka. V izogib spremembi morfologije struge vodotoka naj se z gozdno infrastrukturo ne posega v brežino vodotoka, brežin naj se ne nasipava. Morebitna prečenja vodotoka naj se izvede čim bolj pravokotno na strugo.
- V izogib poškodbam morfoloških oblik v strugi potoka naj se spravila lesa ne izvaja po potoku.
- Obvodna vegetacija naj se ohranja, obnova drevnine naj se izvaja postopno in izmenično na krajših odsekih. Panjev naj se ne odstranjuje.
- V skladu z 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, pravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13) naj se sečni ostanki ne odlagajo v strugo vodotokov.
- Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага neposredno ob vodotok.
- Neposredno ob vodotoku naj se ne skladišči lesa. Dopustno je kratkotrajno odlaganje lesa v času sečnje in spravila.
- Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.
- Za varstvo raka koščaka naj se upošteva konkretne varstvene usmeritve za varstvo vrste, ki so navedene v odstavku Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti oziroma konkretne usmeritve, ki so navedene v nadaljevanju, odstavek vezan na območja Natura 2000, upravljavsko cono D.

Konkretne varstvene usmeritve za Temenico – povirni del (NV 3699, v postopku preimenovanja v NV 8538V):

- Novo gozdno infrastrukturo naj se umešča vsaj 10 m stran od vodotoka. V izogib spremembi morfologije struge vodotoka naj se z gozdno infrastrukturo ne posega v brežino vodotoka, brežin naj se ne nasipava. Morebitna prečenja vodotoka naj se izvede čim bolj pravokotno na strugo.
- V izogib poškodbam morfoloških oblik v strugi potoka naj se spravila lesa ne izvaja po potoku.
- Obvodna vegetacija naj se ohranja, obnova drevnine naj se izvaja postopno in izmenično na krajših odsekih. Panjev naj se ne odstranjuje.
- V skladu z 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, pravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13) naj se sečni ostanki ne odlagajo v strugo vodotokov.
- Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага neposredno ob vodotok.
- Neposredno ob vodotoku naj se ne skladišči lesa. Dopustno je kratkotrajno odlaganje lesa v času sečnje in spravila.
- Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.
- Za varstvo raka koščaka naj se upošteva konkretne varstvene usmeritve za varstvo vrste, ki so navedene v odstavku Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije

ohranjanja biotske raznovrstnosti oziroma usmeritve, ki so navedene v odstavku vezanim na varovanje območja Natura 2000, upravljavsko cono D.

Konkretne varstvene usmeritve za Štangarski potok (NV 8060):

- Novo gozdno infrastrukturo naj se umešča vsaj 25 m stran od vodotoka. V izogib spremembi morfologije struge vodotoka naj se z gozdno infrastrukturo ne posega v brežino vodotoka, brežin naj se ne nasipava. Morebitna prečenja vodotoka naj se izvede čim bolj pravokotno na strugo.
- V izogib poškodbam morfoloških oblik v strugi potoka naj se spravila lesa ne izvaja po potoku.
- Obvodna vegetacija naj se ohranja, obnova drevnine naj se izvaja postopno in izmenično na krajših odsekih. Panjev naj se ne odstranjuje.
- V skladu z 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13) naj se sečni ostanki ne odlagajo v strugo vodotokov.
- Kupov sečnih ostankov naj se ne zlaga neposredno ob vodotok.
- Neposredno ob vodotoku naj se ne skladišči lesa. Dopustno je kratkotrajno odlaganje lesa v času sečnje in spravila.
- Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.
- Za varstvo raka koščaka naj se upošteva konkretne varstvene usmeritve za varstvo vrste, ki so navedene v odstavku Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti oziroma usmeritve, ki so navedene v odstavku vezanim na varovanje območja Natura 2000, upravljavsko cono D.

Konkretne varstvene usmeritve za Reko (NV 8061):

- Obvodna vegetacija naj se ohranja, obnova drevnine naj se izvaja postopno in izmenično na krajših odsekih. Panjev naj se ne odstranjuje.
- Za varstvo raka koščaka naj se upošteva konkretne varstvene usmeritve za varstvo vrste, ki so navedene v odstavku Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti oziroma usmeritve, ki so navedene v odstavku vezanim na varovanje območja Natura 2000, upravljavsko cono D.

Konkretne varstvene usmeritve za Štefulijev potok (NV 8078):

- Novo gozdno infrastrukturo naj se umešča vsaj 10 m stran od vodotoka. V izogib spremembi morfologije struge vodotoka naj se z gozdno infrastrukturo ne posega v brežino vodotoka, brežin naj se ne nasipava. Morebitna prečenja vodotoka naj se izvede čim bolj pravokotno na strugo.
- V izogib poškodbam morfoloških oblik v strugi potoka naj se spravila lesa ne izvaja po potoku.
- Obvodna vegetacija naj se ohranja, obnova drevnine naj se izvaja postopno in izmenično na krajših odsekih. Panjev naj se ne odstranjuje.
- Skrbi naj se za popolno ali mestoma pretrgano zasenčenost vodotoka z drevesi ali grmovjem.
- Ohranja naj se pestro strukturiran gozdni rob in razvoj visokih steblikovij v okolici vodotoka.
- V skladu z 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13) naj se sečni ostanki ne odlagajo v strugo vodotokov.
- Kupov sečnih ostankov naj se ne zlaga neposredno ob vodotok.
- Neposredno ob vodotoku naj se ne skladišči lesa. Dopustno je kratkotrajno odlaganje lesa v času sečnje in spravila.
- Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.

Usmeritve za območja Natura 2000

Usmeritve so povzete iz gradiva Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Litija – Šmartno (2023-2032), ZRSVN, 2022.

Splošne varstvene usmeritve

- Posege in dejavnosti se načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:
  - ohranja naravno razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
  - ohranja ustrezne lastnosti abiotičnih in biotičnih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
  - ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
  - ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.
- Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvede vse možne tehnične in druge ukrepe, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.
- Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:
  - živalim se prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti v čim manjši možni meri sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
  - rastlinam se prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Na Natura območja naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Konkretne usmeritve za vsa območja Natura 2000

Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi: mali podkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), vejicati netopir (*Myotis emarginatus*), črtasti medvedek (*Callimorpha quadripunctaria*)* v območju Natura 2000 Vintarjevec in Zgornja Jablanica, (3240) Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov v območju Natura 2000 Sava – Medvode – Kresnice.

Opis območja: Območje vsebuje vrste in habitatne tipe vezane na gozdne površine oziroma gospodarjenje z gozdom na njih vpliva. Vrste in HT, gledano iz ekološkega vidika, so generalisti, katerim ustreza trajnostno, sonaravno in mnogonamensko gospodarjenje z gozdom. Znotraj površine želimo ohranjati ugodno stanje vrst in habitatnih tipov.

- Nadaljuje naj se z izvajanjem trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom.
- Ohranja se čim bolj strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije. V območju gozdov ob reki Savi naj se krčitev gozdov ne izvaja.
- Ohranja naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradbe gozdov.
- Izvaja naj se skupinsko postopno gospodarjenje s pomlajevanjem v manjših pomladitvenih jedrih.
- Zagotavlja naj se čim bolj naravno drevesno sestavo ter omogoča naravno pomlajevanje. V spremenjenih sestojih naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavitvi rastišču primerne sestave gozdnih združb.
- Pospešuje naj se minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.
- Ohranja naj se vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljša naj se debelinsko strukturo odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Ohranja se območja, kjer se ne gospodari z gozdom oziroma v teh območjih se gospodarjenja ne vzpodbuja.
- Ohranja se vrstno pester in strukturiran gozdni rob, gozdne otoke, skupine (zaplate) odraslega drevja, solitarna drevesa in vegetacijske pasove (mejice) v kulturni krajini.

- Varujejo, vzdržujejo in (če je mogoče) vzpostavljajo naj se nahajališča, zatočišča ter strukture živalskih in rastlinskih vrst (mokrišča, travišča, izviri, jame, brezna, kali, brlogi, gnezda, ...). Tovrstnim habitatom se določi prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Preko nahajališč, zatočišč ter drugih posebnih habitatov se ne trasira gozdnih prometnic.
- Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin.
- Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
- Pri sečnji in spravilu lesa v okolici jam in voda se uporablja biološko razgradljiva olja.

Konkretne usmeritve za posamezne upravljavske cone območij Natura 2000

Upravljaljska cona D – območje navadnega koščaka

Kvalifikacijske vrste: navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*)

Opis cone: Cona obsega vodotoke Štangarski potok s pritoki ter pas vegetacije ob njih. Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti struge, obrežno strukturo brežin, potek struge, obrežno vegetacijo in mokrotne gozdne površine.

Konkretne usmeritve:

- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu, prodnata in skalna dna vodotokov ter obrežna vegetacija ob njih.
- V neposredni bližini vodotokov (vsaj 5 m pas oz. širši pas, če tako narekujejo usmeritve pri NV) naj se ne gradi nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti). Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo.
- V skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov, naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov (razen pri sečnji iglavcev). Izvaja naj se le sečnja posameznih, debelejših dreves.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- V pasu 15 metrov od vodotoka naj se ne izvaja krčitev gozda.

Varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja (EPO)

Usmeritve so povzete iz gradiva Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Litija – Šmartno (2023-2032), ZRSVN, 2022.

Splošne varstvene usmeritve

- Na EPO, ki niso tudi posebna varstvena območja (Natura 2000), so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.
- Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Konkretne varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja (EPO)

- 33500 Sava od Mavčič do Save
Veljajo varstvene usmeritve, ki so podane za vsa območja Natura 2000 ter:

- ohranja se obvodno vegetacijo, mejice, zaplate drevja in grmičevja, solitarna drevesa, mrtvice ter manjša vodna telesa,
- zagotavlja se visok delež mrtve biomase.
- 36200 Vintarjevec:
Veljajo varstvene usmeritve, ki so podane za vsa območja Natura 2000 ter:
  - Koški potok je nahajališče raka koščaka, velikega studenčarja in drugih zavarovanih vrst. Za varstvo raka koščaka naj se upošteva konkretne varstvene usmeritve za varstvo vrste, ki so navedene v odstavku Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti oziroma usmeritve, ki so navedene v odstavku vezanim na varovanje območja Natura 2000, upravljavsko cono D.
- 37300 Zgornja Jablanica:
Veljajo varstvene usmeritve, ki so podane za vsa območja Natura 2000.
- 97200 Štangarski potok:
Veljajo varstvene usmeritve, ki so navedene v odstavku vezanim na varovanje območja Natura 2000, upravljavsko cono D in konkretne varstvene usmeritve za varstvo raka koščaka, ki so navedene v odstavku Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Usmeritve za krepitev klimatske funkcije

Ta funkcija je najbolj pogojena s stabilnimi, zdravimi, na bolezni odpornimi gozdnimi sestoji, ki jih običajno označuje naraven, rastišču primeren gozd v njegovi odrasli razvojni fazi. Zato jo zagotavljamo z vsemi pomembnimi ukrepi za dvig stabilnosti in odpornosti gozdov.

Pomembna je predvsem razporeditev gozda ob naseljih. Krčitve tu praviloma niso dovoljene, gospodarjenje pa je potrebno usmeriti k biomehanski stabilnosti teh gozdov z ustrezno zmesjo in strukturo sestojev.

Gozdnogojitveni in varstveni ukrepi

- Ohranjajo in krepijo se biološko pestrih zdravi in stabilni gozdovi:
  - v primeru močnega vetra je potrebno večati stojnost sestoja, oblikovati klinasti gozdni rob, ki naj bo zaprt in stopničasto zgrajen, v njem naj se ohranja stabilno drevje;
  - v sestoji je potrebno ohranjati polnilni sloj oz. oblikovati dvoslojno zgradbo sestoja.
- Pospešujejo se drevesne vrste, ki izkazujejo večjo odpornost proti neugodnim vremenskim dejavnikom, boleznim in onesnaženju:
  - pospeševati predvsem bukev, graden in vse vrste javorjev;
  - pospeševati tudi pionirske vrste, ki tvorijo gozdni rob in poraščajo večje sestojne vrzeli;
  - primerna vrsta je tudi kostanj, vendar je precej poškodovan zaradi boleznih kostanjevega raka, smreka in bor pa sta manj odporna proti imisijam in neugodnim vremenskim pojavom, kot so snegolom ali žled.
- Ohranja se vertikalno in horizontalno razslojenost sestojev:
  - pospeševati skupinsko raznodobno zgradbo;
  - ukrepi v območjih s poudarjeno klimatsko funkcijo naj bodo malopovršinski;
  - zgradbo sestojev je potrebno prilagoditi vrsti vremenske skrajnosti, ki je na določenem območju prisotna.
- Prepovedane so večjepovršinska oplodna sečnja in direktne premene.
- Redno izvajati ukrepe varstva pred škodljivimi organizmi in boleznimi:
  - sposobnost gozdov za zagotavljanje klimatske funkcije je odvisna od njihovega zdravstvenega stanja, zato je treba redno izvajati monitoring in varstvene ukrepe.

Usmeritve za krepitev zaščitne funkcije

Za krepitev te funkcije veljajo usmeritve za krepitev funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev. Poleg teh veljajo še naslednje posebne usmeritve:

- V predelih, kjer pri ukrepanju poleg sestaja ščitimo še nižje ležeče elemente ogroženosti (ljudi, objekte in infrastrukturo), imajo prednost ukrepi za zagotavljanje zaščite ljudi.
- Načrtovana gozdnogojitvena dela naj bodo manj intenzivna. Izvajajo naj se pod strogimi varstvenimi ukrepi (opozorilne table, zapora cest ipd.).
- Najbolj so primerni mozaična zgradba gozda, strukturirani sestoji s široko porazdelitvijo debeline drevja. V gozdu naj se ohranja znaten delež pionirskih listavcev in neguje polnilni sloj. Na območju nad ogroženimi objekti so zaželeni čim bolj gosti sestoji.
- Po opravljeni sečnji in spravilu je potrebno vzpostaviti gozdni red in sanirati vse nastale poškodbe na gozdnih prometnicah in urediti njihovo odvodnjavanje.

Usmeritve za krepitev higiensko-zdravstvene funkcije

Večina usmeritev, ki veljajo za klimatsko funkcijo, velja tudi za higiensko-zdravstveno funkcijo. Za krepitev slednje so pomembne še naslednje usmeritve:

- Priporočljivo je malopovršinsko gospodarjenje.
- Ohranja in pospešuje se strukturno in vrstno pestrost ter naravno drevesno sestavo.
- Pospešuje se obstojnejše in na emisije odpornejše drevesne vrste, praviloma v mešanosti, ki je zelo blizu naravne.
- Z izbiralnimi redčenji se povečuje vitalnost ter stabilnost gozdov.
- Vzdržuje se bujen gozdni rob in polnilni sloj v okolici emisijskih virov in večjih naselij.
- Spremlja se zdravstveno stanja po posameznih drevesnih vrstah.
- Prepovedane so večjepovršinske oplodne in panjevske sečnja ter direktne premene.

Usmeritve za krepitev obrambne funkcije

Gospodarjenje z gozdovi naj bo prilagojeno funkciji in površini območja izključne rabe prostora, ki se nahaja na območju Mancin vrha v delu odseka 47F01 in možne izključne rabe prostora na območju naselja Zavrstnik, v delu odseka 47E13.

Usmeritve za krepitev rekreacijske funkcije

Gozdove s poudarjeno rekreacijsko funkcijo je potrebno vzdrževati v takšnem stanju, da bodo privlačni za obiskovalce. Na predelih z drugo stopnjo poudarjenosti je potrebno izvajati enake ukrepe kot na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti, vendar je režim blažji. Tudi v gozdovih z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije ob poteh in objektih pospešujemo vrstno pestrost in ohranjamo zanimiva in vitalna debela drevesa.

Gozdnogojitveni ukrepi

Krajinski vidik

- Pospeševati raznodobno in malopovršinsko zgradbo sestojev:
  - pospeševati pestre kombinacije različnih zgradb sestojev;
  - ohranjati nekoliko večji delež starejših razvojnih faz;
  - gospodariti z višjimi lesnimi zalogami.
- Pospeševati drevesne in grmovne vrste, ki estetsko obogatijo krajino in ji dajo tipičen pečat (jerebika, mokovec ...).
- Oblikovati pester gozd s spreminjajočo se obliko, zgradbo, barvo:
  - oblikovati horizontalno in vertikalno razgiban gozdni rob, z naravno oziroma naravni podobno zgradbo;
  - oblikovati gozdni rob s pestro sestavo drevesnih in grmovnih vrst.
- Izogibati se velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Zagotavljati čim pestrejšo strukturo rastišču primernih drevesnih in grmovnih vrst:
  - pospeševati in ohranjati estetsko zanimivo, vrstno pestro drevesno sestavo;
  - ob poteh in stezah pospeševati in ohranjati estetsko zanimive minoritetne, lepo cvetoče in plodonosne drevesne ter grmovne vrste;
  - ohranjati avtohtono zgradbo in mešanost drevesnih vrst v gozdovih ob vodotokih;
  - v območjih, zanimivih za rekreativno nabiranje gozdnih plodov, se vzdržuje plodonosno drevje (predvsem kostanj).
- Ohranjati zanimiva drevesa in skupine dreves:
  - ohranjati posamezna estetsko - vizualno zanimiva drevesa, drevesa izjemnih dimenzij, vendar ne na račun stojnosti;
  - pri izbiri nosilcev funkcij upoštevati velike dimenzije in zanimiv habitus dreves, plodonosne in cvetoče drevesne vrste, drevesa, primerna za plezanje;
  - zlasti ob poteh in objektih gojiti drevje večjih dimenzij ter vrstno in oblikovno zanimiva drevesa, upoštevati in pospeševati manjšinske vrste.

Pomlajevanje, uvajanje v obnovo

- Pomlajevati postopno in na majhnih površinah:
  - v gozdovih, kjer ima funkcija prvo stopnjo poudarjenosti, podaljševati proizvodno in pomladitveno dobo (vendar največ za 10 do 20 let);
  - obnova sestojev naj bo postopna in malopovršinska.

Sečnja in sanacije

- Izvajati vedutno sečnjo:
  - na točkah s slikovitim razgledom izsekati pas drevja, ki ovira razgled;
  - upoštevati vedutno sečnjo na razglediščih, kjer povečujemo razglednost in ponekod osončenost (zlasti do hiš in naselij) tudi z intenzivnejšo panjevsko sečnjo, zniževanjem višine sestoja (poseka visokih dreves) in dovoljenjem za krčitev gozda.
- Prilagoditi čas sečnje obisku v gozdu:
  - izvajanje del v gozdu moramo prilagoditi času, ko ni večjega obiska;
  - v času del je potrebno posamezne predele zapreti za obiskovalce, da se s tem zagotovi varnost;
  - poskrbeti za dobro označenost območja sečnje.
- Izvajati različne preventivne ukrepe zaradi varnosti obiskovalcev:
  - prva stopnja poudarjenosti: glede na stanje gozdov naj se izvedejo sečnje z namenom zagotavljanja varnosti obiskovalcev;
  - pri načrtovanju in izvajanju vseh del, zlasti pa sečnje in spravila, se upošteva povečano prisotnost ljudi v gozdu;
  - organizirati ukrepanje v gozdovih in strokovno izvedbo, ko je pričakovan najmanjši obisk;
  - zaradi varnosti obiskovalcev je potrebno občasno pregledovati večja drevesa ob poteh in jim obžagati suhe veje;
  - redno odstranjevati podrto in polomljeno vejevje, ki bi lahko oviralo pohodnike in obiskovalce;
  - posledice vetrolomov, žledolomov ali snegolomov je potrebno sprotno odstranjevati;
  - občasno je potrebno trebiti grmovje, ki ponekod zarašča poti v gozdu;
  - ob gozdnih cestah je potrebno skrbeti za vidnost smerokazov, da jih ne bi zakrilo rastje.
- Prioritetno izvajanje sanitarne sečnje na močno obiskanih območjih:
  - v primeru poškodb sestojev zaradi motenj (vetrolomov, snegolomov, napadov podlubnikov itd.) je na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti rekreacijske funkcije zaradi varnosti obiskovalcev prioriteten izvajanje sanitarne sečnje.

Gozdna tehnika

- Upoštevati rekreacijsko funkcijo pri načrtovanju gozdnih prometnic:
  - kjer po gozdnih prometnicah potekajo tudi planinske in kolesarske poti, sodelovati s pristojnimi turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi in drugo zainteresirano javnostjo.

Posebnosti, vezane na rekreacijsko funkcijo

- Ohranjati posebnosti v gozdnem prostoru, ki so zanimive za obiskovalce:

- ohranjati skalne in druge geomorfološke tvorbe v gozdu;
- drevesa, na katerih so oznake, ni dovoljeno sekati, razen v primeru potrebe varstva gozdov; tedaj je potrebno markacije obnoviti na mlajših, vitalnih drevesih.
- Redno vzdrževati rekreacijsko infrastrukturo:
  - poti, klopi in informacijske table naj se redno vzdržuje, po potrebi naj se načrtuje dodatno infrastrukturo.
- Obveščanje javnosti o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju rekreacijske infrastrukture:
  - o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju rekreacijske infrastrukture ter drugem pomembnejšem dogajanju se preko medijev dosledno in pravočasno obvešča javnost;
  - v primerih, ko gre za večje sanacije po ujmah in drugih posegih, ki bi utegnili zanimati javnost, se na teren za obdobje dela postavi informativne table (vsebina: vzrok posega, postopek, načrtovalec in izvajalec del).
- Redna vzdrževalna dela infrastrukture in povečan strokovni nadzor:
  - čimprej odpraviti motnje, ki jih povzročajo obiskovalci;
  - intenzivno sodelovati z inšpektorsko službo glede nadzora prepovedanega odlaganja odpadkov;
- Usmerjanje rekreacijske rabe na za to primerna območja:
  - v primeru širjenja rekreacijskega območja je potrebno upoštevati zakonitosti gozdnega prostora, gozdarske in druge dejavnosti v njem ter smernice pristojnih ustanov za varstvo naravne in varstvo kulturne dediščine;
  - s stalnimi usmerjevalnimi tablami usmerjati ljudi iz območij, kjer je rekreacijska raba v nesoglasju s pospeševanjem drugih funkcij, kot so funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, hidrološka funkcija, funkcija varstva naravnih vrednot in varovanja kulturne dediščine ter lovnogospodarska funkcija; v teh primerih se pobude za urejanje najrazličnejših poti ali gradnjo drugih rekreacijskih ali turističnih objektov skuša usmeriti na druga območja.
- V gozdovih s poudarjeno varovalno funkcijo je potrebno prilagoditi potek planinskih poti tako, da se ne bi zaradi obiskovalcev povečala erozija in poti na strmih predelih ustrezno zaščititi.
- Postavitev opozorilnih in obvestilnih tabel na območjih, kjer obiskane poti prečkajo erodibilna območja:
  - na odsekih planinskih in drugih močno obiskanih poti, ki prečkajo območja gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti varovalne ali zaščitne funkcije oziroma erodibilna območja, je treba ob poteh postaviti opozorilne in obvestilne table, ki naj obveščajo obiskovalce o nevarnostih (skalni podori, razvoj erozijskih procesov, ipd.), da se v čim večji meri prepreči gibanje obiskovalcev izven poti;
  - na erodibilnih terenih naj se pogosto uporabljene poti in vstopne točke na delovišča utrjuje s kamenjem, debli in vejami.
- Usmerjanje obiskovalcev na obstoječe poti:
  - obiskovalce gozda je potrebno usmerjati in zadrževati na obstoječih poteh (markacije, table, opozorila).
- Označevati poti in atraktivne točke:
  - na bolj obiskanih rekreacijskih poteh, na razglednih točkah in na vrhovih, ob izviri, na poudarjenih legah, ob impozantnih drevesih, ipd., je smiselno postaviti obvestilne in opozorilne table, urediti počivališča in razgledišča;
  - vzdrževati je potrebno obstoječe označbe in različne table;
- Sodelovanje javne gozdarske službe (ZGS) s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki, skavti in lokalnimi skupnostmi:
  - ZGS naj sodeluje s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki in skavti in lokalnimi skupnostmi pri pripravi markiranih poti (določanje trase, priporočanje naravnih zanimivosti, opozarjanje na zaščitena območja);
  - ZGS naj strokovno sodeluje pri pripravah rekreacijskih in turističnih vodnikov ter sodeluje pri rekreacijskih prireditvah.

Usmeritve za krepitev turistične funkcije

Upošteva naj se usmeritve za krepitev rekreacijske funkcije. Poleg teh naj se upošteva še naslednje:

- Spremljati turistični obisk in oceniti vpliva na naravo:
  - spremlja se obseg turističnega obiska naravnih vrednot ter kulturnih spomenikov v gozdnem prostoru in se ocenjuje vpliv obiska na vrednote oziroma spomenike; v primeru negativnega vpliva se ukrepa pri pristojni inšpekcijski službi.
- Z različnimi ukrepi poskrbeti za razpršitev turističnega obiska v primeru prevelike obremenitve.
- Obveščanje javnosti, turistov:
  - ustrezno oblikovati infrastrukturo in opremo v gozdu, odpravljati estetske motnje in obveščati javnost o nujnih gozdnogospodarskih ukrepih, ki povzročajo estetske motnje;
  - vzdrževati prehodnost in dostop do turistično zanimivih objektov.
- Sodelovati s turističnimi organizacijami in lokalnimi skupnostmi.

Usmeritve za krepitev poučne funkcije

Poleg usmeritev za pospeševanje rekreacijske in turistične funkcije ter estetske funkcije, naj se na območju gozdov s poudarjeno poučno funkcijo na prvi in drugi stopnji poudarjenosti (gozdovi vzdolž Čebelarske gozdne učne poti, gozdovi na območju Slatne), upošteva še naslednje:

- Pospešuje se vitalnost, naravno sestavo in vrstno pestrost.
- Ohranja se estetsko zanimiva drevesa in grmovnice.
- lahko se izvede sadnja manjšinskih drevesnih vrst, ki popestrijo doživljanje gozda;
- Z gozdom naj se gospodari malopovršinsko, z daljšo proizvodno dobo (vendar največ za 10 do 20 let).
- Zaradi varnosti je potrebno izvajati reden nadzor zdravstvenega stanja gozda in po potrebi izvesti sanitarno sečnjo (posekati vsa suha, nevarna drevesa in odstraniti suhe veje, ki lahko ogrožajo obiskovalce).
- Zagotoviti stalno urejenost in prehodnost poti.
- Okrepiti sodelovanje med lokalnimi skupnostmi, lastniki gozdov, SIDG, ZGS in izobraževalnimi ustanovami:
  - lokalni skupnosti je potrebno nuditi strokovno pomoč pri ureditvi rekreacijske infrastrukture (table, klopi, smerokazi, razgledišča, ...).

Usmeritve za krepitev funkcije varovanja naravnih vrednot

Usmeritve za varstvo naravnih vrednot so povzete iz gradiva Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Litija – Šmartno (2023-2032), ZRSVN, 2022.

Splošne varstvene usmeritve

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen Zakona o ohranjanju narave).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote;
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter, da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču;
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- Za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja.
- Za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali.
- Naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

Podrobnejše varstvene usmeritve

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Gradnjo objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Geološke naravne vrednote

- Gradnjo objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.
- Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Delov naravne vrednote se ne lomi, razbija, odkopava ali odnaša v takem obsegu, da se uniči nahajališče oziroma okrne lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.
- Z namenom preprečitve erozije, neugodnega delovanja atmosferilij in vegetacije se naravno vrednoto lahko fizično zaščiti (prekrije), odstrani vegetacijo in podobno.

Hidrološke naravne vrednote

- Gradnjo objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge

rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.

- Na naravno vrednoto se ne odlaga odpadkov.
- V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

Ekosistemske naravne vrednote

- Gradnjo objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravno vrednoto se ne vnaša gensko spremenjenih organizmov.

Drevesne naravne vrednote

- Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu.
- Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debela ali rastišča oziroma površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov.
- Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom.
- Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav.
- Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno.

Konkretne varstvene usmeritve

Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot

Konkretne varstvene usmeritve za drevesni naravni vrednoti:

Bogenšperk – duglazije (NV 810) in Šmartno pri Litiji - jelka v Grmašah (NV 76399):

- Drevesa in njihova rastišča naj se ohranja.
- V razdalji ene sestojne višine od dreves naj se ne gradi in pripravlja novih gozdnih prometnic.
- Pri sečnji sosednjih dreves naj se z usmerjenim podiranjem prepreči poškodovanje dreves.
- Spravila naj se ne izvaja preko rastišč dreves.

Konkretne varstvene usmeritve za drugo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot

Konkretne varstvene usmeritve za območja naravnih vrednot:

- Slapnica (NV 764),
- Pasja ulica (NV 892),
- Temenica – povirni del (NV 3699; v postopku preimenovanja v NV 8538V Trebne – Temenica),

- Štangarski potok (NV 8060),
- Reka (NV 8061) in
- Štafulijev potok (NV8078),

so navedene pri varstvenih usmeritvah za drugo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Konkretne varstvene usmeritve za naravno vrednoto Zavrstnik – nahajališče fosilov (NV 4292):

- Konkretne varstvene usmeritve niso potrebne.

Konkretne varstvene usmeritve za naravno vrednoto Sitarjevec (NV 4469):

- Novih gozdnih prometnic naj se ne gradi ali ureja 10 – 15 m okrog opuščenih vhodov v rove rudnika.

Konkretne varstvene usmeritve za naravno vrednoto Gozd-Reka – lehnjak pod Obrivkarjem (NV 7704):

- Preko lehnjakovega vršaja naj se ne vlačijo lesa.
- Pri sečnji naj se drevje usmerjeno podira v smeri stran od vršaja lehnjaka.
- Preko območja naj se ne gradi ali ureja novih gozdnih prometnic.

Varstvena priporočila za ravnanje na območjih pričakovanih naravnih vrednot

Za celotno območje GGE velja, da je v primeru odkritja mineralov in fosilov ali jam med izvajanjem del, potrebno upoštevati 74. člen Zakona o ohranjanju narave in 22. člen Zakona o varstvu podzemnih jam. Fizična ali pravna oseba, ki izvaja poseg ali dejavnost, med katero je prišlo do najdbe minerala, fosila ali jame mora začasno ustaviti dela, najdbo zaščititi in o najdbi nemudoma obvestiti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave.

Priporočila za ravnanje na območju pričakovanih naravnih vrednot pred odkritjem:

- Posegi, ki so povezani z obsežnimi zemeljskimi deli, kot so gradnja gozdnih prometnic:
  - Investitorja se seznanijo z možnostjo obstoja naravnih vrednot ter predlogom, da o najdbi čim prej obvesti pristojno organizacijo za ohranjanje narave (ZRSVN). Po predhodnem dogovoru s pristojno območno enoto ZRSVN se omogoči spremljanje stanja med zemeljskimi in gradbenimi deli z vidika odkrivanja in varstva geoloških in podzemeljskih geomorfoloških naravnih vrednot.
- Za vsa zemeljska dela in posege v naravo se smiselno uporabljajo tudi splošne varstvene usmeritve, ki so določene v odstavku Usmeritve za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, odstavek Varstvene usmeritve za EPO, Splošne varstvene usmeritve.

Priporočila za ravnanje na območjih pričakovanih naravnih vrednot ob odkritju:

- Če investitor oz. izvajalec odkrije potencialno naravno vrednoto, naj o najdbi čim prej obvesti pristojno območno enoto ZRSVN. Ta pripravi usmeritve, ki vključujejo:
  - dokumentiranje in ovrednotenje območja oz. potencialne naravne vrednote,
  - oceno ogroženosti ter
  - predlog ukrepa varstva (*in-situ* ali *ex-situ* varstvo; pogodbeno varstvo, skrbništvo, zavarovanje, začasno zavarovanje, obnovitev).

Novo odkrite naravne vrednote se varuje glede na vrsto in tip naravne vrednote in glede na tip posega, na osnovi katerih strokovna služba izbere najprimernejši način varovanja. V primerih, ko ni možno zagotoviti niti *in-situ* niti *ex-situ* varstva, se zagotovi natančno evidentiranje in dokumentiranje območja najdbe izjemnih geoloških fenomenov.

Usmeritve za krepitev funkcije varovanja kulturne dediščine

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- Spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti.
- Spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije.
- Spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene.
- Ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z dediščino ter vsebinski in prostorski kontekst območij (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture).
- Dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote.
- Dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena.
- Zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- V vplivnih območjih spomenikov velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen.
- V vplivnih območjih registrirane dediščine velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranja se prostorsko integriteto, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

Posege in dejavnosti v prostoru se načrtuje in izvaja tako, da se arheološka najdišča ohranja. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varuje pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst.

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine,
- postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

Izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštetih nedopustnih posegov:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oziroma izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- Sanitarna sečnja v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju ZVKDS).
- Odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami.
- Izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema.

- Zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- Pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del.
- Ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- Na območjih stavbne dediščine se varujejo:
  - gabariti, gradivo, oblikovanost,
  - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
  - celovitost dediščine v prostoru.
- Na območjih naselbinske dediščine se varujejo:
  - morfološka zasnova naselja,
  - prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki),
  - prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti),
  - naravne ter druge meje rasti in robove,
  - odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega).
- Na območjih kulturne krajine se varujejo:
  - krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine),
  - značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa),
  - odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
  - preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi.
- Na območjih memorialne dediščine se varujejo:
  - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
  - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.
- Na območjih druge dediščine se varujejo:
  - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
  - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
  - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

V osnovi za vse enote kulturne dediščine velja, da naj se območje obdelave umakne izven enote dediščine.

Dne 29. 6. 2022 je ZGS, OE Ljubljana, s strani ZVKDS, OE Ljubljana, prejel dopis z naslovom Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za varstvo kulturne dediščine za načrtovanje gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Litija - Šmartno. V skladu s tem dopisom so v nadaljevanju podane podrobne kulturnovarstvene usmeritve za varstvo objektov in območij kulturne dediščine, ki se nahajajo v gozdu in gozdnem prostoru GGE Litija - Šmartno.

Konkretne varstvene usmeritve za prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine

Preglednica 53: Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za vrsto objektov in območij kulturne dediščine s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine.

EŠD	Ime	Režim	Usmeritve
28802	Zgornja Jevnica – Spomenik na kraju partizanskega civilnega taborišča	memorialna dediščina	Okolico spomenika je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
9241	Litija – Spomenik padlim v NOV	spomenik	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno vzdrževanje gozdnega roba na južni strani spomenika.
20065	Šmartno pri Litiji – Razvaline gradu Slatna	spomenik	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
19947	Mala Kostrevnica - Grobišče na severnem pobočju Perovškovega hriba	arheološko najdišče	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
19950	Mala Kostrevnica - Prazgodovinsko grobišče Kajetov Laz	arheološko najdišče	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
1970	Litija – Cerkev sv. Nikolaja	spomenik in vplivno območje	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno vzdrževanje gozdnega roba na južni strani, v neposredni bližini cerkve.
30499	Črni potok pri Litiji – Arheološko najdišče Pajkov hrib	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
30535	Šmartno pri Litiji – Arheološko najdišče Roje	arheološko najdišče	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
1542	Leskovica pri Šmartnem - Prazgodovinsko gomilno grobišče	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
19654	Vintarjevec - Prazgodovinska gomila	arheološko najdišče	Na ožjem območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
19943	Mala Štanga - Gradišče Kamplov hrib	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
18796	Tuji Grm - Gradišče Vrh zidu	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.

Cilji, usmeritve in ukrepi

EŠD	Ime	Režim	Usmeritve
29	Bogenšperk – Grad Bogenšperk	spomenik	* Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
22874	Litija - Gradišče Sitarjevec	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
19946	Podroje - Arheološko najdišče Roje	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
19958	Javorje pri Litiji - Arheološko najdišče Pančičev vrh	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
19959	Tenetiše pri Litiji – Arheološko najdišče Cvinger	arheološko najdišče	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
19960	Zavrtnik - Arheološko območje Tičnica	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
4155	Dvor pri Bogenšperku – Ruševine gradu Lichtenberg	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
2565	Velika Štanga - Cerkev sv. Antona	vplivno območje	Upoštevanje varstvenega režima enote.
19948	Mala Kostrevnica - Grobišče na južnem pobočju Perovškovega hriba	arheološko najdišče	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
30500	Črni potok pri Litiji – Graščina Sela	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
29027	Črni potok pri Litiji – Arheološko najdišče Grad Črni potok	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
2548	Črni potok pri Litiji – Cerkev povišanja sv. Križa v Brezju	vplivno območje	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno vzdrževanje gozda v neposredni bližini cerkve s pokopališčem.
16373	Podšentjur - Arheološko območje Mežnarjev hrib	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
22875	Litija – Arheološko območje Mesto	arheološko najdišče	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.

EŠD	Ime	Režim	Usmeritve
19952	Vintarjevec - Arheološko najdišče Gradišče	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
19949	Mala Kostrevnica - Prazgodovinsko grobišče Teroh	arheološko najdišče	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
1972	Podšentjur – Cerkev sv. Jurija	vplivno območje spomenika	Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba v neposredni bližini cerkve in ohranjanje vedut na cerkev. Upoštevanje varstvenega režima enote.
20064	Črni potok pri Litiji – Grad Črni potok	vplivno območje	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
19942	Bogenšperk – Gomilno grobišče Dvor-Strmec	arheološko najdišče	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.

Opomba: * Konkretne usmeritve za varstvo enote EŠD 29 so podane v odstavku: Konkretne varstvene usmeritve za enoto Bogenšperk – Grad Bogenšperk (EŠD 29).

Konkretne varstvene usmeritve za drugo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine

Preglednica 54: Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za vrsto objektov in območij kulturne dediščine z drugo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine.

EŠD	Ime	Režim	Usmeritve
16200	Jevnica – Most in spomenik ilegalnemu prehodu čez Savo	stavbna dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote.
20068	Velika Štanga – Gospodarsko poslopje na domačiji Velika Štanga 6	stavbna dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote.
18585	Temenica – Kulturna krajina	kulturna krajina	Upoštevanje varstvenega režima enote.
24138	Zgornja Jevnica – Hiša Zgornja Jevnica 17	vplivno območje	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno vzdrževanje gozdnega roba v neposredni bližini domačije.
20065	Šmartno pri Litiji – Razvaline gradu Slatna	vplivno območje	Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršnikoli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
26023	Pogonik – Gradič Pogonik	vplivno območje spomenika	Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
29	Bogenšperk – Grad Bogenšperk	vplivno območje	* Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.

Opomba: * Konkretne usmeritve za varstvo enote EŠD 29 so podane v odstavku: Konkretne varstvene usmeritve za enoto Bogenšperk – Grad Bogenšperk (EŠD 29).

Konkretne varstvene usmeritve za enoto Bogenšperk – Grad Bogenšperk (EŠD 29) *

- V območju spomenika in vplivnega območja gradu Bogenšperk je za posege potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje.
- Dodatno velja:
  - gradnja novih vlak ni dopustna, za dostop se uporablja le obstoječe gozdne ceste;
  - severno nad Pollandovo hišo (Bogenšperk - Pollandova hiša pri gradu Bogenšperk, EPD 11150), kjer je potekal nekdanji glavni dostop do gradu Bogenšperk je zaradi še ohranjene

nekdanje dostopne poti ter morebitnih ostankov originalnega drevesnega fonda (fragmenti drevoreda) načrtovana dela potrebno uskladiti z ZVKDS.

- Za vse posege v gozdni prostor ob gradu Bogenšperk (Odlok o razglasitvi gradu Bogenšperk za kulturni spomenik državnega pomena, Uradni list RS, št. 81/99-3808, 46/2005-1871) veljajo določila in varstveni režim citiranega odloka:

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, arhitekturnih in zgodovinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti,
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v grad in odprti prostor ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti in muzejski namembnosti,
- prepoved predelav vseh likovnih in tehničnih prvin stavbe, ki so ovrednotene kot del spomenika, zlasti gabaritov in tlorisne sheme ter ohranjenih delov opreme,
- podrejanje vsake rabe in vseh posegov v park in odprti prostor ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti: značilnega tlorisa, razporeda poti in rastlinskih združb in druge opreme parka, varovanje vedut na parkovno celoto in ohranitev pogledov iz parka,
- znotraj območja je prepovedano postavljanje objektov trajnega ali začasnega značaja, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam, razen v primerih, ki jih s predhodnim kulturnovarstvenim soglasjem odobri pristojni zavod,
- prepovedana je vožnja z motornimi vozili znotraj zaščenega območja, razen za potrebe vzdrževanja, raziskovanja in oskrbe,
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščenih elementov ter dostopnost javnosti u meri, ki ne ogroža varovanja spomenika in v drugi točki naštetih posameznih elementov te enote.

Vplivno območje spomenika obsega vse površine radialno v razdalji 200 metrov od grajskega kompleksa ter območja v širši okolici, na katerih bi bili postavljeni objekti ali zasajene kulture, ki bi s svojo namembnostjo, obliko ali velikostjo lahko negativno vplivali na zaščene elemente spomenika.

Usmeritve za krepitev estetske funkcije

Splošne varstvene usmeritve

Gozdnogojitveni ukrepi

Krajinski vidik

- Ohranjati strukture gozdnega drevja, s katerimi se povečuje estetsko vrednost krajine:
  - ohranjati gozdne otoke, omejke, obvodno vegetacijo vzdolž strug vodotokov in posamezno drevje ter skupine drevja in grmičevja v gozdnem prostoru in izven gozda, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Pospeshevati estetsko zanimive drevesne vrste:
  - pospeševati, ohranjati in varovati minoritetne in cvetoče drevesne in grmovne vrste.
- Zagotavljati zgradbo gozdnih sestojev, ki ima večjo estetsko privlačnost:
  - z ukrepi naj se zagotavlja raznodobno, malopovršinsko zgradbo s pestro strukturo rastišču primernih vrst;
  - stremeti k večjemu deležu starejši razvojnih faz z visokimi lesnimi zalogami.

Pomlajevanje, uvajanje v obnovo

- Obnovo temeljiti na naravnem pomlajevanju in ukrepih na manjših površinah:
  - upoštevamo predvsem pri pomladitvenih sečnjah ter končnih posekih.

Sečnja in sanacije

- Izvajati vedutno sečnjo:
  - za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine in na območjih razglednih točk se izvaja vedutno sečnjo;

- namensko puščanje zanimivih vedut in posameznih dreves, ki obogatijo kvaliteto krajine in njen izgled.

Posebnosti, vezane na estetsko funkcijo

- Ohranjati zanimivosti v gozdnem prostoru:
  - evidentiranje in ohranjanje izjemnih dreves in grmov oziroma skupine le-teh; merila za evidentiranje in ohranjanje izjemnih dreves so izredne dimenzije drevja, izjemen habitus;
  - objekte se ohranja v dogovoru z lastnikom gozda; za večje oziroma vrednejše objekte je potrebno sprožiti postopek za ustrezno zaščito.
- Paziti na vtis, ki ga ima gozdni prostor v okolici objektov, ki so pomembni z vidika kulturne dediščine, poučne ali rekreativne in turistične funkcije.
- Ohraniti sestojni značaj gozda in zeleno kuliso ob pešpoteh in kulturnih spomenikih.
- Informativne, opozorilne in usmerjevalne table ter druge oznake ter počivališča morajo biti zasnovane tako, da niso estetsko moteče.

Usmeritve za krepitev lesnoproizvodne funkcije

Za krepitev lesnoproizvodne funkcije gozdov je potrebno dosledno upoštevati gozdnogojitvene usmeritve in izvrševati ukrepe, zapisane v usmeritvah za gospodarjenje z gozdovi.

Usmeritve za krepitev funkcije pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Varstvene usmeritve za semenske sestoj:

- Ohranjati izbrane semenske sestoj oziroma izbrana semenska drevesa znotraj območja sestojev:
  - izvesti vsakoletno kontrolo ustreznosti gozdnega semenskega objekta;
  - izvesti vsakoletno spremljavo obroda; ob pojavu bolezni je pomembno za posamezno vrsto pospešeno iskati neokužene ali manj okužene sestoj.
- Z ukrepi pospeševati proizvodnjo kvalitetnega semena:
  - oblikovati zgradbo gozda, ki bo omogočala boljše semenenje izbranih dreves;
  - sestoj ohranjati čim dlje v fazi debeljaka (proizvodna doba 30 % daljša na račun debeljaka);
  - z redčenji oziroma s sečnjo pospeševati razvoj fenotipsko ustreznih dreves, izvaja naj se šibka svetlitvena redčenja s ciljem, da izbrana drevesa razvijejo močno in dobro osvetljeno krošnjo;
  - temeljiti na naravni obnovi.
- Pri sečnji in izdelavi ter spravi preprečiti poškodbe izbranih semenskih dreves:
  - izvajati dela izključno izven rastne sezone, saj ne sme priti do poškodb debla izbranih dreves.
- Za namen pridobivanja semenskega materiala se lahko, ob za to ustrezni najdbi dreves oziroma sestojev posameznih drevesnih vrst, opredelijo nova območja semenskih sestojev oziroma semenskih dreves, ob upoštevanju določil Zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu in drugih področnih podzakonskih aktov.

Podrobnejše usmeritve za delo s semenskimi objekti na območju GGE Litija - Šmartno so navedene v poglavju 6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti.

Varstvene usmeritve za čebelarjenje:

- Pospeševanje in varstvo zdravih in vitalnih dreves medonosnih vrst:
  - na območju večje gostote stalnih čebeljakov se funkcijo pridobivanja nelesnih gozdnih proizvodov krepiti s pospeševanjem in varstvom zdravih in vitalnih dreves medonosnih vrst (kostanj, lipa/lipovec, češnja, idr.);
  - poleg gozdne paše, na kateri čebele nabirajo mano, poznamo še pašo, kjer rastline izločajo medicino ali nektar; poleg cvetlic izločajo nektar tudi drevesne vrste, kot so: javorji, divja češnja, robinija ali akacija, lipa in pravi kostanj.
- Sadnja dreves medonosnih vrst:

- na primernih rastiščih načrtujemo sadnjo manjših skupin dreves medovitih vrst listavcev.
- Načrtno postavljanje čebelnjakov na ustrezna mesta:
  - lokacije premičnih čebelnjakov naj skupaj s čebelarji določimo na mestih, kjer ne bodo ovirali gospodarjenja z gozdovi.

Varstvene usmeritve za pridobivanje drugih gozdnih dobrin oziroma nabiralništvo:

- Ohranjati in pospeševati druge vrste, katerih dele se izkorišča kot druge gozdne dobrine (npr. kostanj):
  - preveriti možnosti za pridobivanje in proizvodnjo različnih lesnih in nelesnih proizvodov iz kostanjevih sestojev: gre za proizvode, kot so drva, palice in les za ograje ter za pridobivanje tanina, ter nelesnih dobrin, kot so kostanjevi plodovi, ki bi lahko povečali dohodke lastnika gozda;
  - določiti gojitvene ukrepe, s katerim se pospešuje proizvodnja različnih lesnih in nelesnih proizvodov iz kostanjevih sestojev (npr. različni ukrepi za proizvod plodov, za pridobivanje ustreznega lesa za palice in ograje);
  - ekonomsko ovrednotenje različnih načinov gospodarjenja.
- Javnost se usmerja, izobražuje in informira o omejitvah pri pridobivanju drugih gozdnih dobrin (vsebine iz Pravilnika o varstvu gozdov, aktov o zavarovanju naravnih vrednot in drugih pravnih aktov) s pomočjo informativnih, opozorilnih in usmerjevalnih tabel in markacij, zloženk, vodnikov in s pomočjo medijev.
- Izvaja se neposredni nadzor glede na vsebino Pravilnika o varstvu gozdov, zlasti glede nabiranja gob in mahu.

Usmeritve za krepitev lovnogospodarske funkcije

Usmeritve za lovnogospodarsko funkcijo so podrobneje navedene v poglavju 6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prostoživečih živali. Pri načrtovanju in izvedbi del za krepitev lovnogospodarske funkcije naj se upošteva tudi usmeritve za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcije varovanja naravnih vrednot.

Številčnost populacij se usmerja tako, da je usklajena s prehransko nosilnostjo okolja. Višino in strukturo odvzema se uravnava glede na številčnost, starostno in spolno strukturo, zdravstveno stanje populacij ter glede na stanje prehranskega in bivalnega okolja divjadi.

Krmišča in druge lovskotehnične objekte se lahko na novo postavi le v soglasju z lastnikom zemljišča ter s strokovnimi službami na ZGS. Izjema so solnice in mrhovišča za male zveri. Ne sme se jih postavljati v mladovjih, v sestojih v obnovi, ob cestah, v bližini manj kot 50 m od vodnih virov in v območjih redkih, ogroženih ter zavarovanih živalskih in rastlinskih vrst.

Lovskotehniške objekte in naprave (preže, solnice, krmišča ...) naj se izdeluje izključno iz naravnih materialov (les). Po preteku življenjske dobe naj se jih odstrani ali nadomesti z novimi.

V predelih s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije naj se ne gradi infrastrukturnih in drugih objektov.

Izvaja se neposredni nadzor glede na vsebino Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb).

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Podane so splošne usmeritve, ki naj se konkretizirajo v gozdnogojitvenih načrtih.

Z ohranitvijo oziroma vzpostavitvijo naravnega gozdnega ekosistema in časovno opredeljenih mirnih predelov v njem (zimovališča, gnezdišča, brlogi ipd.), se zagotovi nemoten razvoj posameznih prostoživečih vrst živali. To velja še posebej za redke, ogrožene in ranljive vrste. Hkrati pa se z ustreznim poseganjem z odstrelom ter s pomočjo biomeliorativnih del v življenjskem okolju zagotovi boljše prehranske možnosti za rastlinojedo parkljusto divjad in se tudi na ta način zagotovi možnosti vzpostavitve ravnovesja med njo in njenim okoljem. Stanje okolja in ravnovesja med divjadjo in okoljem se sistematično preverja z dogovorjeno metodo popisa objedenosti

gozdnega mladja, spremljanjem stanja ograjenih in neograjenih površin po skupinski zaščiti mladja, kazalci kontrolne metode med vrstami divjadi ter novimi metodami spremljanja številčnosti velike parkljaste divjadi (štetje kupčkov iztrebkov, foto pasti ...).

Poleg zagotavljanja sprejemljive številčnosti je najpomembnejše zagotoviti ustrezno veliko prehransko kapaciteto gozdov. Pomembno je, da se številčnost rastlinojede divjadi obdrži na obvladljivi ravni oziroma se jo ustrezno zmanjša.

Usmeritve in ukrepi so opredeljeni v lovskih delih načrta za posamezno lovsko upravljavsko območje.

Gospodarjenje z gozdovi naj zagotovi čim večji delež mladovij, pa tudi podmladka, pri čemer nam je bila v preteklih letih v pomoč narava sama – z ujmani. Čim prej naj se le-to približa modelnemu stanju. V danih razmerah v GGE to pomeni nadaljevanje z obnovo zrelih in starih sestojev, izvajanje končnih posekov v sestojih v obnovi in s tem povečevanje deleža mladovij, kot tudi uvajanje v obnovo debeljakov in pospešeno nadaljevanje obnove, kar pomeni večji delež podmladka, ki mora biti ustrezno prostorsko lociran. Zaželeno je še izboljšanje prehranskih razmer z ustrezno drevesno vrstno zgradbo, grmovnicami ter pospeševanjem plodonosnih vrst v skladu z lovsko upravljavskimi načrti.

Kjer se zaraščajo kmetijske površine, je treba izvajati vzdrževanje pašnikov, grmišč in gozdnega roba. V večjih strnjениh kompleksih je priporočljivo osnovanje novih travnih pašnih površin znotraj gozda, potrebno je tudi vzdrževanje kaluž. Izločiti in vzdrževati je treba grmišča, ki so pomembna za divjad in skrbeti za zagotavljanje miru v mirnih conah in zimovališčih, predvsem v zimskem času in v času parjenja ter poganjanja mladičev. Za izboljševanje prehranskih razmer, predvsem za jelenjad, naj se izvaja zimska sečnja jelke.

Potrebno je skrbeti za ohranjanje gozdov, manjših gozdnih otokov, skupin ter posamičnega gozdnega drevja, omejkov, mejic in remiz, predvsem kjer je gozda izrazito malo. Velik pomen ima tudi ohranjanje koridorskih prehodov za prostoživeče živali, ki jih praviloma sekajo infrastrukturne linije (avtocesta, elektrovi ipd.).

Pri ukrepih v populacijah prostoživečih živali je pomembno, da se upravljanje z rastlinojedo parkljasto divjadjo prilagodi naravnim razmeram. Številčnost divjadi mora biti v okviru danih možnosti, kot jih ponuja okolje. Posebno pozornost je treba posvetiti krmljenju divjadi, ki mora biti strokovno utemeljeno, lokacijsko, količinsko in strukturno ustrezno. Krmljenje divjadi naj bo primarno privabljajno – z namenom ocene, ustrezne izbire in odstrela divjadi. Zgolj pri jelenjadi in mali poljski divjadi je dovoljeno tudi zimsko krmljenje, po kriterijih kot so predhodno navedeni. Zagotoviti je treba dovolj velik odstrel divjadi in z njim regulirati številčnost divjadi.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih (in gozdovih s posebnim namenom)

V razglašeni varovalni gozdovi je pri gospodarjenju potrebno upoštevati režim gospodarjenja z varovalnimi gozdovi, kot ga določa Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, št. 56/07, št.29/09, št.91/10, št. 1/13, št. 39/15 in 191/20). Zagotoviti je treba:

- pravočasno obnovo oziroma posek prestarelega drevja,
- malopovršinsko izvajanje sečenj,
- kombinirano spravilo,
- pravočasno izvedbo vseh gozdnogojitvenih del, ki zagotavljajo ohranitev in stabilizacijo varovalne vloge gozda,
- rabo biološko razgradljivih olj pri delu s stroji in napravami,
- posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd,

se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Pri delu v varovalnih gozdovih je treba še posebej paziti, da se zagotavlja neprekinjeno zastrtost tal, naravno obnavljanje sestojev in stabilno, razgibano ter strnjeno sestojno zgradbo. Intenziteta pomladitvenih sečenj naj bo prilagojena nosilni kapaciteti tal ter razvijajočemu se pomladku.

V teh gozdovih je nujna redna spremljava stanja.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Gozdovi v GGE so uvrščeni bodisi v 3. stopnjo - srednja požarna ogroženost (55 % gozdov) bodisi v 4. stopnjo – majhna požarna ogroženost (45 % gozdov). V skladu z določili Pravilnika o varstvu gozdov za te gozdove načrt varstva pred požari ni potreben.

Vsebino načrtov varstva gozdov pred požari, program varstva gozdov ter organizacijo opazovalne službe podrobno določa Pravilnik o varstvu gozdov.

V gozdovih (z veliko in) srednjo stopnjo požarne ogroženosti naj se obnova in nega sestojev izvajata v smeri pospeševanja mešanosti sestojev glede drevesne sestave. Mladovja se ne sme oblikovati na večjih strnjenih površinah, ampak raztreseno v skupinah oziroma gnezdih. Intenziteto del v mladovjih je treba povečati, da se omogoča hitrejša preraščanje iz ene v drugo razvojno fazo. Potrebno je zagotoviti ostre prehode med starejšimi in mlajšimi razvojnimi fazami. Zaželeno so krajše pomladitvene dobe. Obnova naj bo naravna, z rastišču prilagojenimi vrstami, ki so odporne na požare zaradi debelega lubja ali velike sposobnosti odganjanja iz panjev. Pospešuje naj se mešane sestoje. Obnovo za sanacijo na večjih površinah se lahko izvede tudi s setvijo ali s sadnjo pionirskih in hitrorastočih drevesnih vrst.

Ob poteh in stezah v gozdu in gozdnem prostoru, kjer je poudarjena rekreacijska ali turistična funkcija, naj se po potrebi postavi obvestilne oziroma protipožarne table. Ob zelo obiskanih poteh naj se ne kopiči sečnih ostankov.

Kurjenje oziroma sežiganje rastlinskih ostankov v bližini gozda se lahko izvaja le na način in v obdobju, ko to ne ogroža gozda. Kurjenje sečnih ostankov v okviru zatiranja podlubnikov se mora izvajati v skladu s predpisi, potreben je nadzor.

Pri izdajanju soglasij za posege v prostor je treba od upravljavcev objektov, ki v gozdnem prostoru predstavljajo požarno nevarnost za gozdove, zahtevati, da se na razdalji ene do dveh drevesnih višin od objekta redno odstranjuje vse lahko vnetljive in hitro gorljive snovi.

Širšo javnost (obiskovalce, lokalno prebivalstvo) je potrebno vseskozi ozaveščati in obveščati o nevarnosti požarov in njihovih posledicah v gozdnem okolju, tudi preko lokalnih medijev.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

V GGE je semenski objekt - semenski sestoj ID 5.0158, Abies Alba, Grmače

Namen nege genskih semenskih objektov je oblikovati zgradbo gozda, ki bo omogočala čim bolj obilno in pogosto semenenje. Hkrati naj bi bila prilagojena načinu nabiranja semena. Sečnja naj bo normalna. Intenziteta redčenj naj bo enaka predpisani v gozdnogospodarskih načrtih. Ohranja naj se določeno število fenotipsko ustreznih izbrancev. Zgradba gozda naj omogoča boljše semenenje. Nega naj se izvaja le v sloju dominantnih in subdominantnih dreves, ki fruktificirajo in prenašajo svoje dedne lastnosti na potomce. Pri redčenjih naj se prednostno odstranjuje drevesa z neželenimi lastnostmi in sprošča krošnje fenotipsko ustreznih dreves. Pri tem naj se ohranja podstojni sloj, da se prepreči prezgodnje pomlajevanje. V semenskih sestojih jelke pa tudi smreke je pomembna še redna sanitarna sečnja in usklajenost sečnje z obrodом in nabiranjem semena.

Gozdovi, ki ustrezajo pogojem za odobren gozdni semenski objekt (GSO), se pri obnovi gozdnogojitvenih načrtov v enoti popišejo in kartirajo kot gozdovi s poudarjeno funkcijo

pridobivanja drugih gozdnih dobrin. Med 10 predpisanih kriterijev za izbiro semenskih objektov je posebno pomemben kriterij ekološka prilagojenost drevesne vrste na rastišče (prisotnost semenjenja, naravnega pomlajevanja in preživetja mladja), velikost populacije in zdravstveno stanje sestoja, pri sestojih za pridobivanje GRM kategorije 'izbran' pa tudi kakovost fenotipov na nivoju sestoja.

Zavod za gozdove Slovenije v okviru nalog javne gozdarske službe enkrat letno pregleda semenske objekte za proizvodnjo gozdnega reprodukcijskega materiala (GRM) kategorij 'izbran' in 'znano poreklo' ter o tem pisno obvesti inštitut. Pri pregledu semenskih objektov se ugotavlja, ali slednji še izpolnjuje pogoje za odobritev in, ali so upoštevane usmeritve za pridobivanje reprodukcijskega materiala in nego semenskega sestoja; oceni se tudi intenzivnost semenjenja ter pripravijo predlogi črtanja semenskih objektov iz registra. Vse ocene in predloge se pošlje na OE ZGS in Gozdarski inštitut Slovenije (GIS), pooblaščenim osebam za vodenje postopka odobritve gozdnih semenskih objektov.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

USMERITVE ZA TEHNOLOGIJO DELA

Tudi v prihodnje bo prevladovala klasična tehnologija - sečnja z motorno žago in spravilo s traktorjem. Na delno odprtih terenih ga bo zamenjal kombiniran način. Pod določenimi pogoji je v nekaterih odsekih možna tudi strojna sečnja. Pri vseh tehnologijah je treba skrbeti za čim manjše poškodbe tal in gozdnih sestojev ter za zaščito vodnih virov. Poleg tradicionalno uveljavljene sortimentne metode, se lahko uporabljajo tudi poldebelna, debelna in drevesna metoda. Pri tem je treba upoštevati določila Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov, zlasti, da ne pride do poškodb v večji meri kot je neizogibno. Podrobnosti naj bodo opredeljene v gojitvenih načrtih.

V določenih pogojih je možna tudi strojna sečnja in sicer zlasti pri sanacijah naravnih ujm, na večjih površinah končnih sečenj in pri gradnjah infrastrukturnih objektov. V poštev pride tudi pri redni sečnji na večji posesti. Primernejše so površine z manjšo skalovitostjo, nosilnimi tlemi, blažjimi nakloni in večjim deležem iglavcev. V debeljakih pride v poštev kombinacija strojne sečnje in sečnje z motorno žago.

Tehnologijo sečnje in spravila lesa se podrobno načrtuje na nivoju gozdnogojitvenega načrtovanja ob upoštevanju varstvenih režimov. Pri tem se po potrebi vključuje pristojne službe (ZVKD, ZRSVN, DRSV). Glede na gozdnogojitveni koncept ter ekološke, naravovarstvene, kulturnovarstvene in druge omejitve, se zaradi varstva gozdnih tal in sestojev določi tudi časovne omejitve za izvajanje gozdnih del. Drevesa je treba podirati in iz njih izdelovati gozdne lesne sortimente tako, da se ne poškodujejo sosednja drevesa in pomladek v večji meri, kot je to neizogibno, da se ne poškodujejo gozdne prometnice, obrežja vodotokov in režim odvodnjavanja ter da posekana drevesa ali sortimenti ne ovirajo ali ogrožajo hoje po gozdnih poteh ter prometa na cestah in železnicah oziroma delovanja drugih infrastrukturnih objektov.

Pri obsežnejših sanacijah naravnih ujm in gradacij podlubnikov je treba nuditi pomoč lastnikom gozdov pri organizaciji čimprejšnje izvedbe del, zlasti pri strojni sečnji. Za tehnološki napredek je pomembno zagotavljanje sofinanciranja, tako z vidika varnosti in zdravja pri delu, kot varstva okolja in ekonomske učinkovitosti. Pri tem je cilj čim večja profesionalizacija izvedbe del tudi v zasebnih gozdovih. Še naprej naj se spodbuja in razvija izobraževanja, ki so namenjena lastnikom gozdov, sodelovanje s strokovnimi javnostmi, ter ažurno informiranje splošne javnosti o izvajanju ukrepov v gozdovih.

Posebno pozornost je treba posvetiti izobraževanju na področju varnega dela v gozdu, krojenju in trženju lesnih sortimentov ter celotne ekonomičnosti gospodarjenja. V drobni posesti in okoljih, kjer lastniki opuščajo lastno delo v gozdu, je poudarek na osveščanju in svetovanju o izbiri najprimernejše tehnologije oziroma najemu kvalificiranih izvajalcev del ter tudi na organiziranju in povezovanju lastnikov gozdov.

V okviru Programa razvoja podeželja (PRP), ki se financira iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) sodeluje z lastniki gozdov Zavod za gozdove in občine. S sanacijo poškodovanih gozdov poškodovanih zaradi ujm potekajo naložbe v mehanizacijo in opremo za delo v gozdu, naložbe v predelavo lesa in v ureditev gozdne infrastrukture, ustanovitev skupin proizvajalcev na področju gozdarstva in usposabljanje lastnikov gozdov za varno delo v gozdu.

Omejitve za gradnjo gozdnih prometnic in dodatne usmeritve

V gozdovih s poudarjeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitno funkcijo gozda

Uporabljati rastišču primerno pravilno sredstvo, po sečnji in pravilu lesa je potrebno sečišče in vlake urediti v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, pravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 55/94, št. 95/04, 110/08):

- v primeru, da pravilo zaradi naravnih ali tehničnih omejitev ni možno, obsega ukrepanje samo posek na prilagojen način (npr. oblika in razporeditev pomladitvenih jeder, puščanje visokih panjev, puščanje šopov);
- v posameznih primerih, kadar puščanje posekanih dreves v sestoju predstavlja dodatno tveganje za infrastrukturo in je pravilo možno, vendar ekonomsko nerentabilno, je smiselno zagotoviti dodatno financiranje za izvedbo pravila;
- v primeru, da je pravilo možno, je pri načrtovanju poseka in pravila potrebno upoštevati dolgoročno prostorsko in časovno dinamiko ukrepov. Obenem pa se, kjer razmere dopuščajo in varovalni učinki gozda niso ogroženi, skušamo pri označevanju dreves za posek prilagoditi (npr. oblika in velikost vrzeli) izbranim pravihim sredstvom;
- ročno pravilo je možno uporabiti na manjših razdaljah;
- sečnja in pravilo naj se v čim večji meri izvajata v suhem vremenu. Če je zaradi varnosti mogoče, se pravilo opravlja v zimskem času, ko so tla zavarovana s snegom ali pomrznjena;
- ko so tla zaradi padavin razmočena, se del v gozdu ne sme izvajati – zapora cest;
- po sečnji in pravilu lesa je potrebno vlake in sečišče urediti v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, pravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov.

V gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo

Usmeritve, ki jih je potrebno upoštevati za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi (Usmeritve DRSV, februar 2020):

- upoštevati omejitve pri sečnji in pravilu za preprečevanje onesnaženja;
- izogibati se vsakim velikopovršinskim ukrepom;
- skrbno izbrati pravilna sredstva, ki ne vnašajo motenj v vodni režim;
- izogibati se gradnji strmih, nestabilnih vlak in ročnemu pravilu na takih terenih;
- uporabljati naravi prijazno tehnologijo in naravi neoporečne stroje
- uporabljati biološko razgradljiva olja, prepoved uporabe kemičnih snovi.

Potrebno je prilagoditi način skladiščenja in pravila lesa

- izbrati pravilna sredstva, ki ne vnašajo motenj v vodni režim (npr. pravilo po kolesih, zraku namesto po tleh ...);
- izogibati se je treba prekomernim poškodbam zgornjega ustroja gozdnih cest zaradi vožnje oziroma pravila ob neprimernem času (razmočenost...);
- v bližini jam se ne skladišči lesa ali odlaga drugega materiala;

- v vodnem telesu ni dopustna nikakršna aktivnost pridobivanja lesa (privlačenje, vožnja), razen v izjemnih primerih, ko je ob ustreznem zavarovanju dopustno prečenje struge

V gozdovih s poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti

- za spravilo lesa naj se uporablja pravilna sredstva, ki imajo najmanjši negativni vpliv na pomembne habitate oziroma rastišča;
- izvajanje del v gozdovih prilagajati zahtevam živalskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih živalskih vrst (gnezdenje, poleganje mladičev, rukališča...).
- upoštevati obdobja neizvajanja sečnje ter prilagojenega gospodarjenja z gozdovi na območjih mirnih con, zimovališč, rukališč, gozdnih jas, gozdov za pospeševanje vrstne pestrosti in v območjih gnezdenja.

Konkretne varstvene usmeritve za tehnologijo dela v gozdovih za posamezna zavarovana območja, naravne vrednote, območja Natura 2000 in EPO, so navedene v poglavju 6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.

V gozdovih s poudarjeno rekreacijsko in turistično funkcijo

- v primeru del v gozdu je potrebno poskrbeti za varnost obiskovalcev, pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce o delih in poti za čas izvajanja del zapreti;
- uporaba prijaznejših tehnologij pri gradnji in spravilu lesa na območjih prve stopnje poudarjenosti;
- skrbno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah.

V gozdovih s poudarjeno poučno funkcijo

- po sečnji in spravilu redno zagotavljati urejenost sečišč in vzpostaviti prvotno stanje poti;
- v primeru gozdnih del je potrebno poskrbeti za varnost obiskovalcev, pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce o delih in poti za čas izvajanja del zapreti.

V gozdovih s poudarjeno funkcijo varovanja naravnih vrednot

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj. Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti le v primeru, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti. Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto, se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Podrobnejše varstvene usmeritve in konkretne varstvene usmeritve za tehnologijo dela v gozdovih za posamezne naravne vrednote so navedene v poglavju 6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.

V gozdovih s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Dodatni režimi in podrobnejše varstvene usmeritve za tehnologijo dela v gozdovih za posamezna območja kulturne dediščine so navedene v poglavju 6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.

Usmeritve za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Pri gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic naj se spodbuja in načrtno usmerja rabo sodobnih tehnologij. Določanje režima uporabe gozdnih prometnic naj prispeva tudi k manjšim stroškom vzdrževanja. Pri pridobivanju sredstev za sofinanciranje odpiranja gozdov in za vzdrževanje gozdnih prometnic naj se svetuje lastnikom gozdov ter krepi sodelovanje z občino Ljubljana.

Odpiranje gozdov s cestami in vlakami mora biti kompleksno načrtovano, sama izgradnja pa lahko poteka postopno. Poleg okoljskih omejitev in funkcij gozdov je treba upoštevati obstoječe stanje vlak, prisotnost dovoznih poti, razpoložljive in dopustne tehnologije spravila ter obseg možnih sečenj. Pomembna je tudi večnamenskost predvidene prometnice, tudi z vidika ukrepanja v primeru požarov in naravnih nesreč, zlasti če gre za sofinanciranje gradnje in vzdrževanja iz javnih sredstev. Priključki gozdnih cest in vlak na javne ceste morajo biti ustrezno postopkovno in fizično izvedeni. Načrtovati je treba tudi skladiščne prostore za strojno sečnjo in stojišča za žičniško spravilo, v primernih gozdnih tudi ureditev vstopnih točk v gozd. Pri sami gradnji se mora uporabljati sodobne gradbene postopke in material, ki se nahaja na kraju izgradnje. V razdrobljeni gozdni posest se da prednost tistim projektom, kjer se lastniki organizirajo, da se doseže najbolj sprejemljivo traso prometnice.

GOZDNE CESTE

Vedno bolj pogoste vremenske ujme narekujejo stalno skrb za urejanje odvodnjavanja in utrjevanja vozišča. Spodbujati in načrtovati je treba tudi reciklažo materiala na mestu samem, posebno, če se za izvedbo del potegujejo ustrezno opremljeni izvajalci. Pomembna je tudi spremljava določil Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesni sortimentov, ki se nanašajo na gozdne ceste in vlake. Pri vzdrževanju imajo prednost ceste, ki so obremenjene zaradi gospodarjenja z gozdovi ali vodijo do posameznih zaselkov in domačij. Zagotavlja naj se vsaj minimalno prevoznost.

Ko je treba zaradi naravnih ujm sanirati gozdne ceste, mora ZGS z lokalno skupnostjo čimprej doreči nujno potreben obseg del. Po izvedbi del lahko občina uveljavi delno kritje škode iz državnega proračuna, skladno s sklepom Uprave RS za zaščito in reševanje.

K vzdrževanju cest sodi tudi določanje režimov uporabe. V širšem zaledju Ljubljane, kjer je največji obisk gozdov, moramo povečati aktivnosti pri določanju režima uporabe gozdnih cest, predvsem s prometno signalizacijo, v slepih krakih cest tudi z fizično zaporo. Večje angažiranje predvidevamo tudi pri sodelovanju javne gozdarske službe z inšpekcijskimi oziroma redarskimi službami.

Gradnjo gozdnih cest se usmerja na območja, kjer so dolge pravilne razdalje (nad 800 m), načrtovane sečnje v nadpovprečnem obsegu in kjer obstaja interes lastnikov oziroma investitorjev. Kjer so okoljske omejitve, je pri obravnavi vloge za gradnjo nujna dodatna strokovna presoja o sprejemljivosti gradnje. Pred gradnjo je potrebna dodatna presoja* teh območij iz vidika varovanja voda.

Določili smo območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami, ki predstavljajo potencial, kamor bomo gradnjo usmerjali. Ta so v delih naslednjih odsekov:

k.o. Vintarjevec: 47G04, 47G44A;

k.o. Kresniški vrh: 47J01, 47J02, 47J15, 47J16, 47J18;

k.o. Kresnice: 47K01, 47K03;

k.o. Litija: 47L04, 47L10, 47L12.

*Za erozijska in plazljiva območja je zaradi nenatančnosti merila (1:250.000), v katerem sta izdelani ti karti, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, v praksi potrebna dodatna presoja. Erozijska območja na predelih s strogimi in zahtevnimi ukrepi ter plazljiva območja z veliko in zelo

veliko nevarnostjo pojavljanja plazov smo izločili iz območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami.

GOZDNE VLAKE

Vlake, ki omogočajo spravilo po kolesih, bodo v naslednjem desetletju opaznejši tehnološki premik. So manjši poseg v okolje kot gozdne ceste, ustrezajo investitorjem, izvajalcem gozdnih del in lokalnim predelovalcem lesa. V bližini naselij so pogosto edini možni način spravila lesa iz gozda. Morajo biti skrbno načrtovane in imeti ustrezne tehnične elemente. Predvsem v manjših območjih, ki niso dovolj odprta z gozdnimi cestami, imajo pa zgrajen sistem vlak, je smiselno z rekonstrukcijami določenih vlak omogočiti spravilo lesa s traktorsko prikolico.

Pri gradnji, rekonstrukciji ali pripravi gozdnih vlak se morajo uporabljati uveljavljene tehnologije, ki povzročajo čim manj poškodb na sestoji in okolju, nujna je tudi spremljava in končni prevzem del.

Določili smo območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami, ki predstavljajo potencial, kamor bomo gradnjo usmerjali. Pred gradnjo je potrebna dodatna presoja* teh območij iz vidika varovanja voda. Ta so v delih naslednjih odsekov:

k.o. Vintarjevec: 47G08, 47G43, 47G44B;

k.o. Štanga: 47H09;

k.o. Gozd Reka: 47I04, 47I06;

k.o. Kresniški vrh: 47J16;

k.o. Litija: 47L04, 47L10, 47L12.

*Za erozijska in plazljiva območja je zaradi nenatančnosti merila (1:250.000), v katerem sta izdelani ti karti, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, v praksi potrebna dodatna presoja. Erozijska območja na predelih s strogimi in zahtevnimi ukrepi ter plazljiva območja z veliko in zelo veliko nevarnostjo pojavljanja plazov smo izločili iz območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami.

Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi prometnicami, so sicer navedena tudi v poglavju 6.3.5 Graditev gozdnih prometnic ter v poglavju 13.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru.

Omejitve za gradnjo gozdnih prometnic in tehničnih objektov

Usmeritve za funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitno funkcijo gozda

Gozdne ceste in vlake je treba načrtovati in graditi po načelih gradnje na najzahtevnejših terenih. V gozdovih, ki so za varovalne določeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, se lahko posegi in obnovitvena, vzdrževalna ter varstvena dela, ki so sestavni del režima gospodarjenja z varovalnimi gozdovi in so v skladu s sprejetimi gozdnogospodarskimi načrti, se lahko izvedejo s soglasjem Zavoda za gozdove Slovenije. Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se prav tako lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic je treba prilagoditi terenskim razmeram:

- gostota gozdnih prometnic naj bo manjša, še zlasti na erodibilni in plazljivi silikatni podlagi, odvodnjavanje mora biti stalno vzpostavljeno, uporablja naj se kombinirano, terenskim razmeram prilagojeno spravilo;
- v primeru gradnje prometnic je potrebno potek trase skrbno načrtovati in graditi po načelih gradnje na najzahtevnejših terenih;

- pri gradnji gozdnih vlak na kompaktni matični podlagi se je potrebno izogniti obsežnim posegom v skalovja, ki bi imeli za posledico ogolitev površine;
- gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino;
- zadržano posegati na strme in skalovite terene, gradnja vlak v strminah je močno omejena;
- gradnja vlak in cest praviloma ni dopustna, če že, potem le v predelih, kjer je to ekološko in ekonomsko smiselno oziroma dopustno. Pri gradnji vlak ali cest je potrebno upoštevati omejitve iz Pravilnika o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09). Gradnja gozdnih prometnic mora biti prilagojena ekstremnosti rastišča;
- gradnja gozdnih prometnic na izredno strmih, plazovitih in erodibilnih predelih, zaradi katere bi bila varovalna funkcija teh gozdov lahko ogrožena, ni dovoljena.

Usmeritve s področja upravljanja z vodami

Pri načrtovanju in gradnji gozdnih prometnic je potrebno upoštevati predpise s področja upravljanja z vodami, med njimi tudi Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov DRSV (februar 2020).

V največji možni meri se je potrebno izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem, kot to določa Zakon o vodah (Ur. l. RS št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20 in 35/23 – odl. US) v 14. in 37. členu. Pri načrtovanju poteka trase je potrebno predvideti čim manjše število prečkanj vodotokov. Na delih, kjer trasa poteka vzporedno z vodotokom, naj le-ta ne posega na priobalno zemljišče, manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer so prostorske možnosti omejene, vendar na tak način, da ne bo poslabšana obstoječa stabilnost brežin vodotokov. Na takih območjih so posegi dovoljeni le v kolikor bodo zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se prepreči negativne vplive na stanje površinskih in podzemnih voda.

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo s področja upravljanja z vodami, pridobiti vodno soglasje. Vodno soglasje/mnenje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po Zakonu o vodah;
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanje vode v vodonosnik;
- gozdarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Usmeritve za hidrološko funkcijo

Prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic:

- v neposredni bližini izvirov, potokov in njihovih pritokov, zajetij, rečnih oziroma potočnih strug ter jam se gradnji gozdnih prometnic izogibamo;
- gradnja prometnic naj poteka na pobočjih z manjšimi nakloni, upoštevajoč čim manjše razgaljanje tal, vkope in dolžino prometnice;

- gradnje in rekonstrukcije gozdnih vlak naj se ne izvaja na način, da se z ukrepom spremeni vodotoke; ob nujnem umeščanju vlak ob vodotokih naj se jih gradi najmanj 50 m stran, brez miniranja in z uporabo primerne tehnologije. Upošteva naj se varstveni režim, naveden v 18. členu Zakona o varstvu podzemnih jam;
- gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino;
- pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic je treba upoštevati določila DRSV (februar 2020), ki veljajo na varstvenih območjih po zakonu o vodah.

Usmeritve za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti

V predelih s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije se ne gradi infrastrukturnih (tudi gozdne prometnice) in drugih objektov, oz. se te gradi le izjemoma.

Konkretne varstvene usmeritve za gradnjo gozdnih prometnic in tehničnih objektov za posamezna zavarovana območja, jame in druge naravne vrednote, območja Natura 2000 ter EPO, kjer je poudarjena funkcija biotske raznovrstnosti, so navedene v poglavju 6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.

Usmeritve za rekreacijsko in turistično funkcijo

- gozdne prometnice v teh območjih se načrtuje tako, da lahko služijo tudi rekreaciji;
- pri načrtovanju in gradnji gozdnih prometnic je potrebno zlasti na območjih s poudarjeno rekreacijsko ali turistično funkcijo gozda upoštevati tudi estetski videz gozda in krajine;
- kjer po gozdnih prometnicah potekajo tudi planinske in kolesarske poti, sodelovati s pristojnimi turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi in drugo zainteresirano javnostjo;
- gozdne prometnice in poti, ki so namenjene rekreaciji, je potrebno redno vzdrževati, po končanih delih pa ustrezno sanirati in urediti.

Usmeritve za funkcijo varovanja naravnih vrednot

Posegi in dejavnosti naj se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Podrobnejše varstvene usmeritve in konkretne varstvene usmeritve za gradnjo gozdnih prometnic in tehničnih objektov za posamezne naravne vrednote so navedene v poglavju 6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.

Usmeritve za funkcijo varovanja kulturne dediščine

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena.

Kjer so registrirana arheološka najdišča, je gradnja gozdnih prometnic prepovedana, če to pomeni poseg v arheološke ostaline. Izjemoma je gradnja mogoča po pridobitvi kulturnovarstvenega

soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave, v primerih, če ni možno najti drugih rešitev ali če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oziroma izvedbo posega.

V kolikor se predvidi posege na varovanih območjih ali v bližini varovanih objektov, je glede na določila Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS št. 16/08, 123/08, 8/11, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 - ZNOrg) za načrtovanje potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje ter k načrtom kulturnovarstveno soglasje k izvedbenim projektom.

Dodatni režimi in podrobnejše varstvene usmeritve za gradnjo gozdnih prometnic in tehničnih objektov za posamezna območja kulturne dediščine so navedene v poglavju 6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.

Usmeritve za estetsko funkcijo

Z gozdnimi prometnicami se je potrebno izogibati gozdnim otokom, omejkom, obvodni vegetaciji vzdolž strug vodotokov in posameznim drevesom ter skupinam drevja in grmičevja v gozdnem prostoru in izven gozda, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Izvedba posega je možna šele na podlagi pravnomočnega dovoljenja (npr. gradbenega dovoljenja, odločbe o krčitvi gozda idr.), razen, če prostorska zakonodaja določa drugače (primer enostavnih objektov po Uredbi o razvrščanju objektov).

Pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati usmeritve za zagotavljanje trajnosti vseh funkcij gozda. Namen presoje načrtovanega posega v gozd in gozdni prostor je na podlagi 21. člena Zakona o gozdovih izdaja soglasja, mnenja ali dovoljenja.

Osnovno vodilo pri upravljanju rabe gozdnega prostora je delež gozda in njegova prostorska razporeditev, stopnja poudarjenosti funkcij gozda, omejitve, ki izhajajo iz predpisov (npr. varovalni gozdovi) in usmeritve za temeljna razvojna območja gozdov in gozdnega prostora. V splošnem velja, da se posege v gozd usmerja na območja slabših rastišč in na površine, ki so se v zadnjih desetletjih zarasle oziroma so v zaraščanju.

Za potrebe širitve urbanizacije naj se prednostno izkoristi obstoječe degradirane površine, šele nato je mogoča širitev na območja gozdnih površin. Pri širitvah naselij v območja gozdov naj se skuša zagotoviti zadosten varnostno-oskrbni pas (vsaj v širini sestojne višine odraslega gozda – običajno 25 m), kjer naj se površine nameni za zunanjo ureditev ali za kmetijske površine. V osrednjem območju prisotnosti velikih zveri naj se v izogib konfliktnim situacijam ne gradi novih stanovanjskih naselij in stanovanjskih objektov v gozdu in na gozdnem robu. Nova naselja naj bodo od gozda odmaknjena vsaj 100 m. Pri presoji posegov v prostor je treba poskrbeti, da se s širjenjem naselij ali industrijskih con ne prekine selitvene poti divjadi in velikih zveri. Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.

Pri gradnji večjih linijskih objektov (plinovodi, avtoceste, elektrovodi ipd.) v največji možni meri izkoristiti obstoječo infrastrukturo. Pri posegih, ki fizično razdelijo prostor in prekinejo selitvene poti živalskih vrst, je treba zagotoviti nadomestne poti in ustrezne (bio)tehnične ukrepe.

V kmetijski in primestni krajini, je potrebno gozdove varovati in ohranjati vsaj v obstoječem obsegu oziroma v obsegu, ki zagotavlja trajno uresničevanje mnogonamenske vloge gozda. Prednostno ohranjati ostanke ravninskih gozdov in gozdov v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine. Ohranjati in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje, protivetrne pasove in omejke zunaj gozda. Gozdove z močno poudarjenimi ekološkimi ali

socialnimi funkcijami je potrebno strogo varovati pred dejavnostmi, ki bi predstavljale prekomerno obremenitev ali grožnjo določenim funkcijam gozdov. V primeru širitve naselij naj se gozd izkrči le za potrebe pridobitve stavbnih zemljišč. Med objekti ali skupinami objektov naj ostanejo skupine vitalnega in stabilnega gozdnega drevja. Objekti ob gozdu naj bodo od gozdnega roba oddaljeni vsaj eno drevesno višino. Po posegih je potrebna sanacija novo nastalega gozdnega roba, razgaljenih tal, novo nastalih brežin z utrditvijo in zasaditvijo z ustreznimi avtohtonimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. Gospodarjenje z gozdom v okolici novih naselij mora ostati nespremenjeno. Potrebno je zagotoviti neoviran dostop z gozdarsko mehanizacijo, zato je potrebno ohraniti stare ali pa zgraditi nove vlake, gozdne ceste in prostore za skladiščenje lesa. Krčitev gozda se lahko izvede po izdaji gradbenega dovoljenja ob predhodni označitvi in evidentiranju gozdnega drevja, ki ga izvede ZGS. ZGS izda na podlagi dokončnega gradbenega dovoljenja ugotovitveno odločbo, v kateri se določita količina in struktura dreves za posek.

V gozdnati krajini je potrebno varovati gozdove na rastiščih z nadpovprečno proizvodno sposobnostjo, gozdove z močno poudarjenimi ekološkimi in socialnimi funkcijami ter ohraniti selitvene povezave prostoživečih živalskih vrst med posameznimi gozdni kompleksi. Krčitev gozdnih površin prednostno usmerjati na slabše produktivna rastišča, zemljišča v zaraščanju in gozdove v mlajši razvojni fazi s slabo zasnov oziroma slabe kakovosti.

Krčitev gozda v kmetijske namene se lahko izvede na podlagi dovoljenja, ki ga izda ZGS. Dovoljenje se izda z odločbo, če načrtovana krčitev ni v nasprotju z občinskimi prostorskimi akti. ZGS lahko izda dovoljenje tudi za krčitev gozda oziroma gozdnega zemljišča, čeprav taka krčitev ni predvidena s prostorskim aktom, vendar samo, če površina gozda oziroma gozdnega zemljišča, na katerem naj bi se izvedla krčitev, ne presega 0,5 hektarja in če taka krčitev ni v gozdu, ki je v skladu s tem zakonom opredeljen kot varovalni gozd ali gozd s posebnim namenom. Smiselno je, da se v največji možni meri upošteva zahteve po ureditvi kmetijskih zemljišč na območju opustošenih gozdov (žled, lubadar), ki ležijo ob kmetijskih zemljiščih in nimajo evidentiranih izjemno poudarjenih funkcij.

V skladu s prostorsko zakonodajo in občinskimi prostorskimi načrti je v gozdovih lahko dovoljeno postavljanje določenih enostavnih in manj zahtevnih objektov (čebelnjaki, priključki na obstoječo infrastrukturo,...). ZGS mora ohraniti aktivno vlogo, tako pri pripravi občinskih prostorskih aktov, kot pri presoji takih posegov. Po končani gradnji naj se preveri, ali objekt ustreza namenu, za katerega je bilo izdano soglasje. V kolikor je postavljen za druge namene (počitniške hišice,...), naj se obvesti pristojne inšpekcijske službe in naj se objekt odstrani.

Načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedba pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor s področja upravljanja z vodami oz. je poudarjena hidrološka funkcija

Usmeritve za ogrožena in varstvena območja po ZV-1 veljajo za posege na vseh teh območjih znotraj GGE in ne samo za posege v gozd in gozdni prostor na območjih, kjer je poudarjena hidrološka funkcija. Načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedba pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Posegi na vodno in priobalno zemljišče v skladu s 37. členom Zakona o vodah niso dovoljeni, izjeme veljajo za:

- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda,

- gradnjo objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem,
- gradnjo objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije,
- gradnjo objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode),
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave,
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po Zakonu o vodah ali drugih zakonih,
- gradnjo objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase,
- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (Ur. l. RS, št. 61/11, 49/12 in 67/16).

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16).

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom Zakona o vodah pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po Zakonu o vodah;
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
- gozdarska dela ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu Zakona o vodah na območju gozdnogospodarskega načrta.

Pri načrtovanju novih posegov je potrebno upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda na način, da:

- ni predvidena kakršnakoli gradnja v minimalno 5 m radiju od objekta merske mreže;
- ne bodo povzročeni vplivi na gladino in kakovost podzemnih voda;
- se v bližini merskega objekta ne spremenijo infiltracijske lastnosti tal z asfaltiranjem, polaganjem betonskih plošč ali drugače;
- bo odvodnjavanje v bližini objekta merske mreže urejeno tako, da ni možno zatekanje;
- je zagotovljen neoviran dostop do objekta merske mreže.

Načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven

njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Pri izdelavi projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja za gradnjo zahtevnih in manj zahtevnih objektov in pri vlogi za pridobitev vodnega soglasja za gradnjo enostavnih in nezahtevnih objektov, če gre za gradnjo, za katero je treba pridobiti vodno soglasje po Zakonu o vodah, je potrebno dosledno upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Ur. l. RS, št. 25/09).

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno s 37. členom Zakona o vodah, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

Za poseg na vodnem ali priobalnem zemljišču v lasti Republike Slovenije in ki je v upravljanju Direkcije RS za vode, je treba po 153. a členu Zakona o vodah pridobiti služnostno ali stavbno pravico. Podlaga za sklenitev pogodbe o ustanovitvi stavbne pravice je dokončno vodno soglasje.

Navedene pogodbe ni potrebno skleniti v primeru, če je investitor Republika Slovenija kot pravna oseba javnega prava oziroma v njenem imenu upravni organi in organi v sestavi le-teh.

Območja, kjer je krčenje gozda dopustno, se nahajajo tudi na poplavnih območjih, plazljivih območjih, erozijskih območjih, priobalnih zemljiščih in na VVO III. varstvenega režima, kjer gre za poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda in se lahko izvede samo na podlagi vodnega soglasja, kot to določa Zakon o vodah.

Za krčitve na erozijskih in plazljivih območjih je v praksi potrebna dodatna presoja - zaradi nenatančnosti merila (1.250.000), v katerem je izdelana karta plazljivih in erozijskih območij, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah. Območja z veliko in zelo veliko nevarnostjo pojavljanja plazov se iz območij gozdov, kjer je dopustno krčenje in/ali iz območij niso zadostno odprta z gozdnimi cestami in vlakami izločijo. Prav tako se izločijo erozijska območja z zahtevnimi ukrepi iz območij, kjer je krčenje gozdov dopustno in/ali izločijo iz območij ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami in vlakami.

Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor na območjih, kjer je poudarjena funkcija varovanja kulturne dediščine:

Zakon o varstvu kulturne dediščine predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen).

Za poseg v objekt ali območje kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo dediščine ali ki dediščino uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu Zakona o varstvu kulturne dediščine, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih

Druga gozdna zemljišča so zemljišča porasla z gozdnim drevjem ali drugim gozdnim rastjem, na površini najmanj 0,25 hektarja. To so zemljišča, ki niso gozd in se zadnjih 20 let niso uporabljala v kmetijske namene. V GGE so to zemljišča pod daljnovodi s skupno površino 47,23 ha.

Pod daljnovodi naj se zaradi omejitve rasti drevja v višino drevje predčasno seka, možno pa je tudi gojenje okrasnih dreves. Vsi posegi in potrebna dela se morajo izvajati skladno z Navodili za izvajanje del pri urejanju površin pod daljnovodi v gozdu in gozdnem prostoru. (ZGS, ELES, Ljubljana, 2000).

6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer posamezna izbira drevja za posek ni potrebna

V GGE ni gozdov, kjer posamezna izbira drevja za posek ni potrebna.

Zato v kartnem delu načrta ne prikazujemo karte št. 10 v merilu 1 : 25.000, ki je namenjena prikazu območij gozdov za poenostavljeno izbiro drevja za posek.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Preglednica 55/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	61.042	42.024	0	0	0	2.410	105.476	19,1	82,6
	%	57,9	39,8	0,0	0,0	0,0	2,3	100,0		
Listavci	m ³	134.887	117.652	0	0	0	4.145	256.684	20,6	80,5
	%	52,6	45,9	0,0	0,0	0,0	1,6	100,0		
Skupaj	m³	195.929	159.676	0	0	0	6.555	362.160	20,1	81,1
	%	54,1	44,1	0,0	0,0	0,0	1,8	100,0		

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	50.445	31.964	0	0	0	1.643	84.052	18,8	82,4
	%	60,0	38,0	0,0	0,0	0,0	2,0	100,0		
Listavci	m ³	119.213	96.445	0	0	0	2.651	218.309	20,4	79,9
	%	54,6	44,2	0,0	0,0	0,0	1,2	100,0		
Skupaj	m³	169.658	128.409	0	0	0	4.294	302.361	20,0	80,6
	%	56,1	42,5	0,0	0,0	0,0	1,4	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	10.583	10.053	0	0	0	767	21.403	20,2	83,5
	%	49,4	47,0	0,0	0,0	0,0	3,6	100,0		
Listavci	m ³	15.306	21.205	0	0	0	1.494	38.005	21,4	84,4
	%	40,3	55,8	0,0	0,0	0,0	3,9	100,0		
Skupaj	m³	25.889	31.258	0	0	0	2.261	59.408	21,0	84,1
	%	43,6	52,6	0,0	0,0	0,0	3,8	100,0		

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	14	7	0	0	0	0	21	12,1	72,4
	%	66,7	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	368	2	0	0	0	0	370	11,7	59,4
	%	99,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	382	9	0	0	0	0	391	11,8	60,0
	%	97,7	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

V naslednjem desetletju je načrtovan najvišji možni posek v višini 362.160 m³, kar je 20,1 % lesne zaloge ali 81,1 % prirastka. Zadevni podatek se nanaša na posek v vseh gozdovih. V načrtovanem skupnem poseku prevladujejo listavci, kar je pogojeno z drevesno sestavo.

Izbiralna redčenja predstavljajo dobre 54 % poseka, pomladitvene sečnje pa 44 % vseh sečenj. Tako velik delež izbiralnega redčenja je predviden zaradi stanja gozdov, kjer velik delež predstavljajo debeljaki v II. in IV. debelinskem razredu, ki so v večini pomanjkljivo negovani.

Načrtovanih je skoraj 2 % sanitarnih sečenj, vendar se bo na podlagi preteklih izkušenj najverjetneje sanitarnega poseka realiziralo več od načrtovanega, ker so podatki pridobljeni na podlagi prevladujoče vrste poseka po sestojih in ne vključujejo dogodkov, ki jih ni mogoče načrtovati (naravne ujme, gradacije podlubnikov in bolezni).

V primerjavi z načrtovanim posekom pred desetimi leti se je sedanji načrtovani možni posek povečal za 8.650 m³ oz. skoraj 2 %. V prejšnjem ureditvenem obdobju je bil določen možni posek v višini 353.510 m³ in je bil tudi glede na takratni prirastek nižji, saj je predstavljal nekaj manj kot 72 % prirastka. Obenem je za 22 % višji od realiziranega poseka v preteklem desetletju.

Možni posek po razvojnih fazah

V drogovnjakih znaša skupni možni posek 21 % od skupnega možnega poseka v gozdnogospodarski enoti (76.556 m³). Redčenja so načrtovana na 85 % površine drogovnjakov (1.569,48 ha), njihova povprečna jakost pa znaša 17 % od lesne zaloge (lesna zaloga 425.046 m³, možni posek 72.122 m³). Možni posek iz redčenj v drogovnjakih predstavlja dobrih 20 % možnega poseka v GGE. V obnovo se bo uvajalo manj kot 1 % drogovnjakov (2,34 ha), s povprečno jakostjo 18 % od lesne zaloge. Na 15 % drogovnjakov (269,38 ha) naj bi se izvajale večinoma sanitarne sečnje (lesna zaloga 59.594 m³, možni posek 4.367 m³, v povprečju 7 % od lesne zaloge).

Redčenja v debeljakih predstavljajo dobrih 34 % možnega poseka v GGE. Izvajala naj bi se na 87 % površine debeljakov (2.438,21 ha), njihova povprečna jakost pa znaša 14 % od lesne zaloge (lesna zaloga 882.925 m³, možni posek 124.140 m³). Večinoma sanitarne sečnje naj bi se izvajale na 3 % debeljakov (81,95 ha) (lesna zaloga 22.004 m³, možni posek 1.884 m³). V obnovo se bo uvajalo 10 % površine debeljakov (290,98 ha). Povprečna jakost pomladitvenih sečenj v teh debeljakih je 24 % od lesne zaloge (lesna zaloga 105.029 m³, možni posek 25.528 m³).

Nadaljevanje obnove s šibkimi jakostmi pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) načrtujemo na 62 % sestojev v obnovi (701,47 ha), s povprečno jakostjo 24 % od lesne zaloge (lesna zaloga 105.029 m³, možni posek 25.528 m³). Pospesena obnova z zmernimi do močnimi jakostmi pomladitvenih sečenj je načrtovana na 29 % površine sestojev v obnovi (328,42 ha), s povprečno jakostjo 60 % od lesne zaloge (lesna zaloga 89.593 m³, možni posek 53.993 m³). Končni poseki v sestojih v obnovi bodo izvedeni na 8 % površine sestojev v obnovi (91,17 ha), možni posek pa bo znašal 18.718 m³.

Možni posek po lastništvih

V zasebnih gozdovih (teh je 4.974,40 ha) naj bi redčenja predstavljala 56,1 %, pomladitvene sečnje pa 42,5 % poseka (podobno razmerje velja tudi za celo enoto). Delež poseka oslabelega drevja in sanitarnega poseka se načrtuje v obsegu nekaj nad kot 1 % vsega poseka. Najvišji možni posek pomeni 19,9 % lesne zaloge ali 80,5 % prirastka, skoraj enako kot velja za GGE.

Tudi razmerja med iglavci in listavci pri posameznih vrstah poseka so pri zasebnih gozdovih skoraj enaka kot tista, ki veljajo za enoto v celoti.

V državnih gozdovih (teh je 1.001,34 ha) naj bi bil delež pomladitvenih sečenj večji kot v zasebnih gozdovih, saj naj bi predstavljal 52,6 % vsega poseka. Redčenj naj bi bilo za 43,6 %, poseka oslabelega drevja in sanitarnega poseka pa za skoraj 4 % od vsega poseka. Najvišji možni posek v državnih gozdovih pomeni 21 % lesne zaloge ali 84,1 % prirastka, kar pomeni nekoliko višjo intenzivnost poseka, kot v zasebnih gozdovih.

Pri državnih gozdovih se načrtuje, da naj bi imeli iglavci v redčenjih manjši delež, to je 41,1 %, listavci pa 58,9 %. Podobno razmerje velja tudi za pomladitvene sečnje, kjer naj bilo v poseku 32,1 % iglavcev in 67,9 % listavcev. V poseku oslabelega drevja in sanitarnega poseka naj bi bilo 33,9 % iglavcev in 66,1 % listavcev.

V občinskih gozdovih (teh je le 28,17 ha) naj bi bil delež redčenj 97,7 %, pomladitvenega poseka naj bi bilo za 2,3 % poseka, ni načrtovanega poseka oslabelega drevja in sanitarnega poseka.

Karta ukrepov v merilu 1 : 25 000 je v kartnem delu načrta (Karta 8)

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Preglednica 56/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	0,00	8,67	0,00	8,67
Sadnja	ha	0,00	0,60	0,00	0,60
Obžetev	ha	2,85	0,74	0,00	3,59
Nega mladja	ha	1,86	2,03	0,00	3,89
Nega gošče	ha	17,20	30,94	0,00	48,14
Nega letvenjaka	ha	17,22	16,18	0,00	33,40
Nega ml. drogovnjaka	ha	33,41	29,53	0,00	62,94

Pripravo sestojev načrtujemo na relativno majhni površini 8,67 ha, vse v državnem gozdu.

Tudi sadnje načrtujemo malo (0,60 ha), ker v tej enoti ni večjih problemov z naravnim pomlajevanjem. Vso načrtujemo v državnem gozdu.

Obžetev načrtujemo kot ukrep nege posajenih sadik pa tudi naravnega mladja. Skupaj s ponovitvami naj bi se izvajala na 3,59 ha, od tega na 0,74 ha v državnem gozdu, na 2,85 ha pa v zasebnem gozdu.

Nego mladja načrtujemo na 3,89 ha, od tega naj bi bilo 2,03 ha v državnem, 1,86 ha pa v zasebnem gozdu.

Negovalni ukrep, ki naj bi se izvajal na največji površini, je nega gošče (17,20 ha v zasebnem in 30,94 ha v državnem gozdu).

Pri negi letvenjaka in drogovnjaka se bo skušalo ujeti zamujeno. Nego letvenjaka se načrtuje na 33,40 ha (od tega 17,22 ha v zasebnem, 16,18 ha v državnem), nego drogovnjaka pa na 62,94 ha (33,41 ha v zasebnem in 29,53 ha v državnem).

V državnem gozdu je načrtovana nega prebiralnega gozda na 0,91 ha.

Poleg navedenih del naj se izvaja varstvo pred žuželkami s postavitvijo in vzdrževanjem kontrolnih pasti in kontrolno - lovni nastav (dreves)*. Ukrepati je treba tudi v smislu stalne spremljave poškodbe gozdov in poročanja o njih.

*Sistem postavljanja kontrolno - lovni pasti se je spremenil. Sedaj se postavlja v točno določeni mreži na ravni Slovenije približno eno stalno past na revir, kontrolira se le velikega smrekovega lubadarja, vzdržuje se past od 15.3. do 30.11. , čisti se jo 1x tedensko ob istih dnevih in urah in na podlagi teh pasti deluje prognoziranje pojava in rojenje velikega smrekovega lubadarja. Kontrolno - lovne nastave se postavljajo predvsem v državne gozdove, saj je potrebno zagotoviti pravočasen odvoz. V zasebnih gozdovih je bolj varno postaviti lovne pasti v nova večja žarišča za krajši čas, da z lovljenjem skušamo zmanjšati populacijo.

Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000 je v kartnem delu načrta (Karta 9)

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Ukrepe za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali načrtujemo predvsem v okoljih, kjer želimo izboljšati ali ohraniti življenjske razmere ogroženim, zavarovanim in ranljivim živalskim vrstam. Izvaja naj se jih tam, kjer bo prihajalo do morebitnih neusklajenosti med rastlinsko in živalsko komponento. Preventivno naj se v skladu z možnostmi izvaja ukrepe izboljševanja življenjskih razmer divjadi, kot so: vzdrževanje zaraščajočih pašnikov in travnikov v gozdu in gozdnem prostoru, vzdrževanje grmišč, vzdrževanje gozdnega roba, sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja ter grmovja, ohranjanje in nega dela biotopa, pomembnega za ohranjanje in razvoj ogroženih vrst ter načrtno puščanje biomase v gozdu.

Podane so splošne usmeritve, ki se naj konkretizirajo v gozdnogojitvenih načrtih.

Zaradi vzpostavljanja primernih habitatov živalskih vrst se v sestojih izbira posamezna drevesa ali majhne skupinice drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oz. do starosti dveh proizvodnih dob. Pušča se prihranjence in semenjake.

Votla drevesa in posamezne sušice se ohrani kot življenjski prostor duplarjev. Po potrebi se namesti gnezdnice, le-te se redno vzdržuje. V sestoju je potrebno puščati vsa drevesa z gnezdi, ki imajo premer večji od 40 cm.

Ohranja se gozdne otoke, omejke, posamezna drevesa in skupine dreves izven gozda kot koridorje za prehod živali (ptičev, malih sesalcev in glodavcev).

Za usklajenost med rastlinsko in živalsko komponento gozda je posebej pomembno, da preprečimo zaraščanje in pogozdovanje pašnikov ter travnikov v gozdu in gozdnem prostoru ter zagotovimo njihovo redno vzdrževanje. Izvajanje teh ukrepov zmanjšuje prekomerno objedanje mladja in s tem negativne vplive na naravno pomlajevanje. Ohranja in pospešuje naj se grmovne vrste in vse plodonosne rastlinske vrste (npr. maklen, jerebika, češnja, mokovec, beli gaber), ki v zimskem času predstavljajo prehransko osnovo rastlinojedim vrstam divjadi. Ohranjanje grmovnih vrst pri negi mladja, ki ne ovirajo razvoja mladja, zlasti v zimskem času povečuje prehransko osnovo rastlinojedih živalskih vrst, obenem se s tem zagotovi racionalno izvajanje nege. Grmovne vrste moramo ohranjati tako v gozdu kot na gozdnem robu. Grmovje je potrebno tudi za gnezdenje in prehrano ptic. Skrbeti je potrebno za neokrnjen gozdni rob. Pri negi naj se pospešuje njegovo vertikalno in horizontalno razgibano zgradbo ter plodonosne drevesne in grmovne vrste.

Vzpostavijo naj se naravni gozdni ekosistemi in časovno opredeljeni mirni predeli v njem (zimovališča, gnezdišča, ipd.). Zagotovi naj se nemoten razvoj posameznih prostoživečih vrst živali. To velja še posebej za redke, ogrožene in ranljive vrste.

S posegi v populacije rastlinojedih vrst divjadi se naj glede na biološke kazalnike v populacijah in njihovem okolju zagotovi naravno spolno in starostno strukturo v številčnosti, ki bo tudi v bodoče zagotovila ohranitev populacij posameznih vrst in uskladitev odnosov med njimi in okoljem.

Z namenom zagotavljanja čim več ustrezne hrane v zimskem času naj gospodarjenje z gozdovi zagotovi, da bo dejansko razmerje razvojnih faz čim bližje modelnemu. Pomlajevanje naj bo naravno v večjih jedrih, ki so manj občutljiva na vpliv rastlinojede divjadi.

Zaradi pestrosti ekosistemov je potrebno varovati in ohranjati negozdne ekosisteme in nekatera grmišča. Preprečevati je treba zaraščanje negozdnih otokov v gozdni krajini (jase) in preprečiti njihovo pogozdovanje. Lastnike gozdov je treba k temu vzpodbujati s svetovanjem in z denarnimi sredstvi iz proračuna, ki so namenjena za izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev za prosto živeče živali.

Posebno skrb je potrebno posvetiti vodnim in mokrotnim ekosistemom.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Posebni ukrepi za krepitev funkciji gozdov niso načrtovani, saj se njihova trajnost zagotavlja z upoštevanjem usmeritev za zagotavljanje funkcij in upoštevanjem drugih usmeritev.

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Določili smo območja, ki niso zadostno odprta odprta z gozdnimi cestami in so obenem okoljsko sprejemljiva za gradnjo le-teh. Ta so v naslednjih delih odsekov:

k.o. Vintarjevec: 47G04, 47G44A;

k.o. Kresniški vrh: 47J01, 47J02, 47J15, 47J16, 47J18;

k.o. Kresnice: 47K01, 47K03;

k.o. Litija: 47L04, 47L10, 47L12.

Graditev cest se lahko nanaša tudi na gozdove, ki so izven navedenega seznama, skladno z elaboratom ničelnic. Kjer so predvideni krajši odseki cest (do 1 km), je ustrezna rešitev tudi gradnja gozdne vlake za traktorski prevoz lesa. Poleg ustreznih tehničnih elementov morajo imeti te vlake utrjeno podlago oziroma se smejo uporabljati skladno s pogoji in usmeritvami v posamičnem dovoljenju za sečnjo.

Določili smo tudi območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami, kjer bi bila priporočljiva gradnja le-teh. Ta so v naslednjih delih odsekov:

k.o. Vintarjevec: 47G08, 47G43, 47G44B;

k.o. Štanga: 47H09;

k.o. Gozd Reka: 47I04, 47I06;

k.o. Kresniški vrh: 47J16;

k.o. Litija: 47L04, 47L10, 47L12

Prednostno gradnjo vlak vežemo praviloma na oddelke, kjer je nezadostna odprtost (< 60 m/ha). Dejstvo je, da se vedno več novogradenj vlak nanaša na okoljsko zahtevne razmere, kjer je treba temeljito pretehtati vsak konkretni primer.

Kjer je gostota vlak že primerna, je umestno spodbujati rekonstrukcije obstoječih vlak za spravilo s traktorsko prikolico. To velja zlasti za trase, kjer je nosilnost podlage ustrezna, vzdrževanje pa enostavno.

Pri trasiranju je potrebno biti zelo pazljiv glede omejitev iz naslova funkcij gozdov in erozijske ter plazljive ogroženosti.

Glej tudi poglavje 6.2.6 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic!

Območja, kjer gozdnih prometnic ni dovoljeno graditi, so navedena med usmeritvami za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic v poglavju 6.2.7., kjer so navedena tudi dodatna pojasnila povezana z načrtovano gradnjo novih gozdnih prometnic.

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1 : 25 000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11)

7 Usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij

V GGE smo evidentirali en tip krajine - gozdnata krajina.

Z upoštevanjem lege in razporeditve se navedena gozdna vegetacija razvrsti v naslednje skupine:

- obvodna drevnina,
- omejki in skupine dreves, ki povezujejo večje gozdne komplekse,
- drevje ob cestah,
- stara drevesa in osamelci sredi polj,
- vse posamične prvine gozdne vegetacije v gozdnati krajini.

Naštete skupine drevja lahko v krajini opravljajo pomembno higiensko-zdravstveno funkcijo, funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in estetsko funkcijo, posamezne skupine tudi funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitno funkcijo. Posamezno drevje je lahko razglašeno za naravno vrednoto in predstavlja naravno dediščino.

Obvodna vegetacija je prisotna ob vodotokih – reki Savi (ekološko pomembno območje, Natura 2000) in njenih pritokih: Jablaniški potok, Reka, Štangarski potok, Bedenov graben, Berečanov graben, Črni potok,... ki deloma potekajo tudi izven gozdnega prostora. Vodotoka Reka in Štangarski potok sta naravni vrednoti. Naravna vrednota Pasja ulica je tudi ob Konjskem potoku.

Pri obvodnem drevju in grmovni vegetaciji naj se skrbi za stopničasto zgradbo s pestro drevesno in grmovno sestavo, katero naj se obnavlja postopno s posekom po desetinah. Pri vodotokih naj se pomlajuje enkrat eno, drugič drugo stran struge. Neposredno ob strugi naj bo intenziteta poseka večja, izseka naj se večja drevesa, da bo omogočen neoviran pretok vode. Ohranja naj se stalno zastrtost vodotokov. Panjev naj se ne odstranjuje. Prednost naj se daje drevesnim vrstam z globokim koreninskim pletežem, ki utrjuje brežino. To so črna jelša, veliki jesen, gorski javor, graden, bukev. Pri obvodni vegetaciji, ki je del naravne vrednote, naj se upošteva varstveni režim in druge usmeritve, ki so navedeni v viru: Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Litija - Šmartno (2023-2032), ZRSVN, 2022.

Na poplavnih površinah je potrebno puščati večja vitalna drevesa in med njimi grmovni sloj. Vse sečne ostanke je treba odstraniti. Grmovje, ki sili na kmetijske površine, naj se redno obsekuje.

V drugo in četrto skupino sodijo ostanki drevja med kmetijskimi površinami v neposredni okolici vasi in naselij. Posek naj bo omejen samo na sanitarne sečnje. V omejkah in skupinah dreves, ki povezujejo večje gozdne komplekse, je treba skrbeti za ohranjanje biološke ter vrstne pestrosti drevesnih in grmovnih vrst. Gozdni rob naj bo oblikovan estetsko ter horizontalno in vertikalno razgibano. Posamezna stara drevesa in osamelce sredi kmetijskih površin naj se ohranja do sanitarne sečnje. Za ta drevesa je potrebno pravočasno poskrbeti za obnovo iste drevesne vrste. Pri drevesih ob znamenjih, križpotjih ipd., ki so ponavadi del naravne dediščine ali varujejo objekte kulturne dediščine, so v dogovoru z ZRSVN možni tudi nekateri drevesno-kirurški posegi. Poseben pomen velja tudi drevesom, ki so naravne vrednote in med njimi še posebej tistim, ki so zavarovana kot naravni spomenik.

Ob cestah naj bo pas drevja čimbolj strnjen, s čimer bo nudil protihrupno zaščito. Ukrepa naj se podobno kot pri obvodni vegetaciji. Posebna skrb naj bo namenjena estetskemu videzu takšnih drevoredov. Pri prestarih, nestabilnih in drugače nevarnih drevesih je potrebno poskrbeti za obnovo oziroma pomladitev.

Gozdni otoki imajo biotopsko vlogo, saj predstavljajo življenjski prostor številnim rastlinskim in živalskim vrstam ter predstavljajo koridorje za selitve živali. Varujejo tudi kmetijska zemljišča. Imajo estetsko vlogo, saj so pomemben sestavni element kmetijske krajine. Vse gozdne otoke naj se ohranja. Povečuje naj se jim vrstna pestrost tako drevesnih kot tudi grmovnih vrst. Prevladujejo naj listavci, pospešujejo naj se plodonosne drevesne vrste. Oblikuje naj se razgibano vertikalno in horizontalno strukturo. Izvaja naj se le sanitarne sečnje. Na območjih, kjer je premalo prosto

rastočega drevja, naj se skupaj z lastniki zemljišč načrtuje sadnjo na mestih, ki bi najmanj ovirala strojno obdelavo. Oblikuje naj se čimbolj vrstno pestre gozdne otoke.

Pri vseh ostalih posamičnih prvinah gozdne vegetacije naj se skrbi za njihovo ohranitev. Izsekuje naj se le najbolj nevitarna drevesa, redči naj se mlajše razvojne faze. Drevesa je potrebno ohranjati do sanitarne sečnje. Po poseku je priporočljivo, da se tam vsadi novo drevo iste drevesne vrste.

Drevesa, ki soustvarjajo okolje naravnim spomenikom, je potrebno negovati (odstranjevanje nalomljenih vej), da ne poškodujejo spomenikov in njihovih obiskovalcev. Ob kulturnih spomenikih (znamenja) je mogoče zasaditi drevo avtohtone vrste (lipa, oreh, hrast).

ZGS naj poskrbi, da bodo lastniki posamičnega gozdnega drevja izven gozdnega prostora seznanjeni in motivirani za delo s tem drevjem v skladu z danimi usmeritvami. Sečnjo in nego naj vodi revirni gozdar, pri tem pa naj sodeluje z ZRSVN, vodarji, uporabniki vodotokov ter lokalnimi skupnostmi. Dela (sadnja, nega, košenje mokrišč in okolice kulturnih spomenikov) se lahko tudi sofinancirajo.

Prav tako je naloga ZGS osveščanje širše javnosti o pomembnosti posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja ter življenjskih okolij, ki so s tem drevjem povezane.

V primeru napada gospodarsko pomembnih škodljivcev, npr. smrekovega lubadarja, se je pri zatiranju potrebno držati enakih predpisov kot veljajo za drevje v gozd.

V enoti sta zavarovani območji, ki sta delno poraščena s posamičnim gozdnim drevjem oz. skupinami gozdnega drevja območji Nature 2000 SI3000262 Sava - Medvode – Kresnice in SI3000159 Vintarjevec.

8 Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gozdnogospodarske enote

Preglednica 57/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	24.750.974	93,9	4.768.077	92,3	27.203	79,2
Strošek poseka in spravila	6.451.881	24,5	1.319.440	25,5	8.243	24,0
Razlika	18.299.093	69,4	3.448.637	66,8	18.960	55,2

Preglednica 58/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	29.546.254	93,65	100,0
Stroški sečnje in spravila	7.779.564	24,66	26,3
Stroški gojenja in varstva gozdov	79.165	0,25	0,3
gojenje in varstvo gozdov	79.165	0,25	0,3
krepitev funkcij gozdov	0	0	0,0
Stroški vzdrževanje gozdnih prometnic	264.762	0,84	0,9
vzdrževanje gozdnih cest	241.575	0,77	0,8
vzdrževanje vlak	23.187	0,07	0,1
Stroški skupaj	8.123.491	25,75	27,5
Dohodek	21.422.763	67,90	72,5
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	24.385	0,08	0,1
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	76.096	0,24	0,3
Skupaj predvidene spodbude	100.481	0,32	0,3
Stroški - spodbude	8.023.010	25,43	27,2
Dohodek - (stroški+spodbude)	21.523.244	68,22	72,8

Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi je prikazana skupaj za celo GGE (zasebni gozdovi v tej enoti predstavljajo 83,1 % vseh gozdov), pregled vrednosti lesa na kamionski cesti (KC) ter stroškov poseka in spravila lesa pa je prikazan posebej za državne gozdove, za zasebne gozdove ter za gozdove lokalnih skupnosti.

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega poseka, ki temelji na strukturi lesne zaloge in drevesne sestave, ter glede na pričakovano sortimentacijo. Uporabljene so povprečne cene gozdnih lesnih sortimentov (Vir: ZGS, 2023).

Stroški gospodarjenja z gozdovi so stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gozdnogojitvenih del, varstvenih del, del za krepitev funkcij gozdov in za nego habitatov prosto živečih živali ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in gozdnih vlak.

Stroški sečnje in spravila temeljijo na normativih, ki so izračunani na osnovi naslednjih parametrov: gozdna združba, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalnatost in povprečna tarifa (ločeno na iglavce in listavce). Stroški dela (strošek delovne ure) za sečnjo in spravilo so določeni za vse gozdove na podlagi podatkov ZGS (Območni načrt 2021-2030). Strošek sečnje znaša 17,78 €/h, strošek spravila 32,09 €/h in strošek manipulacije 3 €/m³ ter so enaki za vsa lastništva.

Stroški gozdnogojitvenih in varstvenih del, del za krepitev funkcij gozdov ter del za nego habitatov prosto živečih živali so izračunani na podlagi načrtovanih del, vrednosti dne in vrednosti materiala. Načrtovane delovne ure so izračunane iz načrtovanega obsega posameznih del ter povprečnega normativa za to delo, ločeno po sektorjih lastništva.

Za vsa lastništva je uporabljena dnina 134,03 €/delovni dan. Strošek delovne ure teh del je tako 16,75 €/h. To je 50 % stroška delovne ure gozdnega delavca z ročnim orodjem (15,72 €/h) in 50 % stroška delovne ure sekača oziroma delavca z motorno žago (17,78 €/h) po kalkulacijskih osnovah ZGS (Območni načrt 2021-2030) za ceno gozdarskega dela za leto 2020.

Vse količine so preračunane na neto m³ gozdnih lesnih sortimentov. Pri izračunu neto količine (m³) gozdnih lesnih sortimentov sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto m³, in sicer 0,85 za iglavce in 0,88 za listavce.

Stroški varstvenih del vsebujejo tudi stroške varstva pred žuželkami. Pri teh smo upoštevali vse načrtovane ure za delo s kontrolnimi pastmi, kljub temu da pasti večinoma postavljajo in vzdržujejo strokovni delavci ZGS. Pri tem je bil uporabljen normativ 42 ur za čiščenje dvojne pasti na leto (1,3 ure za eno past in upoštevajoč 32 čiščenj na leto). V GGE sta postavljeni dve stalni dvojni pasti. Upoštevani so tudi stroški za feromone.

Stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak so določeni na osnovi sedanjih kalkulativnih stroškov za te namene. Pri ekonomski presoji niso bile upoštevane novogradnje gozdnih prometnic. Za izračun stroškov vzdrževanja gozdnih cest so se upoštevali dolžina gozdnih cest in dejanski stroški vzdrževanja, ki so 720 €/km/leto (GGN GGO Ljubljana 2021-2030). Stroški za vzdrževanje gozdnih vlak so izračunani na osnovi cene 0,5 €/ha/leto in površine gozdov, odprtih za traktorsko spravilo.

Predvidena proračunska sredstva po sedaj veljavnih predpisih delno pokrivajo stroške gojenja in varstvenih del v zasebnih gozdovih ter vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih.

K prihodkom je prištet tudi prispevek za vzdrževanje gozdnih cest in sicer je upoštevano 31,5 % sofinanciranje.

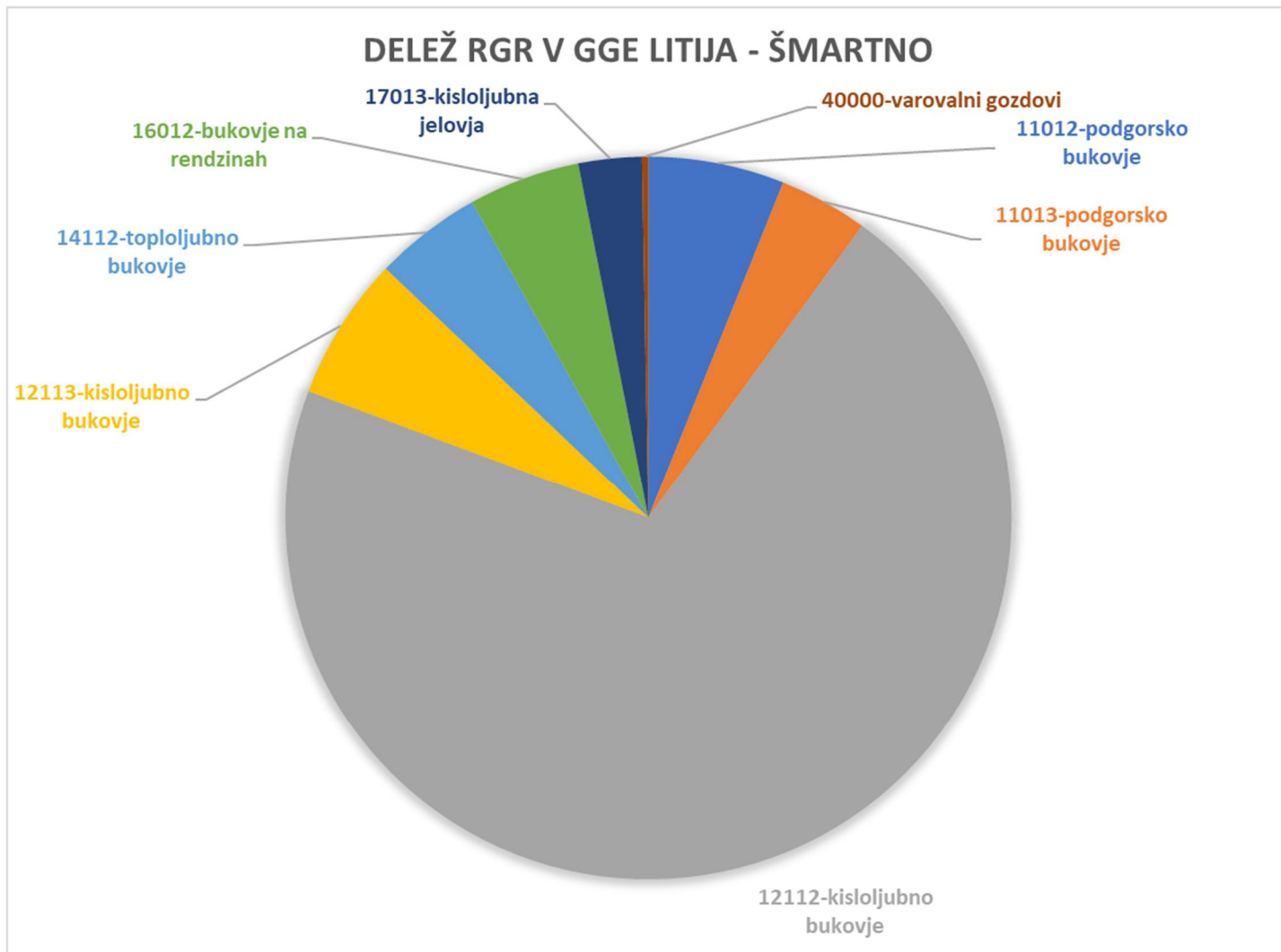
Vrednost lesa na kamionski cesti (na neto m³) je 93,65 €/m³. Vsi stroški skupaj znašajo 24,66 €/neto m³ in predstavljajo 26,3 % vrednosti lesa na kamionski cesti. Potrebe po sofinanciranju vlaganj v gozdove - predvidena proračunska sredstva, znašajo 0,32 €/neto m³ in predstavljajo 0,3 % vrednosti lesa na kamionski cesti. Skupni dohodek (dohodek in proračunska sredstva) pri gospodarjenju z gozdovi skupaj znaša 68,22 €/neto m³, kar predstavlja 72,8 % vrednosti lesa na kamionski cesti.

9 Rastiščnogojitveni razredi

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

V posamezne RGR so združeni gozdovi odsekov glede na prevladujočo gozdno združbo v odseku, s sorazmerno enotnimi rastiščnimi razmerami ter razvojnimi težnjami v pogledu drevesne sestave in zgradbe sestojev, pri čemer so upoštevani tudi cilji gospodarjenja in poudarjenost funkcij gozdov. Z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/2005, 56/2007, 29/2009 in 91/2010, 1/2013, 39/2015 in 191/2020) so za varovalne gozdove razglašeni odseki, ki predstavljajo RGR varovalni gozdovi.

V GGE je izločenih osem RGR in sicer iz kategorije večnamenskih gozdov sedem RGR in iz kategorije "Varovalni gozdovi" samostojni RGR Varovalni gozdovi – 40000.

Grafikon 4: Delež posameznih rastiščnogojitvenih razredov v GGE

Znotraj opredeljenih območij RGR se nahajajo habitatni tipi, ki so sestavni del posebnih varstvenih območij Natura 2000. Navedeni habitatni tipi se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju z namenom ohranjanja specifičnega življenjskega prostora oziroma ekosistema. Z * so označene prednostne kvalifikacijske vrste in HT, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni.

Preglednica 59/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa	Ime rastiščnega tipa	Skupine rastišč / Rastiščni tipi
(3240) Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov	SI3000262 Sava – Medvode – Kresnice Gozdovi na prodišču reke Save pri Kresnicah	Vrbovje s topolom	vrbovja, topolovja, črnojeleševja in sivojeleševja
		Kisloljubno gradnovo belogabrovje	gradnova-belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah
		Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	podgorska bukovja na silikatnih kamninah

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.2.1 Rastiščnogojitveni razred: Podgorsko bukovje - 11012

RGR 11012-podgorsko bukovje obsega 362,69 ha ali dobrih 6 % površine celotne GGE. V tem gospodarskem razredu je v preteklosti prevladovalo kmečko prebiranje, posledica tega pa so degradirana rastišča, nižje lesne zaloge in prirastki ter slabše zasnove in kakovost sestojev kot v RGR 11013-podgorsko bukovje.

Na 97 % površine je zasebna gozdna posest. Državnih gozdov je 3 %. To so manjše parcele znotraj zasebnih gozdov. V RGR ni gozdov lokalnih skupnosti.

Pojavlja se v k.o. Vintarjevec (Perovo selo, Leškoviča, Riharjevec, Javorje, južno od Vintarjevškega potoka), k.o. Šmartno (v okolici naselja Šmartno in Kostrevnice) in južnem delu k.o. Gozd Reka.

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcij imajo: gozdovi na strmih pobočjih RGR - gozdovi opravljajo funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, kjer je vodovarstveno območje 1.in 2. oz 3. In 4. kategorije je poudarjena hidrološka funkcija. V k.o. Šmartno imamo gozdove s prvo stopnjo poudarjenosti higiensko-zdravstvene funkcije. Zaradi dobrih rastišč opravljajo gozdovi lesnoproizvodno funkcijo (prve in druge stopnje poudarjenosti).

Prvo stopnjo poudarjenosti varstva kulturne dediščine so v okolici Male Kostrevnice (grobišča in najdišča) in Črnega potoka.

Na vzhodnem delu k.o. Vintarjevec imamo manjši del območja EPO (Zgornja Jablanica) in Natura 2000 (pSCI Zgornja Jablanica, SI3000184), ki se pokrivata.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 60/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
551	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	214,12	59,1
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	36,55	10,1
591	<i>Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje</i>	5	57,33	15,8
621	<i>Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje</i>	1	5,87	1,6
631	<i>Preddinarsko gorsko bukovje</i>	9	24,45	6,7
751	<i>Kisloljubno bukovje z rebrenjačo</i>	9	24,37	6,7
	Skupaj	8,04	362,69	100,0

RGR srečamo na karbonatni matični podlagi, na kateri so se razvila rjava pokarbonatna tla. Večina gozdov tega RGR je fitocenoško opredeljena kot Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje, ki zavzema 59 % teh gozdov. Večji delež zavzema še Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje in Osojno bukovje s kresničevjem.

Povprečna proizvodna sposobnost teh rastišč glede na naravno drevesno sestavo znaša 7,79 m³/ha/leto.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Skupinsko raznodobni sestoji

Lesna zaloga in prirastek*Preglednica 61/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek*

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	8,6	18,0	24,4	23,7	25,3	54,4	19,9	0,99	14,9
Listavci	7,9	20,7	22,0	26,3	23,1	219,0	80,1	5,69	85,1
Skupaj	8,0	20,1	22,5	25,8	23,6	273,4	100,0	6,68	100,0

Povprečna lesna zaloga je 273,4 m³/ha. V LZ zavzemajo listavci 80,1 %. Največji delež lesne zaloge je pri iglavcih v petem debelinskem razredu, pri listavcih pa v četrtem debelinskem razredu. Letni prirastek je 6,68 m³/ha, od tega je 85,1 % listavcev.

Razmerje drevesnih vrst*Preglednica 62/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst*

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	38,2	2,9	13,3	0,0	0,1	152,5	25,6	20,0	19,7	1,2
	%	14,0	1,1	4,9	0,0	0,0	55,6	9,4	7,3	7,2	0,5
Naravno stanje	m ³ /ha	21,9		8,2			196,8	5,4	10,9	30,1	
	%	8		3			72	2	4	11	0

V drevesni sestavi prevladujeta bukev (55,6 %) in smreka (14,0 %). Sledi hrast (9,4 %). Delež plemenitih listavcev je 7,3 % in drugih trdih listavcev je 7,2 % ter delež bora 4,9 %, jelke 1,1 %. Z minimalnim deležem 0,5 % so evidentirani še mehki listavci. Bukev nastopa sestojno ali skupinsko, smreka skupinsko in gnezdasto, redkeje šopasto in posamično, gorski javor in veliki jesen ob jarkih pogosto nastopata v gnezdih, drugod pa tako kot ostale drevesne vrste posamično. Glede na modelno stanje je smreke preveč za 6 %, prav tako je prevelik delež plemenitih listavcev in hrasta. Na račun teh vrst, ki so v presežku, predvsem smreke bi se moral povečati delež bukve, ki jo je v RGR glede na naravno stanje za skoraj 17 % premalo.

Ohranjenost gozdov*Grafikon 5: Površinski deleži ohranjenosti gozdov.*

V GGE ima RGR 11012-predgorsko bukove 44 % ohranjenih gozdov, spremenjenih je 56 %, močno spremenjenih ali izmenjenih gozdov ni. Večji delež spremenjenih gozdov je predvsem zaradi prevelikega deleža smreke, zlasti na račun bukve.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev*Preglednica 63/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah*

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	16,67	12,9	66,3	19,2	1,6	3,9	28,6	67,5	0,0	28,9	53,0	16,6	1,5
Drogovnjak	113,77	2,6	52,9	44,5	0,0	3,3	67,9	28,8	0,0	3,1	86,9	9,7	0,3
Debeljak	126,35					6,0	54,6	39,4	0,0	0,0	73,5	26,5	0,0
Sestoj v obnovi	105,90					10,2	65,9	23,9	0,0				
Skupaj	362,69												

V RGR prevladuje razvojna faza debeljak z 34,8 % površine in so v večini pomanjkljivo negovani. Prevladuje normalen sklep. Na 12 % površine debeljakov se pojavlja pomladek v večini dobre zasнове.

Sledi razvojna faza drogovnjak (31,4 %). Največ je drogovnjakov z normalnim sklepom. Sestojne zasnove so dobre do pomanjkljive. Prevladujejo pomanjkljivo negovani in nenegovani sestoji. Pomladek se pojavlja na 3 % in ima v večini dobro sestojno zasnovo.

Sestoji v obnovi zavzemajo kar 29,2 % gozdov. Sestoji v obnovi so v večini pomanjkljivo negovani in skoraj 1/4 sestojev je nenegovanih. V njih se na 63 % površine pojavlja pomladek, v katerih prevladuje dobra sestojna zasnova. Pomlajevanje je dobro. V pomladku prevladuje bukev, večji je še delež smreke in plemenitih listavcev.

Mladovij je premalo (4,6 %). V njih sicer prevladuje dobra zasnova, a so v večini nenegovani ali pa pomanjkljivo negovani.

Kakovost drevja

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	22	0,0	54,6	40,9	4,5	0,0
Jelka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bor	9	0,0	44,5	22,2	33,3	0,0
Bukev	120	5,8	28,3	47,6	15,8	2,5
Hrast	21	4,8	38,1	42,8	9,5	4,8
Pl. Ist.	17	5,9	11,8	58,8	17,6	5,9
Dr. tr. Ist.	18	0,0	5,6	44,4	27,8	22,2
Skupaj iglavci	32	0,0	50,0	37,5	12,5	0,0
Skupaj listavci	176	5,1	25,6	47,7	16,5	5,1
Skupaj	208	4,3	28,8	46,7	15,9	4,3

Podatki o kakovosti so pridobljeni na SVP. Kakovost je bila ocenjena pri drevju debeline nad 30 cm.

46,7 % drevja sodi po kakovosti v dober kakovostni razred, 28,8 % v prav dober kakovostni razred.

Poškodovanost sestojev

Podatki o poškodovanosti drevja so ugotovljeni na SVP. Poškodovanost drevja je določena z deležem dreves s hujšo poškodbo.

Pri deblu in koreničniku se šteje za hujšo poškodbo, če je lubje odstranjeno na več kot 3 dm², pri poškodovanosti vej, če odlomljen vrh ali veja po debelini presežata petino premera drevesa na prsni višini, in pri osutosti krošnje, če je osute več kot 60 % krošnje in je drevo še živo.

Delež poškodovanosti drevja je 8,6 % za vse oblike poškodovanosti skupaj. Največji je delež poškodb na deblu in koreničniku (6,6 %).

Odmrlo drevje

V RGR je 45,6 odmrlih dreves/ha, od tega 26 % stoječe drevje in 74 % ležeče. Skupaj je v RGR 30,4 m³/ha odmrlega drevja oz. 11 % povprečne lesne zaloge

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Od vsega realiziranega posega v GGE, je bilo v tem RGR izvedeno 5,3 % poseka. V povprečju je bil izveden posek v višini 4 m³/ha/leto. Skupna realizacija poseka v RGR je bila v preteklem ureditvenem obdobju 60,9 %. Posekano je bilo 14 % od lesne zaloge RGR. Realizacija poseka

iglavcev je bila za 36,8 % nižja od obsega načrtovanega poseka. V skupnem poseku RGR je bilo največ bukve (73,5 % izvedenega poseka) in smreke (14,2 % izvedenega poseka).

Na realizacijo poseka je vplival obseg varstveno-sanacijskega poseka. Del gozdov RGR je bil namreč močnejše poškodovan zaradi žleda leta 2014. Temu je kasneje sledila še prenamnožitev smrekovih podlubnikov.

Delež varstveno-sanacijskih sečenj znaša 59 % celotnega poseka. Pomladitvene sečnje predstavljajo 25 % celotnega poseka, redčenja 14 %.

Realizacija redčenj je 17 % in pomladitvenih sečenj 30 %. Obseg sanitarnega poseka in poseka oslabelega drevja je načrtovane vrednosti močno presegel.

Preglednica 64/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega gošče	ha	13,60	0,75	5,5
Nega letvenjaka	ha	15,96	6,90	43,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	10,36	0,95	9,2
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	12,79	0,0

Večina gojitvenih in varstvenih del ni bila izvedena v obsegu načrtovanem z GGN GGE. Obseg vseh izvedenih negovalnih del je bil bistveno nižji od načrtovanega obsega. Načrtovanih je bilo 39,92 ha del, opravljenih pa 8,6 ha. Skupna realizacija negovalnih del je le 21,5 %.

Opravljena so bila varstvena dela za varstvo pred žuželkami, ki vključujejo tudi postavitve in vzdrževanje pasti za smrekove podlubnike.

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica 65/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	366,89	53,7	191,9	245,6	1,19	4,61	5,80	0,57	1,64	2,21
2013	369,04	54,3	231,7	286,1	1,35	5,63	6,98	0,66	3,34	4,00
2023	362,69	54,4	219,0	273,5	0,99	5,69	6,68	1,15	5,88	7,03

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov je za 6,35 ha manjša kot pred desetletjem, kar je posledica natančnejšega zajema gozdnega roba in izvedenih krčitev zaradi urejanja oziroma zaokroževanja kmetijskih zemljišč. LZ in prirastek sta nižja kot v preteklem ureditvenem obdobju, kar je najbrž posledica preteklih ujm. V preteklih 10 letih je bilo letno posekano 4 m³/ha drevja, sedaj pa se za naslednjih 10 let načrtuje možni posek v višini 7,03 m³/ha/leto.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

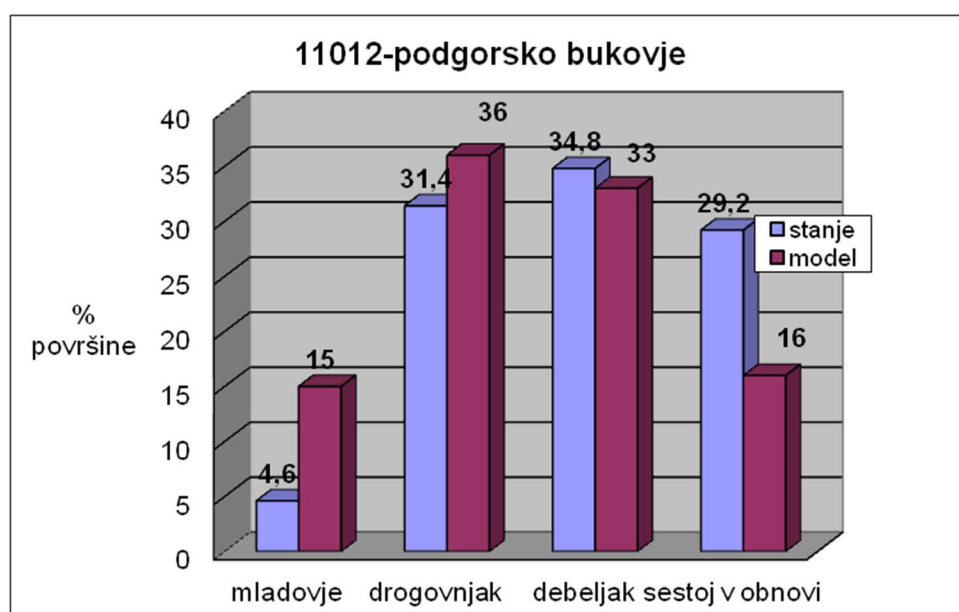
Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	16,1	1,0	4,8	0,0	0,0	56,7	11,6	4,1	5,5	0,2
2013	14,1	0,7	4,3	0,0	0,0	53,3	10,3	8,3	8,8	0,2
2023	14,0	1,1	4,9	0,0	0,0	55,6	9,4	7,3	7,2	0,4

V drevesni sestavi se je znižal delež hrasta, plemenitih listavcev in drugih trdih listavcev ter za malenkost smreke za 4 %. Na ta račun se je zvišal delež bukke za 2,3 % in manj kot za 1 % tudi delež jelke, bora ter mehkih listavcev.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 66/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	let	%	ha	
Mladovje	16,67	4,6	19	15	54,40	-69
Drogovnjak	113,77	31,4	45	36	130,57	-13
Debeljak	126,35	34,8	41	33	119,69	5
Sestoj v obnovi	105,90	29,2	20	16	58,03	83
Skupaj	362,69	100,0	125	100		

Grafikon 6: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

Razmerje razvojnih faz je precej neusklajeno z modelnim stanjem. Razmerje razvojnih faz odstopa od normalnega v mladovju in sicer dosega le 31 % modelne vrednosti. Drogovnjaki dosega 87 % modelne vrednosti, sestoji v obnovi presegajo modelno vrednost za kar 83 % in debeljaki za 5 %.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Malopovršinsko raznodobni sestoji bukve (57 %, sestojno) s primesjo smreke (14 %, skupinsko, šopasto), jelke 1 %, r. bora 4 %, hrasta 9 %, plemenitih listavcev 7 % in drugih trdih listavcev 7 % posamične primesi ter posamične primesi mehkih listavcev (do 1 %).

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 8 %, drogovnjak 27 %, debeljak 31 % in sestoj v obnovi 34 %.

Ciljna lesna zaloga: 269,9 m³/ha, iglavci 51,3 m³/ha, listavci 218,6 m³/ha.

Končna lesna zaloga (modelna): 450 m³/ha

Ciljna kvaliteta: za iglavce prav dobra, za listavce dobra do prav dobra

Obdobje za doseganje ciljnega stanja: 10 let

Proizvodno razdobje je 125 let, pomladitveno razdobje 20 let.

Malopovršinsko skupinsko postopni gozdnogojitveni sistem na površinah s premerom vsaj dveh sestojih višin.

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve so prikazane za naslednje desetletno ureditveno obdobje

Ukrepi

Možni posek za naslednje ureditveno obdobje 2023 – 2032 znaša 25.511 m³. To je 25,7 % skupne lesne zaloge ali 105,3 % prirastka. Iglavci bodo predstavljali 16,4 % možnega poseka, listavci pa 83,6 %.

Največji delež načrtovanega možnega poseka v RGR bodo predstavljala pomladitvene sečenj (64,4 %). Delež redčenj bo 35,4 %, delež sanitarnih sečenj 0,2 %.

Povprečna lesna zaloga v debeljakih (340,6 m³/ha) dosega -- % končne lesne zaloge.

Redčenja in sanitarne sečnje v drogovnjakih predstavljajo 18,4 % možnega poseka v rastiščnogojitvenem razredu. Redčenja v drogovnjakih so načrtovana na 98 % površine drogovnjakov (111 ha), s povprečno jakostjo 16 % od lesne zaloge (lesna zaloga 28.667 m³, možni posek 4.659 m³).

Sanitarne sečnje so načrtovane na 2 % površine drogovnjakov (2,5 ha) z jakostjo 7 % od lesne zaloge (lesna zaloga 647 m³, možni posek 43 m³).

Redčenja v debeljakih so načrtovana na 75 % površine debeljakov (94 ha), povprečna jakost redčenj naj bi znašala v teh sestojih 14 % od lesne zaloge (lesna zaloga 31.484 m³, možni posek 4.372 m³).

V obnovo bomo uvajali 25 % površine debeljakov (32 ha). Jakost pomladitvenih sečenj naj bi v teh debeljakih znašala 24 % od lesne zaloge (lesna zaloga 11.545 m³, možni posek 2.749 m³).

Nadaljevanje obnove s šibkimi jakostmi pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) načrtujemo na 47 % sestojev v obnovi (50 ha), s povprečno jakostjo 34 % od lesne zaloge (lesna zaloga 10.695 m³, možni posek 3.599 m³).

Pospešena obnova z zmernimi do močnimi jakostmi pomladitvenih sečenj bo potekala na 46 % površine sestojev v obnovi (49 ha), s povprečno jakostjo 58 % od lesne zaloge (lesna zaloga 14.563 m³, možni posek 8.511 m³). Končni poseki v sestojih v obnovi bodo izvedeni na 7 % površine sestojev v obnovi (7 ha), možni posek pa bo znašal 1.578 m³. V mladovje bo poleg sestojev s končnim posekom prešlo še 9 ha sestojev v obnovi, ki so dobro pomlajeni (nad 80 % površine in imajo načrtovan posek višji od 70 % lesne zaloge sestoja. V mladovje bo prešel tudi del debeljakov, kjer se bo poleg redčenja izvajalo še širjenje obstoječih pomladitvenih jeder. Zaradi uravnoveženja razvojnih faz, bi bilo potrebno več končnih posekov, a zaradi premajhnega deleža mladovij v sestojih v obnovi smo načrtovali večji delež pospešene obnove.

Preglednica 67/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	19,9	80,1	100,0
- ciljno %	19	81	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	54,4	219,0	273,4
- ciljna (m ³ /ha)	51,3	218,6	269,9
Prirastek (m ³ /ha)	0,99	5,69	6,68
Možni posek (m ³ /ha)	11,5	58,8	70,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,15	5,88	7,03
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	21,1	26,9	25,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	116,2	103,4	105,3
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica 68/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	1.947	2.200	0	0	0	25	4.172	21,1	115,7
	%	46,7	52,7	0,0	0,0	0,0	0,6	100,0		
Listavci	m ³	7.084	14.237	0	0	0	18	21.339	26,9	103,4
	%	33,2	66,7	0,0	0,0	0,0	0,1	100,0		
Skupaj	m³	9.031	16.437	0	0	0	43	25.511	25,7	105,3
	%	35,4	64,4	0,0	0,0	0,0	0,2	100,0		

Preglednica 69/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Obžetev	ha	0,14	0,14
Nega mladja	ha	0,48	0,48
Nega gošče	ha	1,32	1,32
Nega letvenjaka	ha	3,30	3,30
Nega ml. drogovnjaka	ha	3,96	3,96

9.2.2 Rastiščnogojitveni razred: Podgorsko bukovje - 11013

Rastiščnogojitveni razred podgorsko bukovje 11013 obsega 237,9 ha gozdov ali 4 % površine GGE. Po oblikah lastništva prevladujejo državni gozdovi, ki se razprostirajo na 92,7 % površine RGR, zasebnih gozdov je 7,3 %, gozdov lokalnih skupnosti (občinskih) je manj kot 1 % oz. 0,1 ha.

Gozdovi tega RGR se nahajajo v k.o. Liberga, k.o. Šmartno in k.o. Vintarjevec.

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Na manjših površinah je na prvi stopnji poudarjena: hidrološka funkcija (1. in 2. varstvene cone hidrološke funkcije), funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, estetska funkcija in klimatska funkcija. Na manjših površinah je na prvi stopnji poudarjena funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev. V večjem delu RGR je z drugo stopnjo poudarjenosti funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter hidrološka funkcija.

Zaradi dobrih rastišč opravljajo gozdovi lesnoproizvodno funkcijo prve in druge stopnje poudarjenosti. V posameznih odsekih je evidentirana funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin prve stopnje.

Območij EPO in Natura 2000 ni.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 70/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
541	<i>Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje</i>	11	5,22	2,2
551	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	140,41	59,1
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	4,48	1,9
591	<i>Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje</i>	5	18,20	7,7
631	<i>Preddinarsko gorsko bukovje</i>	9	24,02	10,1
711	<i>Kisloljubno gradnovo belogabrovje</i>	11	3,11	1,3
741	<i>Kisloljubno rdečeborovje</i>	5	5,16	2,2
751	<i>Kisloljubno bukovje z rebrenjačo</i>	9	27,67	11,7
761	<i>Javorovje s prapotmi</i>	7	4,03	1,7
771	<i>Jelovje s prapotmi</i>	17	4,05	1,7
772	<i>Jelovje s trikrpim bičnikom</i>	15	1,04	0,4
	Skupaj	8,77	237,39	100,0

RGR srečamo na karbonatni matični podlagi, na kateri so se razvila rjava pokarbonatna tla. Večina gozdov tega RGR je fitocenoško opredeljena kot Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje, ki zavzema 59 % površine RGR. Večji delež zavzema še Kisloljubno bukovje z rebrenjačo in Preddinarsko gorsko bukovje.

Povprečna proizvodna sposobnost teh rastišč glede na naravno drevesno sestavo znaša 8,17 m³/ha/leto.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Skupinsko raznodobni sestoji.

Lesna zaloga in prirastek*Preglednica 71/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek*

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	5,4	12,9	24,3	27,4	30,0	93,0	32,8	1,63	23,7
Listavci	8,8	22,3	22,9	25,1	20,9	190,0	67,2	5,25	76,3
Skupaj	7,7	19,2	23,3	25,9	23,9	283,0	100,0	6,88	100,0

Lesna zaloga je 283 m³/ha. V lesni zalogi zavzemajo listavci 67,2 %. Največji delež lesne zaloge je pri iglavcih v petem debelinskem razredu, pri listavcih v četrtem. Letni prirastek je 6,88 m³/ha/leto, od tega je 76,2 % listavcev.

Razmerje drevesnih vrst*Preglednica 72/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst*

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	54,6	22,2	13,3	0,0	2,9	142,5	14,8	20,7	11,8	0,2
	%	19,3	7,8	4,7	0,0	1,0	50,4	5,2	7,3	4,2	0,1
Naravno stanje	m ³ /ha	31,1	2,8	2,8			195,3	5,7	14,2	28,3	2,8
	%	11	1	1			69	2	5	10	1

V drevesni sestavi prevladuje bukev (50,4 %). Sledijo: smreka (19,3 %), jelka (7,8 %), plemeniti listavci (7,3 %), graden (5,2 %), bor (4,7 %), drugi trdi listavci (4,2 %). Bukve nastopa sestojno ali skupinsko, smreka skupinsko in gnezdasto, redkeje šopasto in posamično, gorski javor in veliki jesen ob jarkih pogosto nastopata v gnezdih, drugod pa tako kot ostale drevesne vrste posamično. Glede na modelno stanje je smreke preveč, prav tako je prevelik delež gradna, jelke, bora in plemenitih listavcev; na njihov račun bi se moral povečati delež bukve in drugih trdih listavcev, ker jih je v RGR glede na naravno stanje premalo.

Ohranjenost gozdov

V GGE Litija - Šmartno ima RGR Podgorsko bukovje (11013) 88 % ohranjenih gozdov, spremenjenih je 12 % gozdov. Delež spremenjenih gozdov je predvsem zaradi prevelikega deleža iglavcev, zlasti na račun bukve.

Grafikon 7: Površinski deleži ohranjenosti gozdov.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev*Preglednica 73/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah*

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	29,29	29,3	49,5	18,3	2,9	17,1	54,2	27,3	1,4	53,6	26,6	12,1	7,7
Drogovnjak	67,28	20,9	59,1	20,0	0,0	7,6	68,8	23,6	0,0	18,8	43,5	37,7	0,0
Debeljak	97,09					1,1	88,7	10,2	0,0	0,0	53,2	42,1	4,7
Sestoj v obnovi	43,73					0,0	66,1	33,9	0,0				
Skupaj	237,39												

Prevladujejo debeljaki (40,9 %). Debeljaki so v večini dobro negovani. Prevladuje normalen sklep. Na 10 % površine debeljakov se pojavlja pomladek v večini dobre zasnove.

Sledi razvojna faza drogovnjak (28,3 %). Prevladujejo negovani sestoji. Največkrat imajo normalen sklep, sestojne zasnove so dobre. Pomladek se pojavlja na 1 % površine in ima dobro sestojno zasnovo.

Sestojev v obnovi je 18,4 %. V njih se na 70 % pojavlja pomladek, v katerih prevladuje dobra sestojna zasnova. Pomlajevanje je dobro. V pomladku prevladujejo bukev, smreka, gorski javor, jelka in beli gaber ter kostanj.

Mladovij (12,3 %) je v RGR premalo. Pri njih prevladuje dobra zasnova. V naravnih mladovjih so bukvi in smreki primešani plemeniti listavci (gorski javor) in jelka. V smrekovih mladovjih, ki so bili osnovani s sadnjo, se pojavljajo tudi listavci, ki so se sami nasemenili.

Kakovost drevja

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	22	22,7	45,6	22,7	4,5	4,5
Jelka	3	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
Bor	6	33,3	16,7	50,0	0,0	0,0
Ostali igl.	3	33,3	66,7	0,0	0,0	0,0
Bukev	46	8,7	45,7	32,6	8,7	4,3
Hrast	2	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0
Pl. lst.	5	0,0	20,0	60,0	20,0	0,0
Dr. tr. lst.	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	34	23,5	41,3	29,4	2,9	2,9
Skupaj listavci	54	7,4	42,5	35,2	9,3	5,6
Skupaj	88	13,6	42,1	33,0	6,8	4,5

Podatki o kakovosti so pridobljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Kakovost je bila ocenjena pri drevju debeline nad 30 cm.

Največ – 42,1 % drevja sodi po kakovosti v prav dober kakovostni razred, 33 % v dober kakovostni razred in 13,6 % v odličen kakovostni razred. Iglavci so kakovostnejši, saj je v odličnem, prav dobrem in dobrem kakovostnem razredu več drevja, medtem ko je pri listavcih večji delež v razredih zadovoljiva in slaba kakovost.

Poškodovanost sestojev

Podatki o poškodovanosti drevja so ugotovljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Poškodovanost drevja je določena z deležem dreves s hujšo poškodbo.

Pri deblu in koreničniku se šteje za hujšo poškodbo, če je lubje odstranjeno na več kot 3 dm², pri poškodovanosti vej, če odlomljen vrh ali veja po debelini presežata petino premera drevesa na prsni višini, in pri osutosti krošnje, če je osute več kot 60 % krošnje in je drevo še živo.

Delež poškodovanosti drevja je 5,3 % za vse oblike poškodovanosti skupaj. Največji je delež poškodb na deblu in koreničniku (3,4 %), poškodovanost vej oz. krošenj je pri 1,5 % dreves, osutost je bila opažena pri 0,4 % dreves.

Grafikon 8: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe.

Odmrlo drevje

V RGR je 46,6 odmrlih dreves/ha, od tega je približno 1/5 stoječega drevja in 4/5 ležečega. Skupaj je v RGR 23,9 m³/ha odmrlega drevja oziroma 8 % lesne zaloge.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Od vsega realiziranega posega v GGE, je bilo v tem RGR izvedeno 6,5 % poseka. Skupna realizacija možnega poseka presega načrtovanega za 4,2 %. Za 50 % je presežen načrtovan posek iglavcev, realiziran posek listavcev je 87,8 %. V izvedenem poseku predstavljajo varstveno-sanacijske sečnje in posek oslabelega drevja 55 %, pomladitvene sečnje 30 % in redčenja 10 %.

V povprečju je bil izveden posek v višini 7,58 m³/ha/leto (24,5 % od LZ).

Preglednica 74/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Obžetev	ha	0,96	0,00	0,0
Nega mladja	ha	0,16	0,50	312,5
Nega gošče	ha	25,83	5,35	20,7
Nega letvenjaka	ha	29,45	16,30	55,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	7,82	0,00	0,0

Realizacija del pri negi mladja presega obseg načrtovanih del. Vsa ostala načrtovana gojitvena dela so bila izvedena v manjšem obsegu kot so bila načrtovana. Načrtovana obžetev in nega mlajšega drogovnjaka (drugo redčenje) nista bila izvedena.

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica 75/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	241,76	120,4	233,6	354,0	2,65	7,21	9,87	2,30	1,95	4,25
2013	237,84	89,1	220,9	310,0	2,41	4,82	7,23	2,87	4,71	7,58
2023	237,39	93,0	190,0	283,0	1,63	5,25	6,87	1,86	4,38	6,23

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov je za 0,45 ha manjša kot pred desetletjem, kar je posledica natančnejšega zajema gozdnega roba in izvedenih krčitev zaradi urejanja oziroma zaokroževanja kmetijskih zemljišč. LZ in prirastek sta nižja kot v preteklem ureditvenem obdobju, kar je posledica preteklih ujm. V preteklih 10 letih je bilo letno posekano 7,58 m³/ha, sedaj pa se za naslednjih 10 let načrtuje možni posek v višini 6,23 m³/ha/leto.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

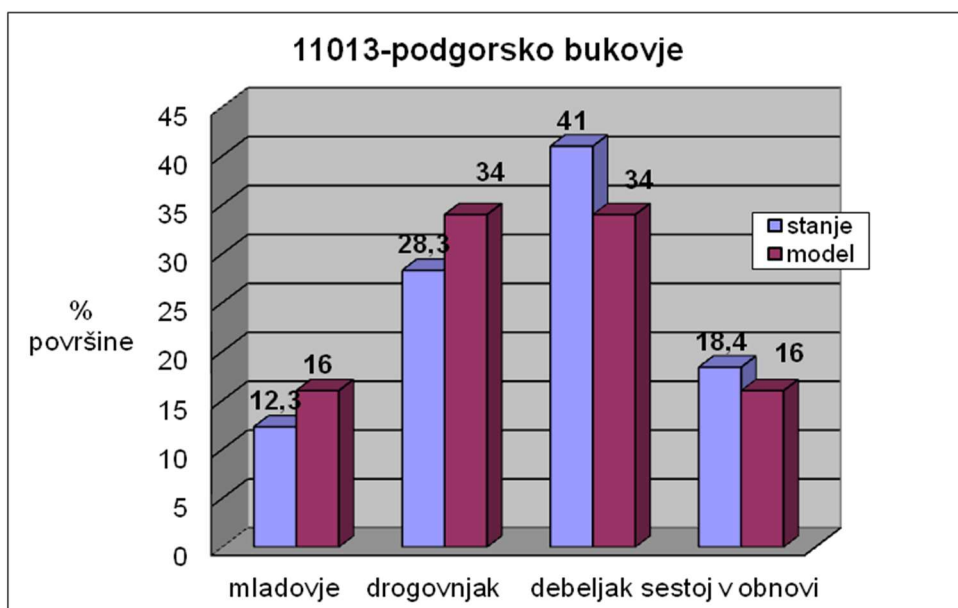
Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	23,3	5,9	4,5	0,0	0,3	50,0	5,7	7,7	2,6	0,0
2013	16,9	6,4	4,5	0,0	0,9	54,0	5,5	7,5	4,2	0,1
2023	19,3	7,8	4,7	0,0	1,0	50,4	5,2	7,3	4,2	0,1

V drevesni sestavi se je znižal delež bukve za skoraj 4 %. Na ta račun se je zvišal delež smreke za 2,4 % in manj kot za 1 % tudi delež jelke, bora, drugih iglavcev. Delež hrasta in plemenitih listavcev se je znižal za manj kot za 1 %.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 76/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze let	Delež	Modelna površina	
	ha	%		%	ha	
Mladovje	29,29	12,3	19	16	37,98	-23
Drogovnjak	67,28	28,3	42	34	80,72	-17
Debeljak	97,09	41,0	41	34	80,71	21
Sestoj v obnovi	43,73	18,4	20	16	37,98	15
Skupaj	237,39	100,0	122		237,39	

Grafikon 9: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Malopovršinsko raznodobni sestoji bukve (52 %, sestojno) s primesjo smreke (19 %, skupinsko, šopasto), hrasta (5 %), plemenitih listavcev (7 %), jelke (7 %), bora (5 %) in drugih trdih listavcev (5 %) posamične primesi ter posamične primesi mehkih listavcev (do 1 %).

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 14 %, drogovnjak 28 %, debeljak 38 % in sestoj v obnovi 20 %.

Ciljna lesna zaloga: 290 m³/ha, iglavci 90 m³/ha, listavci 200 m³/ha.

Končna lesna zaloga (modelna): 450 m³/ha.

Ciljna kvaliteta: za iglavce prav dobra, za listavce dobra do prav dobra;

Obdobje za doseganje ciljnega stanja: 10 let

Skupinsko postopni gozdnogojitveni sistem.

Proizvodno razdobje je 122 let, pomladitveno razdobje 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve so prikazane za naslednje desetletno ureditveno obdobje

Usmeritve za obnovo

V sestojih v obnovi dobro zasnovi pomladka naj se pospešeno nadaljuje z obnovo s širjenjem pomladitvenih jeder z robno sečnjo, saj bodo obstoječa mladovja, ki so v fazi letvenjaka, kmalu prerasla v drogovnjake in je treba zagotoviti večji delež mladovij. Pri nadaljevanju obnove naj se v čim večji meri izkoristi matični sestoj za uravnavanje drevesne sestave ter kakovosti pomladka. Na površinah, kjer je pomladek že v fazi gošče, naj se z obnovo zaključi (2 % površine sestojev v obnovi). Jakost prvih sečenj z namenom obnove naj bo okoli 25 – 45 % LZ, v nadaljevanju obnove naj se poseka nadaljnjih 45 - 75 % LZ, zaključi pa naj se v tretjem koraku s posekom vsega preostalega drevja.

V obnovo naj se uvedejo debeljaki (17 %) s pretrganim sklepom in debeljaki, v katerih je prisoten pomladek ustrezne zasnove. V obnovo naj se uvedejo tudi zreli debeljaki s slabšo kakovostjo, ali kjer se že pojavlja razvrednotenje lesa zaradi starostno-bolezenskih pojavov. Da se bo uspešno pomladila bukev, morajo biti v mešanih sestojih bukve in smreke pomladitvena jedra široka eno sestojno višino. Vse sečnje naj bodo malopovršinske.

Obnovo sestojev je treba prilagoditi tudi pojavu rdečega srca v sestojih. V obnovo naj se zato uvedejo tudi debeljaki, kjer ima večji delež dreves rdeče srce. Obnova naj bo pospešena ali zaključena tam, kjer vrednost sestoja z leti že pada. Naravna obnova ima vso prednost pred obnovo s sajenjem.

Usmeritve za nego

Pri negi mladja v čim večji meri izkoristiti posredno nego matičnega sestoja. V mladju in gošči naj se oblikuje zmes v korist listavcev in manjšinskih drevesnih vrst. Delež iglavcev naj ne bi presegel 40 %. Z intenzivno nego povečevati oz. ohranjati delež gorskega javorja, kjer se odlično pomlajuje in v kasnejših razvojnih fazah zastane. Težišče del je na čiščenju in uravnavanju zmesi. Primernejši so šibki in pogosti posegi, le v negovanih in stojnih sestojih so lahko posegi močnejši in zato redkejši. V mladovju je potrebno nego izvajati do trikrat. V letvenjakih je treba pravočasno pričeti s prvimi redčenji, ki naj bodo šibke jakosti. Potrebna je previdnost, zmernost in postopnost vseh ukrepov, zaradi ogrožene stojnosti. Pomemben kriterij pri izbiri naj bo simetričnost krošenj. V smrekovih nasadih, kjer je drevesna sestava izmenjana, pospešujemo avtohtone listavce, ne glede na njihovo kakovost.

V drogovnjakih je potrebno povečevati stojnost in kakovost ter pospeševati manjšinske drevesne vrste. V zasmrečenih drogovnjakih imajo prednost pri izbiri nosilcev funkcij listavci, ne glede na kakovost. Redčenja si morajo pravočasno slediti, da se ne poslabša stojnost sestojev zaradi nevarnosti snegolomov in žledolomov. V večini drogovnjakov, ki imajo normalen sklep, naj se izvajajo zmerna redčenja jakosti 18 – 30 %.

Glavni cilj v debeljakih je izboljšati negovanost sestojev. Na ta način bo tudi izboljšana njihova stojnost in povišan vrednostni prirastek. V debeljakih, ki se jih ne uvaja v obnovo, naj se izvajajo izbiralna redčenja do 22 % lesne zaloge, odvisno od sestojnih zasnov in sklepa sestoja.

Usmeritve za varstvo

V predelih, kjer je primes smreke močnejša, redno izvajati sanitarne sečnje ter ukrepe za varstvo pred smrekovimi podlubniki (pasti).

Ukrepi

Možni posek za naslednje ureditveno obdobje 2023 – 2032 znaša 14.793 m³. To je 22 % skupne lesne zaloge ali 90,7 % prirastka. Iglavci bodo predstavljali 30 % možnega poseka, listavci pa 70 %.

Največji delež načrtovanega možnega poseka v RGR bodo predstavljala pomladitvene sečenje (58,6 %). Delež redčenj bo 38,9 %, delež sanitarnih sečenj 2,5 %.

Povprečna lesna zaloga v debeljakih (392 m³/ha) dosega 78 % končne lesne zaloge.

Redčenja in sanitarne sečnje v drogovnjakih predstavljajo 18,7 % možnega poseka v rastiščnogojitvenem razredu. Redčenja v drogovnjakih so načrtovana na 87 % površine drogovnjakov (58 ha), s povprečno jakostjo 16 % od lesne zaloge (lesna zaloga 16.353 m³, možni posek 2.627 m³).

Sanitarne sečnje so načrtovane na 13 % površine drogovnjakov (9 ha) z jakostjo 7 % od lesne zaloge (lesna zaloga 2.073 m³, možni posek 141 m³).

Redčenja v debeljakih so načrtovana na 70 % površine debeljakov (68 ha), povprečna jakost redčenj naj bi znašala v teh sestojih 12 % od lesne zaloge (lesna zaloga 26.672 m³, možni posek 3.129 m³).

Sanitarne sečnje so načrtovane na 9 % površine debeljakov (9 ha) z jakostjo 6 % od lesne zaloge (lesna zaloga 3.669 m³, možni posek 228 m³).

V obnovo bomo uvajali 21 % površine debeljakov (20 ha). Jakost pomladitvenih sečenj naj bi v teh debeljakih znašala 24 % od lesne zaloge (lesna zaloga 7.766 m³, možni posek 1.880 m³).

Nadaljevanje obnove s šibkimi jakostmi pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) načrtujemo na 17 % sestojev v obnovi (7 ha), s povprečno jakostjo 36 % od lesne zaloge (lesna zaloga 2.317 m³, možni posek 836 m³).

Pospešena obnova z zmernimi do močnimi jakostmi pomladitvenih sečenj bo potekala na 67 % površine sestojev v obnovi (29 ha), s povprečno jakostjo 65 % od lesne zaloge (lesna zaloga 6.765 m³, možni posek 4.390 m³). Končni poseki v sestojih v obnovi bodo izvedeni na 16 % površine sestojev v obnovi (7 ha), možni posek pa bo znašal 1.562 m³. Poleg teh sestojev v obnovi, ki bodo v celoti prešli v mladovje, bodo s končnimi poseki prešli v mladovje še dodatni sestoji v obnovi, kjer je načrtovana pospešena obnova (10 ha sestojev v obnovi, ki so dobro pomlajeni - nad 80 % površine in imajo načrtovan posek višji od 50 % lesne zaloge sestoja). V mladovje bo prešel tudi del debeljakov, kjer se bo poleg redčenja izvajalo še širjenje obstoječih pomladitvenih jeder. Zaradi uravnoteženja razvojnih faz, bi bilo potrebno več končnih posekov, a zaradi premajhnega deleža mladovij v sestojih v obnovi smo načrtovali večji delež pospešene obnove.

Preglednica 77/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	32,8	67,2	100,0
- ciljno %	31	69	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	93,0	190,0	283,0
- ciljna (m ³ /ha)	90	200	290
Prirastek (m ³ /ha)	1,63	5,25	6,88
Možni posek (m ³ /ha)	18,5	43,7	62,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,86	4,38	6,23
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	19,9	23,0	22,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	113,8	83,4	90,6
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 78/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	1.893	2.324	0	0	0	187	4.404	20,0	113,9
	%	43,0	52,8	0,0	0,0	0,0	4,2	100,0		
Listavci	m ³	3.863	6.344	0	0	0	182	10.389	23,0	83,4
	%	37,2	61,0	0,0	0,0	0,0	1,8	100,0		
Skupaj	m³	5.756	8.668	0	0	0	369	14.793	22,0	90,7
	%	38,9	58,6	0,0	0,0	0,0	2,5	100,0		

Preglednica 79/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega gošče	ha	8,79	8,79
Nega letvenjaka	ha	6,60	6,60
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,80	5,80

9.2.3 Rastiščnogojitveni razred: Kisloljubno bukovje - 12112

RGR Kisloljubno bukovje obsega 4.232 ha gozdov, kar predstavlja 70,7 % površine GGE. Po oblikah lastništva prevladujejo zasebni gozdovi, ki se razprostirajo na 94,7 % površine RGR, državnih gozdov je 5 %, gozdov lokalnih skupnosti je 0,3 %.

Pojavlja se v vseh k.o., razen v k.o. Liberga. Kot prevladujoči RGR je v k.o. Kresnice, Kresniški vrh, Litija, Račica, Štanga in Gozd Reka. Vsi gozdovi RGR 12112-Kisloljubno bukovje spadajo v kategorijo večnamenskih gozdov.

V tem gospodarskem razredu je v preteklosti prevladovalo kmečko prebiranje, v njem se je tudi steljarilo, zato so rastišča degradirana. Posledica so nižje lesne zaloge in prirastki ter slabše zasnove in kakovost sestojev.

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Zaradi dobrih rastišč opravljajo gozdovi na več kot tretjini površine tega RGR prvo stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodne funkcije. V RGR je evidentirana prva stopnja poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, funkcije pridobivanja drugih gozdnih dobrin, hidrološke funkcije, klimatske in higiensko-zdravstvene funkcije, estetske funkcije, lovnogospodarske funkcije in funkcije pridobivanja drugih gozdnih dobrin.

Na drugi stopnjo poudarjenosti prevladujeta predvsem funkcija varovanja gozdnih zemljišč in hidrološka funkcija.

Vzdolž struge reke Save poteka skozi RGR območje EPO – Sava od Mavčič do Save(33500).

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 80/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
541	<i>Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje</i>	11	4,72	0,1
551	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	31,58	0,7
561	<i>Bazoljubno gradnovje</i>	3	70,87	1,7
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	2,66	0,1
591	<i>Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje</i>	5	22,86	0,5
631	<i>Preddinarsko gorsko bukovje</i>	9	4,16	0,1
711	<i>Kisloljubno gradnovno belogabrovje</i>	11	60,95	1,4
741	<i>Kisloljubno rdečeborovje</i>	5	352,60	8,3
751	<i>Kisloljubno bukovje z rebrenjačo</i>	9	3.597,31	85,1
761	<i>Javorovje s praprotmi</i>	7	1,23	0,0
771	<i>Jelovje s praprotmi</i>	17	11,57	0,3
772	<i>Jelovje s trikrpim bičnikom</i>	15	71,49	1,7
	Skupaj	8,7	4.232,00	100,0

Dobrih 85 % gozdov tega RGR je opredeljena kot skupina rastišč Kisloljubno bukovje z rebrenjačo. Od ostalih rastišč velja omeniti Kisloljubno rdečeborovje, ki se pojavlja na izpostavljenih sušnih grebenih.

Tla so kislja, rjava, srednje globoka do globoka in rodovitna.

Povprečna proizvodna sposobnost teh rastišč glede na naravno drevesno sestavo znaša 7,00 m³/ha/leto.

b) Stanje sestojev**Zgradba gozda**

Skupinsko raznodobni sestoji.

Lesna zaloga in prirastek

Lesna zaloga je 312,2 m³/ha. V lesni zalogi zavzemajo listavci 69,4 % in iglavci 30,6 %. Največji delež lesne zaloge je pri iglavcih v petem in pri listavcih v četrtem debelinskem razredu. Letni prirastek je 7,83 m³/ha, od tega je 71,2 % listavcev.

Preglednica 81/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	6,6	15,2	24,3	25,9	28,0	95,4	30,6	2,25	28,8
Listavci	7,5	20,7	23,5	26,4	21,9	216,8	69,4	5,58	71,2
Skupaj	7,2	19,0	23,7	26,3	23,8	312,2	100,0	7,83	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 82/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	64,5	6,4	23,5	0,2	0,8	107,9	39,4	5,5	57,5	6,4
	%	20,7	2,0	7,5	0,1	0,3	34,6	12,6	1,7	18,4	2,1
Naravno stanje	m ³ /ha	21,9	3,1	18,7	0,0	0,0	231,0	18,7	0,0	12,5	5,2
	%	7	1	6			74	6		4	2

V drevesni sestavi prevladuje bukev (34,6 %). Večina preostalih listavcev so hrasti (12,6 %) in drugi trdi listavci (kostanj, beli gaber idr.). Med iglavci je največ smreke (20,7 %), nato bora (7,5 %), zastopana je tudi jelka in drugi iglavci (zeleni bor, črni bor in duglazija). Bukev nastopa sestojno ali skupinsko, smreka skupinsko in gnezdasto, redkeje šopasto in posamično, graden nastopa skupinsko in posamično, gorski javor in veliki jesen ob jarkih pogosto nastopata v gnezdih, drugod pa tako kot ostale drevesne vrste posamično. Glede na modelno stanje je močno prevelik delež drugih trdih listavcev in smreke, prav tako je prevelik delež hrasta. Na njihov račun bi se moral povečati delež bukve, ki jo je v RGR glede na naravno stanje premalo.

Ohranjenost gozdov

Grafikon 10: Površinski deleži ohranjenosti gozdov.

V RGR 12112-Kislojubno bukove je 25 % ohranjenih gozdov, spremenjenih je 62 % gozdov, močno spremenjenih je 13 % gozdov. Visok delež spremenjenih gozdov in močno spremenjenih gozdov je predvsem zaradi prevelikega deleža smreke, hrasta in trdih listavcev, zlasti na račun bukve.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 83/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4

Rastiščnogojitveni razredi

Mladovje	88,25	11,3	33,7	46,6	8,4	0,9	39,3	59,4	0,4	32,1	22,5	32,3	13,1
Drogovnjak	1.303,39	1,4	28,3	66,5	3,8	1,2	21,4	68,6	8,8	11,2	41,2	40,5	7,1
Debeljak	2.175,75					2,9	51,6	44,9	0,6	3,6	49,2	42,5	4,7
Sestoj v obnovi	664,61					8,0	43,4	48,0	0,6				
Skupaj	4.232,00												

Prevladujejo debeljaki (51,4 %). Debeljaki so v večini pomanjkljivo negovani. Prevladuje normalen sklep. Na 11 % površine debeljakov se pojavlja pomladek v večini dobre zasnove.

Sledi razvojna faza drogovnjak (30,8 %). V njih prevladujeta normalen in rahel sklep, sestojne zasnove so največkrat pomanjkljive. Prevladujejo nenegovani sestoji. Pomladek se pojavlja na 4 % in ima največkrat pomanjkljivo sestojno zasnovo.

Sestojev v obnovi je 15,7 %. V njih se na 54 % pojavlja pomladek, v katerih prevladuje dobra sestojna zasnova. Pomlajevanje je dobro. V pomladku prevladujejo bukev, smreka, kostanj in jelka.

Mladovij (2,1 %) je v RGR premalo. Pri njih prevladujeta pomanjkljiva in dobra zasnova ter tesen ali rahel sklep. V naravnih mladovjih so bukvi in smreki primešani hrast, kostanj, ostali drugi trdi listavci, bor in plemeniti listavci. V smrekovih mladovjih, ki so bili osnovani s sadnjo, se pojavljajo tudi listavci, ki so se sami nasemenili.

Kakovost drevja

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	418	14,4	36,1	42,1	7,4	0,0
Jelka	61	11,5	31,1	42,6	14,8	0,0
Bor	223	8,5	28,7	47,5	13,5	1,8
Macesen	13	30,8	30,8	38,4	0,0	0,0
Ostali igl.	2	0,0	50,0	0,0	50,0	0,0
Bukev	749	7,9	23,9	45,8	17,6	4,8
Hrast	275	11,3	25,8	43,3	17,8	1,8
Pl. Ist.	42	4,8	38,1	40,4	14,3	2,4
Dr. tr. Ist.	425	3,3	20,7	50,8	19,1	6,1
Meh. Ist.	73	6,8	46,7	30,1	13,7	2,7
Skupaj iglavci	717	12,6	33,3	43,6	9,9	0,6
Skupaj listavci	1.564	7,1	24,3	46,3	17,8	4,5
Skupaj	2.281	8,8	27,1	45,6	15,3	3,2

Podatki o kakovosti so pridobljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Kakovost je bila ocenjena pri drevju debeline nad 30 cm.

45,6 % drevja sodi po kakovosti v dober kakovostni razred, 27,1 % v prav dober kakovostni razred. Iglavci so po kakovosti pred listavci, saj je v prav dobrem in odličnem kakovostnem razredu skupaj skoraj 46 % drevja, medtem ko je pri listavcih delež v teh dveh razredih manjši (31,4 %).

Poškodovanost sestojev

Delež poškodovanosti drevja je 12 % za vse oblike poškodovanosti skupaj. Največji je delež poškodb debla in korenčnika, ki znašajo 7,7 %, sledijo poškodbe na vejah oziroma krošnjah z 2,8 %. Osutost je opaziti pri 1,5 % dreves.

Odmrlo drevje

V RGR je povprečno 44,7 odmrlih dreves/ha, od tega 47 % stoječega drevja in 53 % ležečega. Skupno je v RGR 29,5 m³/ha odmrlega drevja.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Skupna realizacija možnega poseka v RGR je bila 76,4 %. Realizacija sečnje iglavcev je 85,7 % in listavcev 72 %. V povprečju je bil izveden posek 4,3 m³/ha/leto (14,5 % od LZ).

Skupno je bilo 66 % sanitarnega poseka, redčenja predstavljajo 16 % in pomladitvene sečnje 14 %.

Realizacija gojitvenih del je bila pod načrtovanimi. Najbliže načrtovanim vrednostim je bila izvedena priprava tal in sadnja. Vsa ostala dela so bila opravljena v minimalnem oziroma manjšem obsegu. Izvedena so bila nenačrtovana dela varstva pred žuželkami, zaščita in ostalo varstvo pred divjadjo.

Preglednica 84/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava tal	ha	2,79	2,35	84,2
Sadnja	ha	4,18	2,35	56,2
Obžetev	ha	38,22	14,81	38,7
Nega mladja	ha	12,54	4,80	38,3
Nega gošče	ha	95,69	6,18	6,5
Nega letvenjaka	ha	70,24	19,45	27,7
Nega ml. drogovnjaka	ha	98,97	22,75	23,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	27,50	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	224,83	0,0
Zaščita s kolicenjem ali tulci	kos	0,00	650,00	0,0
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0,00	1,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina gozdov je za 21,68 ha manjša kot pred desetletjem, kar je posledica natančnejšega zajema gozdnega roba in manjših posegov z namenom krčitve gozdnega prostora na gozdnem robu. Prirastek se je zmanjšal za 0,64 m³/ha, medtem ko se je LZ zvišala za 15,5 m³/ha. V preteklih 10 letih je bilo letno posekano 4,31 m³/ha drevja, sedaj pa se za naslednjih 10 let načrtuje možni posek v višini 5,89 m³/ha/leto.

Preglednica 85/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	4.284,43	87,9	184,8	272,8	2,11	4,54	6,65	0,85	1,29	2,14
2013	4.253,68	94,7	201,9	296,6	2,50	5,97	8,47	1,58	2,73	4,31
2023	4.232,00	95,4	216,8	312,1	2,25	5,58	7,83	1,75	4,14	5,89

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	22,1	1,5	8,4	0,1	0,2	33,2	12,4	1,7	18,8	1,6
2013	22,5	1,9	7,3	0,0	0,2	33,1	13,1	1,9	18,6	1,4
2023	20,7	2,0	7,5	0,1	0,3	34,6	12,6	1,7	18,4	2,1

Drevesna sestava se je glede na prejšnje ureditveno obdobje spremenila z znižanjem deleža smreke za 1,8 % in zvišal se je delež bukve za 1,5 %. Sprememba deleža pri vseh drugih drevesnih vrstah je pod 1 %.

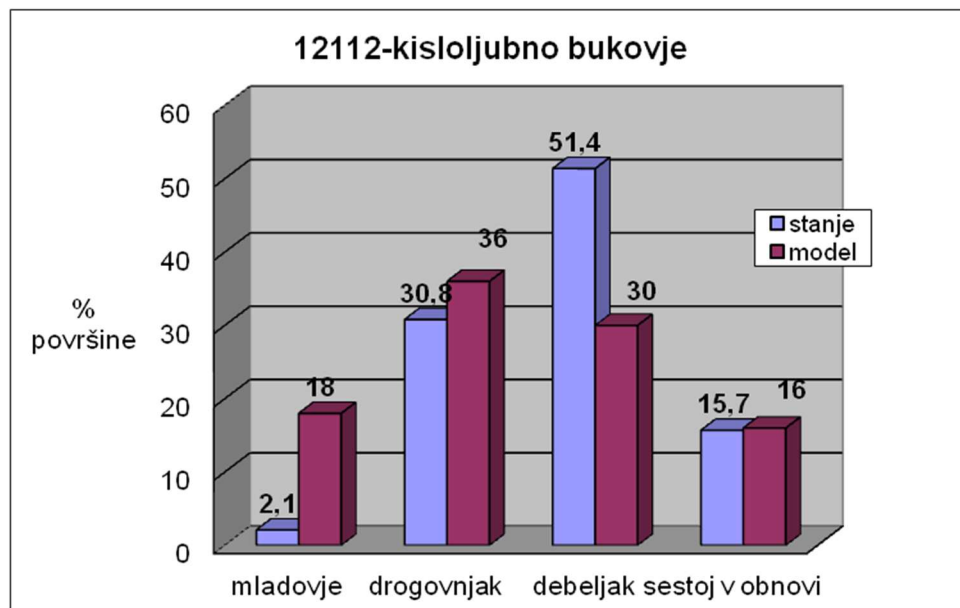
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Razmerje razvojnih faz je precej neusklajeno z modelnim stanjem. Razmerje razvojnih faz odstopa od normalnega v mladovju in sicer dosega le 12 % modelne vrednosti. Drogovnjaki dosegajo 86 % modelne vrednosti, debeljaki pa presegajo modelno vrednost za 71 %. Sestoji v obnovi dosegajo 98 % modelne vrednosti.

Statična stabilnost je oslABLJENA v nenegovanih drogovnjakih, ki predstavljajo skoraj 69 % površine drogovnjakov.

Preglednica 86/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje		Trajanje razvojne faze let	Model		Razlika
	Površina	Delež		Delež	Modelna površina	
	ha	%		%	ha	
Mladovje	88,25	2,1	22	18	761,76	-88
Drogovnjak	1.303,39	30,8	45	36	1.523,52	-14
Debeljak	2.175,75	51,4	38	30	1.269,60	71
Sestoj v obnovi	664,61	15,7	20	16	677,12	-2
Skupaj	4.232,00	100,0	125	100	4.232,00	

Grafikon 11: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Skupinsko raznodobni gozd bukve 36 % (šopasto do sestojno) s posamično do sestojno primesjo smreke 21 %, s posamično do skupinsko primesjo rdečega bora 7 %, gradna 12 %, drugih trdih listavcev 18 %, mehkih listavcev 2 % in s posamično do šopasto primesjo plemenitih listavcev 2 %, ter posamično primesjo jelke (do 2 %).

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 3 %, drogovnjak 29 %, debeljak 49 %, sestoj v obnovi 19 %

Ciljna lesna zaloga: 332 m³/ha; iglavci 100 m³/ha, listavci 232 m³/ha;

Končna lesna zaloga (modelna): 510 m³/ha;

Ciljna kvaliteta: za iglavce dobra do odlična, za listavce dobra do prav dobra;

Obdobje za doseganje ciljnega stanja: 10 let

Skupinsko postopni gozdnogojitveni sistem

Proizvodno obdobje: 125 let, pomladitveno obdobje: 20 let

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve so prikazane za naslednje desetletno ureditveno obdobje

Usmeritve za obnovo

V obnovo uvajati presvetljene poškodovane debeljake s slabo do pomanjkljivo kvalitetno zasnovo. V debeljakih, v katerih se intenzivno pomlajuje smreka, naj bodo jakosti pomladitvenih sečenj pri uvajanju v obnovo šibke zaradi pospeševanja naravnega pomlajevanja bukve. V debeljakih, v katerih se intenzivno pomlajuje bukev, so lahko jakosti pomladitvenih sečenj močnejše – šibke do zmerne jakosti.

Zadržano nadaljevati z obnovo predvsem v tistih delih sestojev v obnavljanju, kjer so drevesa matičnega sestoja močno poškodovana ali pa so zelo slabe kvalitete (imajo majhen vrednostni prirastek).

Nadaljevanje pomlajevanja naj bo zadržano zaradi ustvarjanja ugodnih pogojev za razvoj bukve, zaradi vrednostnega priraščanja matičnega sestoja in težnje po večji stopnji raznodobnosti zgradbe sestojev (boljša statična stabilnost).

Pospešeno nadaljevati z obnovo (močnejše jakosti pomladitvenih sečenj) ali jo zaključiti v sestojih v obnavljanju, kjer je to potrebno zaradi stanja pomladka.

Zaradi konkurenčne sposobnosti na kislih tleh je na teh rastiščih zelo agresivna smreka in drugi trdi listavci. Zato naj se v sestojih s prevladujočim deležem smreke v lesni zalogi širi vrzeli na širino ene sestojne višine, da se ustvarijo primerni pogoji za pomladitev bukve.

Jedra širiti zmerno in počasi, da se površine zaradi prevelike osvetljenosti ne zarastejo s travami in praprotyo.

Obnova s sadnjo in setvijo

Če pride do uničenih – ogolelih gozdnih površin (npr. ujme) brez drevja oz. je prisotno le mladovje s slabo sestojno zasnovo, se sanacija izvede s sadnjo smreke, gorskega javorja in bukve ter s setvijo. Pri setvi se bo uporabljala mešanica semen s prevladujočim deležem gorskega javorja in primesjo bukve, smreke, lipe, maklena, jerebike ter trepetlike.

Usmeritve za nego

Vsa na novo nastajajoča mladovja ter mladovja, katerih rast in razvoj je še pod vplivom matičnega sestoja, naj se v čim večji meri negujejo posredno s pomočjo matičnega sestoja. Taka mladovja so redkejša, bolj kakovostna ter bolj stojna, zato je v njih nego potrebno izvajati manj pogosto ter z manjšo jakostjo. Pomemben ukrep je uravnavanje zmesi, kjer naj se na ohranjenih rastiščnih razmerah daje prednost bukvi. Na sušnejših mestih se ji pridruži graden, proti grebenom in prisojnim legam pa rdeči bor. Smreka ima svoj prostor na bolj svežih tleh, ob jarkih in na osojnih pobočjih.

V drogovnjakih je potrebno povečevati stojnost in kakovost ter pospeševati manjšinske drevesne vrste. Zmes drevesnih vrst uravnavati proti modelni drevesni sestavi acidofilnih bukovij. Jakost redčenj prilagoditi stojnosti in reakcijski sposobnosti vsakega sestoja. V zasmrečenih drogovnjakih imajo prednost pri izbiri nosilcev funkcij listavci ne glede na kakovost. Redčenja si morajo pravočasno slediti, da se ne poslabša stojnost sestojev zaradi nevarnosti snegolomov in žledolomov. V večini drogovnjakov, ki imajo normalen sklep, naj se izvajajo zmerna redčenja jakosti 15 – 30 % LZ.

Glavni cilj v debeljakah je izboljšati negovanost sestojev. Na ta način bo tudi izboljšana njihova stojnost in povišan vrednostni prirastek. Zmes drevesnih vrst uravnnavati proti modelni drevesni sestavi acidofilnih bukovij. V debeljakah, ki se jih ne uvaja v obnovo, naj se izvajajo izbiralna redčenja z jakostjo, ki je odvisna od sestojnih zasnov in sklepa sestoja.

Usmeritve za varstvo

V predelih, kjer je primes smreke močnejša, redno izvajati sanitarne sečnje ter ukrepe za varstvo pred smrekovimi podlubniki (pasti). Sanitarne sečnje imajo prednost pred rednimi poseki. Dosledno naj se izvaja gozdni red. Pred divjadjo ščitimo plemenite listavce in plodonosno drevje individualno s tulci. Sadike smreke se ščiti s premazi.

Ukrepi

Najvišji možni posek za naslednje ureditveno obdobje 2023 - 2032 znaša 249.097 m³. Predstavlja 18,9 % skupne lesne zaloge ali 75,2 % prirastka. V možnem poseku je 29,7 % iglavcev in 70,3 % listavcev.

Največji delež poseka, glede na vrsto poseka ima redčenje (62,6 %) Sledi pomladitveni posek (35,8 %). Delež poseka oslabelega drevja in sanitarnih poseka bo predstavljal 1,6 % možnega poseka.

V drogovnjakah znaša skupni možni posek 22,6 % od skupnega možnega poseka v RGR

Redčenja v drogovnjakah naj bi se izvajala na 86 % površine drogovnjakov (1.126 ha). Njihova povprečna jakost znaša 17 % od lesne zaloge (lesna zaloga 307.700 m³, možni posek 53.093 m³). V obnovo se bo uvajalo 2,34 ha površine drogovnjakov. Jakost pomladitvenih sečenj v teh drogovnjakah je 18 % od lesne zaloge (lesna zaloga 377 m³, možni posek 67 m³).

Na 13 % drogovnjakov (174 ha) naj bi se izvajale večinoma sanitarne sečnje (lesna zaloga 38.264 m³, možni posek 3.072 m³).

Načrtovani posek v debeljakah predstavlja 47,1 % možnega poseka v GGE. Redčenja so načrtovana na 90 % površine debeljakov (1.967 ha), njihova jakost pa znaša 14 % od lesne zaloge (lesna zaloga 720.328 m³, možni posek 103.255 m³).

Večinoma sanitarne sečnje naj bi se izvajale na 1 % debeljakov (31 ha) (lesna zaloga 7.146 m³, možni posek 640 m³).

V obnovo se bo uvajalo 8 % površine debeljakov (177 ha). Jakost pomladitvenih sečenj v teh debeljakah je 23 % od lesne zaloge (lesna zaloga 57.945 m³, možni posek 13.482 m³). Poleg teh sestojev, ki bodo z uvajanjem v obnovo prešli v sestoje v obnovi, bo določen delež presvetljenih debeljakov dodatno prešel v sestoje v obnovi s pomladitvijo.

Nadaljevanje obnove s šibkimi jakostmi pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) načrtujemo na 69 % sestojev v obnovi (461 ha), s povprečno jakostjo 30 % od lesne zaloge (lesna zaloga 136.565 m³, možni posek 41.579 m³).

Pospešena obnova z zmernimi do močnimi jakostmi pomladitvenih sečenj bo potekala na 24 % površine sestojev v obnovi (157 ha), s povprečno jakostjo 57 % od lesne zaloge (lesna zaloga 43.031 m³, možni posek 24.369 m³).

Končni poseki v sestojih v obnovi so načrtovani na 7 % površine sestojev v obnovi (46 ha), možni posek pa bo znašal 9.540 m³. V mladovje bo poleg sestojev s končnim posekom prešlo še 10 ha sestojev v obnovi, ki so dobro pomlajeni (nad 70 % površine in imajo načrtovan posek višji od 70 % lesne zaloge sestoja. V mladovje bo prešel tudi del debeljakov, kjer se bo poleg redčenja izvajalo še širjenje obstoječih pomladitvenih jeder.

Preglednica 87/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	30,6	69,4	100,0

Rastiščnogojitveni razredi

- ciljno %	30	70	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	95,4	216,8	312,2
- ciljna (m ³ /ha)	99,5	232,2	331,7
Prirastek (m ³ /ha)	2,25	5,58	7,83
Možni posek (m ³ /ha)	17,5	41,3	58,8
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,75	4,14	5,89
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	18,3	19,1	18,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	77,8	74,1	75,2
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica 88/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	47.769	24.948	0	0	0	1.364	74.081	18,4	77,7
	%	64,5	33,7	0,0	0,0	0,0	1,8	100,0		
Listavci	m ³	108.245	64.144	0	0	0	2.627	175.016	19,1	74,1
	%	61,8	36,7	0,0	0,0	0,0	1,5	100,0		
Skupaj	m³	156.014	89.092	0	0	0	3.991	249.097	18,9	75,2
	%	62,6	35,8	0,0	0,0	0,0	1,6	100,0		

Preglednica 89/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Obžetev	ha	0,33	0,33
Nega mladja	ha	0,62	1,54
Nega gošče	ha	9,31	10,28
Nega letvenjaka	ha	10,93	10,93
Nega ml. drogovnjaka	ha	22,33	22,33

9.2.4 Rastiščnogojitveni razred: Kisloljubno bukovje - 12113

RGR 12113-Kisloljubno bukovje obsega 385,82 ha gozdov, kar predstavlja 6,4 % površine GGE. Po oblikah lastništva prevladujejo državni gozdovi, ki se razprostirajo na 94,5 % površine RGR, zasebnih gozdov je 5,5 %, gozdov lokalnih skupnosti ni.

Pogosteje se pojavlja se v k.o. Šmartno, Vintarjec ter posamezno v k.o. Liberga in Kresniški vrh. Vsi gozdovi RGR 12113-Kisloljubno bukovje spadajo v kategorijo večnamenskih gozdov.

Zaradi intenzivnejšega načina gospodarjenja v preteklosti so v tem RGR večje lesne zaloge ter boljše zasnove in kakovost kot v RGR 12112-Kisloljubno bukovje.

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Na manjših površinah je na prvi stopnji poudarjena funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, estetska funkcija in funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin.

Zaradi dobrih rastišč opravljajo gozdovi tega RGR prvo stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodne funkcije. Izjeme so površine, ki so v degradacijskem stanju in če se prekrivajo z območji, kjer je poudarjena katera od ekoloških ali socialnih funkcij prve stopnje.

Območij EPO v RGR ni.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 90/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
541	<i>Preddinarsko-dinarsko gradново belogabrovje</i>	11	13,35	3,5
551	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	39,33	10,2
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	3,62	0,9
591	<i>Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje</i>	5	10,57	2,8
711	<i>Kisloljubno gradново belogabrovje</i>	11	3,14	0,8
741	<i>Kisloljubno rdečeborovje</i>	5	0,35	0,1
751	<i>Kisloljubno bukovje z rebrenjačo</i>	9	293,49	76,4
771	<i>Jelovje s praprotmi</i>	17	7,66	2,0
772	<i>Jelovje s trikrpim bičnikom</i>	15	12,59	3,3
	Skupaj	9,31	384,10	100,0

Skoraj 77 % gozdov tega RGR je opredeljeno kot Kisloljubno bukovje z rebrenjačo. Od ostalih skupin rastišč velja omeniti še Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje in Jelovje s trikrpim bičnikom.

Tla so kislja, rjava, srednje globoka do globoka in rodovitna.

Povprečna proizvodna sposobnost teh rastišč glede na naravno drevesno sestavo znaša 7,44 m³/ha/leto, sedanja izkoriščenost rastiščnega potenciala je 90 %.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

skupinsko raznodobni sestoji

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 91/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	8,7	18,0	23,5	23,7	26,1	111,2	39,7	2,59	38,6
Listavci	8,5	21,6	21,9	25,7	22,3	169,0	60,3	4,12	61,4
Skupaj	8,6	20,1	22,5	24,9	23,9	280,2	100,0	6,71	100,0

Lesna zaloga je 280 m³/ha. V lesni zalogi zavzemajo listavci 60,3 % in iglavci 39,7 %. Največji delež lesne zaloge je pri iglavcih v petem in pri listavcih v četrtem debelinskem razredu. Letni prirastek je 6,71 m³/ha, od tega je 61,4 % listavcev.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 92/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	67,2	27,1	12,3	0,0	4,5	122,0	13,3	9,7	23,6	0,5
	%	24,0	9,7	4,4	0,0	1,6	43,4	4,8	3,5	8,4	0,2
Naravno stanje	m ³ /ha	19,6	5,6	11,2			201,7	14,0	5,6	16,8	5,6
	%	7	2	4			72	5	2	6	2

V drevesni sestavi prevladuje bukev (43,4 %). Večina preostalih listavcev so drugi trdi listavci (predvsem kostanj) in hrasti. Med iglavci je največ smreke (24 %), zastopana sta še jelka in rdeči bor ter posamezni drugi iglavci (duglazija in zeleni bor). Bukev nastopa sestojno ali skupinsko, smreka in jelka skupinsko in gnezdasto, redkeje šopasto in posamično, graden in kostanj nastopata skupinsko in posamično, gorski javor in veliki jesen ob jarkih pogosto nastopata v gnezdih, drugod pa tako kot ostale drevesne vrste posamično. Glede na modelno stanje je močno prevelik delež smreke in jelke, prav tako je prevelik delež bora in na njihov račun bi se moral povečati delež bukve, ki jo je v RGR glede na naravno stanje premalo.

Ohranjenost gozdov

RGR 12113-kisloljubno bukovje ima 39 % ohranjenih gozdov, spremenjenih je 61 % gozdov, močno spremenjen gozdov ni. Visok delež spremenjenih gozdov je predvsem zaradi prevelikega deleža smreke, jelke in bora, zlasti na račun bukve.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 93/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	42,56	12,1	76,6	9,1	2,2	0,0	52,7	47,3	0,0	26,4	54,9	9,7	9,0
Drogovnjak	128,06	3,9	83,6	11,3	1,2	5,8	64,1	30,1	0,0	4,9	64,5	21,2	9,4
Debeljak	114,58					0,1	91,1	8,8	0,0	1,0	62,3	33,3	3,4
Sestoj v obnovi	98,90					6,9	59,3	33,8	0,0				
Skupaj	384,10												

Zaradi preteklih vremenskih ujm, tokrat v RGR prevladuje razvojna faza drogovnjak, ki zavzema kar 33,3 % gozdov. V njih prevladuje normalen sklep, sestojne zasnove so dobre. Prevladujejo

pomanjkljivo negovani in nenegovani sestoji. Pomladek se pojavlja na 3 % in ima večinoma dobro zasnovo.

Sledi razvojna faza debeljak (29,8 %). Debeljaki so v večini pomanjkljivo negovani. Prevladuje normalen sklep. Na 15 % površine debeljakov se pojavlja pomladek v večini dobre zasnove.

Sestojev v obnovi je 25,7 %. V njih se na 66 % pojavlja pomladek, v katerih prevladuje dobra sestojna zasnova. Pomlajevanje je dobro. V pomladku prevladuje bukev, nato si sledijo jelka, smreka, kostanj, zeleni bor in gorski javor.

Mladovij je v tem RGR 11,1 %. Pri njih prevladuje dobra sestojna zasnova ter normalen sklep. V naravnih mladovjih so bukvi ter jelki in smreki primešani kostanj, plemeniti listavci, drugi trdi listavci, bor in hrast.. V smrekovih mladovjih, ki so bili osnovani s sadnjo, se pojavljajo tudi jelke in listavci, ki so se sami nasemenili.

Kakovost drevja

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	39	5,1	66,7	23,1	5,1	0,0
Jelka	12	8,3	58,3	16,7	16,7	0,0
Bor	8	12,5	12,5	62,5	12,5	0,0
Bukev	69	10,1	36,3	34,8	15,9	2,9
Hrast	18	22,2	50,0	11,1	16,7	0,0
Pl. lst.	10	20,0	20,0	50,0	0,0	10,0
Dr. tr. lst.	21	23,8	33,3	28,6	14,3	0,0
Meh. lst.	3	0,0	0,0	66,7	33,3	0,0
Skupaj iglavci	59	6,8	61,0	23,7	8,5	0,0
Skupaj listavci	121	14,9	37,1	30,6	14,9	2,5
Skupaj	180	12,2	45,0	28,3	12,8	1,7

Podatki o kakovosti so pridobljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Kakovost je bila ocenjena pri drevju debeline nad 30 cm.

V prav dober kakovostni razred sodi 45 % drevja, 28,3 % v dober kakovostni razred. Iglavci so po kakovosti pred listavci, saj je v prav dobrem in odličnem kakovostnem razredu skupaj skoraj 68 % drevja, medtem ko je pri listavcih delež v teh dveh razredih manjši (52 %).

Poškodovanost sestojev

Delež poškodovanosti drevja je 7,4 % za vse oblike poškodovanosti skupaj. Največji je delež poškodb debla in korenčnika, ki znašajo 5,2 %, sledijo poškodbe na vejah oziroma krošnjah z 1,2 %. Osutost je opaziti pri 1,0 % dreves.

Odmrlo drevje

V RGR je povprečno 36,7 odmrlih dreves/ha, od tega 36 % stoječega drevja in 64 % ležečega. Skupno je v RGR 26,8 m³/ha odmrlega drevja.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Skupna realizacija možnega poseka v RGR je bila 94,1 %. Realizacija sečnje iglavcev je 145,6 % in listavcev 61,8 %. V povprečju je bil izveden posek 7,04 m³/ha/leto (22,5 % od LZ).

Skupno je bilo 69 % sanitarnega poseka, pomladitvene sečnje predstavljajo 27 % in redčenja 1 %.

Realizacija gojitvenih del je bila pod načrtovanimi. Presežene načrtovane vrednosti so bile pri negi mladja. Vsa ostala dela so bila opravljena v minimalnem oziroma manjšem obsegu. Izvedena so bila nenačrtovana dela varstva pred žuželkami.

Preglednica 94/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Obžetev	ha	0,00	0,10	0,0
Nega mladja	ha	0,81	1,85	228,4
Nega gošče	ha	33,46	2,90	8,7
Nega letvenjaka	ha	45,74	22,08	48,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	17,10	1,75	10,2
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	35,87	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica 95/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	384,52	126,7	175,4	302,1	2,85	4,96	7,82	4,31	2,52	6,82
2013	385,82	125,2	187,3	312,5	3,24	4,27	7,50	4,19	2,85	7,04
2023	384,10	111,2	169,0	280,2	2,59	4,12	6,71	2,49	4,04	6,52

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov je za 1,72 ha manjša kot pred desetletjem, kar je posledica natančnejšega zajema gozdnega roba. Prirastek se je zmanjšal za 0,79 m³/ha, medtem ko se je LZ zmanjšala za 32,3 m³/ha. V preteklih 10 letih je bilo letno posekano 7,04 m³/ha drevja, sedaj pa se za naslednjih 10 let načrtuje možni posek v višini 6,52 m³/ha/leto.

Drevesna sestava

Drevesna sestava se je glede na prejšnje ureditveno obdobje spremenila z znižanjem deleža smreke za 3,4 %, bora za 1,1 %, bukeve za 2,2 % in zvišal se je delež jelke za 3,2 %, plemenitih listavcev za 1,4 % ter drugih trdih listavcev za 1 %. Sprememba deleža pri vseh drugih drevesnih vrstah je pod 1 %.

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	33,4	6,0	2,4	0,1	0,0	40,7	7,0	3,2	7,1	0,1
2013	27,4	6,5	5,5	0,1	0,7	45,6	4,4	2,1	7,4	0,3
2023	24,0	9,7	4,4	0,0	1,6	43,4	4,8	3,5	8,4	0,2

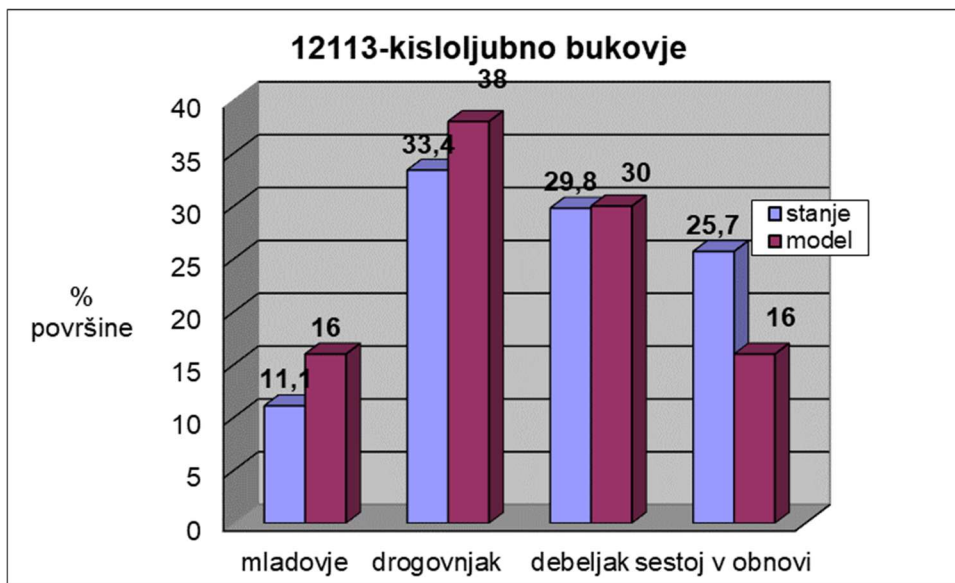
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Razmerje razvojnih faz je neusklajeno z modelnim stanjem - predvsem odstopa od normalnega v mladovju in sicer dosega 69 % modelne vrednosti ter pri sestojih v obnovi, ki presegajo vrednost za 61 %.

Za debeljake, ki praktično dosegajo modelno vrednost in drogovnjake, ki dosegajo 88 % modelne vrednosti lahko govorimo o precej usklajenem stanju glede na modelne vrednosti.

Preglednica 96/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	let	%	ha	
Mladovje	42,56	11,1	20	16	61,46	-31
Drogovnjak	128,06	33,4	47	38	145,95	-12
Debeljak	114,58	29,8	38	30	115,23	-1
Sestoj v obnovi	98,90	25,7	20	16	61,46	61
Skupaj	384,10	100,0	125	100	384,10	

Grafikon 12: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Skupinsko raznodobni gozd bukve 44 % (šopasto do sestojno) s posamično do sestojno primesjo smreke 25 %, s posamično do skupinsko primesjo jelke (10 %) in rdečega bora 4 %, macesen in drugi iglavci 1 %, gradna 4 %, drugih trdih listavcev 8 %, mehkih listavcev do 1 % in s posamično do šopasto primesjo plemenitih listavcev 4 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 14 %, drogovnjak 29 %, debeljak 31 %, sestoj v obnovi 26 %.

Ciljna lesna zaloga: 280 m³/ha; iglavci 113 m³/ha, listavci 169 m³/ha;

Končna lesna zaloga (modelna): 510 m³/ha;

Ciljna kvaliteta: za iglavce dobra do odlična, za listavce dobra do prav dobra

Obdobje za doseganje ciljnega stanja: 10 let

Skupinsko postopni gozdnogojitveni sistem.

Proizvodno obdobje: 125 let, pomladitveno obdobje: 20 let

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve so prikazane za naslednje desetletno ureditveno obdobje

Obnova

V obnovo uvajati presvetljene poškodovane debeljake s slabo do pomanjkljivo kvalitetno zasnovo. V debeljakih, v katerih se intenzivno pomlajuje smreka, naj bodo jakosti pomladitvenih sečenj pri uvajanju v obnovo šibke zaradi pospeševanja naravnega pomlajevanja bukve. V debeljakih, v katerih se intenzivno pomlajuje bukev, so lahko jakosti pomladitvenih sečenj močnejše – šibke do zmerne jakosti.

Zadržano nadaljevati z obnovo predvsem v tistih delih sestojev v obnavljanju, kjer so drevesa matičnega sestoja močno poškodovana ali pa so zelo slabe kvalitete (imajo majhen vrednostni prirastek).

Nadaljevanje pomlajevanja naj bo zadržano zaradi ustvarjanja ugodnih pogojev za razvoj bukve, zaradi vrednostnega priraščanja matičnega sestoja in težnje po večji stopnji raznodobnosti zgradbe sestojev (boljša statična stabilnost).

Pospešeno nadaljevati z obnovo (močnejše jakosti pomladitvenih sečenj) ali jo zaključiti v sestojih v obnavljanju, kjer je to potrebno zaradi stanja pomladka.

Zaradi konkurenčne sposobnosti na kisljih tleh je na teh rastiščih zelo agresivna smreka in drugi trdi listavci. Zato naj se v sestojih s prevladujočim deležem smreke v lesni zalogi širi vrzeli na širino ene sestojne višine, da se ustvarijo primerni pogoji za pomladitev bukve.

Jedra širiti zmerno in počasi, da se površine zaradi prevelike osvetljenosti ne zarastejo s travami in praprotyo.

Obnova s sadnjo in setvijo

Če pride do uničenih – ogolelih gozdnih površin (npr. ujme) brez drevja oz. je prisotno le mladovje s slabo sestojno zasnovo, se sanacija izvede s sadnjo smreke, gorskega javorja in bukve ter s setvijo. Pri setvi se bo uporabljala mešanica semen s prevladujočim deležem gorskega javorja in primesjo bukve, smreke, lipe, maklena, jerebike ter trepetlike.

Usmeritve za nego

Vsa na novo nastajajoča mladovja ter mladovja, katerih rast in razvoj je še pod vplivom matičnega sestoja, naj se v čim večji meri negujejo posredno s pomočjo matičnega sestoja. Taka mladovja so redkejša, bolj kakovostna ter bolj stojna, zato je v njih nego potrebno izvajati manj pogosto ter z manjšo jakostjo. Pomemben ukrep je uravnavanje zmesi, kjer naj se na ohranjenih rastiščnih razmerah daje prednost bukvi. Na sušnejših mestih se ji pridruži graden, proti grebenom in prisojnim legam pa rdeči bor. Smreka ima svoj prostor na bolj svežih tleh, ob jarkih in na osojnih pobočjih.

V drogovnjakih je potrebno povečevati stojnost in kakovost ter pospeševati manjšinske drevesne vrste. Zmes drevesnih vrst uravnavati proti modelni drevesni sestavi acidofilnih bukovij. Jakost redčenj prilagoditi stojnosti in reakcijski sposobnosti vsakega sestoja. V zasmrečenih drogovnjakih imajo prednost pri izbiri nosilcev funkcij listavci ne glede na kakovost. Redčenja si morajo pravočasno slediti, da se ne poslabša stojnost sestojev zaradi nevarnosti snegolomov in žledolomov. V večini drogovnjakov, ki imajo normalen sklep, naj se izvajajo zmerne redčenja jakosti 15 – 30 % LZ.

Glavni cilj v debeljakih je izboljšati negovanost sestojev. Na ta način bo tudi izboljšana njihova stojnost in povišan vrednostni prirastek. Zmes drevesnih vrst uravnavati proti modelni drevesni sestavi acidofilnih bukovij. V debeljakih, ki se jih ne uvaja v obnovo, naj se izvajajo izbiralna redčenja z jakostjo, ki je odvisna od sestojnih zasnov in sklepa sestoja.

Usmeritve za varstvo

V predelih, kjer je primes smreke močnejša, redno izvajati sanitarne sečnje ter ukrepe za varstvo pred smrekovimi podlubniki (pasti).

Ukrepi

Najvišji možni posek za naslednje ureditveno obdobje 2023 - 2032 znaša 25.059 m³. Predstavlja 23,3 % skupne lesne zaloge ali 97,3 % prirastka. V možnem poseku je 38,1 % iglavcev in 61,9 % listavcev.

Največji delež poseka, glede na vrsto poseka ima pomladitveni posek (60,9 %) Sledijo redčenja (35,8 %). Delež poseka oslabelega drevja in sanitarnih poseka bo predstavljal 3,3 % možnega poseka.

V drogovnjakih znaša skupni možni posek 21 % od skupnega možnega poseka v RGR.

Redčenja v drogovnjakih naj bi se izvajala na 79 % površine drogovnjakov (101 ha). Njihova povprečna jakost znaša 17 % od lesne zaloge (lesna zaloga 28.492 m³, možni posek 4.881 m³). Redčenja v drogovnjakih predstavljajo 0,0 % možnega poseka v RGR.

Na 21 % drogovnjakov (27 ha) naj bi se izvajale večinoma sanitarne sečnje (lesna zaloga 3.691 m³, možni posek 377 m³).

Sečnje v debeljakih predstavljajo 23 % možnega poseka v RGR. Redčenja so načrtovana na 74 % površine debeljakov (85 ha), njihova jakost pa znaša 12 % od lesne zaloge (lesna zaloga 33.641 m³, možni posek 4.089 m³).

Večinoma sanitarne sečnje naj bi se izvajale na 12 % debeljakov (13 ha) (lesna zaloga 4.546 m³, možni posek 420 m³).

V obnovo se bo uvajalo 14 % površine debeljakov (16 ha). Jakost pomladitvenih sečenj v teh debeljakih je 23 % od lesne zaloge (lesna zaloga 5.497 m³, možni posek 1.261 m³). Poleg teh sestojev, ki bodo z uvajanjem v obnovo prešli v sestoje v obnovi, bo določen delež presvetljenih debeljakov dodatno prešel v sestoje v obnovi s pomladitvijo.

Nadaljevanje obnove s šibkimi jakostmi pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) načrtujemo na 47 % sestojev v obnovi (46 ha), s povprečno jakostjo 28 % od lesne zaloge (lesna zaloga 13.844 m³, možni posek 3.849 m³).

Pospešena obnova z zmernimi do močnimi jakostmi pomladitvenih sečenj bo potekala na 44 % površine sestojev v obnovi (44 ha), s povprečno jakostjo 66 % od lesne zaloge (lesna zaloga 13.611 m³, možni posek 8.989 m³).

Končni poseki v sestojih v obnovi so načrtovani na 7 % površine sestojev v obnovi (6 ha), možni posek pa bo znašal 1.123 m³. V mladovje bo poleg sestojev s končnim posekom prešlo še 10 ha sestojev v obnovi, ki so dobro pomlajeni (nad 70 % površine in imajo načrtovan posek višji od 80 % lesne zaloge sestoja. V mladovje bo prešel tudi del debeljakov, kjer se bo poleg redčenja izvajalo še širjenje obstoječih pomladitvenih jeder.

Preglednica 97/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	39,7	60,3	100,0
- ciljno %	40	60	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	111,2	169,0	280,2
- ciljna (m ³ /ha)	113	169	282
Prirastek (m ³ /ha)	2,59	4,12	6,71
Možni posek (m ³ /ha)	24,8	40,3	65,2
Možni posek (m ³ /ha/leto)	2,49	4,04	6,52
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	22,3	23,9	23,3
Intenziteta m. p. prirastek (%)	95,9	98,0	97,2
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 98/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	4.040	5.187	0	0	0	319	9.546	22,4	96,0
	%	42,3	54,4	0,0	0,0	0,0	3,3	100,0		
Listavci	m ³	4.930	10.080	0	0	0	503	15.513	23,9	98,0
	%	31,8	65,0	0,0	0,0	0,0	3,2	100,0		
Skupaj	m³	8.970	15.267	0	0	0	822	25.059	23,3	97,3
	%	35,8	60,9	0,0	0,0	0,0	3,3	100,0		

Preglednica 99/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	0,60	0,60
Obžetev	ha	1,09	1,79
Nega gošče	ha	13,81	15,52
Nega letvenjaka	ha	7,15	7,15
Nega ml. drogovnjaka	ha	20,67	20,67

9.2.5 Rastiščnogojitveni razred: Toploljubno bukovje - 14112

RGR Termofilno bukovje pokriva 4,8 % površine celotne GGE. Z 81,9 % prevladuje zasebna gozdna posest. Državnih gozdov je 18,1 %, gozdov drugih pravnih oseb in občinskih gozdov ni

V enoti najdemo RGR 14112-Toploljubno bukovje v k.o. Vintarjevec in k.o. Gozd Reka.

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in/ali hidrološke funkcije opravljajo gozdovi na dobri petin površine RGR. V RGR je evidentirana še prva stopnja poudarjenosti estetske funkcije v odseku 47A08A. Vsi gozdovi RGR opravljajo funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in hidrološko funkcijo druge stopnje. V manjšem obsegu so na drugi stopnji poudarjenosti je še funkcija varovanja naravnih vrednot (47G04 in 47G09), funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (47G08 in 47G13) in funkcija varovanja kulturne dediščine (47A08A, 47G04, 47G13, 47G16 in 47G20).

Območji EPO (Vintarjevec 36200) in Natura 2000 (Vintarjevec SI 3000159) se v RGR-ju prekrivata in se nahajata v odseku 47G13.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 100/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
541	<i>Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje</i>	11	2,28	0,8
551	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	23,34	8,1
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	63,11	21,9
591	<i>Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje</i>	5	177,75	61,9
621	<i>Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje</i>	1	16,15	5,6
631	<i>Preddinarsko gorsko bukovje</i>	9	4,90	1,7
	Skupaj	5,65	287,53	100,0

RGR srečamo na strmih, prisojnih pobočjih. Matična podlaga je dolomit, ki ga prekrivajo rjave rendzine. Prevladujoča rastiščni tip je Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje gozd

Povprečna proizvodna sposobnost teh rastišč glede na naravno drevesno sestavo znaša 6,59 m³/ha/leto.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

skupinsko raznodobni sestoji

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 101/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

Lesna zaloga	Letni prirastek
--------------	-----------------

	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	9,0	18,4	24,9	23,3	24,4	56,8	23,4	0,80	15,3
Listavci	9,1	22,1	20,9	25,2	22,7	185,6	76,6	4,40	84,7
Skupaj	9,1	21,2	21,8	24,8	23,1	242,4	100,0	5,20	100,0

Lesna zaloga je 242,4 m³/ha. V lesni zalogi zavzemajo listavci 76,6 %. Največji delež lesne zaloge je pri iglavcih v tretjem debelinskem razredu, pri listavcih pa v četrtem debelinskem razredu. Letni prirastek je 5,2 m³/ha, od tega je 84,7 % listavcev.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 102/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	19,4	0,1	36,6	0,7	0,0	122,7	20,2	14,2	28,0	0,6
	%	8,0	0,0	15,1	0,3	0,0	50,7	8,3	5,8	11,5	0,3
Naravno stanje	m ³ /ha	12,1		19,1			155,1	7,3	4,8	43,6	
	%	5		8			64	3	2	18	

V drevesni sestavi prevladujejo bukev (50,7 %) r. bor (15,1 %), graden (8,3 %), drugi trdi listavci (11,5 %) in smreka (8 %). Glede na modelno stanje je preveč r. bora, gradna, g. javorja in smreke, na njihov račun bi se moral povečati delež bukve, ki jo je v RGR glede na naravno stanje premalo.

Ohranjenost gozdov

V GGE Litija - Šmartno ima RGR 14112-Toploljubno bukovje 49 % ohranjenih gozdov, spremenjenih je 51 % gozdov. Zadevni delež spremenjenih gozdov je predvsem zaradi prevelikega deleža r. bora, gradna, g. javorja in smreke, zlasti na račun bukve.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 103/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	8,65	0,0	86,9	11,3	1,8	0,0	55,1	44,9	0,0	7,6	65,0	25,7	1,7
Drogovnjak	100,69	2,6	26,8	70,6	0,0	1,5	42,0	56,5	0,0	4,7	73,0	20,8	1,5
Debeljak	80,19					1,6	65,0	33,4	0,0	0,0	46,0	45,0	9,0
Sestoj v obnovi	98,00					3,9	88,9	7,2	0,0				
Skupaj	287,53												

Prevladujejo drogovnjaki (35 %). Drogovnjaki so v večini pomanjkljivo negovani in pomanjkljivih sestojnih zasnov. Prevladuje normalen sklep. Na manj kot 1 % površine drogovnjakov se pojavlja pomladek pomanjkljive zasnove.

Sestojev v obnovi je 34,1 %. V njih se na 42 % pojavlja pomladek, v katerih prevladuje dobra sestojna zasnova. V pomladku prevladujejo bukev, gorski javor, mali jesen, črni gaber in smreka.

Debeljakov je 27,8 %. V njih prevladuje normalen do rahel sklep. Prevladujejo pomanjkljivo negovani sestoji. Pomladek se pojavlja na 9 % in ima večinoma dobro sestojno zasnovo.

Mladovij (3 %) je v RGR premalo. Pri njih prevladuje dobra zasnova in normalen sklep. So večinoma pomanjkljivo negovani. V naravnih mladovjih so bukvi primešani plemeniti listavci, drugi trdi listavci in smreka.

Kakovost drevja

Preglednica/K: Kakovost drevja

Rastiščnogojitveni razredi

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	18	0,0	5,6	83,3	11,1	0,0
Bor	28	3,6	14,3	67,8	10,7	3,6
Bukev	70	2,9	12,9	62,8	17,1	4,3
Hrast	3	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
Pl. Ist.	11	0,0	18,2	72,7	0,0	9,1
Dr. tr. Ist.	9	0,0	11,1	88,9	0,0	0,0
Meh. Ist.	3	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0
Skupaj iglavci	46	2,2	10,9	73,8	10,9	2,2
Skupaj listavci	96	2,1	14,6	66,6	12,5	4,2
Skupaj	142	2,1	13,4	69,0	12,0	3,5

Podatki o kakovosti so pridobljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Kakovost je bila ocenjena pri drevju debeline nad 30 cm.

Večina, 69 % drevja sodi po kakovosti v dober kakovostni razred, 12 % v zadovoljiv kakovostni razred ter 13,4 % v prav dober kakovostni razred. Iglavci in listavci so podobne kakovosti.

Poškodovanost sestojev

Podatki o poškodovanosti drevja so ugotovljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Poškodovanost drevja je določena z deležem dreves s hujšo poškodbo.

Delež poškodovanosti drevja je 4,7 % za vse oblike poškodovanosti skupaj. Največji je delež poškodb debla/koreničnika 2,9 %, sledijo poškodbe vej z 1,3 %. Osutost je bila opažena pri 0,5 % dreves.

Odmrlo drevje

V RGR je povprečno kar 74,5 odmrlih dreves/ha, od tega 42 % stoječega drevja in 58 % ležečega. Skupno je v RGR 61,8 m³/ha odmrlega drevja.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Skupna realizacija poseka je bila 77,6 %. Realizacija sečnje iglavcev je bila 108,9 % in listavcev 72 %. V povprečju je bil izveden posek 3,3 m³/ha/leto (13,9 % od LZ).

Negovalni posek predstavlja 28 % možnega poseka in sanitarni 69 % poseka.

Realizacija načrtovanih gojitvenih in varstvenih del ni bila izvedena.

Preglednica 104/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega gošče	ha	3,48	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	4,04	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,30	0,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica 105/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina	Lesna zaloga	Letni prirastek	Letni realiziran posek*
------	----------	--------------	-----------------	-------------------------

Rastiščnogojitveni razredi

	ha	m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	289,11	56,8	169,4	226,2	1,10	4,31	5,41	0,42	1,02	1,44
2013	287,62	54,6	180,4	235,0	1,19	5,76	6,95	0,70	2,58	3,28
2023	287,53	56,8	185,6	242,5	0,80	4,40	5,20	1,00	4,93	5,93

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov je malo manjša kot pred desetletjem. Lesna zaloga se je nekoliko povečala, prav tako tudi prirastek. V preteklih 10 letih je bilo letno posekano 3,28 m³/ha drevja, sedaj pa se za naslednjih 10 let načrtuje možni posek v višini 5,93 m³/ha/leto.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

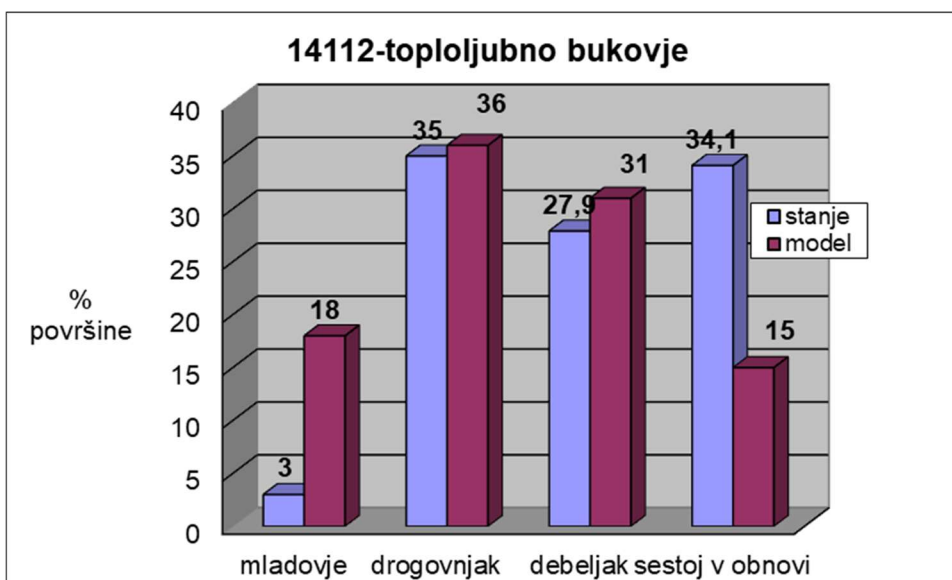
Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	9,1	0,0	15,8	0,2	0,0	46,9	16,8	3,2	7,4	0,6
2013	7,5	0,1	15,3	0,4	0,0	44,6	7,7	7,8	16,3	0,3
2023	8,0	0,0	15,1	0,3	0,0	50,7	8,3	5,8	11,5	0,3

Deleži drevesnih vrst nihajo. Delež bukve, smreke in hrasta narašča, delež mehkih listavcev je stalen glede na prejšnje ureditveno obdobje. Delež bora, jelke in macesna je v upadanju; najbolj se je znižal delež drugih trdih listavcev in plemenitih listavcev.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 106/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	let	%	ha	
Mladovje	8,65	3,0	24	18	51,76	-83
Drogovnjak	100,69	35,0	49	36	103,51	-3
Debeljak	80,19	27,9	42	31	89,13	-10
Sestoj v obnovi	98,00	34,1	20	15	43,13	127
Skupaj	287,53	100,0	135	100	287,53	

Grafikon 13: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

Razmerje razvojnih faz odstopa od normalnega v mladovju in sicer dosega delež mladovja 17 % modelne vrednosti. Drogovnjakov je za 3 % manj od modelne vrednosti, debeljaki dosega 90 % modelne vrednosti in sestoji v obnovi presegajo modelne vrednosti za 127 %.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Malopovršinsko raznodobni sestoji bukve (53 %, sestojno) s šopasto do skupinsko primesjo smreke (9 %), ter posamično do šopasto primesjo bora (14 %), drugih trdih listavcev (11 %), hrasta (8 %) in plemenitih listavcev (5 %) ter ostalih drevesnih vrst skupno do 1 %.

Ciljno stanje v pogledu razvojnih faz je: mladovja 2 %, drogovnjaki 51 %, debeljaki 33 %, sestoji v obnovi 14 %.

Ciljna lesna zaloga je 235 m³/ha (iglavci 54 m³/ha, listavci 181 m³/ha).

Modelna končna LZ je 400 m³/ha.

Ciljna kakovost sestojev je pri iglavcih in pri listavcih dobra do prav dobra.

Obdobje, v katerem je mogoče doseči ciljno stanje, je 10 let.

Skupinsko postopno, dopustno je tudi zastorno gospodarjenje.

Proizvodno razdobje je 135 let, pomladitveno razdobje 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve za obnovo

Prevladuje naj naravna obnova, kjer upoštevamo semenska leta za glavne drevesne vrste. V debeljakih in sestojih v obnovi, kjer se grmovna plast močno razrašča, z ukrepi priprave sestoja na naravno obnovo odstranjujemo grmovni, zeliščni in polnilni sloj in v tem primeru je zastorno gospodarjenje pri obnovi uspešnejše. Pri obnovi pazimo, da s premočno sečnjo ne ustvarjamo prevelikih vrzeli. Najbolj primerna je sečnja v ozkih pasovih usmerjenih poševno na padnico, ki se jih nato robno širi. Širina pasov naj bo največ ena sestojna višina pravokotno na padnico. Gre namreč za sestoje na strmih pobočjih, ki opravljajo tudi funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.

Šibke jakosti pomladitvenih sečenj so potrebne v sestojih v obnovi, kjer je pomlajen manjši delež površine sestoja ter je za razvoj pomladka še potrebna zastrtost z odraslim sestojem.

Močne jakosti pomladitvenih sečenj naj se izvajajo v sestojih v obnovi, kjer je večji del sestoja pomlajen ter je pomladek v fazi gošč in letvenjakov.

Usmeritve za nego

Proizvodna sposobnost rastišč je nizka, zato se izvaja vse ukrepe nege z majhno intenzivnostjo. Poudarek naj bo na pospeševanju stojnosti sestojev, lahko tudi s situacijsko nego / redčenjem.

Pri negi mladja in gošče naj se odstranjuje le tiste osebke, ki ovirajo razvoj dobro zasnovanega pomladka. Vse drugo naj ostane v sestoji kot spremljevalni osebki. Zadovoljiti se je treba tudi z grmičastim in panjevsko raslim drevjem, če to pripomore k boljšemu varovanju tal.

Redčenje v drogovnjakih do 25 % od LZ, pri uvajanju obnovo začnemo s posekom 30 % od LZ in nadaljujemo z 50 % od LZ, končni posek se izvede na prehodu v goščo. V debeljakih se gospodari malopovršinsko, s šibkimi izbiralnimi redčenji se pomaga nosilcem, pri čemer imata stojnost in vitalnost prednost pred kvaliteto. Pospešuje se osebke semenskega nastanka, ki so bolj odporni, na račun osebke panjevskega nastanka.

V smrekovih sestojih z rahlim sklepom in slabimi kvalitetnimi zasnovami izvajati večinoma sanitarne sečnje.

Usmeritve za varstvo

Preventivni ukrepi so usmerjeni v pospeševanje osebkov semenskega nastanka, postopnemu zmanjševanju deleža smreke in v zastorno pomlajevanje bukve. V delih, kjer je primes smreke večja, se izvaja redne, dosledne sanitarne sečnje in vsa potrebna zatiralna dela.

Ob pojavu naravnih ujm naj se sanacija prične v delih poškodovanih gozdov z večjim deležem smreke, nato se nadaljuje v ostalih sestojih in se pri obnovi teži k naravni. Sušeče sestoje listavcev je potrebno uvesti v obnovo, prednostno na bolj rodovitnih tleh.

Ukrepi

Možni posek za naslednje ureditveno obdobje 2023-2032 znaša 17.050 m³. To je 24,5 % skupne lesne zaloge ali 114,1 % prirastka. Iglavci bodo predstavljali 16,9 % možnega poseka, listavci pa 83,1 %.

Največji delež načrtovanega možnega poseka v RGR bodo predstavljale pomladitvene sečnje (65,7 %), delež redčenja je 30,6 %, delež sanitarnih sečenj je 3,7 %.

Povprečna lesna zaloga v debeljakih (297,9 m³/ha) dosega 74,4 % končne lesne zaloge.

Redčenja in sanitarne sečnje v drogovnjakih predstavljajo 18,1 % možnega poseka v rastiščnogojitvenem razredu. Redčenja so načrtovana na 76 % površine drogovnjakov (76 ha), jakost redčenj pa naj bi znašala v teh sestojih 15 % od lesne zaloge (lesna zaloga 18.643 m³, možni posek 2.861 m³).

Na 24 % površine drogovnjakov (24 ha) naj bi se izvajale večinoma sanitarne sečnje (lesna zaloga 4.965 m³, možni posek 272 m³).

Sečnje v debeljakih predstavljajo 16,4 % možnega poseka v rastiščnogojitvenem razredu.

Redčenja so načrtovana na 82 % površine debeljakov (66 ha), povprečna jakost redčenj naj bi znašala v teh sestojih 12 % od lesne zaloge (lesna zaloga 19.657 m³, možni posek 2.393 m³). Na 17 % površine debeljakov (14 ha) naj bi se izvajale večinoma sanitarne sečnje (lesna zaloga 4.022 m³, možni posek 366 m³).

Uvajanje v obnovo je načrtovano na 1 % površine debeljakov (0,6 ha). Jakost pomladitvenih sečenj naj bi v teh debeljakih znašala 19 % od lesne zaloge (lesna zaloga 211 m³, možni posek 41 m³).

Nadaljevanje obnove s šibkimi jakostmi pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) načrtujemo na 62 % sestojev v obnovi (61 ha), s povprečno jakostjo 36 % od lesne zaloge (lesna zaloga 13.975 m³, možni posek 5.043 m³).

Pospešena obnova z zmernimi do močnimi jakostmi pomladitvenih sečenj je načrtovana na 27 % površine sestojev v obnovi (26 ha), s povprečno jakostjo 65 % od lesne zaloge (lesna zaloga 5.954 m³, možni posek 3.860 m³). Končni poseki v sestojih v obnovi so načrtovani na 11 % površine sestojev v obnovi (11 ha), možni posek pa bo znašal 2.259 m³.

V mladovje bo poleg sestojev s končnim posekom prešlo še 4 ha sestojev v obnovi, ki so dobro pomlajeni (nad 70 % površine in imajo načrtovan posek višji od 70 % lesne zaloge sestoja). V mladovje bo prešel tudi del debeljakov, kjer se bo poleg redčenja izvajalo še širjenje obstoječih pomladitvenih jeder.

Preglednica 107/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	23,4	76,6	100,0
- ciljno %	23	77	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	56,8	185,6	242,4
- ciljna (m ³ /ha)	54	181	235
Prirastek (m ³ /ha)	0,80	4,40	5,20

Rastiščnogojitveni razredi

Možni posek (m ³ /ha)	10,0	49,2	59,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,00	4,93	5,93
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	17,6	26,6	24,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	125,1	112,0	114,0
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 108/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	1.551	1.050	0	0	0	278	2.879	17,6	125,9
	%	53,8	36,5	0,0	0,0	0,0	9,7	100,0		
Listavci	m ³	3.658	10.153	0	0	0	360	14.171	26,6	112,0
	%	25,8	71,7	0,0	0,0	0,0	2,5	100,0		
Skupaj	m³	5.209	11.203	0	0	0	638	17.050	24,5	114,1
	%	30,6	65,7	0,0	0,0	0,0	3,7	100,0		

Preglednica 109/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Obžetev	ha	1,26	1,26
Nega mladja	ha	1,09	1,09
Nega gošče	ha	6,67	6,67
Nega letvenjaka	ha	0,57	0,57
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,89	0,89

9.2.6 Rastiščnogojitveni razred: Bukovje na rendzinah - 16012

Rastiščnogojitveni razred Bukovje na rendzinah z 297,47 ha predstavlja 5 % površine gozdov v GGE. Po oblikah lastništva prevladujejo zasebni gozdovi, ki se razprostirajo na 84,2 % površine RGR, državnih gozdov je 15,8 % , gozdovi lokalnih skupnosti predstavljajo manj kot 1 % površine.

Bukovja na rendzinah najdemo na strmih osojnih pobočjih na karbonatni, dolomitni podlagi. Zaradi plitvih do srednje globokih tal so to slabše rodovitna rastišča. Gozdovi tega RGR so v k.o. Vintarjevec ter na manjšem delu k.o. Šmartno. Vsi gozdovi RGR Bukovje na rendzinah spadajo v kategorijo večnamenskih gozdov. Zaradi velikih naklonov pomembno vpliva na gospodarjenje varovalna funkcija gozda.

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcij opravljajo gozdovi v odsekih: 47G19, 47G41,47G43 (funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev), 47E13, 47E24B (klimatska funkcija). V odseku 47G19 je evidentirana tudi prva stopnja hidrološke funkcije in v odseku 47E13 funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin. Večina gozdov RGR opravlja funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in/ali hidrološko funkcijo druge stopnje. Območji EPO (Vintarjevec 36200) in Natura 2000 (pSCI Vintarjevec SI 3000159) se v RGR-ju prekrivata in se nahajata v odsekih 47G14, 47G17 in 47G19.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 110/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
521	Nižinsko črnojelševje	8	6,31	2,1
541	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	11	7,85	2,6
551	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	10,70	3,6
581	Osojno bukovje s kresničevjem	7	167,83	56,6
591	Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	5	92,00	30,9
621	Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	1	2,81	0,9
631	Preddinarsko gorsko bukovje	9	8,43	2,8
761	Javorovje s praprotmi	7	1,54	0,5
	Skupaj	6,58	297,47	100,0

Med gozdnimi rastiščnimi tipi ima največji delež Osojno bukovje s kresničevjem. Ta tip je vezan na dolomitno podlago, rendzine in plitvo do srednje globoka tla z majhno do srednjo rodovitnostjo ter strme in hladne lege. Osojno bukovje s kresničevjem je edafsko in mezoklimatsko pogojena oblika bukovja. Pri normalnem gospodarjenju ves razvoj poteka preko bukve. Pri močnejših presvetlitvah se poveča erozijska dejavnost in na pokrovnosti pridobi črni gaber (*Ostrya carpinifolia*). Sledi ji rastiščni tip Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje z 31 % in Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje z 4 % (na bolj globokih tleh).

Povprečna proizvodna sposobnost teh rastišč glede na naravno drevesno sestavo znaša 7,02 m³/ha/leto.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Skupinsko raznodobni sestoji.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 111/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	7,6	16,3	24,5	24,9	26,7	50,3	20,1	0,76	13,2
Listavci	7,9	20,6	21,8	26,4	23,3	200,3	79,9	5,01	86,8
Skupaj	7,8	19,7	22,3	26,2	24,0	250,6	100,0	5,77	100,0

Lesna zaloga je 50,6 m³/ha. V lesni zalogi zavzemajo listavci 79,9 %. Največji delež lesne zaloge je pri iglavcih v petem, pri listavcih pa v četrtem razredu. Letni prirastek je 5,77 m³/ha, od tega je 86,8 % listavcev.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 112/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	25,9	5,0	19,0	0,0	0,5	143,5	15,6	20,7	20,3	0,1
	%	10,3	2,0	7,6	0,0	0,2	57,2	6,2	8,3	8,1	0,1
Naravno stanje	m ³ /ha	12,5		7,5			167,9	5,0	10,0	42,6	5,0
	%	5		3			67	2	4	17	2

Primerjava dejanske drevesne sestave z naravnim nam pokaže dokaj ugodno stanje V drevesni sestavi prevladujejo bukev s 57,2 %, smreka z 10,3 %, plemeniti listavci z 8,3 %, drugi trdi listavci s 8,1 % in bor z 7,6 % deležem. Delež smreke je glede na naravno stanje prevelik, saj je bila smreka umetno vnešena na različna bukova rastišča, predvsem v osojnih legah.

Ohranjenost gozdov

V GGE Litija - Šmartno ima RGR 16012-Bukovje na rendzinah 79 % ohranjenih gozdov, spremenjenih je 21 % gozdov. Spremenjeni gozdovi so predvsem zaradi prevelikega deleža iglavcev ter hrasta in plemenitih listavcev, zlasti na račun bukve.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 113/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	12,55	8,4	65,8	25,8	0,0	11,6	53,5	34,9	0,0	19,0	35,5	30,5	15,0
Drogovnjak	84,24	12,4	60,8	26,8	0,0	10,9	41,0	45,1	3,0	4,9	67,6	24,5	3,0
Debeljak	112,57					8,6	62,4	29,0	0,0	0,0	55,9	33,6	10,5
Sestoj v obnovi	88,11					19,0	71,4	9,6	0,0				
Skupaj	297,47												

Prevladuje razvojna faza debeljaki s 37,8 % površine RGR. Debeljaki so v večini pomanjkljivo negovani. Prevladuje normalen sklep. Na 9 % površine debeljakov se pojavlja pomladek v večini dobre zasnove.

Sestoji v obnovi so prisotni na 29,6 % površine RGR. V njih se na 51 % pojavlja pomladek, v katerih prevladuje bogata sestojna zasnova. V pomladku prevladujejo bukev, gorski javor, mali jesen, črni gaber in smreka.

Drogovnjakov je 28,3 %. V njih prevladuje normalen sklep. Največ je nenegovanih sestojev, sestojne zasnov so najpogosteje dobre. Pomladek se ne pojavlja.

Mladovij (4,2 %) je v RGR premalo. Pri njih prevladuje dobra zasnova, pomanjkljiva negovanost in normalen sklep. V naravnih mladovjih so bukvi in gorskemu javorju primešani mali jesen, črni gaber, smreka, ostrolistni javor, brest, beli gaber ter drugi listavci.

Kakovost drevja

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	18	5,6	44,4	50,0	0,0	0,0
Jelka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bor	4	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Bukev	75	4,0	32,0	42,7	16,0	5,3
Hrast	5	0,0	60,0	40,0	0,0	0,0
Pl. lst.	18	0,0	22,2	66,7	0,0	11,1
Dr. tr. lst.	9	11,1	11,1	22,2	11,1	44,5
Meh. lst.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	23	4,3	34,8	52,2	8,7	0,0
Skupaj listavci	108	3,7	29,6	46,4	12,0	8,3
Skupaj	131	3,8	30,5	47,3	11,5	6,9

Podatki o kakovosti so pridobljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Kakovost je bila ocenjena pri drevju debeline nad 30 cm.

V dober kakovostni razred sodi 47,3 % drevja, 30,5 % v prav dober kakovostni razred. Iglavci so po kakovosti pred listavci, saj je v dobrem, prav dobrem in odličnem kakovostnem razredu več drevja, kot pri listavcih.

Poškodovanost sestojev

Podatki o poškodovanosti drevja so ugotovljeni na stalnih vzorčnih ploskvah. Poškodovanost drevja je določena z deležem dreves s hujšo poškodbo.

Pri deblu in koreničniku se šteje za hujšo poškodbo, če je lubje odstranjeno na več kot 3 dm², pri poškodovanosti vej, če odlomljen vrh ali veja po debelini presežata petino premera drevesa na prsni višini, in pri osutosti krošnje, če je osute več kot 60 % krošnje in je drevo še živo.

Delež poškodovanosti drevja je 7,6 % za vse oblike poškodovanosti skupaj. Največji je delež poškodb debla in koreničnika z 5,8 % poškodb vej je 1,8 %.

Odmrlo drevje

V RGR je skupaj 71,6 odmrlih dreves/ha, od tega 30 stoječih dreves in 41,6 ležečih. Skupaj je v RGR 50,1 m³/ha odmrlega drevja.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Skupna realizacija možnega poseka je bila 84,7 %. Realizacija iglavcev je 140,5 %, listavcev pa 74 %. V povprečju je bil izveden posek 3,9 m³/ha/leto (16,5 % od LZ). Tudi v tem RGR prevladuje sanitarni posek, ki predstavlja 63 % možnega poseka. Negovalni posek predstavlja 34 %.

Vsa načrtovana gojitvena dela niso bila izvedena. Priprava sestoja in nega gošče se nista izvajali. V minimalnem obsegu sta bili izvedeni le nega letvenjaka in nega drogovnjaka.

Preglednica 114/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,30	0,00	0,0
Nega gošče	ha	16,54	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	17,41	0,60	3,4
Nega ml. drogovnjaka	ha	12,63	0,25	2,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica 115/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	303,61	49,6	165,1	214,6	1,14	4,34	5,48	0,70	1,41	2,11
2013	298,57	44,4	192,5	236,9	1,10	6,26	7,36	1,04	2,86	3,90
2023	297,47	50,3	200,3	250,6	0,76	5,01	5,78	0,91	4,89	5,80

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdom se je glede na preteklo obdobje nekoliko spremenila. Višja je lesna zaloga ter nižji prirastek. V preteklih 10 letih je bilo letno posekano 3,9 m³/ha drevja letno, sedaj pa se za naslednjih 10 let načrtuje možni posek v višini 5,8 m³/ha/leto.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

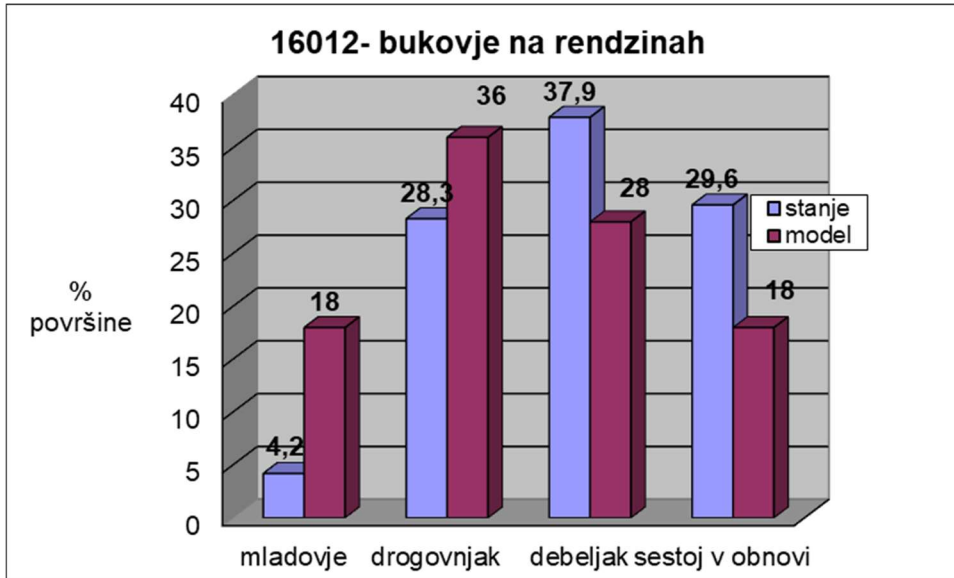
Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	14,3	2,1	6,6	0,1	0,0	53,9	11,1	3,9	7,2	0,8
2013	11,1	1,9	5,7	0,1	0,0	50,1	6,1	10,2	14,7	0,1
2023	10,3	2,0	7,6	0,0	0,2	57,2	6,2	8,3	8,1	0,1

Glede na prejšnje ureditveno obdobje se je povečal delež jelke, bora, bukve, hrasta ter zmanjšal delež smreke, macesna, plemenitih listavcev in drugih trdih listavcev.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 116/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	let	%	ha	
Mladovje	12,55	4,2	24	18	53,54	-77
Drogovnjak	84,24	28,3	48	36	107,09	-21
Debeljak	112,57	37,9	38	28	83,30	35
Sestoj v obnovi	88,11	29,6	25	18	53,54	64
Skupaj	297,47	100,0	135	100	297,47	

Grafikon 14: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

Razmerje razvojnih faz odstopa od normalnega v mladovju in sicer dosega 23 % modelne vrednosti. Drogovnjaki dosesegajo 79 % modelne vrednosti, debeljaki presegajo modelno vrednost za 35 %. Sestoji v obnovi presegajo za 64% modelne vrednosti.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Skupinsko raznodoben gozd bukve 61 %, s šopasto do skupinsko primesjo smreke (9 %) in plemenitih listavcev (7 %), ter posamično do šopasto primesjo bora (8 %) in jelke (do 2 %), drugih trdih listavcev (7 %) in hrasta (6 %).

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 11 %, drogovnjak 24 %, debeljak 42 %, sestoj v obnovi 24 %

Ciljna lesna zaloga je 251 m³/ha (iglavci 48 m³/ha, listavci 203 m³/ha).

Končna lesna zaloga je 425 m³/ha.

Ciljna kakovost sestojev je pri iglavcih in pri listavcih dobra do prav dobra.

Obdobje, v katerem je mogoče doseči ciljno stanje, je 10 let.

Skupinsko postopni gozdnogojitveni sistem.

Proizvodno razdobje je 135 let, pomladitveno razdobje 25 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Usmeritve za obnovo

Gre za strma pobočja, kjer je tudi poudarjena funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, zato naj bodo pomladitvena jedra premera največ do ene sestojne višine. Zaradi počasnega razvoja gozdov na teh revnih rastiščih in zaradi ekološke občutljivosti, kljub močno porušenemu razmerju razvojnih faz, se ne načrtuje obsežno uvajanje debeljakov v obnovo.

Šibke jakosti pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) so potrebne v sestojih v obnovi, kjer je pomlajen manjši delež površine sestoja ter je za razvoj pomladka še potrebna

zastrtost z odraslim sestojem. Naravno pomlajevanje poteka daljše časovno obdobje, zato so pomladitvene dobe daljše.

Močne jakosti pomladitvenih sečenj (pospešeno nadaljevanje obnove) naj se izvajajo v sestojih v obnovi, kjer je večji del sestoja pomlajen ter je pomladek v fazi gošč in letvenjakov.

Zaradi velikih naklonov terena je potrebno posebej paziti na prostorski red sečnje.

Usmeritve za nego

Poudarek naj bo na pospeševanju stojnosti sestojev, tudi zaradi poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij, šele potem na kakovosti.

V sestojih v obnovi kjer je v pomladku prevladujoči delež smreke, je potrebno pospeševati bukev. Pri negi mladja in gošče naj se odstranjuje le tiste osebke, ki ovirajo razvoj dobro zasnovanega pomladka. Vse drugo naj ostane v sestoji kot spremljevalni osebki. Zadovoljiti se je treba tudi z grmičastim in panjevsko raslim drevjem, če to pripomore k boljšemu varovanju tal.

V drogovnjakih ima stojnost prednost pred kakovostjo, ki jo tudi z nego na teh rastiščih ni mogoče zelo povečati. Šibko redčenje naj se izvaja v drogovnjakih s pomanjkljivimi sestojnimi zasnovami (v bukovih drogovnjakih in drogovnjakih smreke in bukve). Zmerne jakosti redčenj so načrtovane v pomanjkljivo negovanih drogovnjakih z dobrimi sestojnimi zasnovami in v pomanjkljivo negovanih smrekovih drogovnjakih s pomanjkljivimi sestojnimi zasnovami. V drogovnjakih z rahlim in pretrganim sklepom naj se izvajajo le sanitarne sečnje.

Debeljakov je glede na modelno razmerje razvojnih faz preveč, vendar velja, da so to predvsem gozdovi, ki varujejo tla pred erozijo, opravljajo hidrolško funkcijo, itd. V debeljakih naj se gospodari malopovršinsko, s šibkim izbiralnim redčenjem naj se tam, kjer je to še mogoče, pomaga nosilec, pri izbiri le teh ima stojnost in vitalnost prednost pred kvaliteto. V debeljakih s pomanjkljivimi sestojnimi zasnovami in nižjimi lesnimi zalogami izvajamo šibko redčenje.

V smrekovih sestojih z rahlim sklepom in slabimi kvalitetskimi zasnovami izvajati večinoma sanitarne sečnje.

Zmerne jakosti redčenj v pomanjkljivo negovanih debeljakih bukve in smreke z višjo lesno zalogo, ki je blizu optimalni.

Usmeritve za varstvo

V predelih, kjer je primes smreke močnejša, redno izvajati sanitarne sečnje ter ukrepe za varstvo pred smrekovimi podlubniki (pasti).

Ukrepi

Možni posek za naslednje ureditveno obdobje 2023-2032 znaša 17.239 m³. To je 23,1 % skupne lesne zaloge ali 100,3 % prirastka. Iglavci bodo predstavljali 15,7 % možnega poseka, listavci pa 84,3 %.

Največji delež načrtovanega možnega poseka v RGR bodo predstavljale pomladitvene sečnje (61,1 %), delež redčenja je 36,8 %, delež sanitarnih sečenj je 2,1 %.

Povprečna lesna zaloga v debeljakih (285,8 m³/ha) dosega 67 % končne lesne zaloge.

Redčenja in sanitarne sečnje v drogovnjakih predstavljajo 17,3 % možnega poseka v rastiščnogojitvenem razredu. Redčenja so načrtovana na 81 % površine drogovnjakov (68 ha), jakost redčenj pa naj bi znašala v teh sestojih 15 % od lesne zaloge (lesna zaloga 18.110 m³, možni posek 2.764 m³).

Na 19 % površine drogovnjakov (16 ha) naj bi se izvajale večinoma sanitarne sečnje (lesna zaloga 3.305 m³, možni posek 214 m³).

Sečnje v debeljakih predstavljajo 23,1 % možnega poseka v rastiščnogojitvenem razredu.

Redčenja so načrtovana na 86 % površine debeljakov 97 ha), povprečna jakost redčenj naj bi znašala v teh sestojih 12 % od lesne zaloge (lesna zaloga 29.645 m³, možni posek 3.602 m³).

Večinoma sanitarne sečnje naj bi se izvajale na 10 % debeljakov (11 ha, možni posek 125 m³).

Uvajanje v obnovo je načrtovano na 4 % površine debeljakov (5 ha). Jakost pomladitvenih sečenj naj bi v teh debeljakih znašala 21 % od lesne zaloge (lesna zaloga 1.269 m³, možni posek 261 m³).

Nadaljevanje obnove s šibkimi jakostmi pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) načrtujemo na 61 % sestojev v obnovi (54 ha), s povprečno jakostjo 31 % od lesne zaloge (lesna zaloga 13.201 m³, možni posek 4.109 m³).

Pospešena obnova z zmernimi do močnimi jakostmi pomladitvenih sečenj je načrtovana na 24 % površine sestojev v obnovi (21 ha), s povprečno jakostjo 69 % od lesne zaloge (lesna zaloga 5.226 m³, možni posek 3.618 m³). Končni poseki v sestojih v obnovi so načrtovani na 15 % površine sestojev v obnovi (13 ha), možni posek pa bo znašal 2.546 m³.

V mladovje bo poleg sestojev s končnim posekom prešlo še 9 ha sestojev v obnovi, ki so dobro pomlajeni (nad 70 % površine in imajo načrtovan posek višji od 70 % lesne zaloge sestoja. V mladovje bo prešel tudi del debeljakov.

Preglednica 117/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	20,1	79,9	100,0
- ciljno %	19	81	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	50,3	200,3	250,6
- ciljna (m ³ /ha)	48	203	251
Prirastek (m ³ /ha)	0,76	5,01	5,77
Možni posek (m ³ /ha)	9,1	48,8	57,9
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,91	4,89	5,80
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	18,1	24,4	23,1
Intenziteta m. p. prirastek (%)	119,7	97,5	100,4
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 118/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	1.595	1.070	0	0	0	42	2.707	18,1	119,3
	%	58,9	39,5	0,0	0,0	0,0	1,6	100,0		
Listavci	m ³	4.754	9.464	0	0	0	314	14.532	24,4	97,5
	%	32,7	65,1	0,0	0,0	0,0	2,2	100,0		
Skupaj	m³	6.349	10.534	0	0	0	356	17.239	23,1	100,3
	%	36,8	61,1	0,0	0,0	0,0	2,1	100,0		

Preglednica 119/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Obžetev	ha	0,07	0,07
Nega mladja	ha	0,78	0,78
Nega gošče	ha	4,02	4,02
Nega letvenjaka	ha	3,67	3,67
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,52	6,52

9.2.7 Rastiščnogojitveni razred: Kisloljubna jelovja - 17013

RGR Kisloljubno jelovje obsega 168,66 ha ali slabe 3 % površine gospodarske enote. Prevladujejo državni gozdovi (53,2 %). Zasebnih gozdov je 46,8 %. V RGR ni gozdov lokalnih skupnosti.

To so gozdovi na hladnih pobočjih, v vlažnih dolinah ter v jarkih v k.o. Šmartno, v posameznih odsekih k.o. Račica, k.o. Štanga in k.o. Vintarjevec. Vsi gozdovi so večnamenski

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Na prvi stopnji ima del gozdov v RGR Kisloljubno jelovje poudarjeno hidrološko funkcijo, funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin (k.o. Šmartno); skoraj vsi gozdovi imajo lesnoproizvodno funkcijo poudarjeno na prvi stopnji. Drugo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev imajo skoraj vsi gozdovi, v manjšem obsegu opravljajo tudi hidrološko funkcijo, higiensko-zdravstveno funkcijo (v k.o. Šmartno).

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 120/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
541	<i>Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje</i>	11	1,40	0,8
551	<i>Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje</i>	9	12,57	7,5
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	1,49	0,9
591	<i>Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje</i>	5	3,59	2,1
601	<i>Pobočno velikojesenovje</i>	7	0,60	0,4
711	<i>Kisloljubno gradnovno belogabrovje</i>	11	1,15	0,7
741	<i>Kisloljubno rdečeborovje</i>	5	17,10	10,1
751	<i>Kisloljubno bukovje z rebrenjačo</i>	9	35,80	21,2
771	<i>Jelovje s praprotmi</i>	17	55,88	33,1
772	<i>Jelovje s trikrpim bičnikom</i>	15	39,08	23,2
	Skupaj	12,60	168,66	100,0

RGR srečamo na silikatni matični podlagi, na kateri so se razvila kislja rjava tla. Prevladujoči rastiščni tipi so Jelovje s praprotmi, Jelovje s trikrpim bičnikom in Kisloljubno bukovje z rebrenjačo.

Povprečna proizvodna sposobnost teh rastišč glede na naravno drevesno sestavo znaša 10,59 m³/ha/leto.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Sestoji so skupinsko raznodobni

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 121/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

Lesna zaloga		Letni prirastek
Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)	Skupaj	

Rastiščnogojitveni razredi

	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	5,3	13,1	24,1	27,3	30,2	197,0	57,5	6,13	65,7
Listavci	5,0	16,7	24,3	29,5	24,5	145,6	42,5	3,20	34,3
Skupaj	5,2	14,7	24,2	28,1	27,8	342,6	100,0	9,33	100,0

Lesna zaloga rastiščnogojitvenega razreda je 342,6 m³/ha. Iglavci imajo v njej delež 57,5 %, listavci pa 42,5 %. Prek 80 % skupne lesne zaloge predstavlja drevje, ki je debelejšje od 30 cm. Pri iglavcih je največ lesne zaloge v najvišjem debelinskem razredu, pri listavcih pa v četrtem debelinskem razredu. Letni prirastek je 9,33 m³/ha/leto.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 122/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	85,6	94,1	13,0	0,2	4,0	91,6	13,8	10,3	29,7	0,2
	%	25,0	27,4	3,8	0,1	1,2	26,7	4,0	3,0	8,7	0,1
Naravno stanje	m ³ /ha	71,9	78,8	10,3			119,9	10,3	13,7	30,8	6,9
	%	21	23	3			35	3	4	9	2

Med drevesnimi vrstami je največ jelke (27,4 %), med iglavci je precej še smreke in sicer 25 %, bora je 3,8 %. Med listavci je največ bukeve (26,7 %). Drugih trdih listavcev je 8,7 %, 4 % je hrasta in 3 % plemenitih listavcev, 5 %. Razmerje drevesnih vrst je dokaj blizu modelnemu stanju, premalo je listavcev (bukev), preveč pa iglavcev (smreka, jelka).

Ohranjenost gozdov

V RGR je 21 % ohranjenih gozdov, spremenjenih je 71 % gozdov, močno spremenjenih je 8 %. Spremenjeni in močno spremenjeni gozdovi so predvsem zaradi prevelikega deleža iglavcev, zlasti na račun bukeve.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 123/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	13,17	26,7	55,4	17,9	0,0	0,0	56,3	43,7	0,0	45,1	49,4	0,0	5,5
Drogovnjak	42,14	0,0	59,4	40,6	0,0	2,6	65,1	32,3	0,0	19,5	21,4	31,3	27,8
Debeljak	89,47					0,1	69,3	30,6	0,0	0,0	73,3	17,0	9,7
Sestoj v obnovi	23,88					0,0	55,0	45,0	0,0				
Skupaj	168,66												

Prevladujejo debeljaki s 53 % površine RGR. Debeljaki so v večini pomanjkljivo negovani. Prevladuje normalen sklep. Na 15 % površine debeljakov se pojavlja pomladek dobrih sestojnih zasnov.

Drogovnjakov je 25 %. V njih prevladuje rahel do pretrgan sklep. Prevladujejo pomanjkljivo negovani sestoji. Večinoma imajo dobre sestojne zasnove. Pomladek se pojavlja na 2 % in ima dobro zasnovo.

Sestoji v obnovi, zavzemajo 14,2 % površine RGR. V njih se na 51 % pojavlja pomladek, v katerih prevladuje dobra sestojna zasnova. V pomladku prevladujejo bukev, jelka, smreka in kostanj.

Mladovij (7,8 %) je v RGR premalo. Pri njih prevladuje dobra zasnova ter normalen ali tesen sklep. So večinoma pomanjkljivo negovani. V naravnih mladovjih so jelki, smreki, bukvi in gorskemu javorju primešani kostanj, beli gaber in drugi listavci.

Kakovost drevja*Preglednica/K: Kakovost drevja*

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	8	50,0	25,0	25,0	0,0	0,0
Jelka	23	8,7	30,4	52,2	8,7	0,0
Bor	3	33,4	33,3	0,0	33,3	0,0
Bukev	18	0,0	33,3	50,0	16,7	0,0
Hrast	2	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Pl. lst.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Dr. tr. lst.	7	0,0	28,6	14,3	57,1	0,0
Skupaj iglavci	34	20,6	29,4	41,2	8,8	0,0
Skupaj listavci	28	3,6	28,6	42,8	25,0	0,0
Skupaj	62	12,9	29,0	42,0	16,1	0,0

Podatki o kakovosti so pridobljeni na SVP. Kakovost je bila ocenjena pri drevju debeline nad 30 cm.

Največ drevja je dobre in prav dobre kakovosti. Iglavci so v splošnem boljše kakovosti od listavcev, to velja še posebej za jelko in smreko.

Poškodovanost sestojev

Podatki o poškodovanosti drevja so ugotovljeni na SVP. Poškodovanost drevja je določena z deležem dreves s hujšo poškodbo.

Delež poškodovanosti drevja je 8,5 % za vse oblike poškodovanosti skupaj. Poškodbe na deblu in koreničniku je opaziti na 6,2 % dreves. To so večinoma poškodbe, ki so nastale pri sečnji in spravilu. Manjši delež, 1,7 % dreves ima poškodovane veje. Osutost je opažena pri 0,6 % dreves.

Odmrlo drevje

V RGR je 18,4 odmrlih dreves/ha, od tega 6,7 stoječega drevja in 11,7 ležečega. Skupaj je v RGR 8,3 m³/ha odmrlega drevja.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Skupna realizacija poseka je bila 87,5 %. Realizacija sečnje iglavcev je bila 98,6 % in listavcev 69,5 %. V povprečju je bil izveden posek 8,8 m³/ha/leto (22,7 % od LZ).

Gojitvena dela nege letvenjaka so prekoračila načrtovan obseg za 20,3 %. Nega gošče je dosegla 17,3 % načrtovanega obsega. Vsa druga načrtovana dela se niso opravljala.

Redno so se izvajala dela za varstvo pred žuželkami.

Preglednica 124/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Obžetev	ha	0,88	0,00	0,0
Nega gošče	ha	7,52	1,30	17,3
Nega letvenjaka	ha	4,24	5,10	120,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,50	0,00	0,0
Nega mladja	ha	0,00	1,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	17,25	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica 125/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	167,14	240,2	137,2	377,4	6,37	3,54	9,92	3,31	1,17	4,48
2013	168,99	239,6	149,1	388,7	7,11	4,24	11,35	6,16	2,68	8,84
2023	168,66	197,0	145,6	342,5	6,13	3,20	9,34	4,52	2,92	7,44

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov se je glede na preteklo obdobje spremenila – zmanjšala za 0,33 ha. LZ in prirastek pa sta se glede na prejšnje ureditveno obdobje znižala, LZ za 46,2 m³/ha, prirastek za 2,01 m³/ha. V preteklih 10 letih je bilo letno posekano 8,84 m³/ha drevja letno, sedaj pa se za naslednjih 10 let načrtuje možni posek v višini 7,44 m³/ha/leto.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

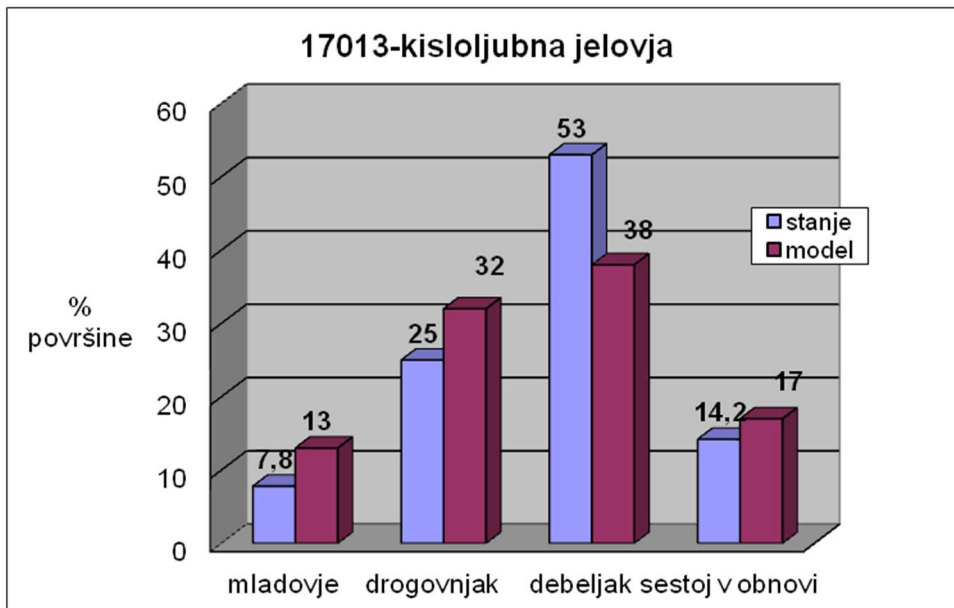
Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	40,5	17,1	5,7	0,1	0,3	21,7	4,5	3,2	6,4	0,5
2013	32,9	25,7	2,8	0,0	0,2	23,2	3,9	3,2	7,8	0,3
2023	25,0	27,4	3,8	0,1	1,2	26,7	4,0	3,0	8,7	0,1

Glede na prejšnje ureditveno obdobje se je povečal delež jelke (za 1,7 %), bora, macesna, drugih iglavcev, bukke (za 3,6 %), hrasta in drugih trdih listavcev ter zmanjšal delež smreke (za 7,9 %), malenkostno še delež plemenitih listavcev in mehkih listavcev.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 126/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	let	%	ha	
Mladovje	13,17	7,8	15	13	21,93	-40
Drogovnjak	42,14	25,0	36	32	53,97	-22
Debeljak	89,47	53,0	44	38	64,09	39
Sestoj v obnovi	23,88	14,2	20	17	28,67	-16
Skupaj	168,66	100,0	115	100	168,66	

Grafikon 15: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

Razmerje razvojnih faz odstopa od normalnega v mladovju in sicer dosega 60 % modelne vrednosti. Drogovnjaki za malenkost dosegajo 78 % modelne vrednosti, debeljaki presegajo modelno vrednost za 39 %. V sestojih v obnovi je doseženo 84 % modelne vrednosti.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Malopovršinsko raznodobni sestoji smreke (25 %) s sestojno do skupinsko primesjo jelke (29 %) in bukve (27 %), s šopasto in posamično primesjo plemenitih listavcev (3 %), hrasta (4 %), drugih trdih listavcev (7 %) ter bora (4 %) in drugih iglavcev (1 %).

Ciljno stanje v pogledu razvojnih faz je: mladovja 6 %, drogovnjaki 25 %, debeljaki 31 %, sestoji v obnovi 38 %.

Ciljna lesna zaloga je 361 m³/ha (iglavci 213 m³/ha, listavci 148 m³/ha), končna lesna zaloga je 600 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev je pri iglavcih dobra do prav dobra, pri listavcih za hrast, bukev in plemenite listavce prav dobra, za druge trde listavce zadovoljiva.

Obdobje, v katerem je mogoče doseči ciljno stanje, je 10 let.

Skupinsko postopni gozdnogojitveni sistem.

Proizvodno razdobje je 115 let, pomladitveno razdobje 20 let

Gozdnogojitvene usmeritve

Malo do srednje površinsko skupinsko postopno gospodarjenje

Usmeritve za obnovo gozdov

Obnova sestojev naj poteka malopovršinsko, da omogočamo pomlajevanje ključnim drevesnim vrstam, predvsem jelki in zmanjšamo potrebe po negi mladovij. Z velikostjo vrzeli uravnavamo sestavo pomladka. Naravna obnova v glavnem poteka nemoteno. Težave s pomlajevanjem se lahko pojavijo ob večjepovršinskih obnovah kot posledica ujm. V teh primerih je potrebno izvajati pripravo sestoja na naravno obnovo, ponekod tudi izvesti obnovo s sadnjo, kjer pridejo v poštev v glavnem plemeniti listavci in jelka.

Usmeritve za nego gozdov

V mladovju je pogosto potrebno odstranjevati grmovnice in predrastke ter uravnavati zmes drevesnih vrst v korist jelke, bukve in plemenitih listavcev. Z nego gradimo pestro vertikalno in horizontalno strukturo ter s tem stabilnost gozdov pred škodljivimi abiotскими vplivi. V letvenjakih je potrebno zgodaj začeti s prvimi redčenji, ki morajo biti usmerjena v k uravnavanju drevesne sestave ter krepitvi stabilnosti sestojev. Produktivna rastišča zahtevajo intenzivnejša redčenja predvsem v mlajših drogovnjakih (do 25 %). Redčenja srednjedobnih sestojev (starejši drogovnjak in mlajši debeljak) naj se gibljejo med 15 in 20 %. V debeljakih izvajamo redčenja nizkih jakosti (med 10 in 15 %) in pazimo, da se tla ne presvetlijo, razen v primerih ko želimo sestoje obnoviti.

Usmeritve za varstvo gozdov

Zaradi objedanja po divjadi je potrebno sadike smreke in jelke zaščititi s premazi vršičkov, sadike listavcev in macesna pa individualno s tulci ali količki. Kolektivno zaščito z ograjo uporabimo predvsem na območjih z večjo koncentracijo divjadi (zimovališča). S sprotnim odstranjevanjem napadenih, oslabelih in manj vitalnih dreves je treba zmanjševati tveganja za napad škodljivcev in pojav bolezni (npr. bela omela, mraznice in jelov rak). V vseh sestojih z večjim deležem smreke je potrebno redno kontrolirati zdravstveno stanje dreves in dosledno izvajati ukrepe sanacije ob pojavu žarišč podlubnikov.

Ob pojavu naravnih ujm naj se sanacija prične v delih poškodovanih gozdov z večjim deležem smreke. Sanacijska obnova temelji na naravnem pomlajevanju, kjer naj se zagotavlja zadosten delež jelke, lahko tudi s sadnjo in zaščito pred divjadjo, kjer se po potrebi večje obnovljene površine varuje tudi z ograjami. Če na večjih ogolelih površinah obstaja možnost zapleveljenja z robido ali invazivnimi vrstami, naj se te umetno obnovijo z rastišču primernimi drevesnimi vrstami.

Ukrepi

Možni posek za naslednje ureditveno obdobje 2023-2032 znaša 12.542 m³. To je 21,6 % skupne lesne zaloge ali 79,1 % prirastka. Iglavci bodo predstavljali 61 % možnega poseka, listavci pa 39 %.

Največji delež načrtovanega možnega poseka v RGR bodo predstavljale pomladitvene sečnje (68,1 %), delež redčenja je 29,3 %, delež sanitarnih sečenj je 2,6 %.

Povprečna lesna zaloga v debeljakih (440 m³/ha) dosega 73,3 % končne lesne zaloge.

Redčenja in sanitarne sečnje v drogovnjakih predstavljajo 11,7 % možnega poseka v rastiščnogojitvenem razredu. Redčenja so načrtovana na 62 % površine drogovnjakov (26 ha), jakost redčenj pa naj bi znašala v teh sestojih 18 % od lesne zaloge (lesna zaloga 6.792 m³, možni posek 1.227 m³).

Na 38 % površine drogovnjakov (16 ha) naj bi se izvajale večinoma sanitarne sečnje (lesna zaloga 3.822 m³, možni posek 239 m³).

Sečnje v debeljakih predstavljajo 67,4 % možnega poseka v rastiščnogojitvenem razredu.

Redčenja so načrtovana na 51 % površine debeljakov (45 ha), povprečna jakost redčenj naj bi znašala v teh sestojih 14 % od lesne zaloge (lesna zaloga 17.244 m³, možni posek 2.496 m³).

Večinoma sanitarne sečnje naj bi se izvajale na 4 % debeljakov (4 ha, možni posek 105 m³).

Uvajanje v obnovo je načrtovano na 45 % površine debeljakov (40 ha). Jakost pomladitvenih sečenj naj bi v teh debeljakih znašala 28 % od lesne zaloge (lesna zaloga 20.796 m³, možni posek 5.854 m³).

Nadaljevanje obnove s šibkimi jakostmi pomladitvenih sečenj (zadržano nadaljevanje obnove) načrtujemo na 91 % sestojev v obnovi (22 ha), s povprečno jakostjo 31 % od lesne zaloge (lesna zaloga 7.206 m³, možni posek 2.255 m³).

Pospešena obnova z zmernimi do močnimi jakostmi pomladitvenih sečenj je načrtovana na 7 % površine sestojev v obnovi (2 ha), s povprečno jakostjo 58 % od lesne zaloge (lesna zaloga

444 m³, možni posek 256 m³). Končni poseki v sestojih v obnovi so načrtovani na 2 % površine sestojev v obnovi (0,36 ha), možni posek pa bo znašal 110 m³.

Poleg teh sestojev v obnovi, ki bodo v celoti prešli v mladovje, bodo s končnimi poseki prešli v mladovje še dodatni sestoji v obnovi, kjer je načrtovana pospešena obnova (0,55 ha sestojev v obnovi, ki so dobro pomlajeni - nad 70 % površine in imajo načrtovan posek višji od 60 % lesne zaloge sestoja). V mladovje bo prešel tudi del debeljakov, kjer se bo poleg redčenja izvajalo še širjenje obstoječih pomladitvenih jeder.

Preglednica 127/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	57,5	42,5	100,0
- ciljno %	59	41	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	197,0	145,6	342,6
- ciljna (m ³ /ha)	213	148	361
Prirastek (m ³ /ha)	6,13	3,20	9,33
Možni posek (m ³ /ha)	45,2	29,1	74,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	4,52	2,92	7,44
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	22,9	20,0	21,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	73,8	91,1	79,7
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica 128/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	2.185	5.245	0	0	0	195	7.625	23,0	73,7
	%	28,7	68,7	0,0	0,0	0,0	2,6	100,0		
Listavci	m ³	1.555	3.230	0	0	0	132	4.917	20,0	91,0
	%	31,6	65,7	0,0	0,0	0,0	2,7	100,0		
Skupaj	m³	3.740	8.475	0	0	0	327	12.542	21,7	79,6
	%	29,8	67,6	0,0	0,0	0,0	2,6	100,0		

Preglednica 129/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	8,67	8,67
Nega gošče	ha	1,54	1,54
Nega letvenjaka	ha	1,18	1,18
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,77	2,77

9.2.8 Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 40000

RGR varovalni gozdovi obsega 17,17 ha gozdov, ki so razglašeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/2005, 56/2007, 29/2009 in 91/2010, 1/2013, 39/2015 in 191/2020). RGR predstavlja 0,3 % površine gozdov v enoti. Zasebnih gozdov je 60,8 % površine RGR, preostalih 39,2 % je v državni lasti.

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Ti gozdovi varujejo brežine vodotokov (Sava) in opravljajo funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti.

V vseh teh gozdovih je funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev poudarjena na 1.stopnji.

Vzdolž struge reke Save poteka skozi RGR območje EPO – Sava od Mavčič do Save (33500).

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 130/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa	Ime rastiščnega tipa	Skupine rastišč / Rastiščni tipi
(3240) Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov	SI3000262 Sava – Medvode – Kresnice Gozdovi na prodišču reke Save pri Kresnicah	<i>Vrbovje s topolom</i>	vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja
		<i>Kisloljubno gradnovo belogabrovje</i>	gradnova-belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah
		<i>Kisloljubno bukovje z rebrenjačo</i>	podgorska bukovja na silikatnih kamninah

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 131/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
511	<i>Vrbovje s topolom</i>	11	8,59	50,0
711	<i>Kisloljubno gradnovo belogabrovje</i>	11	0,86	5,0
751	<i>Kisloljubno bukovje z rebrenjačo</i>	9	7,73	45,0
	Skupaj	10,1	17,18	100,0

Večji del odseka predstavlja poplavni log (10 ha), ki ima varovalen značaj. Zaradi prostorske zaokroženosti sta v tem odseku še dva manjša sestoj.

Rastišče je na rečnih nanosih, na katerih so kislja rjava tla. Prevladujoča rastiščna tipa sta Vrbovje s topolom in Kisloljubno bukovje z rebrenjačo.

Povprečna proizvodna sposobnost teh rastišč glede na naravno drevesno sestavo znaša 14,56 m³/ha/leto.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Zgradba gozda je skupinsko raznodobna.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica 132/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	11,1	23,3	26,5	20,1	19,0	19,0	6,9	0,26	5,0
Listavci	2,5	13,6	26,2	32,0	25,7	255,3	93,1	4,96	95,0
Skupaj	3,1	14,3	26,2	31,1	25,3	274,3	100,0	5,22	100,0

Lesna zaloga je 274,3 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo listavci z 93,1 %. Letni prirastek je 5,22 m³/ha, od tega je 95 % listavcev.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica 133/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	19,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,3	37,7	159,4	41,2	7,7
	%	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	13,7	58,2	15,0	2,8
Naravno stanje	m ³ /ha	8,2		5,5			98,7	13,7	21,9	13,7	112,1
	%	3		2			36	5	8	5	41

V drevesni sestavi prevladujejo plemeniti listavci (58,2 %). Največ je velikega jesena (29,4 %) in gorskega javorja (16,7 %), ki tvorita sestoj. Primešajo se jima mehki listavci (2,8 %, vrbe, topol, črna jelša), ki nastopajo šopasto ter trdi listavci (15 %). Gradni in dob skupaj (13,7 %) z belim gabrom (6,2 %) sestavlja manjše gozdne otoke, ki so raztreseni po odseku. Na obrobju loga je nasad smreke (6,9 %).

Ohranjenost gozdov

Sestoji so ohranjeni

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 134/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	2,04	0,0	63,7	36,3	0,0	0,0	63,7	36,3	0,0	64,7	35,3	0,0	0,0
Debeljak	15,14					0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	99,7	0,3	0,0
Sestoj v obnovi	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
Skupaj	17,18												

Log in gozdni otoki so v razvojni fazi debeljaka, ki močno prevladuje (88,1 %). Imajo normalen sklep in so pomanjkljivo negovani. Drogovnjak ima dobro do pomanjkljivo zasnovano in tesen sklep ter je pomanjkljivo negovan oz. nenegovan.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Skupna realizacija možnega poseka je bila 96,5 %. Realizacija poseka iglavcev je 344 % in listavcev 77,4 %. V povprečju je bil izveden posek 1,99 m³/ha (8,5 % od LZ).

Celoten izveden posek je bil sanitarni posek.

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica 135/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2003 do 2023

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2003	16,36	27,0	256,7	283,6	0,75	5,64	6,39	0,00	0,31	0,32
2013	16,94	7,7	226,3	234,0	0,27	2,96	3,23	0,51	1,48	1,99
2023	17,18	19,0	255,3	274,3	0,26	4,96	5,23	0,36	4,70	5,06

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

Skupna povprečna LZ se je v primerjavi z letom 2013 povečala. Višja je LZ iglavcev in listavcev. Povečal se je povprečni letni prirastek listavcev in nekoliko zmanjšal prirastek iglavcev. V preteklih 10 letih je bilo v povprečju letno posekanih po evidencah 1,99 m³/ha, sedaj pa se za naslednjih 10 let načrtuje najvišji možni posek v višini 5,06 m³/ha/leto.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	9,5	0,0	0,0	0,0	0,0	4,5	12,9	49,1	7,0	17,0
2013	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	12,7	43,6	7,1	29,9
2023	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	13,7	58,2	15,0	2,8

Drevesna sestava se je glede na prejšnje ureditveno obdobje spremenila. Znižal se je delež mehkih listavcev za 27,1 %. Zvišal se je delež smreke (za 3,3 %), hrasta (za 1 %), plemenitih listavcev (za 14,6 %) in drugih trdih listavcev (za 7,9 %).

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Gozdnogojitveni cilj je zdrav in odporen skupinsko raznodoben gozd ki ga sestavljajo plemeniti listavci (54 %) in mehki listavci - vrbe, topol s primesjo črne jelše (5 %, šopasto), gradna in doba (14 %) - posamično v logu, sestojno v gozdnih otokih, smreke (7 %, skupinsko v drogovnjaku), bukve (5 %) ter drugih trdih listavcev (15 %, posamično). Prevladuje naj večji delež odraslega

gozda (odvisno od rastišča; ki to dopušča) z okrepljeno varovalno vlogo, ki se kaže v zmanjšanju ali preprečevanju erozije ter v izboljšanju vodnih razmer.

Gozdnogojitvene usmeritve

Izbiralno redčenje naj se izvaja v drogovnjaku (1 ha). Jakost sečenj naj bo med 15 in 20 % lesne zaloge. Potrebno je paziti na stojnost sestoja. V njem naj se pospešuje vse listavce ne glede na kakovost. V primeru naravnih ujm naj se dosledno izvajajo sanitarne sečnje, sestoj pa naj se uvede v obnovo. Prednost v pomladku imajo listavci, saj smreke v varovalnem gozdu ne želimo.

Izbiralna redčenja šibke jakosti so predvidena v debeljakih na 15 ha. Jakost sečenj je do 20 % lesne zaloge. V njih naj se ohranja vrstna pestrost, saj imajo estetsko in biotopsko vrednost.

Na poplavnih področjih, ki imajo poudarjeno varovalno funkcijo, so načrtovane sanitarne sečnje predvsem drevesa tik ob reki, v kolikor ovirajo pretok vode. Drevesna sestava loga je naravna, zato naj se jo ohranja. Za ohranjanje varovalne funkcije želimo imeti čim več debelega drevja. Kakovost lesa in njegova vrednost nista pomembni. Odmrla drevesa naj ostanejo v gozdu do razkroja. Izjema so odmrta drevesa ob reki, kjer so poplave pogostejše. Tam je potrebno odstraniti polomljeno ležeče drevje, dele dreves in morebitne sečne ostanke. V vrzelih so predvidena mladovja. Pomlajevanje je otežkočeno, ker so tla zaraščena z zeliščnim slojem, zato je možna košnja zeliščnega sloja v vrzelih (priprava sestoja za naravno nasemenitev).

Ukrepi

Preglednica 136/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	6,9	93,1	100,0
- ciljno %	7	93	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	19,0	255,3	274,3
- ciljna (m ³ /ha)	19	257	276
Prirastek (m ³ /ha)	0,26	4,96	5,22
Možni posek (m ³ /ha)	3,6	46,9	50,5
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,36	4,70	5,06
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	19,0	18,4	18,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	138,8	94,7	96,9
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 137/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	62	0	0	0	0	0	62	19,0	136,9
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	798	0	0	0	0	9	807	18,4	94,7
	%	98,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	100,0		
Skupaj	m³	860	0	0	0	0	9	869	18,4	96,8
	%	99,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	100,0		

Preglednica 138/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.

10 Literatura in viri

- Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Litija - Šmartno (2003-2012). Ljubljana, 2002
- Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Litija - Šmartno (2013-2022). Ljubljana, 2013
- Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Ljubljana (2021–2030), Osnutek. Ljubljana, 2021
- Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za varstvo kulturne dediščine za načrtovanje gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Litija - Šmartno. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana, Ljubljana, 2022
- Kutnar, L., Veselič, Ž., Draskobler, I., Robič, D., 2012, Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih rezmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov, GV 70 (4), s. 195-214
- Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Litija - Šmartno (2023-2032), ZRSVN, 2022), Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Ljubljana. Ljubljana, 2022
- Navodila za posodobitev obstoječih podatkov o funkcijah gozdov za potrebe obnove GGN GGO 2021-2030. 2021. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije (neobjavljeno)
- Usmeritve za funkcije gozda. Gradivo za območne gozdnogospodarske načrte 2021-2030 in načrte gozdnogospodarskih enot. 2021. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije (neobjavljeno)
- Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 55/1994, 95/2004, 110/2008 in 83/2013)
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/2004, 5/2006, 58/2011 in 15/2016)
- Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda (Ur. l. RS, št. 58/2018)
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/2010, 200/2020)
- Pravilnik o obliki, vsebini in načinu hrambe prevoznice za prevoz gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 69/2013 in 31/2014)
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 66/2009)
- Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah (Ur. l. RS, št. 120/2006)
- Pravilnik o varstvu gozdov (Ur. l. RS, št. 114/2009, 31/2016, 52/2022 in 125/2022 – popr.)
- Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot, dopolnitev. Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana, 2012
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. l. RS, št. 48/2004, 33/2013 in 99/2013, 47/2018)
- Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/2008, 49/2020)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih – območjih Natura 2000 (Ur. l. RS, št. 45/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013, 3/2014, 21/2016, 47/2018)
- Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Ur. l. RS, št. 38/1994, 20/1995, 42/1998, 12/1999, 25/2002, 35/2003, 31/2005, 9/2006, 32/2007, 36/2009, 103/2010, 35/2012, 101/2013, 42/2015)
- Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, 88/2005, 56/2007, 29/2009, 91/2010, 1/2013, 39/2015 in 191/2020)

Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005, 115/2007, 32/2008, 96/2008, 36/2009, 102/2011, 15/2014, 64/2016)

Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov, Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija Republike Slovenije za vode. Ljubljana, 2017

Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 9/2016)

Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)

Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/2004, 61/2006 – ZDru-1, 8/2010 – ZSKZ-B, 46/2014, 21/2018 – ZNOrg, 31/2018, 82/2020, 3/2022 – Zdeb, 105/2022 – ZZNŠPP, 18/2023 – ZDU-10)

Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/1999, 110/2002, 126/2003, 16/2008, 123/2008, 8/2011 – ORZVKD39, 90/2012, 111/2013, 32/2016, 21/2018 – ZNOrg)

Zakon o varstvu okolja – ZVO-1 (Uradni list RS, št. 39/2006-uradno prečiščeno besedilo, 49/2006-ZMetD, 66/2006-Odl. US, 33/2007-ZPNačrt, 57/2008-ZFO-1A, 70/2008, 108/2009-ZPNačrt-A, 48/2012, 57/2012, 92/2013, 56/2015, 102/2015, 30/2016, 61/2017-GZ in 21/2018-ZNOrg)

Zakon o varstvu podzemnih jam (Ur. l. RS, št. 2/2004, 61/2006 – ZDru-1, 46/2014 – ZON-C, 21/2018 – ZNOrg)

Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/2002, 2/2004, 41/2004, 57/2008, 57/2012, 100/2013, 40/2014, 56/2015, 65/2020 in 35/2023 – odl. US)

11 Načrt so izdelali

Sodelavci pri izdelavi načrta:

Opisi sestojev:

Marija Mihelič, dipl. inž. gozd.

Marko Slapničar, inž. gozd.

Jakob Sinigoj, univ. dipl. inž. gozd.

Jana Omejc, univ. dipl. inž. gozd.

Iztok Popovič, univ. dipl. inž. gozd.

Meritve na stalnih vzorčnih ploskvah:

Aleš Vesel, dipl. inž. gozd., s sodelavci

Sodelovanje pri določanju gozdnega roba, načina spravila in pravilnih razdalj ter vir dodatnih informacij, pomembnih za opisovanje sestojev in za posamezna poglavja v GGN:

Drago Belja, dipl. inž. gozd.

Marija Mihelič, univ. dipl. inž. gozd.

Jakob Sinigoj, univ. dipl. inž. gozd.

Marko Slapničar, inž. gozd.

Sodelovanje pri pripravi posameznih poglavij:

Marko Jonozovič, univ. dipl. inž. gozd.

Jana Omejc, univ. dipl. inž. gozd.

Mojca Stupan Kobilica, univ. dipl. inž. gozd.

Digitalizacija kart:

Egidija Cernatič, univ. dipl. inž. gozd.

Izdelava kart:

Egidija Cernatič, univ. dipl. inž. gozd.

Računalniška obdelava:

Marijan Turnšek, gozd. teh.

Podpisniki:

Delavec, odgovoren za pripravo načrta: Iztok Popovič, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov: Andrej Jeklar, univ. dipl. inž. gozd.

v.d. vodje območne enote Ljubljana: mag. Viktor Miklavčič, univ. dipl. inž. gozd.

Direktor Zavoda za gozdove Slovenije: Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

Datum izdelave načrta:

- osnutek določen: 30. maj 2023

12 Priloge

12.1 Preglednice v prilogah

12.1.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	4.974,40	1.001,34	11,28	5.987,02
Delež (%)	83,09	16,73	0,19	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
11012-podgorsko bukovje	362,69	54,4	219,0	273,5	0,99	5,69	6,68	21,1	26,9	25,7	105,3
11013-podgorsko bukovje	237,39	93,0	190,0	283,0	1,63	5,25	6,87	20,0	23,0	22,0	90,7
12112-kisloljubno bukovje	4.232,00	95,4	216,8	312,1	2,25	5,58	7,83	18,4	19,1	18,9	75,2
12113-kisloljubno bukovje	384,10	111,2	169,0	280,2	2,59	4,12	6,71	22,4	23,9	23,3	97,3
14112-toploljubno bukovje	287,53	56,8	185,6	242,5	0,80	4,40	5,20	17,6	26,6	24,5	114,1
16012-bukovje na rendzinah	297,47	50,3	200,3	250,6	0,76	5,01	5,78	18,1	24,4	23,1	100,3
17013-kisloljubna jelovja	168,66	197,0	145,6	342,5	6,13	3,20	9,34	23,0	20,0	21,7	79,6
VECNAMENSKI GOZDOVI skupaj	5.969,84	92,6	208,4	301,0	2,14	5,33	7,46	19,1	20,6	20,1	81,1
40000-varovalni gozdovi	17,18	19,0	255,3	274,3	0,26	4,96	5,23	19,0	18,4	18,4	96,8
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	17,18	19,0	255,3	274,3	0,26	4,96	5,23	19,0	18,4	18,4	96,8
Skupaj vsi gozdovi	5.987,02	92,4	208,6	300,9	2,13	5,33	7,46	19,1	20,6	20,1	81,1

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	211,14	3,5						
Drogovnjak	1.841,61	30,8	60,84	3,3	0,7	37,5	61,8	0,0
Debeljak	2.811,14	46,9	310,38	11,0	8,4	70,1	20,4	1,1
Sestoj v obnovi	1.123,13	18,8	618,95	55,1	24,8	59,8	15,4	0,0
Skupaj	5.987,02	100,0	990,17	16,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	211,14	14,4	52,5	28,5	4,6	3,8	45,8	50,1	0,3	32,7	36,2	21,3	9,8
Drogovnjak	1.841,61	2,9	37,0	57,4	2,7	2,4	32,1	59,2	6,3	10,1	48,2	35,1	6,6
Debeljak	2.811,14					3,0	56,2	40,3	0,5	2,8	52,2	40,1	4,9
Sestoj v obnovi	1.123,13					8,1	54,2	37,3	0,4				
Skupaj	5.987,02												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	6,9	15,5	24,1	25,6	27,9	19,6	59,1
Jelka	4,3	11,4	23,4	28,6	32,3	3,4	10,2
Bor	7,9	17,1	25,0	24,4	25,6	7,2	21,8

Priloge

Macesen	17,0	32,2	26,3	13,8	10,7	0,1	0,2
Ostali igl.	5,1	12,0	23,7	27,9	31,3	0,4	1,1
Bukev	6,0	18,2	23,2	28,3	24,3	38,0	114,6
Hrast	8,8	22,5	23,3	25,0	20,4	11,0	33,1
Pl. Ist.	9,2	21,8	22,8	25,2	21,0	3,0	9,0
Dr. tr. Ist.	10,4	25,2	22,7	23,0	18,7	15,7	47,1
Meh. Ist.	10,7	26,1	23,8	22,3	17,1	1,6	4,7
Iglavci	6,8	15,4	24,2	25,7	27,9	30,7	92,4
Listavci	7,7	20,8	23,1	26,3	22,1	69,3	208,6
Skupaj	7,4	19,1	23,5	26,1	23,9	100,0	300,9

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	6,9	15,4	24,1	25,6	28,0	19,7	59,2
Jelka	4,3	11,4	23,4	28,6	32,3	3,4	10,2
Bor	7,9	17,1	25,0	24,4	25,6	7,3	21,8
Macesen	17,0	32,2	26,3	13,8	10,7	0,1	0,2
Ostali igl.	5,1	12,0	23,7	27,9	31,3	0,4	1,1
Bukev	6,0	18,2	23,2	28,3	24,3	38,0	114,9
Hrast	8,8	22,6	23,3	24,9	20,4	11,0	33,1
Pl. Ist.	9,7	22,4	22,6	24,6	20,7	2,8	8,5
Dr. tr. Ist.	10,4	25,2	22,7	23,0	18,7	15,7	47,2
Meh. Ist.	10,7	25,9	23,8	22,4	17,2	1,6	4,7
Iglavci	6,8	15,4	24,2	25,7	27,9	30,8	92,6
Listavci	7,7	20,8	23,1	26,3	22,1	69,2	208,4
Skupaj	7,4	19,1	23,5	26,1	23,9	100,0	301,0

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,35	0,47	0,53	0,44	0,34	28,6	2,13
Listavci	1,10	1,55	1,16	0,98	0,54	71,4	5,33
Skupaj	1,45	2,02	1,69	1,42	0,88	100,0	7,46

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,35	0,47	0,54	0,45	0,34	28,6	2,14
Listavci	1,10	1,56	1,16	0,98	0,54	71,4	5,33
Skupaj	1,45	2,03	1,70	1,43	0,88	100,0	7,47

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	105.476	19,1											
Listavci	256.684	20,6											
Skupaj	362.160	20,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan. s ponov.											

Priprava sestoja	ha	8,67	8,67											
Sadnja	ha	0,60	0,60											
Obžetev	ha	2,89	3,59											
Nega mladja	ha	2,97	3,89											
Nega gošče	ha	45,46	48,14											
Nega letvenjaka	ha	33,40	33,40											
Nega ml. drogovnjaka	ha	62,94	62,94											

Preglednica/D-DV: Delež drevesnih vrst po LZ (ni obvezna za načrt)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	59,07	19,63
Jelka	10,20	3,39
Rdeči bor	21,55	7,16
Črni bor	0,24	0,08
Zeleni bor	0,72	0,24
Macesen	0,17	0,06
Japonski macesen	0,02	0,01
Duglazija	0,40	0,13
Bukev	114,63	38,09
Graden	32,95	10,95
Dob	0,05	0,02
Rdeči hrast	0,05	0,02
Močvirski hrast	0,05	0,02
Kostanj	34,86	11,58
Robinija	0,40	0,13
Gorski javor	6,84	2,27
Ostrolistni javor	0,13	0,04
Veliki jesen	0,81	0,27
Gorski brest	0,66	0,22
Lipa	0,37	0,12
Beli gaber	9,25	3,07
Češnja	0,16	0,05
Brek	0,04	0,01
Mokovec	0,12	0,04
Črni gaber	1,45	0,48
Mali jesen	0,93	0,31
Cer	0,08	0,03
Mehki listavci	0,02	0,01
Trepetlika	0,44	0,15
Topoli	0,36	0,12
Črna jelša	1,33	0,44
Breza	1,80	0,60
Vrbe	0,74	0,25
Negnoj	0,02	0,01
Skupaj:	300,91	100,00

12.1.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda

Rastičnogojitveni razred: Podgorsko bukovje - 11012*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	351,94	10,75	0,00	362,69
Delež (%)	97,0	3,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	7,7	16,6	24,2	24,7	26,8	14,0	38,2
Jelka	4,7	12,2	25,5	28,2	29,4	1,1	2,9
Bor	11,9	23,1	24,8	19,9	20,3	4,9	13,3
Ostali igl.	25,8	39,0	25,6	6,4	3,2	0,0	0,1
Bukev	6,4	18,5	21,9	28,0	25,2	55,6	152,5
Hrast	10,7	25,3	22,6	22,8	18,6	9,4	25,6
Pl. lst.	8,8	21,2	22,1	25,5	22,4	7,3	20,0
Dr. tr. lst.	13,7	29,6	22,0	19,4	15,3	7,2	19,7
Meh. lst.	22,1	46,4	21,2	7,3	3,0	0,5	1,2
Iglavci	8,6	18,0	24,4	23,7	25,3	19,9	54,4
Listavci	7,9	20,7	22,0	26,3	23,1	80,1	219,0
Skupaj	8,0	20,1	22,5	25,8	23,6	100,0	273,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,26	0,27	0,23	0,15	0,09	14,9	0,99
Listavci	1,33	1,72	1,15	0,97	0,52	85,1	5,69
Skupaj	1,59	1,99	1,38	1,12	0,61	100,0	6,68

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	159,26	43,9	203,43	56,1	0,00	0,0	0,00	0,0	362,69	100,0
Skupaj vsi gozdovi	159,26	43,9	203,43	56,1	0,00	0,0	0,00	0,0	362,69	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	3,8	6,9	10,7	3,1	22,5	25,6	6,9	29,4	36,3	12,8
30 - 49 cm	0,6	0,6	1,2	0,6	6,9	7,5	1,2	7,5	8,7	15,2
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,6	0,6	0,0	0,6	2,4
Skupaj	4,4	7,5	11,9	4,3	29,4	33,7	8,7	36,9	45,6	30,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	16,67	4,6							
Drogovnjak	113,77	31,4	3,24	2,8	13,0	65,4	21,6	0,0	
Debeljak	126,35	34,8	15,59	12,3	12,8	71,3	15,9	0,0	
Sestoj v obnovi	105,90	29,2	66,26	62,6	26,7	57,1	16,2	0,0	
Skupaj	362,69	100,0	85,09	23,5	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	7,75	0,85	0,01	0,00	0,00	57,59	0,73	9,83	8,30	0,03	85,09
%	2,24	0,25	0,00	0,00	0,00	16,64	0,21	2,84	2,40	0,01	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	22	0,0	54,6	40,9	4,5	0,0
Jelka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bor	9	0,0	44,5	22,2	33,3	0,0
Bukev	120	5,8	28,3	47,6	15,8	2,5
Hrast	21	4,8	38,1	42,8	9,5	4,8
Pl. Ist.	17	5,9	11,8	58,8	17,6	5,9
Dr. tr. Ist.	18	0,0	5,6	44,4	27,8	22,2
Skupaj iglavci	32	0,0	50,0	37,5	12,5	0,0
Skupaj listavci	176	5,1	25,6	47,7	16,5	5,1
Skupaj	208	4,3	28,8	46,7	15,9	4,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/korenčnik	6,6
Veje/krošnja	1,5
Osutost	0,5
Skupaj	8,6

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	3.844	2.430	63,2	10,0
Listavci	20.416	12.339	60,4	50,9
Skupaj	24.260	14.768	60,9	60,9

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	14,2	14,2	2,0
Jelka	0,7	15,5	0,1
Bor	1,4	4,7	0,2
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	179,8	0,0
Bukev	73,5	19,2	10,3
Hrast	3,4	4,5	0,5
Pl. Ist.	2,5	4,2	0,3
Dr. tr. Ist.	3,7	6,0	0,5
Meh. Ist.	0,6	45,8	0,1
Skupaj iglavci	16,5	12,1	2,3
Skupaj listavci	83,5	14,4	11,7
Skupaj	100,0	14,0	14,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,6	13,9	13,8	13,1	10,6	12,1	6,6
Listavci	8,3	19,2	18,5	11,4	8,7	14,4	33,4
Skupaj	7,7	18,5	17,6	11,7	9,2	14,0	40,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	16,1	1,0	4,8	0,0	0,0	56,7	11,6	4,1	5,5	0,2
2013	14,1	0,7	4,3	0,0	0,0	53,3	10,3	8,3	8,8	0,2
2023	14,0	1,1	4,9	0,0	0,0	55,6	9,4	7,3	7,2	0,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	4.172	21,1											
Listavci	21.339	26,9											
Skupaj	25.511	25,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	0,14	0,14											
Nega mladja	ha	0,48	0,48											
Nega gošče	ha	1,32	1,32											
Nega letvenjaka	ha	3,30	3,30											
Nega ml. drogovnjaka	ha	3,96	3,96											

Rastičnogojitveni razred: Podgorsko bukovje - 11013*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	17,23	220,06	0,10	237,39
Delež (%)	7,3	92,7	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	5,8	13,6	24,4	26,9	29,3	19,3	54,6
Jelka	5,1	12,5	24,5	27,8	30,1	7,8	22,2
Bor	5,2	12,0	23,9	27,7	31,2	4,7	13,3
Ostali igl.	1,3	6,0	22,5	32,1	38,1	1,0	2,9
Bukev	7,9	21,4	22,8	26,0	21,9	50,4	142,5
Hrast	7,4	18,4	23,7	27,4	23,1	5,2	14,8
Pl. lst.	14,1	29,8	22,5	19,0	14,6	7,3	20,7
Dr. tr. lst.	12,2	24,7	22,9	22,3	17,9	4,2	11,8
Meh. lst.	14,4	10,1	22,2	29,0	24,3	0,1	0,2
Iglavci	5,4	12,9	24,3	27,4	30,0	32,8	93,0
Listavci	8,8	22,3	22,9	25,1	20,9	67,2	190,0
Skupaj	7,7	19,2	23,3	25,9	23,9	100,0	283,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,24	0,34	0,43	0,36	0,25	23,7	1,63
Listavci	1,33	1,65	1,05	0,81	0,41	76,3	5,25
Skupaj	1,57	1,99	1,48	1,17	0,66	100,0	6,88

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	208,69	87,9	28,70	12,1	0,00	0,0	0,00	0,0	237,39	100,0
Skupaj vsi gozdovi	208,69	87,9	28,70	12,1	0,00	0,0	0,00	0,0	237,39	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	7,5	7,5	1,3	33,8	35,1	1,3	41,3	42,6	17,3
30 - 49 cm	0,0	1,3	1,3	0,0	2,5	2,5	0,0	3,8	3,8	6,6
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	8,8	8,8	1,3	36,3	37,6	1,3	45,1	46,4	23,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek							
	ha	%	Površina		Zasnova					
			ha	%	1	2	3	4		
Mladovje	29,29	12,3								
Drogovnjak	67,28	28,3	0,87	1,3	0,0	94,3	5,7	0,0		
Debeljak	97,09	41,0	9,46	9,7	30,5	69,5	0,0	0,0		
Sestoj v obnovi	43,73	18,4	30,76	70,3	29,7	64,4	5,9	0,0		
Skupaj	237,39	100,0	41,09	17,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	4,93	2,24	0,04	0,00	0,00	30,24	0,32	1,99	1,30	0,03	41,09
%	2,37	1,08	0,02	0,00	0,00	14,53	0,15	0,96	0,62	0,01	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	22	22,7	45,6	22,7	4,5	4,5
Jelka	3	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
Bor	6	33,3	16,7	50,0	0,0	0,0
Ostali igl.	3	33,3	66,7	0,0	0,0	0,0
Bukev	46	8,7	45,7	32,6	8,7	4,3
Hrast	2	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0
Pl. Ist.	5	0,0	20,0	60,0	20,0	0,0
Dr. tr. Ist.	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	34	23,5	41,3	29,4	2,9	2,9
Skupaj listavci	54	7,4	42,5	35,2	9,3	5,6
Skupaj	88	13,6	42,1	33,0	6,8	4,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	3,4
Veje/krošnja	1,5
Osutost	0,4
Skupaj	5,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	4.554	6.833	150,0	39,5
Listavci	12.760	11.205	87,8	64,7
Skupaj	17.314	18.038	104,2	104,2

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	30,0	43,4	7,3
Jelka	4,7	17,8	1,1
Bor	3,0	16,3	0,7
Macesen	0,0	170,3	0,0
Ostali igl.	0,2	4,7	0,0
Bukev	54,6	24,7	13,4
Hrast	0,9	4,0	0,2
Pl. Ist.	4,6	15,1	1,1
Dr. tr. Ist.	1,9	11,0	0,5
Meh. Ist.	0,1	32,5	0,0
Skupaj iglavci	37,9	32,3	9,3
Skupaj listavci	62,1	21,3	15,2
Skupaj	100,0	24,5	24,5

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	14,4	34,0	22,6	29,6	47,4	32,3	28,7
Listavci	13,7	21,5	19,5	20,4	30,5	21,3	47,1
Skupaj	13,9	23,7	20,4	23,2	37,5	24,5	75,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	23,3	5,9	4,5	0,0	0,3	50,0	5,7	7,7	2,6	0,0
2013	16,9	6,4	4,5	0,0	0,9	54,0	5,5	7,5	4,2	0,1
2023	19,3	7,8	4,7	0,0	1,0	50,4	5,2	7,3	4,2	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	4.404	20,0											
Listavci	10.389	23,0											
Skupaj	14.793	22,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega gošče	ha	8,79	8,79											
Nega letvenjaka	ha	6,60	6,60											
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,80	5,80											

Rastičnogojitveni razred: Kisloljubno bukovje - 12112

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.009,04	211,84	11,12	4.232,00
Delež (%)	94,7	5,0	0,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	6,5	14,9	24,1	26,0	28,5	20,7	64,5
Jelka	3,6	10,3	23,4	29,4	33,3	2,0	6,4
Bor	7,9	17,2	25,0	24,4	25,5	7,5	23,5
Macesen	15,1	29,2	25,9	15,9	13,9	0,1	0,2
Ostali igl.	4,4	11,1	25,0	28,7	30,8	0,3	0,8
Bukev	5,4	17,5	23,9	28,9	24,3	34,6	107,9
Hrast	8,7	22,7	23,4	24,9	20,3	12,6	39,4
Pl. Ist.	8,8	21,5	23,7	25,4	20,6	1,7	5,5
Dr. tr. Ist.	10,1	24,9	22,8	23,2	19,0	18,4	57,5
Meh. Ist.	10,3	25,3	23,9	22,9	17,6	2,1	6,4
Iglavci	6,6	15,2	24,3	25,9	28,0	30,6	95,4
Listavci	7,5	20,7	23,5	26,4	21,9	69,4	216,8
Skupaj	7,2	19,0	23,7	26,3	23,8	100,0	312,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,36	0,49	0,56	0,47	0,36	28,8	2,25
Listavci	1,15	1,62	1,22	1,03	0,57	71,2	5,58
Skupaj	1,51	2,11	1,78	1,50	0,93	100,0	7,83

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	1.065,28	25,2	2.621,78	61,9	544,94	12,9	0,00	0,0	4.232,00	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.065,28	25,2	2.621,78	61,9	544,94	12,9	0,00	0,0	4.232,00	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	2,9	14,4	17,3	3,6	14,4	18,0	6,5	28,8	35,3	12,8
30 - 49 cm	0,8	2,7	3,5	0,8	4,6	5,4	1,6	7,3	8,9	15,1
50 in več cm	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3	0,1	0,4	0,5	1,6
Skupaj	3,7	17,3	21,0	4,5	19,2	23,7	8,2	36,5	44,7	29,5

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	88,25	2,1							
Drogovnjak	1.303,39	30,8	51,59	4,0	0,1	32,4	67,5	0,0	
Debeljak	2.175,75	51,4	233,14	10,7	8,0	66,5	24,1	1,4	
Sestoj v obnovi	664,61	15,7	358,49	53,9	22,5	58,4	19,1	0,0	

Skupaj	4.232,00	100,0	643,22	15,2	0,0	0,0	0,0	0,0
---------------	-----------------	--------------	---------------	-------------	------------	------------	------------	------------

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	126,25	24,98	4,78	0,25	0,05	306,30	21,06	17,62	136,42	5,51	643,22
%	3,05	0,60	0,12	0,01	0,00	7,39	0,51	0,43	3,29	0,13	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	418	14,4	36,1	42,1	7,4	0,0
Jelka	61	11,5	31,1	42,6	14,8	0,0
Bor	223	8,5	28,7	47,5	13,5	1,8
Macesen	13	30,8	30,8	38,4	0,0	0,0
Ostali igl.	2	0,0	50,0	0,0	50,0	0,0
Bukev	749	7,9	23,9	45,8	17,6	4,8
Hrast	275	11,3	25,8	43,3	17,8	1,8
Pl. lst.	42	4,8	38,1	40,4	14,3	2,4
Dr. tr. lst.	425	3,3	20,7	50,8	19,1	6,1
Meh. lst.	73	6,8	46,7	30,1	13,7	2,7
Skupaj iglavci	717	12,6	33,3	43,6	9,9	0,6
Skupaj listavci	1.564	7,1	24,3	46,3	17,8	4,5
Skupaj	2.281	8,8	27,1	45,6	15,3	3,2

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninicnik	7,7
Veje/krošnja	2,8
Osutost	1,5
Skupaj	12,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	78.306	67.090	85,7	28,0
Listavci	161.454	116.178	72,0	48,5
Skupaj	239.760	183.268	76,4	76,4

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	29,9	19,3	4,3
Jelka	1,4	11,0	0,2
Bor	4,6	9,2	0,7
Macesen	0,2	64,2	0,0
Ostali igl.	0,5	31,5	0,1
Bukev	33,2	14,6	4,8
Hrast	7,1	7,9	1,0
Pl. lst.	0,8	5,8	0,1
Dr. tr. lst.	20,2	15,8	2,9
Meh. lst.	2,1	22,0	0,3

Skupaj iglavci	36,6	16,7	5,3
Skupaj listavci	63,4	13,5	9,2
Skupaj	100,0	14,5	14,5

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	8,7	18,5	14,4	20,1	17,0	16,7	15,8
Listavci	5,2	12,8	14,9	14,3	17,3	13,5	27,3
Skupaj	6,1	14,1	14,8	16,3	17,2	14,5	43,1

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	22,1	1,5	8,4	0,1	0,2	33,2	12,4	1,7	18,8	1,6
2013	22,5	1,9	7,3	0,0	0,2	33,1	13,1	1,9	18,6	1,4
2023	20,7	2,0	7,5	0,1	0,3	34,6	12,6	1,7	18,4	2,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	74.081	18,4											
Listavci	175.016	19,1											
Skupaj	249.097	18,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	0,33	0,33											
Nega mladja	ha	0,62	1,54											
Nega gošče	ha	9,31	10,28											
Nega letvenjaka	ha	10,93	10,93											
Nega ml. drogovnjaka	ha	22,33	22,33											

Rastičnogojitveni razred: Kisloljubno bukovje - 12113

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	21,09	363,01	0,00	384,10
Delež (%)	5,5	94,5	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	10,1	20,3	23,9	22,0	23,7	24,0	67,2
Jelka	7,1	15,4	22,9	25,5	29,1	9,7	27,1
Bor	4,9	11,7	23,4	28,3	31,7	4,4	12,3
Macesen	19,9	46,9	26,5	6,7	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	7,1	14,8	20,8	25,8	31,5	1,6	4,5
Bukev	7,5	20,2	22,0	26,7	23,6	43,4	122,0
Hrast	6,7	17,7	23,3	28,3	24,0	4,8	13,3
Pl. Ist.	13,3	26,8	20,9	21,1	17,9	3,5	9,7
Dr. tr. Ist.	13,0	28,3	21,3	20,4	17,0	8,4	23,6
Meh. Ist.	21,7	38,3	20,0	11,3	8,7	0,2	0,5
Iglavci	8,7	18,0	23,5	23,7	26,1	39,7	111,2
Listavci	8,5	21,6	21,9	25,7	22,3	60,3	169,0
Skupaj	8,6	20,1	22,5	24,9	23,9	100,0	280,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,53	0,64	0,60	0,47	0,35	38,6	2,59
Listavci	0,75	1,20	0,89	0,82	0,46	61,4	4,12
Skupaj	1,28	1,84	1,49	1,29	0,81	100,0	6,71

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	151,27	39,4	232,83	60,6	0,00	0,0	0,00	0,0	384,10	100,0
Skupaj vsi gozdovi	151,27	39,4	232,83	60,6	0,00	0,0	0,00	0,0	384,10	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	3,5	8,3	11,8	4,1	13,1	17,2	7,6	21,4	29,0	11,6
30 - 49 cm	0,7	0,7	1,4	2,1	2,8	4,9	2,8	3,5	6,3	10,6
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	1,4	1,4	0,0	1,4	4,6
Skupaj	4,2	9,0	13,2	7,6	15,9	23,5	11,8	24,9	36,7	26,8

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	42,56	11,1							
Drogovnjak	128,06	33,4	3,89	3,0	0,0	66,3	33,7	0,0	
Debeljak	114,58	29,8	17,26	15,1	2,4	85,6	12,0	0,0	
Sestoj v obnovi	98,90	25,7	64,85	65,6	11,3	82,3	6,4	0,0	

Skupaj	384,10	100,0	86,00	22,4	0,0	0,0	0,0	0,0
---------------	---------------	--------------	--------------	-------------	------------	------------	------------	------------

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	11,03	11,20	0,98	0,00	2,78	49,12	1,14	2,72	6,54	0,49	86,00
%	3,23	3,28	0,29	0,00	0,81	14,38	0,33	0,80	1,91	0,14	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	39	5,1	66,7	23,1	5,1	0,0
Jelka	12	8,3	58,3	16,7	16,7	0,0
Bor	8	12,5	12,5	62,5	12,5	0,0
Bukev	69	10,1	36,3	34,8	15,9	2,9
Hrast	18	22,2	50,0	11,1	16,7	0,0
Pl. lst.	10	20,0	20,0	50,0	0,0	10,0
Dr. tr. lst.	21	23,8	33,3	28,6	14,3	0,0
Meh. lst.	3	0,0	0,0	66,7	33,3	0,0
Skupaj iglavci	59	6,8	61,0	23,7	8,5	0,0
Skupaj listavci	121	14,9	37,1	30,6	14,9	2,5
Skupaj	180	12,2	45,0	28,3	12,8	1,7

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninicnik	5,2
Veje/krošnja	1,2
Osutost	1,0
Skupaj	7,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	11.111	16.176	145,6	56,0
Listavci	17.755	10.979	61,8	38,0
Skupaj	28.866	27.154	94,1	94,1

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	50,2	41,2	11,3
Jelka	4,6	16,0	1,0
Bor	4,2	17,3	1,0
Macesen	0,3	112,9	0,1
Ostali igl.	0,3	11,9	0,1
Bukev	32,3	15,9	7,3
Hrast	2,8	14,6	0,6
Pl. lst.	1,0	11,0	0,2
Dr. tr. lst.	3,6	10,9	0,8
Meh. lst.	0,7	49,1	0,2
Skupaj iglavci	59,6	33,5	13,4
Skupaj listavci	40,4	15,2	9,1

Skupaj	100,0	22,5	22,5
---------------	--------------	-------------	-------------

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	22,0	38,3	25,6	31,7	43,0	33,5	41,9
Listavci	12,0	18,3	14,7	13,6	15,6	15,2	28,5
Skupaj	15,2	23,8	19,1	21,1	30,1	22,5	70,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	33,4	6,0	2,4	0,1	0,0	40,7	7,0	3,2	7,1	0,1
2013	27,4	6,5	5,5	0,1	0,7	45,6	4,4	2,1	7,4	0,3
2023	24,0	9,7	4,4	0,0	1,6	43,4	4,8	3,5	8,4	0,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	9.546	22,4											
Listavci	15.513	23,9											
Skupaj	25.059	23,3											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	0,60	0,60											
Obžetev	ha	1,09	1,79											
Nega gošče	ha	13,81	15,52											
Nega letvenjaka	ha	7,15	7,15											
Nega ml. drogovnjaka	ha	20,67	20,67											

Rastičnogojitveni razred: Toploljubno bukove - 14112

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	235,38	52,11	0,04	287,53
Delež (%)	81,9	18,1	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	9,7	18,5	23,8	22,9	25,1	8,0	19,4
Jelka	17,8	28,1	26,6	15,6	11,9	0,0	0,1
Bor	8,3	17,8	25,5	23,9	24,5	15,1	36,6
Macesen	23,5	42,2	27,9	6,4	0,0	0,3	0,7
Bukev	7,6	20,0	20,6	26,9	24,9	50,7	122,6
Hrast	11,7	25,7	21,9	22,2	18,5	8,3	20,2
Pl. Ist.	8,7	18,4	20,3	27,1	25,5	5,8	14,2
Dr. tr. Ist.	14,0	30,0	21,4	19,3	15,3	11,5	28,0
Meh. Ist.	24,0	47,2	21,8	5,2	1,8	0,3	0,6
Iglavci	9,0	18,4	24,9	23,3	24,4	23,4	56,8
Listavci	9,1	22,1	20,9	25,2	22,7	76,6	185,6
Skupaj	9,1	21,2	21,8	24,8	23,1	100,0	242,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,18	0,22	0,20	0,13	0,07	15,3	0,80
Listavci	1,04	1,34	0,84	0,74	0,43	84,7	4,40
Skupaj	1,22	1,56	1,04	0,87	0,50	100,0	5,20

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	140,38	48,8	147,15	51,2	0,00	0,0	0,00	0,0	287,53	100,0
Skupaj vsi gozdovi	140,38	48,8	147,15	51,2	0,00	0,0	0,00	0,0	287,53	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	4,8	18,1	22,9	5,7	22,9	28,6	10,5	41,0	51,5	19,6
30 - 49 cm	2,9	4,8	7,7	6,7	7,6	14,3	9,6	12,4	22,0	39,0
50 in več cm	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	3,2
Skupaj	7,7	23,9	31,6	12,4	30,5	42,9	20,1	54,4	74,5	61,8

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	8,65	3,0							
Drogovnjak	100,69	35,0	0,40	0,4	0,0	0,0	100,0	0,0	
Debeljak	80,19	27,9	7,33	9,1	12,4	53,9	33,7	0,0	
Sestoj v obnovi	98,00	34,1	41,42	42,3	29,8	53,1	17,1	0,0	
Skupaj	287,53	100,0	49,15	17,1	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	2,32	0,02	0,00	0,00	0,00	27,49	0,61	7,80	10,66	0,25	49,15
%	0,83	0,01	0,00	0,00	0,00	9,86	0,22	2,80	3,82	0,09	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	18	0,0	5,6	83,3	11,1	0,0
Bor	28	3,6	14,3	67,8	10,7	3,6
Bukev	70	2,9	12,9	62,8	17,1	4,3
Hrast	3	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
Pl. Ist.	11	0,0	18,2	72,7	0,0	9,1
Dr. tr. Ist.	9	0,0	11,1	88,9	0,0	0,0
Meh. Ist.	3	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0
Skupaj iglavci	46	2,2	10,9	73,8	10,9	2,2
Skupaj listavci	96	2,1	14,6	66,6	12,5	4,2
Skupaj	142	2,1	13,4	69,0	12,0	3,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	2,9
Veje/krošnja	1,3
Osutost	0,5
Skupaj	4,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	1.839	2.003	108,9	16,5
Listavci	10.307	7.417	72,0	61,1
Skupaj	12.146	9.420	77,6	77,6

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	17,6	32,6	2,5
Jelka	0,0	0,0	0,0
Bor	3,5	3,2	0,5
Macesen	0,2	5,8	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	70,5	22,0	9,8
Hrast	2,4	4,4	0,3
Pl. Ist.	1,9	3,3	0,3
Dr. tr. Ist.	3,5	3,0	0,5
Meh. Ist.	0,4	18,8	0,1
Skupaj iglavci	21,3	12,8	3,0
Skupaj listavci	78,7	14,3	11,0
Skupaj	100,0	13,9	13,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	7,7	18,9	17,0	12,1	5,7	12,8	7,0
Listavci	5,7	16,9	19,1	13,1	9,5	14,3	25,8
Skupaj	6,1	17,2	18,6	12,9	8,2	13,9	32,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	9,1	0,0	15,8	0,2	0,0	46,9	16,8	3,2	7,4	0,6
2013	7,5	0,1	15,3	0,4	0,0	44,6	7,7	7,8	16,3	0,3
2023	8,0	0,0	15,1	0,3	0,0	50,7	8,3	5,8	11,5	0,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	2.879	17,6											
Listavci	14.171	26,6											
Skupaj	17.050	24,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	1,26	1,26											
Nega mladja	ha	1,09	1,09											
Nega gošče	ha	6,67	6,67											
Nega letvenjaka	ha	0,57	0,57											
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,89	0,89											

Rastičnogojitveni razred: Bukovje na rendzinah - 16012

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	250,41	47,04	0,02	297,47
Delež (%)	84,2	15,8	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	9,2	18,5	24,1	23,2	25,0	10,3	25,9
Jelka	3,2	8,8	23,5	30,2	34,3	2,0	5,0
Bor	6,3	14,6	25,1	26,3	27,7	7,6	19,0
Ostali igl.	25,6	42,0	26,9	5,5	0,0	0,2	0,5
Bukev	6,8	19,1	21,8	27,6	24,7	57,2	143,6
Hrast	10,4	24,5	22,0	23,4	19,7	6,2	15,6
Pl. lst.	8,6	20,1	21,9	26,3	23,1	8,3	20,7
Dr. tr. lst.	13,2	28,5	21,8	20,3	16,2	8,1	20,3
Meh. lst.	18,5	30,9	25,2	14,2	11,2	0,1	0,1
Iglavci	7,6	16,3	24,5	24,9	26,7	20,1	50,3
Listavci	7,9	20,6	21,8	26,4	23,3	79,9	200,3
Skupaj	7,8	19,7	22,3	26,2	24,0	100,0	250,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,15	0,18	0,19	0,15	0,10	13,2	0,76
Listavci	0,85	1,51	1,15	1,01	0,48	86,8	5,01
Skupaj	1,00	1,69	1,34	1,16	0,58	100,0	5,77

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	236,18	79,4	61,29	20,6	0,00	0,0	0,00	0,0	297,47	100,0
Skupaj vsi gozdovi	236,18	79,4	61,29	20,6	0,00	0,0	0,00	0,0	297,47	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	5,0	18,3	23,3	5,8	23,3	29,1	10,8	41,6	52,4	18,8
30 - 49 cm	1,7	5,0	6,7	1,7	10,8	12,5	3,4	15,8	19,2	31,3
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	6,7	23,3	30,0	7,5	34,1	41,6	14,2	57,4	71,6	50,1

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	12,55	4,2							
Drogovnjak	84,24	28,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	112,57	37,9	9,95	8,8	12,5	86,2	1,3	0,0	
Sestoj v obnovi	88,11	29,6	44,97	51,0	56,4	36,5	7,1	0,0	
Skupaj	297,47	100,0	54,92	18,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,60	0,56	0,00	0,00	0,00	35,08	0,12	9,77	7,79	0,00	54,92
%	0,56	0,20	0,00	0,00	0,00	12,31	0,04	3,43	2,73	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	18	5,6	44,4	50,0	0,0	0,0
Jelka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bor	4	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Bukev	75	4,0	32,0	42,7	16,0	5,3
Hrast	5	0,0	60,0	40,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	18	0,0	22,2	66,7	0,0	11,1
Dr. tr. Ist.	9	11,1	11,1	22,2	11,1	44,5
Meh. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	23	4,3	34,8	52,2	8,7	0,0
Skupaj listavci	108	3,7	29,6	46,4	12,0	8,3
Skupaj	131	3,8	30,5	47,3	11,5	6,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	5,8
Veje/krošnja	1,8
Osutost	0,0
Skupaj	7,6

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	2.218	3.116	140,5	22,7
Listavci	11.523	8.529	74,0	62,1
Skupaj	13.741	11.645	84,7	84,7

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	20,5	30,4	3,4
Jelka	4,4	38,0	0,7
Bor	1,8	5,1	0,3
Macesen	0,1	17,3	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	64,0	21,0	10,5
Hrast	1,2	3,4	0,2
Pl. Ist.	4,6	7,4	0,8
Dr. tr. Ist.	2,6	3,0	0,4
Meh. Ist.	0,8	148,4	0,1
Skupaj iglavci	26,8	23,5	4,4
Skupaj listavci	73,2	14,8	12,1
Skupaj	100,0	16,5	16,5

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	13,3	30,1	21,4	20,9	27,4	23,5	10,4
Listavci	7,2	17,4	18,7	13,3	11,6	14,8	28,6
Skupaj	8,0	18,8	19,2	14,9	16,4	16,5	39,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	14,3	2,1	6,6	0,1	0,0	53,9	11,1	3,9	7,2	0,8
2013	11,1	1,9	5,7	0,1	0,0	50,1	6,1	10,2	14,7	0,1
2023	10,3	2,0	7,6	0,0	0,2	57,2	6,2	8,3	8,1	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	2.707	18,1											
Listavci	14.532	24,4											
Skupaj	17.239	23,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	0,07	0,07											
Nega mladja	ha	0,78	0,78											
Nega gošče	ha	4,02	4,02											
Nega letvenjaka	ha	3,67	3,67											
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,52	6,52											

Rastičnogojitveni razred: Kisloljubna jelovja - 17013

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	78,86	89,80	0,00	168,66
Delež (%)	46,8	53,2	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	6,2	14,5	24,6	26,4	28,3	25,0	85,6
Jelka	3,5	10,2	23,2	29,4	33,7	27,4	94,1
Bor	13,3	26,0	26,5	18,0	16,2	3,8	13,0
Macesen	25,4	42,8	25,4	6,4	0,0	0,1	0,2
Ostali igl.	2,2	8,5	24,8	30,9	33,6	1,2	4,0
Bukev	4,9	16,5	24,1	29,6	24,9	26,7	91,6
Hrast	2,2	11,7	25,5	33,1	27,5	4,0	13,8
Pl. Ist.	11,1	26,5	22,6	22,3	17,5	3,0	10,3
Dr. tr. Ist.	4,6	16,0	24,9	29,9	24,6	8,7	29,7
Meh. Ist.	25,3	48,5	18,7	7,5	0,0	0,1	0,2
Iglavci	5,3	13,1	24,1	27,3	30,2	57,5	197,0
Listavci	5,0	16,7	24,3	29,5	24,5	42,5	145,6
Skupaj	5,2	14,7	24,2	28,1	27,8	100,0	342,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,68	1,13	1,63	1,51	1,18	65,7	6,13
Listavci	0,37	0,78	0,84	0,79	0,42	34,3	3,20
Skupaj	1,05	1,91	2,47	2,30	1,60	100,0	9,33

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	35,31	20,9	120,21	71,3	13,14	7,8	0,00	0,0	168,66	100,0
Skupaj vsi gozdovi	35,31	20,9	120,21	71,3	13,14	7,8	0,00	0,0	168,66	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,7	5,0	6,7	3,3	6,7	10,0	5,0	11,7	16,7	5,9
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	1,7	0,0	1,7	1,7	2,4
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1,7	5,0	6,7	3,3	8,4	11,7	5,0	13,4	18,4	8,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	13,17	7,8							
Drogovnjak	42,14	25,0	0,85	2,0	0,0	71,8	28,2	0,0	
Debeljak	89,47	53,0	13,37	14,9	0,1	99,9	0,0	0,0	
Sestoj v obnovi	23,88	14,2	12,20	51,1	7,6	92,4	0,0	0,0	

Skupaj	168,66	100,0	26,42	15,7	0,0	0,0	0,0	0,0
---------------	---------------	--------------	--------------	-------------	------------	------------	------------	------------

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	4,27	10,40	0,16	0,00	0,13	7,69	0,00	0,91	2,79	0,07	26,42
%	2,75	6,69	0,10	0,00	0,08	4,95	0,00	0,59	1,79	0,05	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	8	50,0	25,0	25,0	0,0	0,0
Jelka	23	8,7	30,4	52,2	8,7	0,0
Bor	3	33,4	33,3	0,0	33,3	0,0
Bukev	18	0,0	33,3	50,0	16,7	0,0
Hrast	2	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0
Pl. lst.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Dr. tr. lst.	7	0,0	28,6	14,3	57,1	0,0
Skupaj iglavci	34	20,6	29,4	41,2	8,8	0,0
Skupaj listavci	28	3,6	28,6	42,8	25,0	0,0
Skupaj	62	12,9	29,0	42,0	16,1	0,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	6,2
Veje/krošnja	1,7
Osutost	0,6
Skupaj	8,5

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	10.553	10.406	98,6	60,9
Listavci	6.521	4.530	69,5	26,5
Skupaj	17.074	14.936	87,5	87,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	38,1	26,3	8,7
Jelka	27,5	24,3	6,3
Bor	3,3	27,0	0,7
Macesen	0,1	54,4	0,0
Ostali igl.	0,6	88,6	0,1
Bukev	23,3	22,9	5,3
Hrast	1,4	7,8	0,3
Pl. lst.	2,5	17,5	0,6
Dr. tr. lst.	2,7	7,8	0,6
Meh. lst.	0,5	43,1	0,1
Skupaj iglavci	69,7	25,7	15,8
Skupaj listavci	30,3	18,0	6,9

Skupaj	100,0	22,7	22,7
---------------	--------------	-------------	-------------

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	12,6	23,9	15,8	22,9	39,2	25,7	61,6
Listavci	8,4	16,4	14,3	16,6	31,3	18,0	26,8
Skupaj	10,5	19,7	15,2	20,6	37,1	22,7	88,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	40,5	17,1	5,7	0,1	0,3	21,7	4,5	3,2	6,4	0,5
2013	32,9	25,7	2,8	0,0	0,2	23,2	3,9	3,2	7,8	0,3
2023	25,0	27,4	3,8	0,1	1,2	26,7	4,0	3,0	8,7	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	7.625	23,0											
Listavci	4.917	20,0											
Skupaj	12.542	21,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	8,67	8,67											
Nega gošče	ha	1,54	1,54											
Nega letvenjaka	ha	1,18	1,18											
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,77	2,77											

Rastičnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 40000*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	10,45	6,73	0,00	17,18
Delež (%)	60,8	39,2	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	11,1	23,3	26,5	20,1	19,0	6,9	19,0
Bor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	2,2	15,1	26,4	31,2	25,1	3,4	9,3
Hrast	2,8	13,9	26,2	31,6	25,5	13,7	37,7
Pl. Ist.	1,2	11,5	26,5	33,6	27,2	58,2	159,5
Dr. tr. Ist.	3,3	14,8	26,0	30,9	25,0	15,0	41,2
Meh. Ist.	25,9	48,2	19,0	6,1	0,8	2,8	7,7
Iglavci	11,1	23,3	26,5	20,1	19,0	6,9	19,0
Listavci	2,5	13,6	26,2	32,0	25,7	93,1	255,3
Skupaj	3,1	14,3	26,2	31,1	25,3	100,0	274,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,07	0,08	0,06	0,03	0,02	5,0	0,26
Listavci	0,40	1,05	1,40	1,34	0,78	95,0	4,96
Skupaj	0,47	1,13	1,46	1,37	0,80	100,0	5,22

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	17,18	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	17,18	100,0
Skupaj vsi gozdovi	17,18	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	17,18	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Drogovnjak	2,04	11,9						
Debeljak	15,14	88,1	4,28	28,3	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj	17,18	100,0	4,28	24,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,28	3,88	0,07	0,00	4,28
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	1,63	22,58	0,41	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninicnik	0,0
Veje/krošnja	0,0
Osutost	0,0
Skupaj	0,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	25	86	344,0	24,6
Listavci	324	251	77,4	71,9
Skupaj	349	337	96,5	96,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	25,5	66,2	2,2
Jelka	0,0	0,0	0,0
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	0,4	1,0	0,0
Hrast	8,7	5,8	0,7
Pl. lst.	58,3	11,4	4,9
Dr. tr. lst.	4,8	5,7	0,4
Meh. lst.	2,3	0,7	0,2
Skupaj iglavci	25,5	66,2	2,2
Skupaj listavci	74,5	6,5	6,3
Skupaj	100,0	8,5	8,5

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	49,4	102,4	63,3	24,8	0,0	66,2	5,1
Listavci	7,3	28,2	9,0	4,0	3,0	6,5	14,8
Skupaj	16,1	38,3	11,8	4,3	3,0	8,5	19,9

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2003 do 2023

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2003	9,5	0,0	0,0	0,0	0,0	4,5	12,9	49,1	7,0	17,0
2013	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	12,7	43,6	7,1	29,9
2023	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	13,7	58,2	15,0	2,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	62	19,0											
Listavci	807	18,4											
Skupaj	869	18,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												

Priloge

Skupaj													
--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											

12.1.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	Ist.	sk.	igl.	Ist.	sk.	igl.	Ist.	sk.	
VECNAMENSKI GOZDOVI	4.963,95	90,0	214,6	304,6	2,05	5,49	7,55	18,8	20,4	20,0	80,6
VAROVALNI GOZDOVI	10,45	23,3	260,0	283,3	0,36	4,90	5,26	20,5	18,1	18,3	98,5
Skupaj vsi gozdovi	4.974,40	89,8	214,7	304,6	2,05	5,49	7,54	18,8	20,4	20,0	80,6

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	110,69	2,2
Drogovnjak	1.523,07	30,6
Debeljak	2.415,99	48,6
Sestoj v obnovi	924,65	18,6
Skupaj:	4.974,40	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	19,5
Jelka	2,1
Bor	7,7
Macesen	0,1
Ostali igl.	0,1
Bukev	37,7
Hrast	11,9
Pl. Ist.	2,4
Dr. tr. Ist.	17,2
Meh. Ist.	1,4
Iglavci	29,5
Listavci	70,5
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	6,7	15,2	24,3	25,8	28,0	29,5	89,8
Listavci	7,5	20,6	23,2	26,5	22,2	70,5	214,7
Skupaj	7,3	19,1	23,5	26,2	23,9	100,0	304,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj

Priloge

Iglavci	84.052	18,8											
Listavci	218.309	20,4											
Skupaj	302.361	20,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	2,15	2,85											
Nega mladja	ha	0,94	1,86											
Nega gošče	ha	16,23	17,20											
Nega letvenjaka	ha	17,22	17,22											
Nega ml. drogovnjaka	ha	33,41	33,41											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VECNAMENSKI GOZDOVI	994,61	106,4	176,8	283,2	2,58	4,49	7,07	20,2	21,4	21,0	84,0
VAROVALNI GOZDOVI	6,73	12,2	248,0	260,2	0,11	5,06	5,17	14,6	18,9	18,7	94,0
Skupaj vsi gozdovi	1.001,34	105,7	177,3	283,0	2,56	4,50	7,06	20,2	21,4	21,0	84,1

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	100,43	10,0
Drogovnjak	318,50	31,8
Debeljak	384,07	38,4
Sestoj v obnovi	198,34	19,8
Skupaj:	1.001,34	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	20,6
Jelka	10,1
Bor	4,8
Macesen	0,0
Ostali igl.	1,8
Bukev	40,7
Hrast	6,5
Pl. Ist.	5,9
Dr. tr. Ist.	7,8
Meh. Ist.	1,8
Iglavci	37,4
Listavci	62,6
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	7,4	16,1	24,0	25,1	27,4	37,4	105,7
Listavci	8,5	21,8	22,8	25,4	21,5	62,6	177,3
Skupaj	8,1	19,6	23,2	25,4	23,7	100,0	283,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	21.403	20,2											
Listavci	38.005	21,4											
Skupaj	59.408	21,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	8,67	8,67											
Sadnja	ha	0,60	0,60											
Obžetev	ha	0,74	0,74											
Nega mladja	ha	2,03	2,03											
Nega gošče	ha	29,23	30,94											
Nega letvenjaka	ha	16,18	16,18											
Nega ml. drogovnjaka	ha	29,53	29,53											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VECNAMENSKI GOZDOVI	11,28	15,3	279,5	294,9	0,26	5,52	5,78	12,1	11,7	11,8	60,0
Skupaj vsi gozdovi	11,28	15,3	279,5	294,9	0,26	5,52	5,78	12,1	11,7	11,8	60,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,02	0,2
Drogovnjak	0,04	0,4
Debeljak	11,08	98,2
Sestoj v obnovi	0,14	1,2
Skupaj:	11,28	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	2,7
Jelka	0,0
Bor	2,5
Bukev	2,3
Hrast	1,7
Pl. Ist.	13,5
Dr. tr. Ist.	4,0
Meh. Ist.	73,3
Iglavci	5,2
Listavci	94,8
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	2,3	4,6	23,6	31,8	37,7	5,2	15,3
Listavci	2,3	11,0	26,3	33,4	27,0	94,8	279,5
Skupaj	2,3	10,7	26,1	33,3	27,6	100,0	294,9

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
Iglavci	21	12,1											
Listavci	370	11,7											
Skupaj	391	11,8											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Skupaj
		dejan.	s ponov.											

12.2 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
47A05	52	52	48	50	48	48	48	48
47A06	52	52	50	52	48	52	50	48
47A07	50	50	48	50	48	50	48	48
47A08A	50	50	46	48	46	46	46	46
47A08B	52	52	48	50	48	48	48	48
47A09	52	52	48	50	48	50	48	48
47A10	34	34	28	30	28	28	28	28
47A11	54	54	50	54	50	50	50	50
47E01	34	34	30	34	32	32	32	32
47E02	34	34	30	34	30	30	30	30
47E03	34	34	30	34	32	32	32	32
47E04	34	34	30	34	30	30	30	30
47E05	34	34	30	34	30	30	30	30
47E06	34	34	30	34	30	30	30	30
47E07	36	36	34	34	32	32	32	32
47E08	34	34	30	34	30	30	30	30
47E09	34	34	30	34	30	30	30	30
47E10	36	36	32	34	32	32	32	32
47E11	36	36	28	34	30	30	30	30
47E12	36	36	32	34	32	32	32	32
47E13	36	36	32	34	32	32	32	32
47E20	34	34	28	32	30	30	30	30
47E21A	46	46	46	46	46	46	46	46
47E21B	52	52	48	52	50	50	48	46
47E22A	50	50	50	48	48	48	48	48
47E22B	50	52	48	48	48	48	48	48
47E23	54	54	52	54	52	52	48	48
47E24A	56	56	54	54	52	54	48	48
47E24B	52	52	52	50	50	50	46	46
47E25	50	50	48	48	48	48	46	46
47E26A	56	56	54	52	52	48	48	48
47E26B	52	52	50	52	50	50	48	48
47E27	52	52	48	52	48	50	48	48
47E28A	52	54	50	52	50	48	46	46
47E28B	52	52	50	52	50	50	48	48
47E29A	52	52	48	50	48	50	46	46
47E29B	54	54	50	52	50	50	50	50
47E30	52	52	52	52	52	50	48	50
47E31A	56	56	56	54	50	52	52	52
47E31B	56	56	50	54	50	52	50	50
47E32	52	54	50	54	52	48	50	46

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
47E33	52	52	50	52	48	50	46	46
47E34	52	52	50	52	50	52	50	48
47E35	52	52	48	50	46	52	46	48
47E36A	54	54	50	52	50	50	50	50
47E36B	52	52	50	52	50	50	50	48
47E37	54	54	50	54	50	52	48	48
47E38	52	52	50	52	50	50	50	48
47F01	30	30	28	32	26	26	26	26
47F02	32	32	28	28	26	26	26	26
47F03	32	32	28	28	26	26	26	26
47F04	30	30	28	26	26	26	26	26
47F05	30	30	28	28	26	26	26	26
47F06	30	30	28	28	26	26	26	26
47F07	32	32	28	28	28	28	26	27
47F08	32	32	28	28	28	27	27	27
47G01	34	34	32	32	30	30	30	30
47G02	28	28	28	30	30	30	30	30
47G03	34	34	32	32	30	30	30	30
47G04	34	34	32	32	30	30	30	30
47G05	28	28	28	30	30	30	30	30
47G06	32	32	28	32	32	32	30	30
47G07	32	32	25	32	32	32	30	30
47G08	32	32	25	32	30	30	30	30
47G09	34	34	28	32	30	30	30	30
47G10	34	34	26	32	30	30	30	30
47G11	34	34	26	32	30	30	30	30
47G12	36	36	28	32	32	32	30	30
47G13	34	34	28	32	28	28	28	28
47G14	34	34	28	32	28	28	28	28
47G15	34	34	28	32	30	30	30	30
47G16	34	34	28	32	28	28	28	28
47G17	34	34	28	32	28	28	28	28
47G18	34	34	28	32	30	30	30	30
47G19	34	34	28	32	30	30	30	30
47G20	34	34	28	32	30	30	30	30
47G21	36	36	28	32	32	32	30	30
47G22	36	36	30	34	32	32	32	32
47G30	52	52	48	50	48	48	48	48
47G32	52	52	50	52	48	48	48	48
47G33	52	52	46	48	46	46	46	46
47G34	52	54	50	52	48	48	48	48

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Ml
47G35	54	54	48	54	50	50	50	50
47G36	54	54	48	52	48	50	48	48
47G37	52	52	48	52	48	48	48	48
47G38	50	50	46	50	46	46	46	46
47G39A	50	50	46	48	46	46	46	46
47G39B	50	50	46	50	46	48	46	46
47G40	50	50	46	50	46	48	46	46
47G41	52	52	50	50	46	48	46	46
47G42	50	50	48	50	46	48	46	46
47G43	50	52	46	50	46	48	48	48
47G44A	52	52	46	52	46	46	46	46
47G44B	52	52	48	52	48	48	48	48
47G45	52	52	50	52	50	50	50	48
47G46	52	52	48	52	48	48	48	48
47G47	52	52	48	52	48	50	48	48
47G48	52	52	48	52	48	48	48	48
47G49	50	50	48	50	48	48	48	48
47G50	54	54	50	54	50	50	50	50
47H01	36	36	28	30	28	28	30	30
47H02	30	30	26	28	26	26	26	26
47H03	34	34	30	30	32	32	32	30
47H04	34	34	28	30	30	28	28	28
47H05	34	34	28	30	30	30	30	28
47H06	34	34	34	32	30	30	30	28
47H07	30	30	26	34	30	30	30	28
47H08	32	32	32	32	32	32	32	28
47H09	34	34	32	34	30	30	30	30
47H10	34	34	32	32	30	30	30	28
47H11	32	32	32	34	30	30	30	28
47H12	32	32	31	32	30	30	30	28
47H13	36	36	32	34	32	32	32	30
47H14	36	36	28	30	28	28	28	28
47H15	32	32	31	30	30	30	30	28
47H16	36	36	28	30	28	28	28	28
47H17	30	30	30	32	30	30	30	28
47H18	36	36	28	34	32	32	32	28
47H19	36	36	32	30	30	30	30	28
47H20	34	34	30	32	30	30	30	28
47H21	34	34	30	32	32	32	32	30
47H22	34	34	30	32	30	30	30	28
47H23	34	34	28	30	30	30	30	28
47H24	32	32	30	32	30	30	30	28
47H25	34	34	28	34	30	30	30	28
47H26	32	32	28	32	32	32	32	30
47H27	31	31	28	30	30	30	30	28
47H28	32	32	28	32	29	29	29	28
47H29	36	36	28	33	31	31	31	30
47H30	34	34	28	32	28	28	28	28
47H31	36	36	28	34	30	30	30	30
47H32	34	34	28	34	28	28	28	28
47H33	36	36	26	32	30	30	30	28
47H34	34	34	26	32	28	28	28	28
47I01	30	30	28	28	26	26	26	26
47I02	30	30	28	28	27	27	27	27
47I03	30	30	28	28	27	27	27	28
47I04	30	30	28	28	28	28	28	28
47I05	30	30	28	30	27	27	27	27
47I06	30	30	28	28	28	28	28	28
47I07	30	30	28	28	28	28	28	28
47I08	30	30	28	28	27	27	27	27
47I09	30	30	28	28	27	27	27	27
47I10	30	30	28	28	27	27	27	27
47J01	32	32	28	28	26	26	26	26
47J02	32	32	28	26	26	26	26	26
47J03	32	32	30	32	30	28	28	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Ti	Ml
47J04	32	32	28	30	28	26	26	26
47J05	32	32	30	32	30	28	28	28
47J06	32	32	28	30	28	26	26	26
47J07	32	32	28	30	28	26	26	26
47J08	34	34	26	30	28	26	26	26
47J09	34	34	26	30	28	26	26	26
47J10	34	34	26	30	28	26	26	26
47J11	34	34	26	30	28	26	26	26
47J12	30	30	26	28	26	26	26	26
47J13	32	32	26	30	28	26	26	26
47J14	34	34	26	30	28	26	26	26
47J15	26	26	22	28	26	26	26	26
47J16	34	34	26	30	28	26	26	26
47J17	34	34	26	30	28	26	26	26
47J18	34	34	26	30	28	28	26	26
47J19	34	34	26	30	28	26	26	26
47J20	34	34	26	30	28	26	26	26
47J21	32	32	28	30	28	26	26	26
47J22	32	32	28	30	28	26	26	26
47J23	34	34	28	32	26	26	26	26
47J24	32	32	28	30	30	26	26	26
47J25	32	32	26	30	28	26	26	26
47J26	32	32	28	32	30	28	28	28
47J27	32	32	26	30	28	26	26	26
47J28	32	32	28	32	30	28	28	28
47K01	36	36	30	32	30	30	30	30
47K02	36	36	30	32	30	30	30	30
47K03	36	36	30	32	30	30	30	30
47K04	36	36	30	32	30	30	30	30
47K05	36	36	30	32	30	30	30	30
47K06	34	34	30	32	30	30	30	30
47K07	34	34	30	32	30	30	30	30
47K08	34	34	30	32	30	30	30	30
47L01A	32	32	30	32	32	30	30	30
47L01B	32	32	30	32	32	30	30	30
47L02	32	32	32	34	32	30	30	30
47L03	32	32	32	34	32	30	30	30
47L04	36	36	32	32	32	30	30	30
47L05	36	36	32	32	32	30	30	30
47L06	34	34	26	32	26	28	28	28
47L07	34	34	26	32	26	28	28	28
47L08	34	34	26	32	26	28	28	28
47L09	34	34	26	32	26	28	28	28
47L10	34	34	26	32	26	28	28	28
47L11	30	30	32	28	24	24	24	24
47L12	30	30	32	28	24	24	24	24
47L13	30	30	32	28	24	24	24	24

12.4 Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

Strošek sečnje znaša 17,78 €/h, strošek spravila pa 32,09 €/h in sta enaka za vsa lastništva. Stroški manipulacije so prav tako enaki za vse oblike lastništva in znašajo 3 €/m³.

Preglednica Cene lesa: Cena lesa uporabljena pri izračunu ekonomske presoje.

Drevesna vrsta	Šifra vrste sortimenta	Vrsta sortimenta	Prodajna cena (€)	Nakupna cena (€)
Smreka	H1	Hlodovina I	130,00	130,00
	H2	Hlodovina II	105,00	105,00
	H3	Hlodovina III	100,00	100,00
	O	Ostali les	85,00	85,00
Jelka	H1	Hlodovina I	107,50	107,50
	H2	Hlodovina II	97,50	97,50
	H3	Hlodovina III	75,00	75,00
	O	Ostali les	50,00	50,00
Bori	H	Hlodovina	95,00	95,00
	O	Ostali les	75,00	75,00
Macesen	H1	Hlodovina I	225,00	225,00
	H2	Hlodovina II	175,00	175,00
	H3	Hlodovina III	135,00	135,00
	O	Ostali les	100,00	100,00
Drugi iglavci	C	Celulozni les	60,00	60,00
Bukev	H1	Hlodovina I	110,00	110,00
	H2	Hlodovina II	96,00	96,00
	H3	Hlodovina III	80,00	80,00
	O	Ostali les	75,00	75,00
Hrasti	H	Hlodovina	220,00	220,00
	O	Ostali les	80,00	80,00
Kostanj	H	Hlodovina	100,00	100,00
	O	Ostali les	72,00	72,00
Plemeniti listavci	H	Hlodovina	150,00	150,00
	O	Ostali les	88,00	88,00
Drugi trdi listavci	D	Drva	72,50	72,50
Drugi mehki listavci	P	Prostorninski I	65,00	65,00
Druge vrste	H	Hlodovina	90,00	90,00
	O	Ostali les	72,00	72,00

13 Prostorski del načrta

13.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Na karti št. 1 so v merilu 1 : 25 000 prikazane gozdne površine iz preteklega načrta, novo določene gozdne površine (gozd in druga gozdna zemljišča), zemljišča v zaraščanju, ki niso določena kot gozd in površine, ki so bile v preteklem obdobju izkrčene.

Preglednica 139: Stanje in razvoj gozdnih površin.

	Površina (ha)	indeks (%)**
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	6.018,51	100
1b) Novo določene površine gozdov	66,50	1
1c) Novo izločene gozdne površine	63,48	1
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	34,50	<1
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	5.987,02	99
Površine v zaraščanju (niso gozd)	10,28	<1
Druga gozdna zemljišča	47,23	

* to so površine, ki so bile v preteklem obdobju pomotoma ali drugega razloga uvrščene med gozd

** osnova indeksa je pretekli gozdnogospodarski načrt GGE

Gozdna površina v GGE Litija-Šmartno se je v primerjavi s preteklim GGN zmanjšala za 31,5 ha. Zmanjšanje površine gozdov je posledica izvedenih krčitev gozdov (evidentiranih krčitev gozdov je bilo 34,5 ha), iz gozda izločenih površin in natančnejšega zajemanja gozdnega roba (novi DOF-i). Glavni vzrok za iz gozda izločene gozdne površine je predvsem izločitev dejansko negozdnih površin (ceste, daljnovodi, drugi infrastrukturni objekti,...). Med razlogi za razliko je tudi natančnejše zajemanje podatkov in uporaba najnovejših orto-foto načrtov za ugotavljanje gozdnega roba. Uporaba le teh namreč omogoča natančnejši zajem podatkov oziroma dejanskega stanja.

Površin v zaraščanju smo evidentirali na 10,3 ha kmetijskih zemljišč, vse v gozdnem prostoru GGE. Druga gozdna zemljišča (47,2 ha) predstavljajo daljnovodi.

13.2 Večfunkcionalna območja

Na dveh kartah v merilu 1 : 50 000 so prikazana območja gozdov, kjer se pojavljata hkrati vsaj po ena ekološka in socialna funkcija, ki zaradi svoje poudarjenosti vplivata na gospodarjenje z gozdovi.

Na karti št. 2a z naslovom "Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje" so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke funkcije prve ali druge stopnje poudarjenosti in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, higiensko-zdravstvena, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija), prav tako vsaj drugi stopnje poudarjenosti.

Preglednica 140: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	559,58	9,2
Ostala površina	5.519,24	90,8
Skupaj	6.078,82	100,0

Na karti št. 2b z naslovom "Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda" so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke funkcije prve ali druge stopnje poudarjenosti in za okolje obremenjujoče socialne funkcije (rekreacijska, turistična, poučna in obrambna funkcija), prav tako vsaj druge stopnje poudarjenosti. Na tej karti so območja razvrščena v naslednje štiri kategorije:

- 1 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (E1) ter z vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (S1),
- 2 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (E1) ter vsaj eno okolje obremenjujočo socialno z 2. stopnjo poudarjenosti (S2),
- 3 - območje - z navzočo vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (S1) ter vsaj eno ekološko funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (E2),
- 4 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (E2) in eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (S2).

Če v GGE ni območij gozdov, kjer se pričakujejo oz. so možni konflikti med različnimi funkcijami gozdov se karta ne izdelata.

Preglednica 141: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati poudarjene ekološke in okolje obremenjujoče socialne funkcije ter njihov delež od vsega gozdnega prostora v gozdnogospodarski enoti.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1. območje (E1, S1)	0,01	0,0
2. območje (E1, S2)	45,13	0,7
3. območje (E2, S1)	0,02	0,0
4. območje ((E2, S2)	102,21	1,7
Ostala površina	5.931,45	97,6
Skupaj	6.078,82	100,0

Območja gozdov, kjer se pričakujejo oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozdov v GGE so: gozdovi na vplivnem območju gradu Bogenšperk, gozdovi na območju Sitarjevca, na posameznih območjih vzdolž Slovenske turno kolesarke poti, evropske pešpoti E6 in Levstikove poti od Litije do Čateža, ki deloma potekajo prek območij z ekološkimi funkcijami s prvo stopnjo poudarjenosti. Do prekrivanja za okolje obremenjujočih socialnih funkcij z ekološkimi funkcijami prve in druge stopnje poudarjenosti prihaja tudi na drugih območjih vzdolž bolj obiskanih pohodnih oziroma planinskih poti, ki potekajo prek območij gozdov s poudarjeno zlasti varovalno deloma pa tudi hidrološko vlogo. Slednje je zlasti posledica velikega deleža gozdov s poudarjeno funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, ki je na drugi stopnji poudarjena kar na 77 % gozdnega prostora GGE.

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Na karti št. 3 je v merilu 1 : 50 000 prikazana intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 36. členom Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih.

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi je določena po odsekih, pri čemer se je kot merilo upoštevala vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50%) in realiziran (50%) posek v bruto m³ na hektar ter dvakratni obseg načrtovanih (50%) in realiziranih (50%) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1 - zelo velika intenzivnost: vsota obeh števil presega število 9,
- 2 - velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9,
- 3 - srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6,
- 4 - majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3,

5 - gozdovi brez načrtovanih ukrepov.

Preglednica 142: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.

Intenzivnost gospodarjenja	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	372,52	6,2
2 - velika	1.701,96	28,4
3 - srednja	3.733,74	62,4
4 - majhna	178,80	3,0
5 - brez načrtovanih ukrepov	0,00	0,0
Skupaj	5.987,02	100,0

V GGE je največ (62 %) gozdov, kjer velja srednja intenzivnost gospodarjenja z gozdovi. Velika in zelo velika intenzivnost gospodarjenja sta skupaj na 35 % površine gozdov. Območja z majhno intenzivnostjo gospodarjenja zavzemajo približno 3 % vseh gozdov in so na predelih, kjer prevladujejo bolj strmi ter slabše odprti predeli gozdov in so razmere za sečnjo in spravilo težje. Gre za gozdove na strmih pobočjih Oblakovega hriba nad reko Savo oziroma Podkrajja, na pobočjih Sovca nad vodotokom Reka, na območju predela Gozd – Reka, na strmih pobočjih Straže in na območju Pod vrha, z večjim deležem manjših razpršenih gozdnih površin, ki poraščajo strme predele sredi kmetijskih površin.

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti št. 4, v merilu 1 : 50.000, je predviden prikaz območij gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, ter varovane površine (varovalni gozdovi, skladno z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, 191/20).

Preglednica 143: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v gozdnogospodarski enoti.

Gospodarska kategorija gozdov	Površina (ha)	Delež %
VECNAMENSKI GOZDOVI	5.969,84	99,7
VAROVALNI GOZDOVI	17,18	0,3
Skupaj	5.987,02	100,0

Večnamenski gozdovi predstavljajo več kot 99 % vseh gozdov v GGE. Varovalnih gozdov je manj kot procent. To so gozdovi na območju Pogonika v odseku 47L01B, ki poraščajo ožje območje meandra reke Save, gorvodno od Litije. Gozdov s posebnim namenom v GGE ni.

13.5 Gozdovi za sanacijo in stanje gozdov po standardih kakovosti okolja in merilih občutljivosti, ranljivosti ali obremenjenosti okolja

Gozdov za sanacijo zaradi poškodovanosti zaradi emisij in/ali plazov oziroma usadov v GGN GGE Litija-Šmartno nismo opredelili.

13.6 Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali ter za ohranitev biotske raznovrstnosti

13.6.1 Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Območij grmišč, zimovališč in mirnih con, ki naj bi bila prikazana na karti št. 6a prostorskega dela GGN, v GGN GGE Litija-Šmartno nismo opredelili.

13.6.2 Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti po predpisih o ohranjanju narave

Preglednica 144: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti.

Območja	Površina v GGE (ha)	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov) %
Ekološko pomembno območje (EPO)	487,35	176,87	2,9
NATURA 2000	220,78	111,19	1,9
Skupaj	708,13	288,06	4,8

Na karti št. 6 b so v merilu 1 : 50.000 prikazana območja, ki so po predpisih o ohranjanju narave pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti. To so območja Natura 2000, določena z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13-popr., 39/13-odl. US, 3/14, 21/16, 47/18) in ekološko pomembna območja (EPO), določena z Uredbo o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13, 47/18). Površine EPO Zgornja Jablanica in EPO Štangarski potok se prekrivajo s površinami območij Natura 2000, površine EPO Sava od Mavčič do Save in EPO Vintarjevec pa so nekoliko večje od istoimenskih območij Natura 2000.

Območja Natura 2000:

- SI3000159 Vintarjevec (POO),
- SI3000184 Zgornja Jablanica (POO),
- SI3000262 Sava – Medvode – Kresnice (POO),
- SI3000355 Štangarski potok (POO).

Ekološko pomembna območja (EPO):

- 33500 Sava od Mavčič do Save,
- 36200 Vintarjevec,
- 37300 Zgornja Jablanica,
- 97200 Štangarski potok.

13.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Na karti št. 7 so v merilu 1 : 25.000 za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda prikazana ogrožena območja zaradi:

1. poplav (poplavna območja: integralna karta poplavne nevarnosti, integralne karte razredov poplavne nevarnosti, opozorilne karte poplav, poplavni dogodki),
2. erozije celinskih voda (potencialna erozijska območja: opozorilna karta erozije),
3. zemeljskih ali hribinskih plazov (plazljiva območja: karta verjetnosti pojavljanja plazov)*,
4. snežnih plazov (plazovita območja: karta lavinske nevarnosti)*.

Potencialna erozijska območja so opredeljena na podlagi Opozorilne karte erozijskih območij v merilu 1 : 250.000.

* Podatki so dostopni za občine Bovec, Gornja Radgona, Kranjska gora, Krško, Kungota, Laško, Maribor, Piran, Puconci, Slovenj Gradec, Šentilj, Trbovlje, Velenje in Železniki, ki se jih lahko pridobi od Geološkega zavoda Slovenije (narocanje@geo-zs.si). Za ostale občine se teh območij ne prikazuje.

Prikazana so tudi varovana območja in sicer hidrografija (os vodotoka) ter varstvena območja, in sicer vodovarstvena območja državnega in občinskega pomena.

Prikazani so tudi referenčni odseki (odseki z referenčnimi razmerami) skladno z Uredbo o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16).

Prikazana so tudi območja vodnih dovoljenj in koncesij za rabo vode.

Te kartne podlage so informacija investitorju glede obveznosti izdelave natančnejših geomehanskih poročil, ki so podlaga za podrobnejše odločanje.

13.8 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Na karti št. 8 so v merilu 1 : 50 000 prikazana območja, kjer krčenje gozda ni dopustno oziroma praviloma ni dopustno. Izven teh območij je krčenje gozda načeloma dopustno.

Območja, kjer krčenje gozda ni dovoljeno, so: varovalni gozdovi, gozdni rezervati ter drugi gozdovi s posebnim namenom. Območja, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno, so: gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti, sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine, gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave ter manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

Za erozijska in plazljiva območja je zaradi nenatančnosti merila (1 : 250.000), v katerem sta izdelani ti karti, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, v praksi potrebna dodatna presoja. Erozijska območja na predelih s strogimi in zahtevnimi ukrepi ter plazljiva območja z veliko in zelo veliko nevarnostjo pojavljanja plazov smo izločili iz območij gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda.

Preglednica 145: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda.

Območja	Površina (ha)	Delež %
Krčenje gozda ni dovoljeno	15,88	0,3
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	5.535,80	92,4
Krčenje gozda je dopustno	435,34	7,3
Skupaj	5.987,02	100,0

13.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

13.9.1 Odprtost gozdov s prometnicami

V GGE je 32,31 km gozdnih cest in 162,71 km javnih cest, pomembnih za gospodarjenje z gozdovi. Skupna odprtost gozdov (gostota cest) tako znaša 32,57 m/ha.

Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami in gozdnimi vlakami, so prikazana na kartah št. 9 a in 9 b v merilu 1 : 50.000.

Ker območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami in vlakami, predstavljajo potencial, kjer se gradnja lahko izvede, je potrebna pred gradnjo dodatna presoja teh območij iz vidika varovanja voda.

13.9.2 Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami

Karta št. 9a v merilu 1 : 50.000 prikazuje območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami.

Pri določevanju območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami, smo kot osnovo upoštevali odseke, kjer so izpolnjeni v naslednjem odstavku navedeni kriteriji. Preverili smo jih z omejitvami, ki jih določajo varovalni gozdovi ter z omejitvami, ki jih določajo poudarjene ekološke in socialne funkcije in ta območja smiselno zaokrožili, upoštevaje tudi ostale dejavnike (naravne danosti, ekonomiko, socioekonomske razmere,...). Prav tako med območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami, praviloma ne uvrščamo erozijskih območij na predelih s strogimi in zahtevnimi ukrepi in plazljiva območja zelo velike in velike verjetnosti pojavljanja, oz. je pri trasiranju potrebno biti zelo pazljiv glede omejitev iz naslova funkcij gozdov in erozijske ter plazljive ogroženosti.

Za erozijska in plazljiva območja je zaradi nenatančnosti merila (1:250.000), v katerem sta izdelani ti karti, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, v praksi potrebna dodatna presoja. Erozijska območja na predelih s strogimi in zahtevnimi ukrepi ter plazljiva območja z veliko in zelo veliko nevarnostjo pojavljanja plazov smo izločili iz območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami.

Kriteriji za določitev območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami, so: odseki, kjer je pravilna razdalja večja od 600 m, možni posek večji od 5 m³/ha/letno in intenzivnost gospodarjenja vsaj srednja. Kriteriji so povzeti po Priročniku za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot, 2012.

Upoštevaje zgornje kriterije smo določili območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami. To so v delih odsekov :

k.o. Vintarjevec: 47G04, 47G44A;

k.o. Kresniški vrh: 47J01, 47J02, 47J15, 47J16, 47J18;

k.o. Kresnice: 47K01, 47K03;

k.o. Litija: 47L04, 47L10, 47L12.

13.9.3 Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami

Karta št. 9b v merilu 1: 50.000 je namenjena prikazu območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami

Prednostno gradnjo vlak vežemo praviloma na oddelke, kjer je nezadostna odprtost (< 60 m/ha). Dejstvo je, da se vedno več novogradenj vlak nanaša na okoljsko zahtevne razmere, kjer je treba temeljito pretehtati vsak konkretni primer.

Kjer je gostota vlak že primerna, je umestno spodbujati rekonstrukcije obstoječih vlak za spravilo s traktorsko prikolico. To velja zlasti za trase, kjer je nosilnost podlage ustrezna, vzdrževanje pa enostavno.

Pri trasiranju je potrebno biti zelo pazljiv glede omejitev iz naslova funkcij gozdov in erozijske ter plazljive ogroženosti.

Osnova za določitev območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami, je pregled odsekov, kjer je naklon manjši od 35⁰, delež odprtosti odseka manjši od 75 %, možni posek pa večji od 4 m³/ha/letno.

Varovalni gozdovi praviloma ne sodijo med ta območja. Območij, kjer obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji vlak ter erozijskih območij na predelih s strogimi in zahtevnimi ukrepi in plazljivih območij zelo velike in velike verjetnosti pojavljanja, praviloma ne

uvrščamo med območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami, oz. je pri trasiranju potrebno biti zelo pazljiv glede omejitev iz naslova funkcij gozdov in erozijske ter plazljive ogroženosti. Erozijska območja na predelih s strogimi in zahtevnimi ukrepi ter plazljiva območja z veliko in zelo veliko nevarnostjo pojavljanja plazov smo izločili iz območij, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami. Kriteriji so povzeti po Priročniku za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot, 2012.

Za erozijska in plazljiva območja je zaradi nenatančnosti merila (1:250.000), v katerem sta izdelani ti karti, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, v praksi potrebna dodatna presoja.

Upošteva se zgornje kriterije, upošteva se tudi ostale dejavnike (naravne danosti, ekonomiko, socioekonomske razmere,...) smo določili naslednja območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami:

Ta so v naslednjih delih odsekov:

k.o. Vintarjevec: 47G08, 47G43, 47G44B;

k.o. Štanga: 47H09;

k.o. Gozd Reka: 47I04, 47I06;

k.o. Kresniški vrh: 47J16;

k.o. Litija: 47L04, 47L10, 47L12

